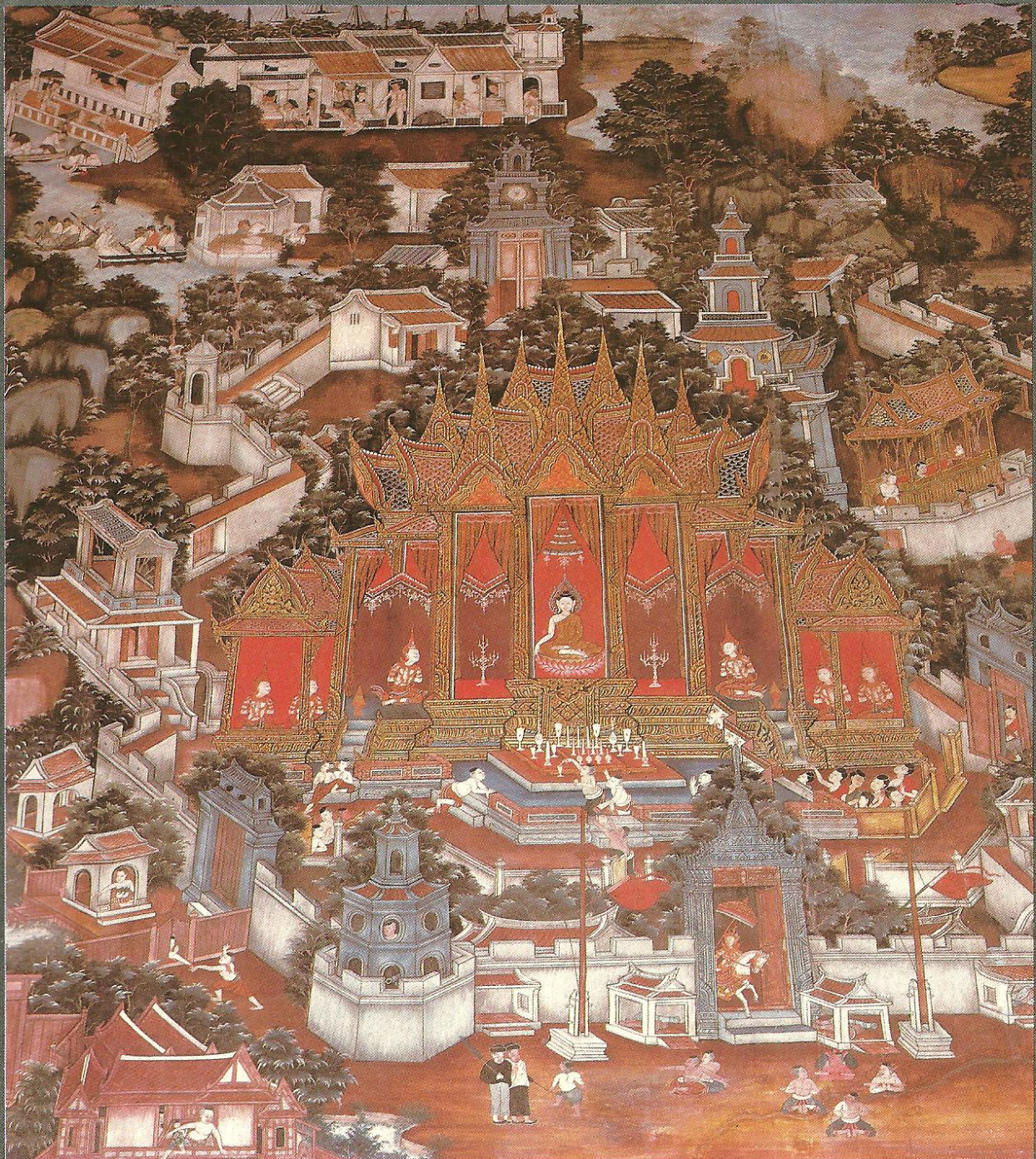
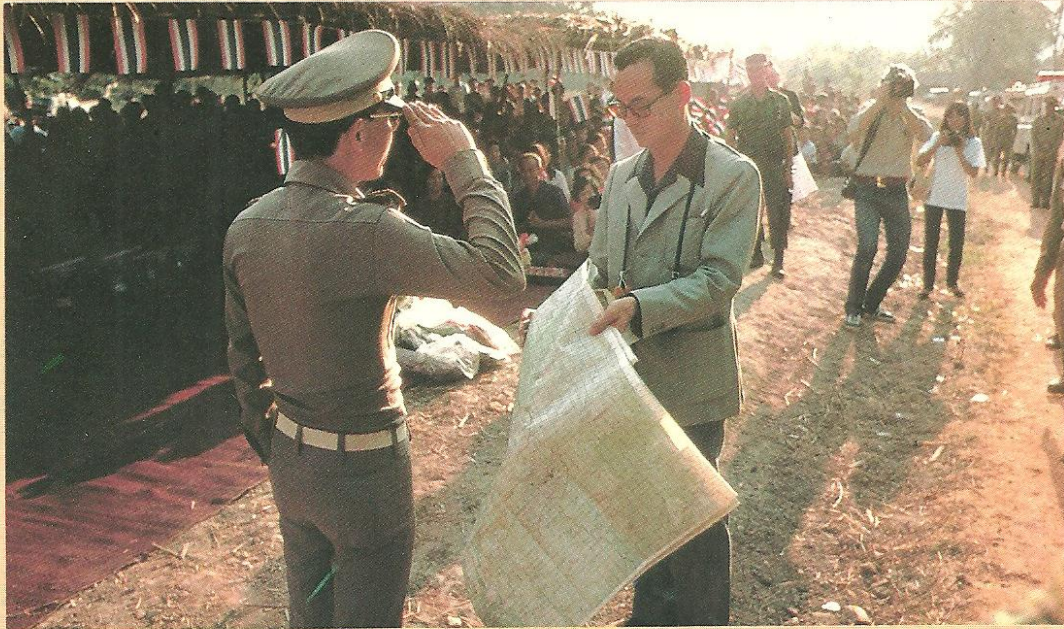

วารสารไทย

THAI JOURNAL

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑๐ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๖

“สิ่งสำคัญในการปกครองก็คือ บ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงไม่ใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครอง บ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

พระบรมราโชวาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 6

ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

วันพฤหัสบดีที่ 11 ธันวาคม 2512

สารบัญ

จากบรรณาธิการ	๒
พระมหากษัตริย์ไทย	๔
ประชาธิปไตยกับประชาชน	๑๒
วันอาทิตย์	๑๙
ประชาธิปไตยมาจากไหน	๒๔
พัฒนาชนบทแนวใหม่เพื่อชาวชนบท	๒๘
พบกับมะลิเชียร เฟื่องวงศ์ กำนันหญิงคนแรกของเมืองไทย	๓๕
ค่านิยม	๓๙
น้ำใจคนไทย	๔๓
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๔๔
ช่างสิบหมู่-ช่างเขียน	๔๙
การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก โครงการแสนล้าน	๕๑
เติมน้ำมัน	๕๙
มรดก	๖๒
เลือกตั้งทั้งที่เลือกผู้แทนดีเข้าสภา	๖๗
รักษาโรคด้วยสมุนไพร	๗๓
ภาษาไทยของเรา ประชาชนากับประชาธิปไตย	๘๑
เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น มะเขือเทศเพชรแห่งพืชผัก	๘๔
คุยกับวารสารไทย	๙๔

อ่านวารสารไทยจบแล้วกรุณาแบ่งปันให้ผู้อื่นได้อ่านต่อ ๆ กันด้วย

จากบรรณานิติการ

เมื่อวารสารไทย ฉบับนี้ตกถึงมือท่านผู้อ่าน การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 18 เมษายน คงจะผ่านพ้นไปแล้ว และอาจจะมีการจัดตั้งรัฐบาลเสร็จเรียบร้อยแล้วอีกด้วย ส่วนผลที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นอย่างไร ขณะนี้ยังไม่ทราบแต่ก็ย่อมมีความสำคัญ เพราะถ้ารัฐบาลชุดใหม่ประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณธรรมและความสามารถสูง และเป็นรัฐบาลที่มีเสถียรภาพแล้ว ก็เป็นที่มั่นใจได้ว่า รัฐบาลจะสามารถนำประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ไม่หยุดชะงัก หรือถอยหลัง

แต่สิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่า ผล ที่เกิดขึ้นแล้วก็คือ เหตุ เป็นธรรมดาที่ผลย่อมมาจากเหตุ ผลดีย่อมเกิดจากเหตุดี ผลไม่ดีย่อมเกิดจากเหตุที่ไม่ดี ถ้าการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ประชาชนส่วนมากมาออกเสียงลงคะแนน ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี และมีสำนึกของพลเมืองดีแล้ว ประชาธิปไตยในประเทศไทยเจริญงอกงามแน่

น่าเสียดายที่ความจริงมักจะไม่ตรงกับอุดมคติ วิถีทางไปสู่ประชาธิปไตยตามอุดมคดียังเต็มไปด้วยอุปสรรคขวากหนาม จะเห็นได้ว่ายังไม่ทันถึงวันเลือกตั้งทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและห้วคะแนนก็ถูกฆาตกรรมไปแล้วหลายศพ การกระทำอันมิชอบอื่น ๆ ก็มีมาก เช่น มีการปลอมแปลงบัตรประชาชน กว้านซื้อบัตรประชาชน แจกเงินหรือสิ่งของ บ้ายสีและทำลายป้ายโฆษณาหาเสียงของคู่แข่งกัน แจกใบปลิว ปลอมข่าวลือทำลายคู่แข่งกันตลอดจนวางระเบิดที่ทำงานของพรรคการเมืองใหญ่ ๆ เป็นต้น การกระทำต่าง ๆ เหล่านี้มีใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นแผลเปื่อยเรื้อรังของวงการเมืองของเราที่จะต้องช่วยกันรักษาให้หาย

ปัญหาเหล่านี้เกิดจากสาเหตุหลายประการ แต่ที่สำคัญคือ การขาดการให้ความรู้ ความเข้าใจ และปลูกสำนึกเกี่ยวกับประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ชักชวนประชาชนให้ไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเท่าที่กระทำกันมาก็มีประสิทธิภาพดี แต่เกิดขึ้นเฉพาะฤดูเลือกตั้งเพียงไม่กี่เดือนเท่านั้น การปลูกฝังแนวความคิดประชาธิปไตยในระยะยาวยังมีอยู่น้อยมาก ขาดแผนงานและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ดังที่คำพังเพยกล่าวไว้ “พันปากว่า ไม่เท่าหนึ่งปฏิบัติ” ถึงแม้ว่าเราจะโฆษณาประชาสัมพันธ์ตลอดจนให้การศึกษาแก่ประชาชนสักเท่าใด ๆ แต่ถ้าประชาชนไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติจริง ก็คงไม่อาจหวังผลอะไรได้มากนัก เพราะการปฏิบัติเป็นวิธีเรียนรู้ที่สำคัญมาก ดังนั้น ถ้าจะปล่อยให้ประชาชนรอนานถึง 4 ปี จึงจะมีการเลือกตั้งสักครั้งหนึ่งก็จะเป็นเวลานานเกินไป ในระยะที่เรากำลังพัฒนาประชาธิปไตย ควรมีการเลือกตั้งบ่อย ๆ

จริงอยู่ การเลือกตั้งบ่อย ๆ ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น กระทบกระเทือนต่อสภาวะเศรษฐกิจและสภาวะการเมืองในและนอกประเทศ ตลอดจนสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน แต่ปัญหาเหล่านี้มิใช่เป็นเรื่องร้ายแรงแต่อย่างใด ประเทศไทยมีลักษณะเด่นประการหนึ่งคือ ข้าราชการประจำเป็นหลักและเป็นกลไกสำคัญในการบริหารประเทศในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาแม้จะมีบุคคลหลายคณะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาบริหารประเทศ แต่นโยบายต่าง ๆ ก็มิได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ต่างประเทศเสียอีกกลับมีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าไทย เช่น รัฐบาลออสเตรเลียที่เพิ่งจะเปลี่ยนใหม่เป็นตัวอย่าง

ส่วนงบประมาณที่จะต้องใช้เพื่อการเลือกตั้งนั้น ก็มีใช้จะเสียเปล่า เพราะการเลือกตั้งเป็นวิธีฝึกฝนประชาชนให้เข้าใจระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยตรงซึ่งถ้ากระทำควบคู่ กับการให้ความรู้ ความเข้าใจ ด้วยการประชาสัมพันธ์ และการศึกษาอย่างต่อเนื่องแล้ว ก็จะเกิดประสิทธิผลสูงสุด

การเลือกตั้งบ่อย ๆ มีผลดีโดยตรงหลายประการ เช่น ช่วยให้ประชาชนเข้าใจวิธีเลือกตั้งเร็วขึ้น เกิดความชำนาญในการเลือกผู้แทนฯ ถ้าเลือกคนผิดก็ไม่ต้องรอนานในการแก้ตัว ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็จะมีคุณภาพสูงขึ้น ผู้ที่นิยม “หวานเงิน” จะต้องปรับปรุงวิธีการไปสู่การประหยัด ที่ชอบให้สัญญาโดยไม่จริงใจก็จะหมดโอกาสในคราวต่อไป การโกงเลือกตั้ง และหลอกลวงประชาชนจะน้อยลงเพราะคนรู้ทัน ผู้ที่มีความจริงใจ จริงจัง มีความสามารถ และมีคุณธรรมจะได้รับเลือกตั้งมากขึ้น พรรคการเมืองก็จะสามารถปรับปรุงคุณภาพได้ พรรคที่มีความสามารถก็จะเติบโตขึ้นโดยเร็ว ส่วนพรรคที่ไร้สมรรถภาพก็จะอับเฉาไปโดยเร็ว และเราก็จะก้าวไปตามวิถีทางสู่ประชาธิปไตย ตามอุดมคติ รวดเร็วยิ่งขึ้น

อินใจ / วนกิจ

สามัคคี มีวินัย คือ ปัจจยสร้างชาติ

พระมหากษัตริย์ไทย

คณิตา เลชะกุล

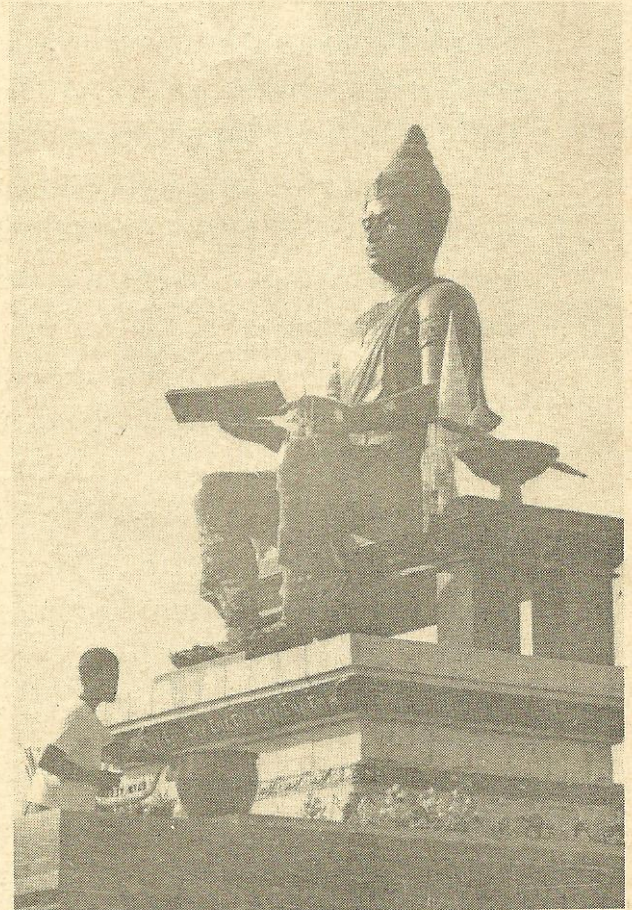
พ่อเมือง

เมืองไทยของเรานั้น สัมพันธภาพระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรเป็นไปในลักษณะพ่อกับลูก มีความผูกพันลึกซึ้งต่อกันนับแต่รวมตัวก่อตั้งประเทศเป็นต้นมา

คำว่า “พระมหากษัตริย์” หมายถึง นักรบผู้ยิ่งใหญ่ ทั้งนี้เพราะคำว่า “มหา” แปลว่า ยิ่งใหญ่ และ “กษัตริย์” แปลว่า นักรบ

ในสมัยโบราณเมื่อมีศึกสงคราม พระมหากษัตริย์ทรงเป็นจอมทัพ นำทัพออกรุกไล่ข้าศึกศัตรูด้วยพระองค์เอง ดังปรากฏหลักฐานในประวัติศาสตร์นับแต่สุโขทัยลงมาว่า พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นจอมทัพ นำทัพออกป้องกันและกู้ชาติบ้านเมืองมาทุกยุคทุกสมัย ยามสงบ ก็ทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎรในโอกาสต่าง ๆ ทรงเป็นทั้งพ่อ ทั้งผู้ปกครอง และทั้งตุลาการของราษฎร ราษฎรจึงมีความใกล้ชิดติดพระมหากษัตริย์ถึงขนาดสั่นกระดิ่งถวายฎีกาได้ดังมีอ้างอิงในศิลาจารึกครั้งกรุงสุโขทัย ว่า ราษฎรมีวิธีร้องทุกข์แบบ “สั่นกระดิ่งอินทันทวนไขว่...” และมีตลอดมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ปัจจุบันพระมหากษัตริย์ได้เสด็จไปทรงดูแลทุกข์สุขถึงถิ่นถึงตัวราษฎรไม่ว่าราษฎรนั้นจะอยู่ในถิ่นทุรกันดารสักเพียงใดก็ตาม

กล่าวได้ว่า ตลอดระยะเวลา 800 ปี ที่ชนชาติไทยได้รวมตัวกันตั้งประเทศโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสืบต่อกันมารวม 52 พระองค์ นั้น ทรงเป็นจุดรวมของความรัก ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ และเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่ส่งผลให้ไทยเป็นเอกราช และมีเกียรติศักดิ์ของตนเองมาจนบัดนี้

● พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ผู้สร้างลายสือไทย ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สุโขทัย - รุ่งอรุณแห่งความสุข

คนไทยเรานั้น รักสงบ ใฝ่สันติ รักความเป็นไทย มีน้ำใจประนีประนอมและประสานประโยชน์

เมื่อพ่อขุนบางกลางหาว เจ้าเมืองบางยาง ร่วมใจกับพระสหายสนิท คือ พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด นำนักรบไทยผู้กล้าหาญขับไล่ขอมผู้รุกรานจนล่าถอยไปจากลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน และได้สถาปนา

เมืองสุโขทัยขึ้นเป็นเมืองหลวงของคนเฝ้าไทย โดยมีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นปฐมกษัตริย์แห่งพระราชวงศ์พระร่วงขึ้นปกครองในปี พ.ศ. 1781 แล้ว นับเป็นการรวมชนเฝ้าไทยตั้งประเทศขึ้นบนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน

สุโขทัยเป็นดินแดนแห่งความสุข เป็นศูนย์กลางของราชอาณาจักรไทยที่ร่ำรวยด้วยศิลปวัฒนธรรม และเป็นดินแดนแห่งความ

ภูมิใจของคนไทยทุกคน

สุขุขทัย คือ รุ่งอรุณแห่งความสุข
อย่างแท้จริงตามความหมายของชื่อเมือง

แม้ว่า กรุงสุขุขทัยจะมีอายุยืนยาวถึง
200 ปี และมีกษัตริย์ราชวงศ์พระร่วงปก
ครองสืบต่อกันมา 9 รัชกาล แต่สุขุขทัยมี
เวลาเป็นอิสระเฉพาะ 120 ปีแรกเท่านั้นเอง
ช่วงที่เจริญรุ่งเรืองที่สุด คือช่วงรัชกาลพ่อ
ขุนรามคำแหงมหาราช ต่อจากนั้นก็ค่อย ๆ
เสื่อมลง จนกระทั่งตกอยู่ภายใต้การปกครอง
ของอาณาจักรไทยที่มีอำนาจ และรุ่งเรือง
อยู่ทางลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างคือกรุงศรี
อยุธยาในที่สุด

ผู้สร้างลายสือไทย

พ่อขุนรามคำแหงนั้น ทรงแสดงความ
กล้าหาญมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์เมื่อมีพระ
ชนมายุเพียง 19 พรรษา ได้ชนช้างชนะขุน
สามชนเจ้าเมืองฉอดที่ยกทัพมาตีเมืองตาก
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์จึงพระราชทานนาม
ว่า “รามคำแหง” ซึ่งเคยมีผู้แปลว่า “เด็กผู้
กล้าหาญ”

เมื่อได้เป็นกษัตริย์รัชกาลที่ 3 ต่อจาก
พ่อขุนบานเมืองแล้ว ได้ทรงทะนุบำรุงให้
กรุงสุขุขทัยเจริญรุ่งเรืองในทุกทาง สมดัง
นาม “รุ่งอรุณแห่งความสุข” หรือสุขุขทัย
กล่าวคือ มีการปกครองภายในด้วยเมตตา
ธรรม มีการติดต่อต่างประเทศทั้งในด้าน
เศรษฐกิจและการเมือง “ไพร่ฟ้าหน้าใส”
อยู่ดีกินดี “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” เพราะ
บ้านเมืองก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า
ในด้านการชลประทาน ทรงทำเขื่อนหรือ
ทำนบกักน้ำ ที่จารึกสุขุขทัยเรียกว่า “สรีด
ภงส์” เพื่อใช้ในการเพาะปลูกและใช้สอย
ในด้านอุตสาหกรรม ทรงปรับปรุงการทำ
ถ้วยชามได้ดีถึงขนาดส่งเป็นสินค้าไปขายยัง
ต่างประเทศอย่างแพร่หลาย ในทางศิลป
กรรมนั้น ได้ทรงปรับปรุงศิลปไทยขึ้นใหม่
เป็นแบบใหม่หมด มีเอกลักษณ์ของตนเอง
ชาวเมืองใส่ใจในการศาสนามีเสรีภาพในการ
ดำเนินชีวิต ประการสำคัญที่สุดคือ พ่อ

ขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงคิดประดิษฐ์
อักษรไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1826 เป็นการวาง
รากฐานแห่งความเจริญไว้ให้คนไทย
ที่เกิดขึ้นในชั้นหลังได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้
เรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันได้
อย่างดียิ่ง

ผู้ให้กำเนิดโรงเรียนไทยแห่งแรก

พระมหาธรรมราชาลิไท เป็นพระราช
นัดดาของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเมื่อยัง
ทรงเป็นอุปราชครองเมืองศรีสัชนาลัยนั้น
ได้ทรงนิพนธ์วรรณคดีพุทธศาสนาเล่มแรก
ในภาษาไทย ชื่อ เทวภูมิถา หรือ ไตรภูมิ
พระร่วง ครั้นได้เป็นกษัตริย์สุขุขทัยแล้ว ได้
ทรงพยายามปฏิบัติการกิจตามอย่างพระอัยกา
ด้วยการยกทัพไปทำสงครามกับหัวเมืองต่าง ๆ
ที่แยกตัวออกไป และทรงขยายอาณาเขต
เพิ่มเติม แม้จะไม่กว้างขวางเท่าสมัยพ่อขุน
รามคำแหง แต่ก็ทำให้สุขุขทัยกลับเป็นปึก
แผ่นขึ้นอีก เมื่อเสร็จราชการสงครามแล้ว
ก็ทรงทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ก่อให้เกิด
มรดกทางวัฒนธรรมที่ตกทอดถึงลูกหลาน
ไทยทุกวันนี้มากมาย เป็นต้นว่า ได้ทรงสร้าง
พระมหาธาตุเมืองนครชุม (กำแพงเพชร)
ทรงสร้างวัดป่าแดง (สุโขทัย) วัดพระศรี
รัตนมหาธาตุ พิษณุโลก ทรงสร้างรอยพระ
พุทธบาทไว้ตามยอดเขาสำคัญ ๆ ทั่วแคว้น
สุโขทัย ทั้งยังทรงผนวชเป็นพระภิกษุอยู่
ระยะเวลาหนึ่ง ชาวสุโขทัยจึงถวายพระนาม
ว่า “พระมหาธรรมราชาลิไท”

ในรัชกาลนี้ เกิดโรงเรียนไทยโรงเรียน
แรกขึ้น กล่าวคือ ได้ทรงอุทิศพระราชมณ
เฑียรเป็นที่บอกพระปริยัติธรรมแก่ภิกษุสาม
เณร อันเป็นแบบอย่างให้พระมหากษัตริย์
อยุธยาและรัตนโกสินทร์เจริญรอยตาม

พระพุทธรูปสำคัญที่ทรงสร้างและ
เหลือเป็นมรดกของชาติ คือ พระศรีศากย
มุนี ในพระวิหารหลวงวัดสุทัศน์เทพวราราม
พระพุทธรชินราช เมืองพิษณุโลก พระพุทธ
ชินสีห์ และ พระศรีศาสดา ในพระอุโบสถ
วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร นอก

จากนี้ ยังมีพระอริสวร พระนารายณ์ และ
พระอุมา หล่อด้วยสำริดขนาดโตกว่าคน
ธรรมดาฝีมือเยี่ยม ในพิพิธภัณฑสถานแห่ง
ชาติพระนคร

ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยา

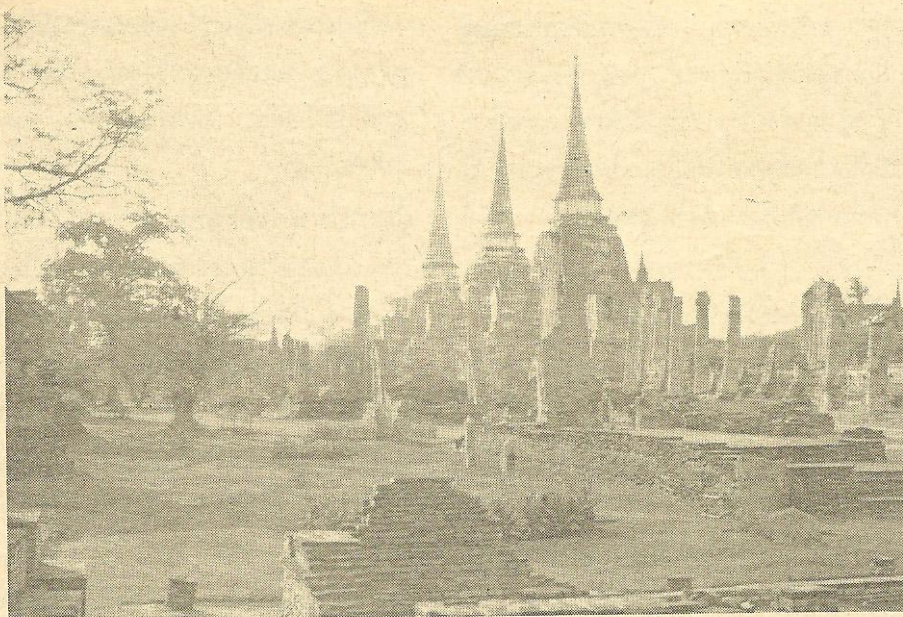
เมื่ออำนาจการปกครองของกรุงสุโขทัย
เสื่อมลง หัวเมืองในราชอาณาจักรแยกตัว
เป็นอิสระบ้าง ตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักร
อื่นบ้าง จนถึง พ.ศ. 1893 พระเจ้าอู่ทองก็
ทรงรวบรวมหัวเมืองทางใต้ ตั้งกรุงศรีอยุธยา
ขึ้นเป็นราชธานีได้สำเร็จ และกรุงศรีอยุธยา
ที่พระเจ้าอู่ทองทรงสถาปนาแห่งนี้เองได้
เป็นราชธานีอันมั่นคงและมั่งคั่งของไทยเป็น
เวลายาวนานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์
ปกครอง 33 พระองค์

ผู้ประสานประโยชน์

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเป็นพระ
ราชโอรสสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2
หรือเจ้าสามพระยา พระชนนีเป็นราชธิดา
พระมหาธรรมราชาที่ 4 แห่งพระราชวงศ์
พระร่วง ลิลิตยวนพ่าย กล่าวว่า ทรงพระ
ราชสมภพในพลับพลาที่ประชุมพล ณ ท่ง
พระอุทัย หรือ ท่งหันตรา นอกกรุงศรี
อยุธยา เมื่อ พ.ศ. 1974 ในขณะที่พระชนนี
ไปส่งเสด็จสมเด็จพระบรมชนกนาถเตรียม
ยาตราทัพไปปราบปรามข้าศึก

เมื่อพระชนมายุ 7 พรรษา ได้เป็นที่
พระราเมศวรตำแหน่งพระมหาอุปราช ครั้น
พระชนมายุได้ 15 พระราชบิดาโปรดให้ขึ้น
ไปครองเมืองพิษณุโลก หลังจากนั้น 2 ปี
ต้องเสด็จกลับมาครองราชสมบัติ ณ กรุง
ศรีอยุธยา เพราะพระราชบิดาเสด็จสวรรคต
มีพระนามตามจารึกวัดจุฬามณีว่า “สมเด็จพระ
พระรามธิบดีศรีบรมไตรโลกนาถอภินิหาร
เป็นเจ้า”

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงได้
รับการอบรมศึกษาเป็นอย่างดี ทรงรอบรู้
ทั้งทางรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ยุทธศาสตร์
การศาสนา และอักษรศาสตร์ การที่เคย
ประทับอยู่ทั้งภาคเหนือ (พิษณุโลก) และ

● วัดพระศรีสรรเพชญ์ อโยธยา

ภาคใต้ (อยุธยา) ของประเทศเป็นเหตุให้ทรงประสบเห็นเหตุการณ์บ้านเมืองด้วยพระเนตรพระกรรณตลอดมา หลังจากเสวยราชย์ได้ 15 ปี ก็ทรงประจักษ์ในความสำคัญทางรัฐประศาสน์นโยบายและยุทธศาสตร์สมัยนั้นเป็นอย่างดี จึงเปลี่ยนราชธานีที่ประทับเสียใหม่ไปประทับอยู่ ณ เมืองพิษณุโลก แล้วโปรดให้ราชโอรสนาม “บรมราชา” ครองกรุงศรีอยุธยาแทน ด้วยเหตุนี้เมืองพิษณุโลกจึงมีฐานะเป็นเมืองหลวงขึ้นอีกแห่งหนึ่งตลอดเวลา 25 ปี ที่พระองค์ท่านทรงอยู่ในราชสมบัติ

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า พอขึ้นเสวยราชย์ก็ยกพระราชวังเดิมในกรุงศรีอยุธยาถวายเป็นวัด ซึ่งต่อมาได้ชื่อว่า “วัดพระศรีสรรเพชญ์” นอกจากนี้ ได้ทรงสร้างพระวิหารและวัดพระราม และโปรดให้หล่อรูปพระโพธิสัตว์ 500 พระชาติในปีนั้นด้วย

ครั้นเสด็จแปรพระราชสำนักไปครองราชสมบัติ ณ เมืองพิษณุโลก เพื่อประโยชน์สำคัญทางยุทธศาสตร์ในเวลานั้นแล้ว ได้โปรดให้ปฏิสังขรณ์วัดจุฬามณี ขึ้น ณ เมือง

นั้น ทั้งได้ส่งพระราชโอรสพระองค์หนึ่งไปสืบศาสนายังลังกาทวีป พระองค์ท่านเองได้เสด็จออกทรงผนวช และดำรงสมณเพศอยู่ 8 เดือนครึ่ง นอกจากนี้ยังโปรดให้ประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิตแต่งมหาชาติคำหลวง ซึ่งทางวรรณคดียกย่องว่าเป็นสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการของไทยเราด้วย และรัชกาลของพระองค์สิ้นสุดลงก่อนหน้าโคลัมบัสพบทวีปอเมริกาใน พ.ศ. 2035 เป็นเวลา 4 ปี เหมือนกัน แต่ขณะนั้นประเทศไทยเราได้มีศิลปทางวรรณคดีและอารยธรรมเป็นหลักฐานมั่นคงอยู่แล้ว

นักรบผู้ยิ่งใหญ่

พระมหากษัตริย์พระองค์สำคัญที่คนไทยทุกคนยังสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอยู่จนทุกวันนี้คือ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเป็นพระราชโอรสสมเด็จพระมหาธรรมราชา กับพระวิสุทธิกษัตริย์ ขณะเมื่อมีพระชนมายุได้ 9 พรรษาต้องเสด็จไปประทับอยู่ในราชสำนักพระเจ้าบุเรงนองกษัตริย์พม่าในฐานะตัวประกันเพราะไทยตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า สมเด็จพระนเรศวรทรงพระปรีชากล้าหาญมาแต่ยังทรงพระเยาว์ ได้ทรงเรียน

วิชาทหาร ทหาร นิสยใจคอชาวพม่าทั้งพระราชวงศ์และราษฎรสามัญ ภูษาพม่าและขนบประเพณีอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งทรงเป็นที่รู้จักรักใคร่ของชาวมอญด้วย

ครั้นพระชนมายุได้ 15 พรรษา พระเจ้าหงสาวดียินยอมให้กลับมาช่วยราชการที่กรุงศรีอยุธยาตามที่สมเด็จพระชนกนาถทรงขอ สมเด็จพระนเรศวรทรงบากบั่นทะนุบำรุงบ้านเมืองและฟื้นฟูกำลังทหารขึ้นใหม่ให้กล้าแข็ง เพราะระหว่างนั้นประเทศข้างเคียงโดยรอบต่างก็มีกษัตริย์ที่เข้มแข็งในการทำสงครามทั้งสิ้น พระองค์ได้ทรงทำสงครามเพื่อกู้ชาติให้พ้นจากอำนาจของพม่าเป็นเวลาถึง 9 ปี ประเทศไทยจึงเป็นอิสระอย่างแท้จริงเมื่อทรงชนช้างชนะพระมหาอุปราชา หลังจากไทยต้องเป็นเมืองขึ้นอยู่นานถึง 15 ปี

เมื่อทรงเห็นว่าบ้านเมืองมั่นคงดีแล้ว ก็ทรงกระทำสงครามเพื่อรวบรวมดินแดนที่ไทยต้องเสียไปให้กลับคืนมาดังเดิม แล้วจึงทำสงครามเพื่อแผ่อาณาเขตให้กว้างขวางออกไป กล่าวได้ว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ทรงกระทำสงครามมาตลอดพระชนม์ชีพ เริ่มตั้งแต่พระชันษาได้ 20 ปี จนกระทั่งเสด็จสวรรคตเมื่อพระชนมายุ 50 พรรษา ตลอดเวลาเหล่านั้นเคยเสด็จไปประทับพักผ่อนเพียงครั้งเดียวที่พระตำหนักตำบลสามร้อยยอด เป็นเวลาเพียง 14 วัน หลังจากได้ทรงตรากตรำทำสงครามกับประเทศต่าง ๆ ตลอดเวลาสิบกว่าปีจนทรงเหน็ดเหนื่อยเป็นอย่างยิ่งแล้ว

ผลสะท้อนที่เกิดจากพระราชกรณียกิจที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงบากบั่นกระทำไว้ตลอดพระชนม์ชีพ และประชาชนคนไทยได้รับในขณะนั้นคือสันติสุข เพราะหลังจากสงครามยุทธหัตถีอันยิ่งใหญ่แล้ว ก็ไม่มีศัตรูต่างด้าวกล้าเข้ามาย่ำยีกรุงศรีอยุธยาทำให้ชาวไทยได้รับความร่มเย็นเป็นสุขต่อมาเป็นเวลาถึง 150 ปี จนนักประวัติศาสตร์ต่างประเทศยอมรับว่าสมเด็จพระนเรศวร

มหาราช ไม่เฉพาะแต่จะเป็นกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ไทยเท่านั้น พระองค์ยังเป็นกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของแหลมอินโดจีนทั้งหมดด้วย

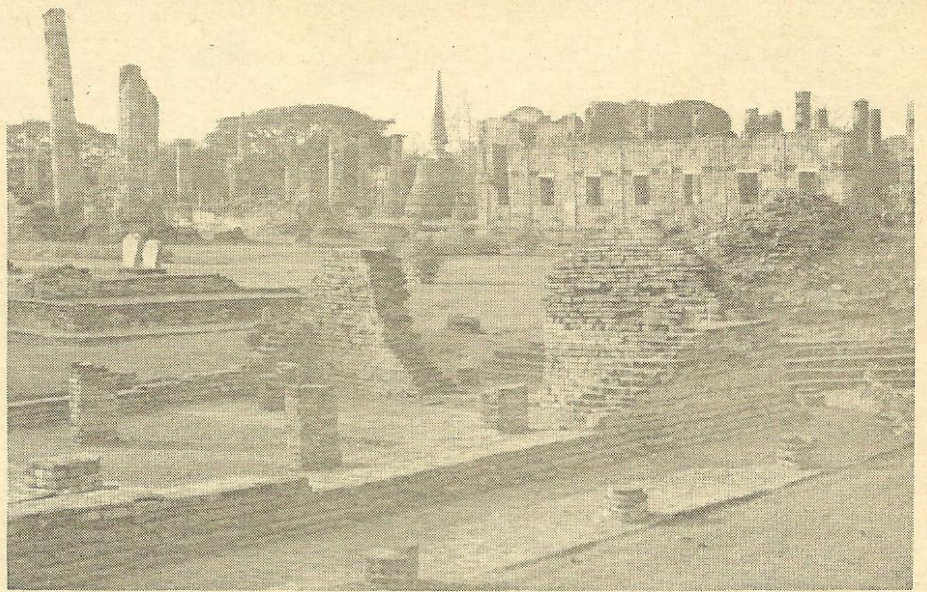
ราชาผู้เป็นปิ่น นครินทร์เขตแขวง

สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเป็นพระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาที่ชาวต่างประเทศรู้จักมากที่สุด เพราะมีความสัมพันธ์กับต่างประเทศดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับฝรั่งเศสซึ่งเป็นมหาอำนาจในยุโรปขณะนั้น จนทำให้พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทรงคิดว่าสมเด็จพระนารายณ์จะทรงเข้ารับรีต จึงทรงส่งบาทหลวงมาหลายคณะ

สมเด็จพระนารายณ์ทรงเป็นนักการทูตผู้ทรงพระปรีชาสามารถมาก ทรงดำเนินนโยบายต่างประเทศอันลึกซึ้ง เป็นผลให้บ้านเมืองในรัชสมัยของพระองค์เจริญรุ่งเรืองทั้งด้านการติดต่อต่างประเทศ ด้านพาณิชย์ และนำศิลปวิทยาการต่างๆ ของฝ่ายตะวันตกมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่บ้านเมืองเป็นอันมาก เช่น การสร้างนารายณ์ราชนิเวศน์ ป้อมวิชัยประสิทธิ์ ป้อมวิชัยนทร์ ป้อมกำแพงและคูเมืองนครราชสีมา ฯลฯ หลวงศรีมหิสถกวีสำคัญในยุคนั้นได้แต่งโคลงยอยศสมเด็จพระนารายณ์ว่า ท้องพระโรงแห่งราชสำนักกรุงศรีอยุธยานั้นเลื่อนกลดไปด้วยท้าวพระยาร้อยเอ็ดพระนครมาเฝ้าพระยุคลบาท

ส่วนพระราชกรณียกิจภายในประเทศ นอกจากทรงทะนุบำรุงบ้านเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุขแล้ว รัชสมัยของพระองค์ยังเป็นยุคทองของวรรณคดีด้วย ชาดไทยได้วรรณคดีเอกในรัชกาลนี้หลายเรื่อง สมเด็จพระนารายณ์เองก็ทรงเป็นกวีเอกที่ทรงพระราชนิพนธ์สมุทโฆษคำฉันท์ต่อจากพระมหาราชครูมหาราชผู้รวบรวมชุมนุมต่างๆ เป็นประเทศ

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่ข้าศึกครั้งสุดท้ายใน พ.ศ. 2310 ทรัพย์สินสมบัติตลอดจนผู้คนและช้างต่าง ๆ ถูกกวาดต้อนไปหมดนั้น

● กรุงศรีอยุธยาซึ่งถูกข้าศึกทำลายจนเหลือแต่ซาก คราวเสียกรุง เมื่อ พ.ศ. 2310 ปัจจุบันได้รับการขุดแต่งซากโบราณสถานทั้งวัดและวังเป็นอุทยานประวัติศาสตร์

ก็มีวีรบุรุษสำคัญของไทยเกิดขึ้น คือ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงรวบรวมคนไทยให้สมานสามัคคีกันได้อีกครั้งหนึ่ง กอบกู้เอกราชและความเป็นไทคืนมา ได้ทรงสถาปนากรุงธนบุรีขึ้นเป็นเมืองหลวงแทนกรุงศรีอยุธยาซึ่งถูกเผาทำลาย ยกแก่การบูรณะซ่อมแซมขึ้นใหม่ได้ ทรงยกทัพไปปราบก๊กต่าง ๆ 5 ชุมนุม ได้สำเร็จ โดยมีสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก กับเจ้าพระยาสุรสีห์พิชัยธวัชราช สองพี่น้อง ผู้เป็นทั้งเพื่อนและนายทหารคู่พระทัยช่วยเหลือ

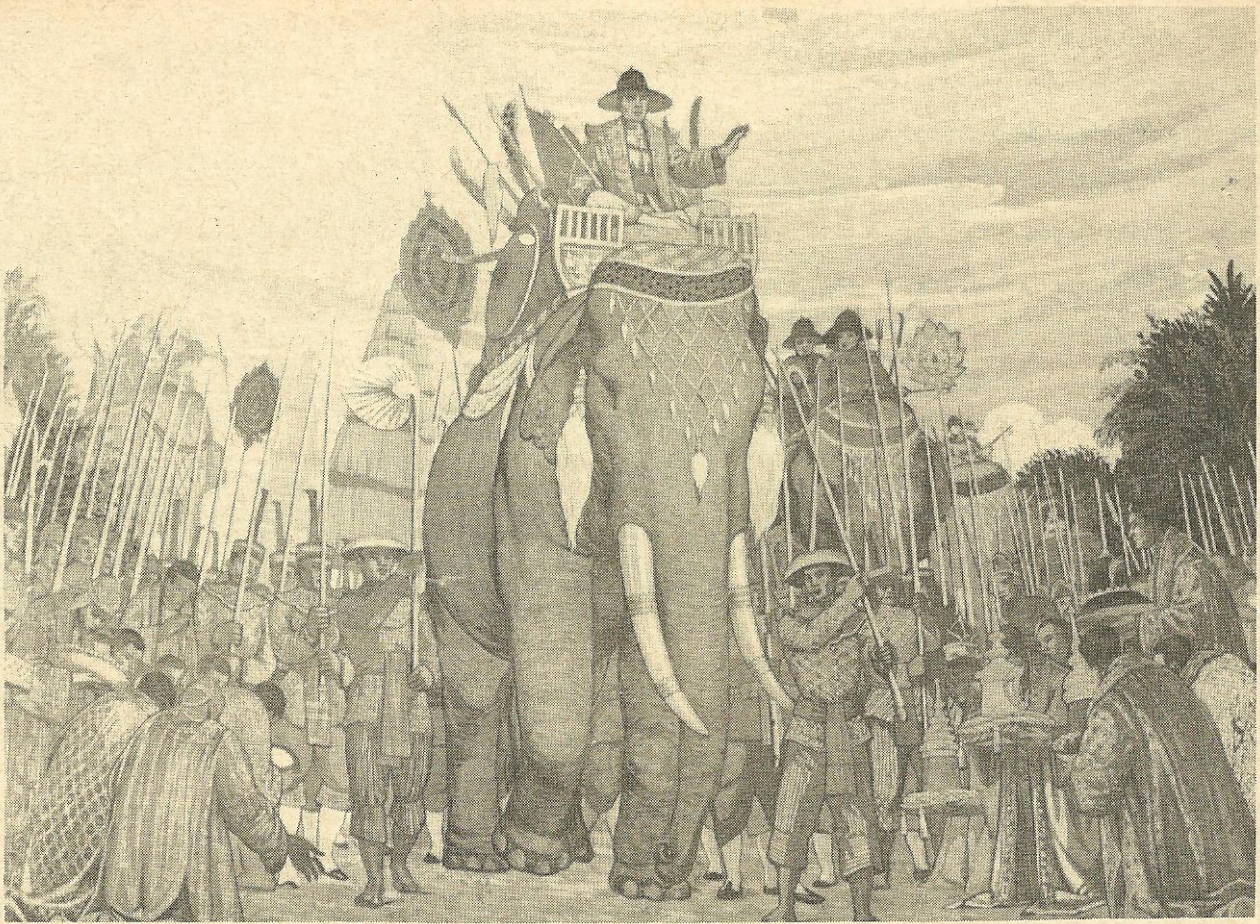
15 ปีที่ทรงครองกรุงธนบุรี ต้องทรงรบทัพจับศึกอยู่ตลอดรัชสมัย แต่ในขณะเดียวกันนั้นเอง ก็ได้ทรงทอดทิ้งราชการงานเมือง ทรงรวบรวมแบบแผนด้านต่างๆ ซึ่งกระจัดกระจายหายสูญไปในการสงครามเข้าไว้เป็นแบบสำหรับพระนคร สิ่งใดซึ่งชำรุดบกพร่องอยู่ที่ทรงจัดสร้างไว้ในราชการสิ่งสำคัญที่ได้ทรงสร้างขึ้นใหม่ก็คือ ความสมานสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนไทย ซึ่งตกทอดมาจนถึงคนไทยตราบนานเท่าทุกวันนี้

แก้รัชกาลแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

ปลายสมัยกรุงธนบุรี มีเหตุการณ์วุ่นวายเกิดขึ้นในพระนคร พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงระงับความวุ่นวายนั้น และสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ คือกรุงเทพมหานครแห่งนี้เป็นราชธานีเมื่อปี พ.ศ. 2325 มีพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ปกครองบ้านเมืองสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน 9 พระองค์

สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าในพระบรมราชจักรีวงศ์นั้น แต่ละพระองค์ล้วนทรงพระปรีชาพิเศษ สามารถในพระราชกิจเหมาะแก่สมัยเวลานั้น นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้ทรงปลุกฝังความมั่นคงให้แก่ราชอาณาจักรไทยแล้ว รัชกาลต่อมาก็ทรงทะนุบำรุงบ้านเมืองด้วยการสร้างสรรค์วัฒนธรรมทุกสาขา ทรงเชิดชูพระบวรพุทธศาสนา และสร้างสมความมั่นคงสมบูรณ์แก่ประเทศชาติสืบช่วงต่อกันมาโดยลำดับ

ครั้นถึงสมัยที่ไทยต้องติดต่อกับโลกภายนอก ก็ทรงดำเนินวิเทศব্যสมุขมคัมภีร์

- สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกยกยาราหิณีกลับจากเขมร เข้ามาประทับเหตุการณ์วันถวายในพระนคร แล้วได้รับ เชิญขึ้นครองราชย์ เป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ภาพ รักษาเอกราชของชาติมาโดยตลอด พร้อมกับทรงเร่งรัดสร้างความเป็นปึกแผ่นอารยชาติ เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน โดยทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยพระมหาวีรกรรมอันเป็นธรรมชาติของบิดา จึงเป็นการแสดงให้เห็นชัดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยเราทุกรัชกาลในพระบรมราชวงศ์นี้ ได้ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นกษัตริย์ของชาติไทย รับทั้งผิดและชอบของประชาชน สมกับที่เคยเรียกว่า “พ่อเมือง” เป็นอย่างยิ่ง

ทรงฟื้นฟูวัฒนธรรม

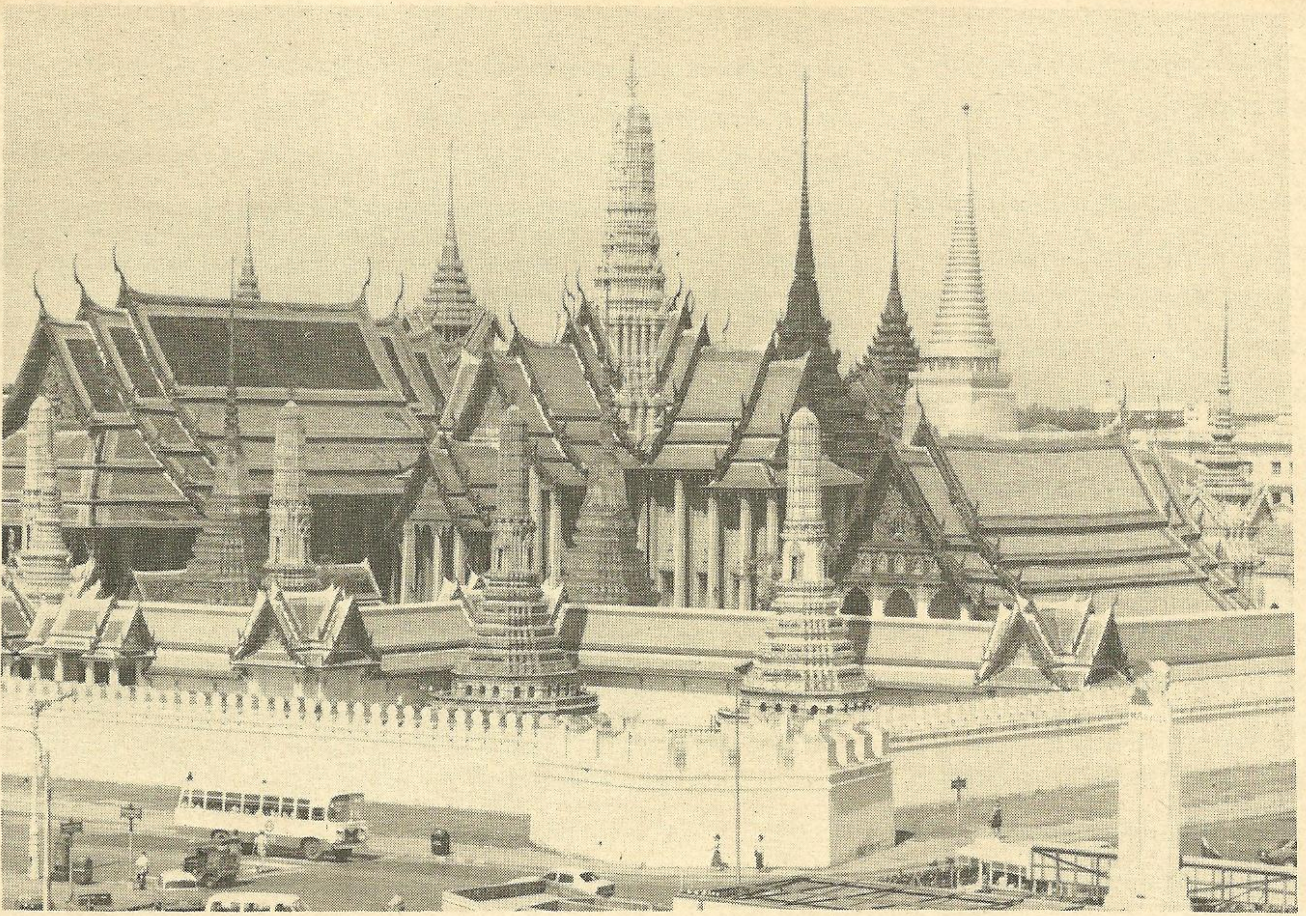
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก นอกจากทรงย้ายพระนครจากฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยามาอยู่ทางฝั่งตะวันออก ซึ่งมีชัยภูมิดีกว่าเพราะความจำเป็นทาง

ยุทธศาสตร์ และทรงทำศึกเพื่อรักษาเอกราชของชาติแล้ว ยังทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นเนืองนิจประการเป็นต้นว่า ทรงสร้างพระบรมมหาราชวัง ทรงสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์วัด โปรดให้สังคายนาพระไตรปิฎก และเชิญพระพุทธรูปในเมืองร้างต่าง ๆ มาเก็บรักษาไว้ในพระนครนับพันองค์ ทรงกวาดล้างศิลปกรรมข้าราชการและพลเมือง ทรงฟื้นฟูและวางรากฐานราชประเพณีที่สูญหายไปขึ้นใหม่ นับแต่พระราชพิธีบรมราชาภิเษกพิธีพืชมงคล พระราชพิธีอาภรณ์พินาศ พระราชพิธีโสกันต์ และธรรมเนียม ถือน้ำได้ทรงจัดระเบียบราชการ ทรงรวบรวมกฎหมายเก่าใหม่ขึ้นเป็นหมวดหมู่ ทรงชำระพระราชพงศาวดารขึ้นใหม่ นอกจากนี้ ได้ทรงฟื้นฟูและส่งเสริมศิลปและ

วรรณกรรมไว้มาก เมื่อใดที่ทรงว่างอาวธุคือว่างศึกสงคราม ก็ทรงจับดินสอทรงเป็นนักกวีในพระองค์เอง และทรงมีกวีที่ยอดเยี่ยมหลายคน ก่อให้เกิดวรรณกรรมสำคัญขึ้นมากมายเป็นอาภรณ์ประดับพระนครปวงชนชาวไทยจึงพร้อมใจกันเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เป็น มหาราช ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2525

ราชศิลปิน

ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย บ้านเมืองมีความสงบสุขพอสมควร จึงทรงมีเวลาทำนุบำรุงวัฒนธรรมเสริมต่อจากที่รัชกาลที่ 1 ได้ทรงฟื้นฟูไว้แล้ว ทั้งด้านศิลปกรรม วรรณคดี นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ซึ่งนอกจากทรงบำเพ็ญ

● วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต พร้อมกับการสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2325

ไปด้วยน้ำพระทัยรักแล้ว ยังทรงมุ่งผลทางการเมืองเป็นสำคัญเพื่อเป็นการฟื้นฟูจิตใจของประชาชนในชาติ และต้องการให้ความระบือไปถึงนานาประเทศว่า บัดนี้ประเทศไทยตั้งตัวได้แล้ว พรุ่งนี้พร้อมไปด้วยกำลังทหารเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อันเป็นปัจจัยสำคัญทางยุทธศาสตร์ของชาติ

นักเศรษฐกิจ
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทรงคำสาปเคราะห์ระหว่างประเทศด้วยพระองค์เอง จึงทรงหาเงินเข้าประเทศได้มากมาย ส่วนหนึ่งเก็บไว้เป็นเงินแผ่นดิน นอกนั้นได้นำมาใช้ในด้านป้องกันประเทศ ทำนุบำรุงบ้านเมืองและพระพุทธศาสนา ได้ทรงสร้างพระพุทธรูปมากมาย ทรงสร้างวัดใหม่ 3 วัด และบูรณะปฏิสังขรณ์อีก

35 วัด ทั้งได้โปรดให้จารึกสรรพวิชาการไว้ในวัดโพธิ์ หรือวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามเป็นวิทยาทาน ทรงสร้างพระไตรปิฎกและอุดหนุนการเล่าเรียนพระปริยัติธรรมกับทั้งทรงชักชวนให้ผู้อื่นทำตามพระราชนิยมด้วยในรัชกาลนี้ ไทยเริ่มติดต่อกับการค้าและทำสัญญาทางพระราชไมตรีกับชาติตะวันตกมิชชันนารีที่เข้ามาเผยแพร่คริสต์ศาสนาได้นำวิทยาการตะวันตกใหม่ ๆ ด้านการแพทย์ การสาธารณสุข การพิมพ์ และการศึกษาแบบใหม่เข้ามาเผยแพร่ เป็นประโยชน์แก่ไทยอย่างใหญ่หลวง

ทรงเปิดประเทศ

รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อิทธิพลของมหาอำนาจตะวันตก กำลังแผ่ขยายในประเทศใกล้เคียงและทวีปเอเชีย แทนที่จะทรงใช้พระบรมราชโบายในการป้องกันประเทศด้วยการต่อต้านแข็ง

กร้าว กลับทรงใช้วิธี "เปิดประเทศ" ให้ประเทศไทยเข้ากับนานาประเทศตะวันตกได้ โดยทรงเป็นต้นคิดริเริ่มยอมรับอารยธรรมตะวันตก ทรงเลือกคัดเฉพาะสิ่งซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง ทรงปรับปรุงประเทศให้เหมาะสมกับกาลสมัย และเข้ากันได้กับวิถีชีวิตของคนไทย ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญ รับกับโลกซึ่งวิวัฒนาการไป ประเทศไทยจึงรอดพ้นปากเหี่ยวปากกา

นักปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นผู้นำของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในการดำเนินการปรับปรุงบ้านเมืองตามคตินิยมตะวันตก ตลอดระยะเวลา 42 ปีแห่งรัชสมัยของพระองค์ เป็นสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทางการปกครองเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อย่างที่เรียกได้ว่า "พลิกแผ่นดิน" ทรงทุ่มเทกำลังพระสติ

ปัญญาและพระวิริยภาพอันแรงกล้า เพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์ความเจริญแก่ชาติบ้านเมือง ทรงเล็งหาส ทรงแจ้งพระราชนิเทศให้ราษฎรได้รู้ถึงคุณประโยชน์ของการศึกษา ทรงตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นในกรุงเทพฯ และในหัวเมืองสำคัญ เพื่อที่ราษฎรจะได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ทรงเป็นพระบิดาแห่งการศึกษา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนหลวงขึ้นใน พ.ศ. 2454 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนหลวงขึ้นใน พ.ศ. 2454 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนหลวงขึ้นใน พ.ศ. 2454

ผู้ทรงปลูกคนไทยให้รักชาติบ้านเมือง

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจแก่

ประเทศชาติมากมายหลายประการ เป็นต้นว่า ได้ทรงออกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พระราชทานกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และสภากาชาด ทรงตั้งกองเสือป่า ลูกเสือ และอนุชาด โปรดให้ใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติ ทรงตั้งนามสกุล ทรงประกาศเข้ากับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นผลให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของประเทศต่าง ๆ ทำให้แก้ไขสัญญา-ระหว่างประเทศที่ไม่เป็นธรรมไปได้มาก ทรงริเริ่มการสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทรงขยายและปรับปรุงกองทัพไทย โปรดให้สร้างเขื่อนพระราม 6 และสะพานพระราม 6 โปรดให้จัดหาและรักษาโบราณวัตถุของประเทศ ฯลฯ โดยที่พระองค์ท่านเองทรงเป็นนักอักษรศาสตร์ นักประพันธ์ ก็ได้ทรงพระราชนิพนธ์ร้อยแก้ว และร้อยกรองเป็นภาษาไทยและต่างประเทศ

มากกว่า 200 เรื่อง ส่วนใหญ่ล้วนแต่ทรงปลุกใจให้ประชาชนตื่นตัวรักประเทศชาติทั้งสิ้น ประชาชนชาวไทยได้ถวายพระนามท่านว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า”

นักประชาธิปไตย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่เตรียมการจะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชน ทรงตระหนักดีว่า การเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้นต้อง “รอเวลาอันเหมาะสม” แต่แล้วเมื่อมีบุคคลคนหนึ่งได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตย ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 พระองค์ก็ทรงส่งเสริมให้ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญโดยปราศจากอุปสรรคใด ๆ ทรงยอมลดพระราชอำนาจที่ทรงมีอยู่อย่างสมบูรณ์ลงมาอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

ผู้เป็นที่รักแห่งข้าแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ขึ้นเสวยราชย์ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ และจำเป็นต้องประทับในต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่เพื่อทรงศึกษา แม้กระนั้น การเสด็จนิวัดพระนครเพื่อเยี่ยมเยียนราษฎรเพียงไม่กี่ครั้ง พระราชจริยวัตรและพระเมตตาคุณของพระองค์ก็เป็นที่จดจำฝังใจพสกนิกร ซึ่งรักพระองค์มิรู้ลืม

ผู้ไม่เคยละทิ้งประชาชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน มีพระบรมราชโองการพระราชทานอารักขาประชาชนของพระองค์ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2493 ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” และนับแต่นั้นมา พระองค์ก็ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ โดยทรงมุ่งถึงประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์เป็นสำคัญ ได้ทรงอุทิศเวลา พระวรกาย

● พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง มรดกทางวัฒนธรรมที่พระมหากษัตริย์แห่งพระราชวงศ์จักรีพระราชทานไว้แก่ชาติไทย

● พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท (องค์หลัง) และพระที่นั่งอามรินทร์พิมุกข์ ในพระบรมมหาราชวัง

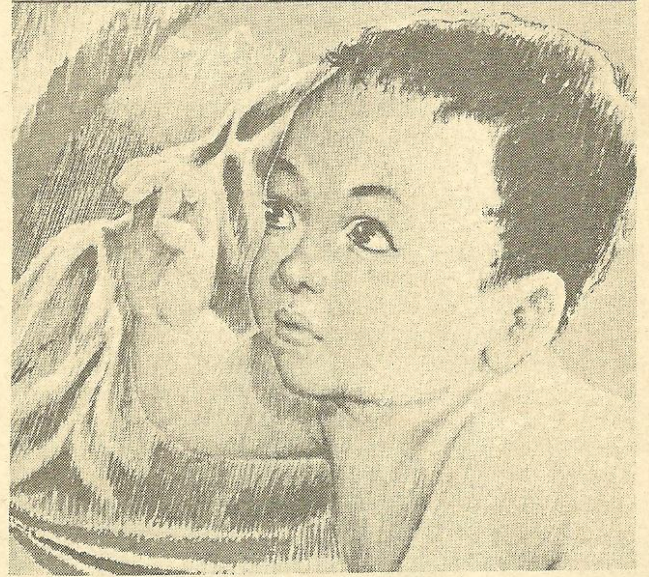
พระเจ้าจันทรียะ และพระอุตสาหะทั้งมวล ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎรทั่วพระราชอาณาจักร ทรงหาหนทางให้ราษฎรพ้นจากความลำบากยากจน พ้นจากความเจ็บไข้ได้ป่วย และพ้นจากความไม่รู้ ทรงใช้เวลาปีละ 8 เดือนในการเสด็จฯ เยี่ยมเยียนราษฎรทุกหนทุกแห่ง ทุกภูมิภาคของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นถิ่นทุรกันดารหรือในดงผู้ก่อการร้าย ได้ทรงทราบด้วยพระเนตร

พระกรรณถึงทุกข์สุขของราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวนาชาวไร่ซึ่งเป็นราษฎรส่วนใหญ่ของประเทศ พระราชกรณียกิจที่พระองค์ท่านทรงพระอุตสาหะบำเพ็ญด้วยพระเมตตาธิคุณและพระกรุณาธิคุณเพื่อทรงบรรเทาความทุกข์ยากเดือดร้อน และบำรุงสุขแก่ราษฎรทางด้านเกษตร ได้แก่ โครงการชลประทานตามพระราชดำริ โครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ โครงการ

การหลวงพัฒนาชาวเขา โครงการชุดคลองระบายน้ำ โครงการฝนเทียม โครงการปลูกป่าเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ โครงการประมงพระราชทาน โครงการนาสาธิต ฯลฯ ในด้านสาธารณสุข ได้แก่ โครงการแพทย์หลวงและแพทย์พระราชทาน ด้านการศึกษา ได้แก่ โครงการสารานุกรมสำหรับเด็ก โครงการโรงเรียนร่วมเกล้า และโครงการจัดตั้งโรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนขึ้นในวัดเป็นต้น 36 ปีที่ทรงครองแผ่นดินมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือ “ในหลวงของเรา” ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในด้านอื่นๆ อีกเป็นเนืองนิจประการ โดยมีเห็นแก่ความเหนื่อยยากและไม่เคยละทิ้งประชาชนเลย

ประชาธิปไตยกับประชาชน

เมื่อเราเกิดมา เรามีสิทธิ

เท่าเทียมกันทุกคน ตั้งแต่แรกเกิด

เรามีสิทธิในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีสิทธิในการมีชีวิตอยู่ เรามีสิทธิอื่น ๆ อีกมากมายสิทธิเหล่านี้เป็นของเราที่จะติดตามเราไปจนตลอดชีวิต เราจะยกให้หรือโอนให้ใครไปไม่ได้

เรามีสิทธิเป็นเจ้าของประเทศไทย

เราเกิดมาบนผืนแผ่นดินไทย เราเป็นคนไทย เรามีสิทธิในฐานะที่เป็นคนไทยเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ อีก 48 ล้านคน

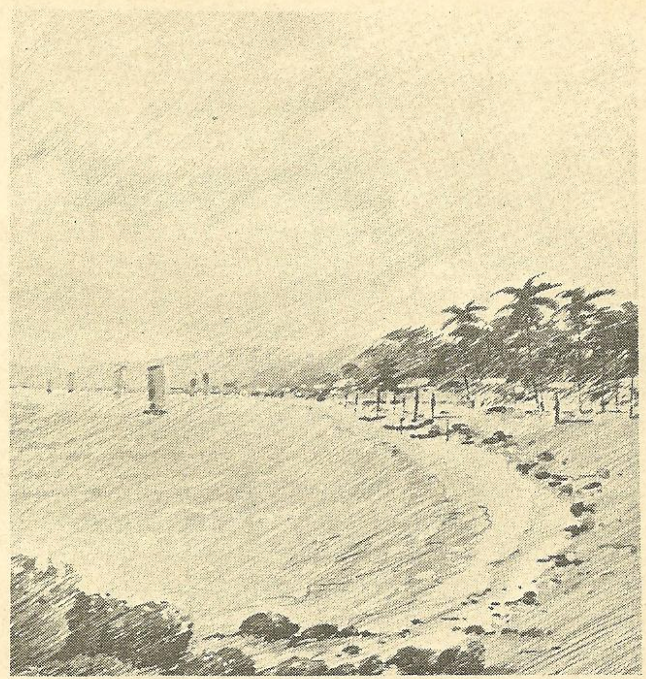
เรามีสิทธิเป็นเจ้าของประเทศไทย เท่าเทียมกัน

ประเทศไทยเป็นของคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะมั่งมีหรือยากจน ชาวบ้านหรือชาวเมือง ไม่ว่าจะป็นข้าราชการ พ่อค้า ชาวนา หรือตาสี ตาสา เราทุกคนมีสิทธิเป็นเจ้าของประเทศไทยเท่าเทียมกัน

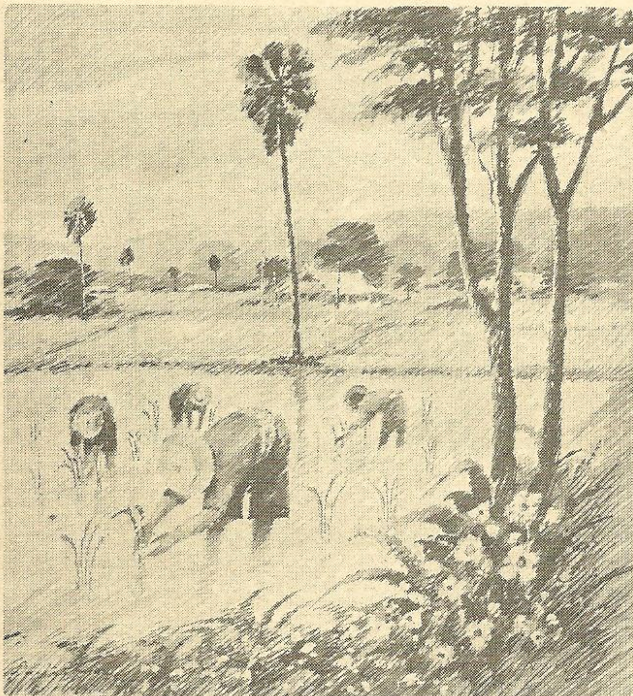
เรามีสิทธิในฟ้าเมืองไทยอันสวยงาม

ประเทศไทยของเรา มีท้องฟ้าที่กว้างใหญ่ไพศาล ท้องฟ้าที่สวยงาม ท้องฟ้าที่เราเห็นนี้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย อาณาเขตที่ใครจะรุกล้ำเข้ามามีได้ เพราะนี่คือ ฟ้าเมืองไทยของคนไทยทุกคน

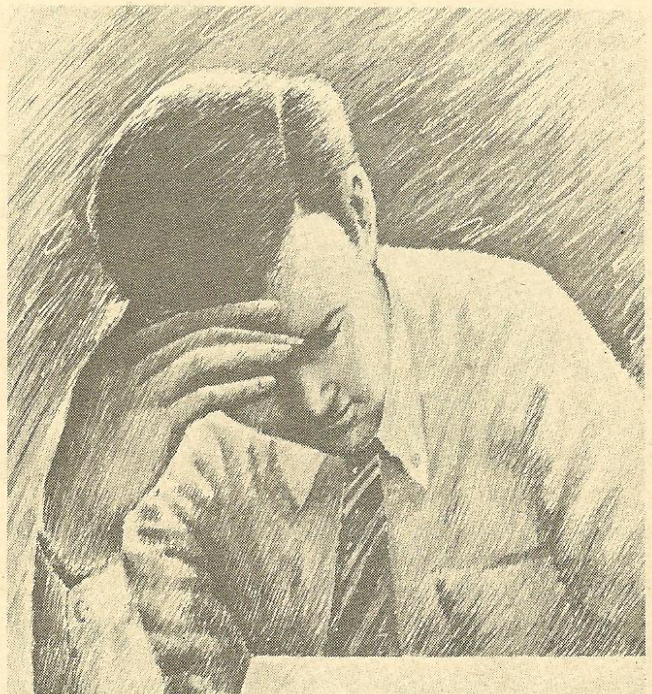
เรามีสิทธิในท้องทะเลไทยอันไพศาล

ประเทศไทยของเรา มีท้องทะเลที่กว้างใหญ่สุดสาวยตา ในน้ำอุดมด้วย กุ้ง หอย ปู ปลา และสัตว์ในน้ำมากมาย เราทุกคนมีสิทธิร่วมกันในท้องทะเลของเรา เพราะนี่คือ ส่วนหนึ่งของประเทศไทยที่เป็นของคนไทยทุกคน

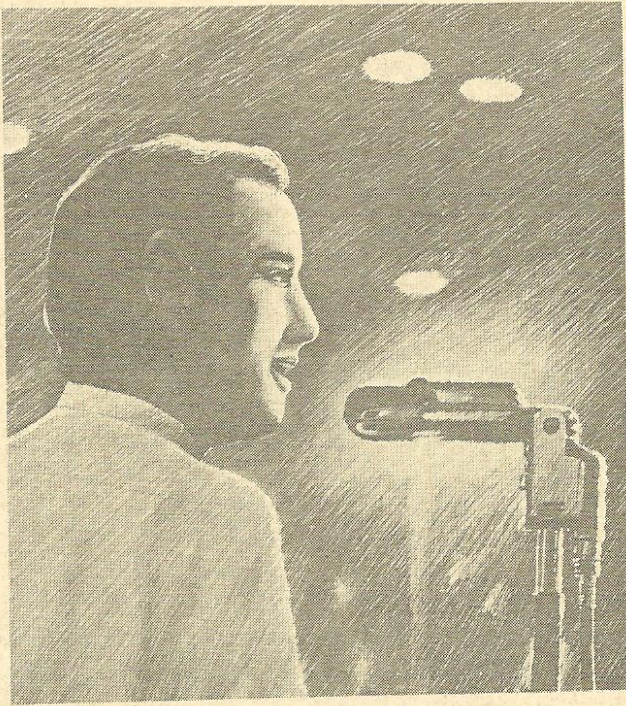
เรามีสิทธิในท้องนาทุ่งหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้

ประเทศไทยของเรามีท้องนาเขียวชะอุ่ม มีภูเขาสูงเสียดฟ้า มีต้นไม้ ดอกไม้สวยงาม เราเกิดมาบนผืนแผ่นดินไทยซึ่งบรรพบุรุษของเราปกป้องรักษาไว้ให้เรา เราคนไทยทุกคนมีสิทธิร่วมกันในการเป็นเจ้าของแผ่นดินทองผืนนี้

เรามีสิทธิที่จะคิด

เรามีสิทธิที่จะคิดได้อย่างอิสระเสรี ไม่ว่าจะเป็นการคิดอ่าน ทำมาหากิน หรือคิดในเรื่องอื่น ๆ ไม่มีใครมาห้ามความคิดของเราได้ ถ้าเราใช้สิทธิของเราในขอบเขตของกฎหมาย

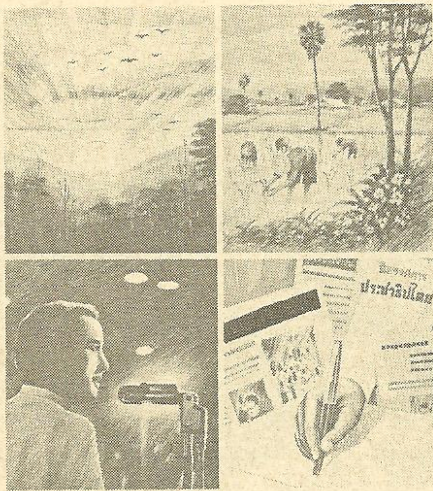
เรามีสิทธิที่จะพูด

เรามีสิทธิที่จะพูด ถกเถียงปัญหา หรือปรึกษาหารือกันได้ อย่างอิสระเสรี โดยไม่มีใครมาห้ามเราได้ ถ้าเราใช้สิทธิของเราภายในขอบเขตของกฎหมาย

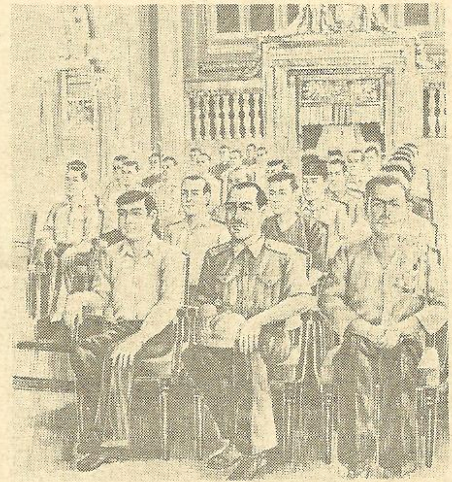
เรามีสิทธิที่จะเขียน

เรามีสิทธิที่จะขีดเขียน หรือตีพิมพ์ความคิดเห็นของเราได้อย่างอิสระ โดยไม่มีใครมาจำกัดสิทธิของเราได้ ถ้าเราใช้สิทธิของเราภายในขอบเขตของกฎหมาย

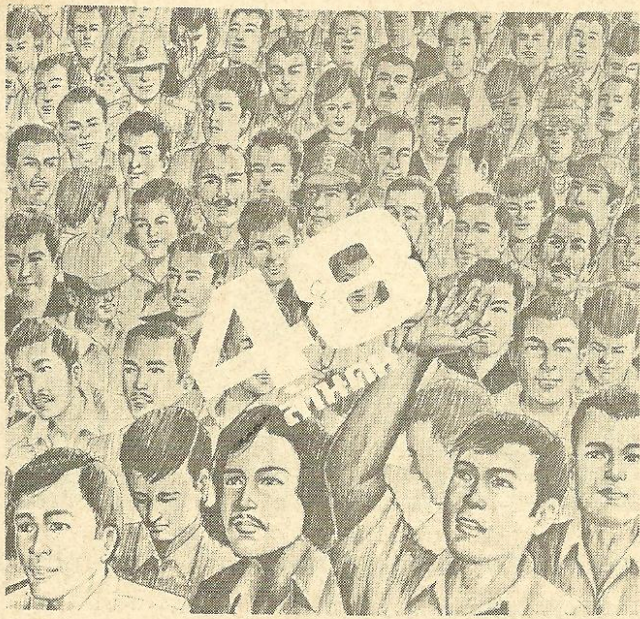
เรามีสิทธิต่างๆ มากมาย และมีหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยด้วย

เรามีสิทธิมากมายทั้งในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ และในฐานะที่เกิดมาเป็นคนไทย ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการคิด ในการพูด และในการเขียน หรือสิทธิในการเป็นเจ้าของประเทศ เรายังมีสิทธิอื่น ๆ อีกมาก พร้อม ๆ กันนั้นเราก็มีหน้าที่ด้วย เช่น หน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนภาคบังคับ หน้าที่ในการเสียภาษีอากร หน้าที่ในการช่วยเหลือราชการและประเทศชาติ เรามีหน้าที่ที่จะต้องกระทำมากในฐานะที่เป็นพลเมืองดีของชาติ

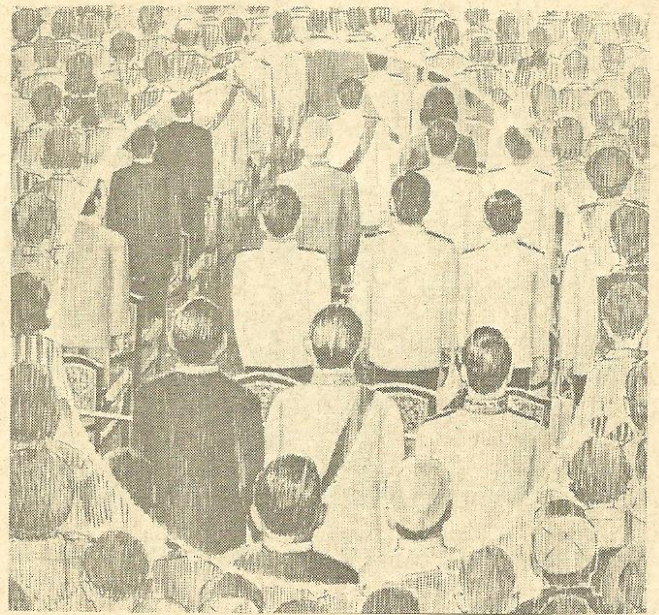

เรามีสิทธิที่จะร่วมปกครองประเทศของเราด้วย

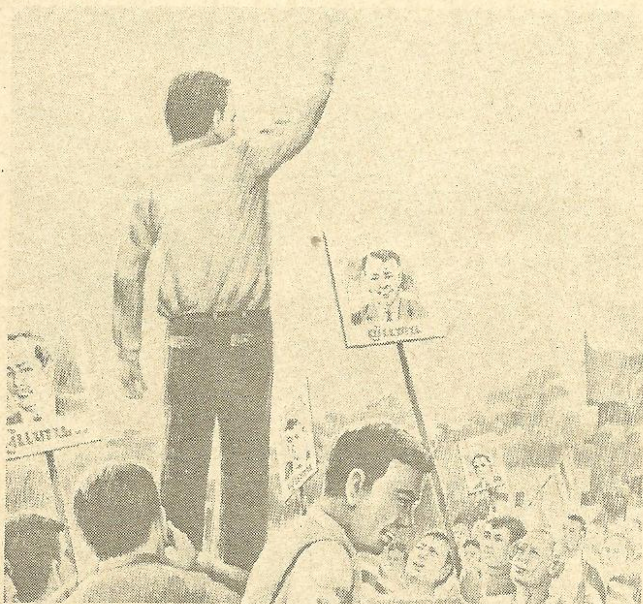
เพราะประเทศไทยเป็นของเราทุกคน เราเกิดมาเป็นคนไทย เราจึงมีสิทธิที่จะปกครองประเทศไทยของเราเอง และเป็นหน้าที่ของเราเองโดยตรง เราจะปล่อยให้ใครคนอื่น ๆ มาเป็นเจ้าของเสียแต่ผู้เดียว หรือขโมยเอาสิทธิของเราไปไม่ได้เป็นอันขาด

แต่เนื่องจาก พวกเราคนไทย มีทั้งหมดถึง 48 ล้านคน...
ในประเทศไทยของเรา มีพี่น้องชาวไทยทั้งหมดประมาณ 48
ล้านคน ทุกคนต่างก็มีสิทธิเป็นเจ้าของประเทศไทยเท่ากัน
และมีสิทธิร่วมปกครองประเทศไทยด้วยกัน

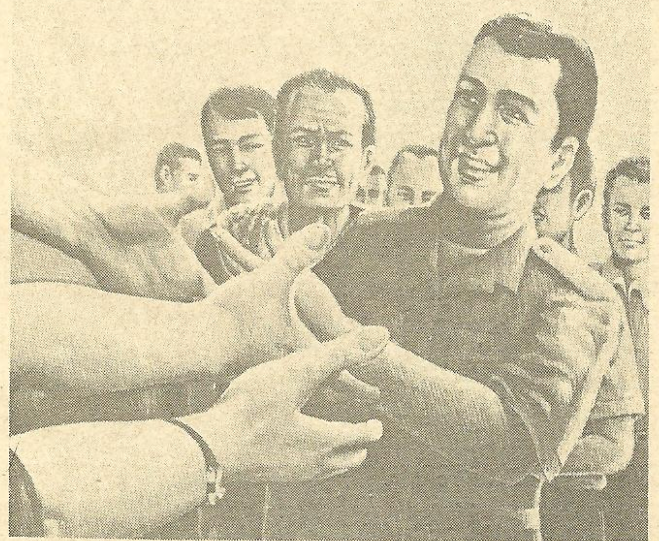

เราจะให้คนไทยทั้งหมด 48 ล้านคน มาทำหน้าที่ปกครอง
ประเทศด้วยตนเอง พร้อมกันทุกคน ย่อมเป็นไปไม่ได้
เราไม่มีสถานที่แห่งไหนที่ใหญ่พอที่จะจุคนได้มากมายถึง
ขนาดนี้ และเราทุกคนจะต้องเสียเวลาทำมาหากินอย่างมาก
มา เพื่อมาประชุมตกลงกัน เราจะพูดกันอย่างไร และเรา
จะตกลงกันได้อย่างไร

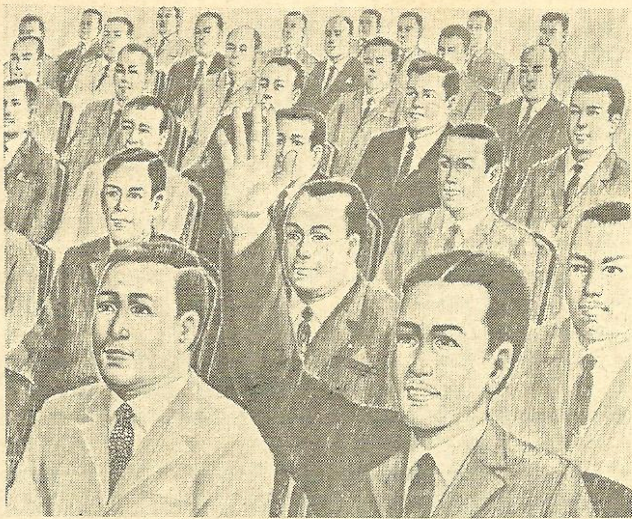
เราจึงช่วยกันเลือกพวกเรา ที่เราเห็นว่าดีที่สุดไปเป็นตัวแทน
เพื่อทำหน้าที่ปกครองประเทศแทนเรา

ในหมู่พวกเราจะมีคนดีที่มีความสามารถเป็นจำนวนมาก ซึ่ง
จะมีส่วนหนึ่งที่จะอาสาสมัครและอุทิศตนเพื่อทำหน้าที่แทน
เรา เราจะช่วยกันเลือกพวกเราที่เห็นว่าเป็นคนดีไว้ใจได้ และ
ตั้งใจจริงในการที่จะทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของพวกเรา

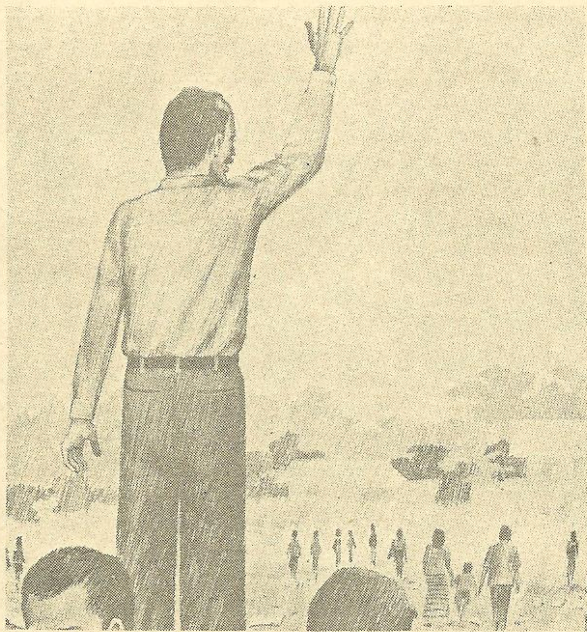
คนที่เราเลือกไปทำหน้าที่แทนเรานี้ เราเรียกว่า “ผู้แทน
ราษฎร”

ผู้แทนราษฎรก็คือ ผู้ที่ทำหน้าที่แทนราษฎร หรือพวกเรา
เองในการปกครองบ้านเมือง ผู้แทนของเราก็จะต้องคอยสอด
ส่องดูแลทุกข์สุขของราษฎร สอบถามความต้องการของ
ราษฎรส่วนใหญ่ และหาทางเพื่อให้ได้ประโยชน์สุขของราษฎร
ส่วนรวม

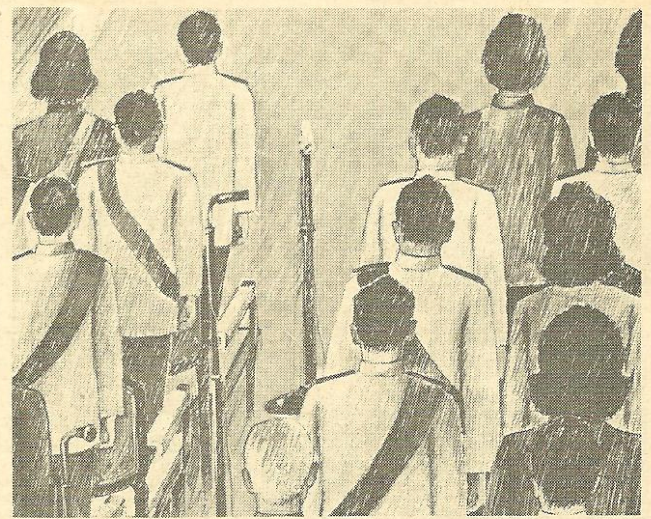
ผู้แทนราษฎรของเราจะไปช่วยกันเลือกคนดีที่สุด เพื่อทำหน้าที่เป็น “รัฐบาล”

รัฐบาลก็คือผู้ที่ทำหน้าที่บริหารกิจการต่าง ๆ ของบ้านเมือง เพื่อให้บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุขราษฎรอยู่ดีกินดี รัฐบาลจะต้องประกอบด้วย “นายกรัฐมนตรี” เป็นหัวหน้าและมีผู้ช่วยในการบริหารบ้านเมืองอีกเป็นจำนวนมาก รัฐบาลนี้คือ กลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการเลือกจากผู้แทนราษฎรของเราเพื่อไปทำหน้าที่แทนเราอีกต่อหนึ่ง

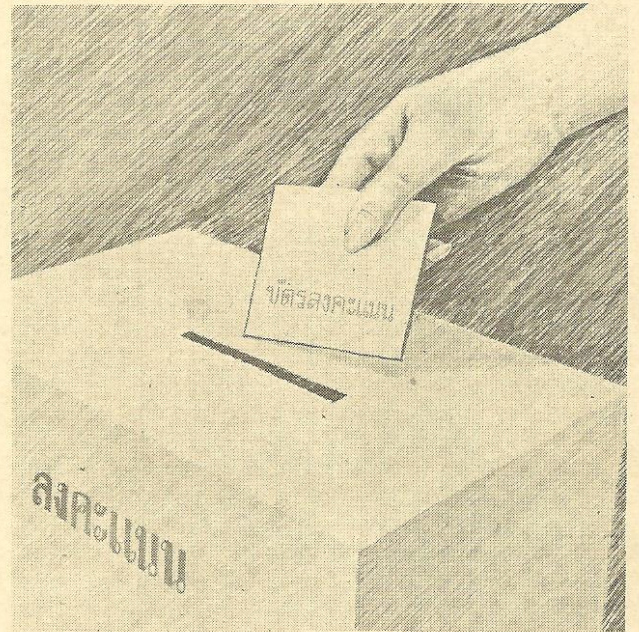
และถ้าผู้แทนของเราทำไม่ดี เราก็มีทางแก้ โดยไม่เลือกผู้แทนคนนั้นอีก

เราต้องคอยติดตามดูให้ดี ว่าผู้แทนของเราที่เลือกไป ได้ทำหน้าที่ตามที่เรเลือกไปหรือไม่ ถ้าผู้แทนของเราทำไม่ดี ไม่ทำหน้าที่เพื่อเรา เห็นแต่ผลประโยชน์ของตัวเองหรือพรรคพวกของตน เราก็ต้องร่วมใจกันไม่เลือกผู้แทนคนนั้นอีก

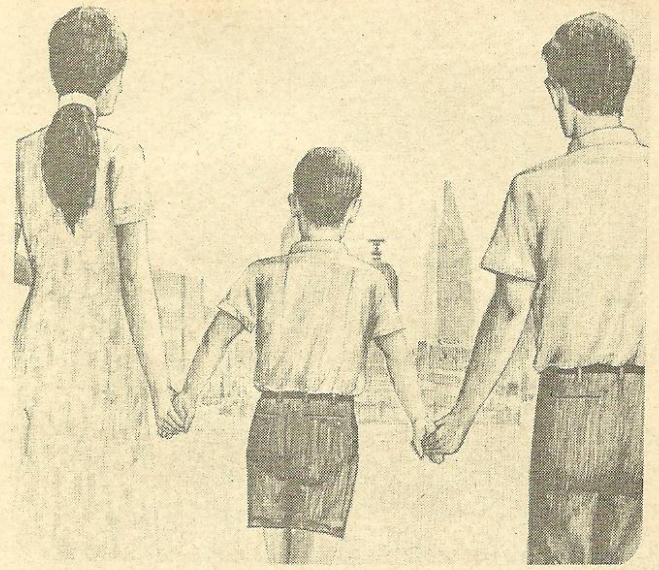
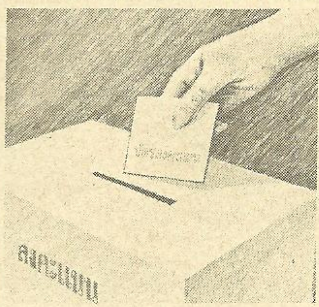
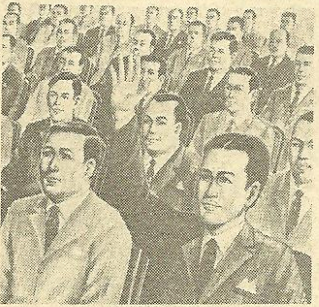
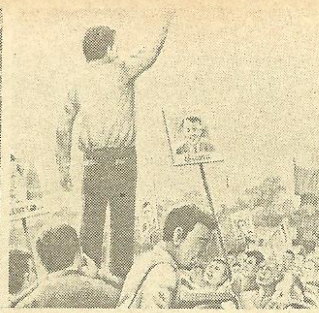
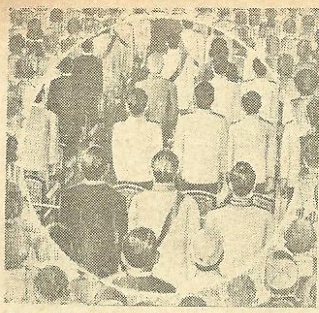
รัฐบาลที่ได้รับเลือกจากผู้แทนของเรา จึงเป็นผู้แทนของเราด้วยเหมือนกัน

ฉะนั้นผู้ที่มาทำหน้าที่เป็นรัฐบาล ก็คือประชาชนธรรมดาเช่นเดียวกับเราเอง ซึ่งเพียงแต่ได้รับมอบอำนาจในการปกครองประเทศจากเราไป เพื่อทำหน้าที่แทนเราในการบริหารกิจการของบ้านเมือง เพื่อประโยชน์สุขของพวกเราทุกคน

เราดีใจและภาคภูมิใจมาก เพราะเราร่วมปกครองบ้านเมืองของเราเองได้ เราเลือกรัฐบาลของเราได้

เราเกิดเป็นคนไทย เรามีสิทธิเป็นเจ้าของประเทศอย่างเต็มภาคภูมิใครจะมาเอาอ้างสิทธิของเรา และเอาประเทศไทยไปเป็นของเขาแต่ผู้เดียวไม่ได้ ประเทศไทยต้องเป็นของคนไทยทุกคน

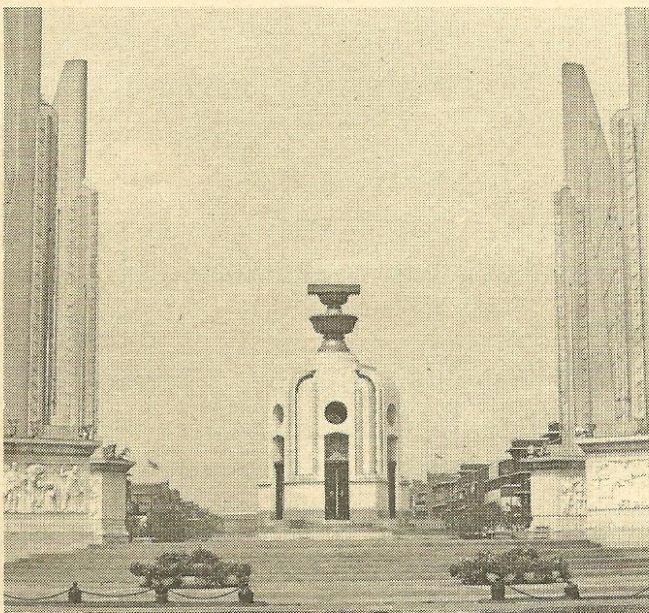

เราเรียกทั้งหมดนี้ว่า "ประชาธิปไตย"

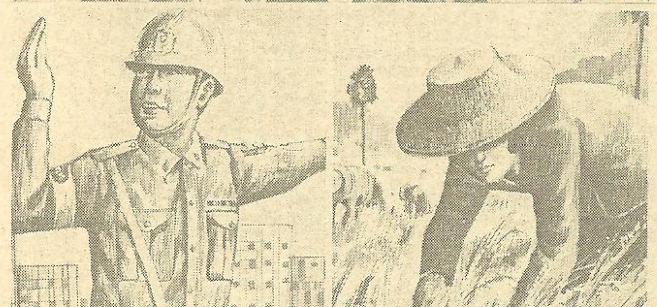
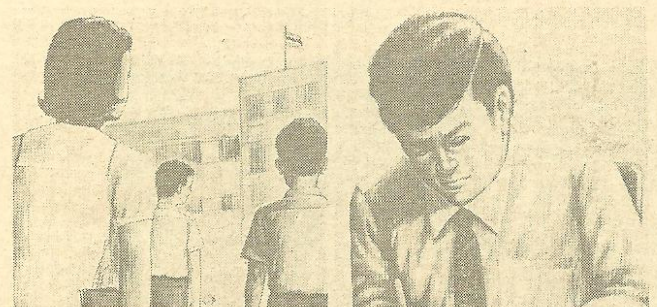
เดี๋ยวนี้ เรารู้แล้วว่า ประชาธิปไตย ก็คือสิทธิที่เราทุกคนมีมาตั้งแต่เกิด เรามีสิทธิในการร่วมปกครองประเทศของเราเอง ซึ่งเราก็กระทำได้โดยวิธีเลือกคนดีในหมู่พวกเราไปทำหน้าที่แทนดังกล่าว และเป็นสิทธิของเราที่จะถอนอำนาจของเรากลับมาได้ในเมื่อชาวไทยส่วนใหญ่เห็นพ้องกัน

เราจึงรักประชาธิปไตยของเรา เราจึงหวงแหนประชาธิปไตยของเรา

ประชาธิปไตย ทำให้เรามีสิทธิ เสรีภาพ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาธิปไตยทำให้ไม่มีใครมาถือสิทธิในประเทศเราแต่ผู้เดียว หรือกลุ่มเดียว ทำให้ไม่มีใครมาข่มเหงเราได้ เพราะเรามีวิธีปกครองบ้านเมืองของเราเอง เพื่อประโยชน์ของพวกเราตนเอง เราจึงรักประชาธิปไตยมาก

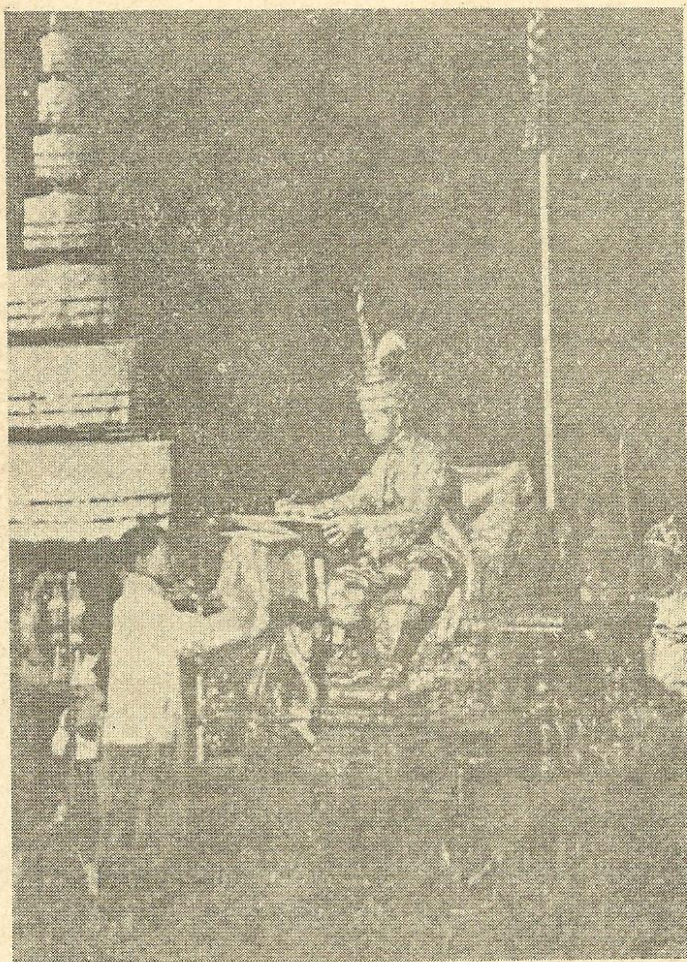

เรามีรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในประเทศ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่วางกฎเกณฑ์ในการปกครองประเทศไว้ ซึ่งจะกำหนดขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของผู้ที่จะเข้าไปทำหน้าที่ปกครองประเทศแทนเรา ไม่ให้ก้าวก่ายกัน รวมทั้งจะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเราไว้ เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและไม่ใช้สิทธิเกินขอบเขตซึ่งกันและกัน

เราจะทำหน้าที่ของเรา และช่วยกันสร้างชาติไทยของเรา ให้เจริญก้าวหน้าเพื่ออนาคตของลูกหลานของเราสืบไป

เราจะต้องช่วยกันสร้างประเทศไทยให้ดีที่สุด ให้เจริญก้าวหน้าที่สุด เพื่อเป็นผืนแผ่นดินทองที่ให้ความสุขร่มเย็นแก่ลูกหลานของเราในอนาคต

เรารักประชาธิปไตย เรามีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงรัก ประชาชน

เรามีความสุขในประเทศของเรา ที่มีการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
ในหลวงของเราได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ โดยมุ่ง
ถึงประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์เป็นสำคัญ ได้ทรง
อุทิศเวลาและพระอุตสาหะทั้งมวลในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข
ของราษฎรทั่วพระราชอาณาจักร ทรงบำเพ็ญพระราชกรณีย
กิจเป็นเอนกประการโดยมิเห็นแก่ความเหนื่อยยากและไม่เคย
ละทิ้งประชาชนเลย

● ตัดตอนมาจากหนังสือ “สูตรประชาธิปไตย -
อนาคตของชาติอยู่ที่ไหน” จัดพิมพ์เผยแพร่โดยทำเนียบรัฐบาล
31 มกราคม 2517

เลยเป็นจังหวัดที่โชคดีมากจังหวัดหนึ่งในประเทศไทย เพราะมีอะไรดี ๆ เกิดขึ้นที่นั่นหลายอย่าง นานมาแล้ว เรารู้จักเลย เพราะที่นั่นมี “ภูกระดึง” ไร่ดั่งดุดนันทองเที่ยวแต่เมื่อเร็ว ๆ นี้เราก็กเริ่มรู้จัก “ภูหลวง” ซึ่งเป็นมรดกธรรมชาติอันล้ำค่าแห่งใหม่ที่เริ่มเปิดให้นักนิยมธรรมชาติเข้าเยี่ยมชม แต่ดีอะไรก็ไม่เท่า “คนดี” โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่เป็ผู้นำในการพัฒนา เริ่มตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัด นายทองดำ บานชื่น รองผู้ว่าราชการจังหวัดนายมังกร กองสุวรรณ นายอำเภอเมืองเลย นายปชา ลาภานันต์ ไปจนกระทั่งผู้นำพัฒนาในระดับตำบล และหมู่บ้านอีกมากมาย ที่ทุ่มเทกำลังกาย กำลังความคิด และกำลังใจ พลิกแผ่นดินเลยให้เป็นแผ่นดินทอง เปลี่ยนหมู่บ้านทั้งหลายให้เป็นหมู่บ้าน “แผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง” โดย **ไม้อ้าย** งบประมาณแผ่นดิน (ดูเรื่อง “หมู่บ้านแผ่นดินทอง” โดยไมตรี ลิ้มปชาติ ใน **วารสารไทย** ปีที่ 2 ฉบับที่ 8) เป็นจังหวัดตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาชนบทอย่างสูงสุดในขณะนี้ และด้วยการริเริ่มของคนดีเมืองเลย จึงได้เกิดมีของดีขึ้นอีกอย่างหนึ่งคือ “วันน้ำทิพย์”

ในการจัดวันน้ำทิพย์ ได้รับผ้าห่มพระราชทานจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผ่านคณะนักเรียน นายร้อย จปร. นำไปมอบให้เป็นน้ำทิพย์แก่ผู้เฒ่า ที่บ้านท่าข้าม ต.ชัยพฤกษ์

วันน้ำทิพย์

เย็นใจ เลาทวนิช
สุวารี ศรีปุณะ

ที่มาของประเพณี

หมู่บ้านในฝัน-โครงการแผ่นดินทองของจังหวัดเลย เป็นนโยบายการพัฒนาชนบทสมบูรณ์แบบ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข และการปกครอง โดยการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหมู่บ้านเก่า คนเก่า ให้เป็นหมู่บ้านในอุดมคติแห่งความฝันที่มีแต่สันติสุข ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจิตใจ

ของประชาชนให้มีคุณธรรม มีความรัก ความกตัญญูและมีความสำนึกมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม และท้องถิ่นของตน มีความสามัคคี ร่วมกันสร้างสรรค์และแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยความสามารถของตนเอง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจิตใจคนให้ดีขึ้นได้ จะนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสงบสุข การพัฒนาเศรษฐกิจโดยระบบกลุ่ม และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ที่หยั่งรากลึกถึงระดับชาวบ้านซึ่งจะมั่นคงและถาวรตลอดไป

อย่างไรก็ตามการพัฒนาจิตใจคนไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องใช้ทั้งเวลาและกุศโลบายอันจะทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกรักพอใจและอยากเปลี่ยนแปลงปรับปรุงสังคมของเขาด้วยตัวของเขาเอง การพัฒนาจิตใจและสังคมของคนหมู่บ้านในฝัน-โครงการแผ่นดินทองของอำเภอเมือง จังหวัดเลย จึงพยายามใช้วิธีการ “ทำนามธรรมในความฝันให้เป็นรูปธรรมที่เป็นจริง” ให้ได้เพราะหลักการไม่มีตัวตนสิ่งที่เป็นจริงคือการกระทำด้วยเหตุนี้จึงเกิดประเพณี “วันน้ำทิพย์” หรือชื่อเต็มว่า “วันน้ำทิพย์ชุบชีวิตให้ชุ่มชื้น” ขึ้นเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคมของคนตั้งแต่

ระดับหมู่บ้านอันเป็นหน่วยสังคมที่มีมากที่สุด และสำคัญที่สุดหน่วยหนึ่งของชาติ นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยการปกครองที่เล็กที่สุดที่จะฝึกการปกครอง และการบริหารในรูปแบบประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับรากหญ้าให้ได้

ทำไมจึงชื่อ “วันน้ำทิพย์”

“น้ำทิพย์” เปรียบเสมือนน้ำในสายธารที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ ให้ความสดชื่นเย็นสบายแก่ผู้ได้ใช้อุปโภค บริโภค คนที่ร้อนอบอ้าวก็สดชื่นเย็นสบายเมื่อได้อาบน้ำชำระร่างกาย คนที่หิวกระหายได้อิ่มหนำสำราญเมื่อดื่มกิน ผู้ทุกข์ใจได้คลายทุกข์และอึดอัดใจเมื่อได้อยู่ใกล้เห็นความใสสะอาดของน้ำ และทิวทัศน์อันสวยงามรอบกายฉันใดก็ฉันนั้น “น้ำทิพย์” ไม่ใช่ น้ำในสายธารที่จะสัมผัสได้ด้วยผิวกายไม่เป็นรูปธรรม แต่ “น้ำทิพย์” เป็นน้ำที่สัมผัสได้ด้วยใจ เป็นนามธรรมเสมือนน้ำอมฤตที่บันดาลความสุขให้แก่ผู้ที่ได้รับโดยเกิดจากกิจกรรมต่างๆ ของประเพณี “วันน้ำทิพย์” ซึ่งทำให้ผู้ไปร่วมงานและผู้ทีพบเห็นเกิดความซาบซึ้งประทับใจ และมีความสุข เหมือนคนที่กำลังอยู่ท่ามกลางทะเลทรายอันร้อนระอุ แม้ได้รับน้ำดื่มเพียงแก้วเดียวซึ่งสามารถต่อชีวิตให้ยืนยาวได้ย่อมมีค่ายิ่งกว่าเงินทองจำนวนมหาศาลเป็นแน่ “วันน้ำทิพย์” จึงเป็นเหมือนวันต่ออายุทุกคนที่ไปร่วมงาน โดยเฉพาะผู้อาวุโสทั้งหลายที่ถูกทอดทิ้งมานานกลับได้รับความรักความอบอุ่นจากลูกหลาน อันเป็นความสุขที่เงินซื้อไม่ได้อีกแล้ว

“น้ำทิพย์” คือน้ำใจอันประเสริฐและบริสุทธิ์ ที่จะหาได้ไม่ง่ายนักสำหรับในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีแต่การแก่งแย่ง ชิงดี ชิงเด่น อิจฉาริษยา เช่นฆ่าเพื่อเอาชนะกัน ประเพณี “วันน้ำทิพย์” เป็นการสร้างนิมิตใหม่ของจิตใจที่สั่งงามอันจะเป็นรากฐานของสังคมที่มีความรัก ความสามัคคี เกื้อกูลอุดหนุนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสันติสุขอันถาวร

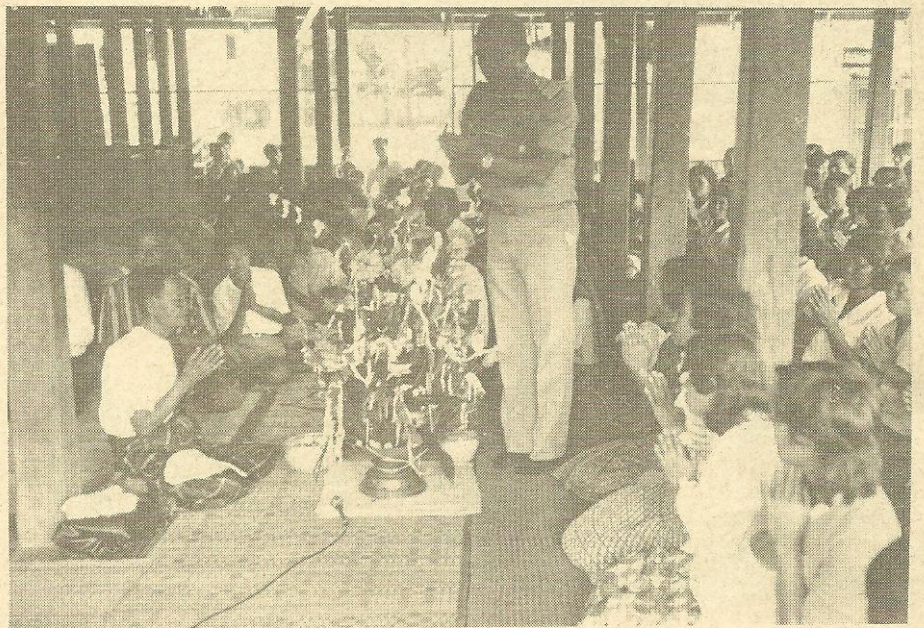
ลูกหลานนำผู้เฒ่าไปวัด คนที่แก่มาเดินไม่ไหวลูกหลานก็ใช้รถเข็น ไปที่บ้านขอนแก่น ต.นาโโรง

ต่อไป

ความสำคัญของวัน “น้ำทิพย์”

“วันน้ำทิพย์” ตั้งขึ้นตามความสำคัญและคุณค่าแห่งกิจกรรมที่มีต่อจิตใจและสังคม ในวันนี้ “วันน้ำทิพย์” กลายเป็นประเพณีอันศักดิ์สิทธิ์ ประจำหมู่บ้านในฝัน-โครงการแผ่นดินทอง เพราะลูกหลานที่ไม่ว่าจะจากบ้านเมืองไปอยู่แดนไกล หรือจากไปนานแสนนานเพียงใด จะย้อนกลับมาบ้านเกิดเมืองนอนเพื่อร่วมประเพณีนี้อันเป็นประเพณี

ที่สร้างความอบอุ่นความรักใคร่ ความปรองดองอันจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคล ระหว่างครอบครัวและในชุมชน ลดช่องว่างระหว่างวัย ระหว่างฐานะ ระหว่างการศึกษาและอาชีพ กล่อมเกล่าจิตใจให้เป็นคนอ่อนโยน นอบน้อม รู้จักกาลเทศะไม่แข็งกระด้างทั้งจิตใจและพฤติกรรมที่มีต่อกันของคนทุกคน ทุกวัยในหมู่บ้าน ลูกหลานได้สำนึกในคุณค่าของบรรพบุรุษผู้ให้เลือดเนื้อและชีวิต อนาคตแก่เขา เกิดความกตัญญูทวดเวทีต่อทั้งบุคคล

นายปชา ลาภานันท์ นายอำเภอเมืองเลย ผู้ริเริ่มหมู่บ้านในฝัน โครงการแผ่นดินทอง ทำพิธีเปิดงานวันน้ำทิพย์ ที่บ้านหัวฝาย ตำบลชัยพฤกษ์

และสิ่งแวดลอมอันมีคุณค่าดังชีวิตของเขา
ทั้งปวง “วันน้ำทิพย์” จึงเหมือนวันแห่งน้ำ
อันศักดิ์สิทธิ์ที่มาชะโลมจิตใจของคนที่ยืน
กระด้างให้อ่อนโยน คนที่ไร้ศีลธรรมกลายเป็น
ผู้มีคุณธรรม จากคนที่เห็นแก่ตัวเห็นแก่
ได้เป็นคนโอปอ้อมอารีมีความเสียสละเห็น
ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนประการ
หนึ่ง

ผู้เฒ่าเล่าความหลัง อดีตที่ประทับใจที่บ้านขอนแก่น ด.นาโง่ง

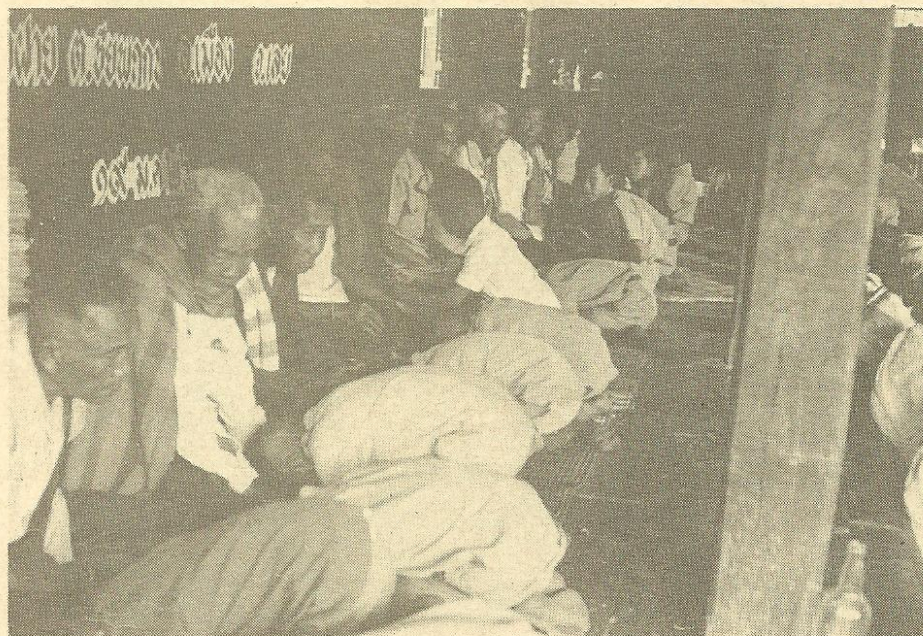
อีกประการหนึ่ง ประเพณีวันน้ำทิพย์
เป็นการให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่ผู้เฒ่า
หรือพ่อเฒ่าแม่เฒ่า (ผู้อาวุโส) ในหมู่บ้านที่
มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยปกติสังคมไทยปัจจุบัน
เป็นสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงเป็น
สังคมเปิดไม่บีบบังคับทางขนบธรรมเนียม
ประเพณีจึงมีโอกาสปรับคนในสังคมเปลี่ยน
แปลงตามสิ่งแวดล้อมได้ง่าย การริบสร้างขนบ
ธรรมเนียมประเพณีที่ดีให้ได้เห็นได้ปฏิบัติ
อย่างจริงจัง จึงเป็นความจำเป็นสำหรับการ
พัฒนาสังคมไทยปัจจุบันมาก วิธีการที่
จะช่วยได้ดียิ่งคือ การสร้างความสัมพันธ์
ทางใจ เป็นความผูกพันในระยะเวลายาว
การให้ความสำคัญแก่ผู้อาวุโสเป็นพิเศษใน
วันน้ำทิพย์ จึงเป็นการย้อนกลับไปสู่สภาพ
สังคมไทยแต่ดั้งเดิมเพื่อสร้างความสัมพันธ์

ทางใจโดยฟื้นฟูระบบความสัมพันธ์แบบ
บุญคุณ โดยให้การชื่นชมและตอบแทนบุญ
คุณแก่ผู้ทำประโยชน์และปรารภนาดีแก่ตน
ประเพณีวันน้ำทิพย์จึงเป็นการแสดงออก
ในการตอบแทนผู้อาวุโสโดยการระลึกถึงบุญ
คุณท่านโดยการปฏิบัติ และให้ในสิ่งที่ควร
ให้ เพื่อให้ผู้อาวุโสในหมู่บ้านได้เป็นศูนย์
กลางแห่งความรัก ความเคารพ ความศรัทธา

ของบุตรหลานและทุกคนในหมู่บ้านเพื่อ
เสริมสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคม ลด
ช่องว่างระหว่างวัย มีการบวชศรีสู่ขวัญ การ
ผูกข้อมือ การกราบไหว้และการอวยพรของ
ลูกหลาน การได้ร่วมกิจกรรมทั้งที่ซาบซึ้ง
ประทับใจและสนุกสนานจะทำให้ผู้อาวุโส
ที่เคยถูกทอดทิ้งอยู่อย่างไร้ค่ากลับมีชีวิตชีวา
เห็นค่าของตนเอง มีความสุขใจ กิจกรรมที่
ลูกหลานจัดให้และการแสดงออกถึงความรัก
ความเคารพบูชา เหมือนเป็นปูชนียบุคคล
เหล่านี้ เปรียบเหมือนน้ำทิพย์ที่มารดจิตใจ
ให้ผู้อาวุโสทั้งหลายให้กลับสดชื่นแจ่มใสได้
ยิ้มและหัวเราะทั้งน้ำตาเป็นการต่ออายุให้
ยืนนานเหมือนต้นไม้ที่กำลังเหี่ยวเฉารอวัน
ตายเพราะแดดเผาไหม้และไร้คนดูแลเอา
ใจใส่ กลับมีผู้สนใจดูแลรดน้ำพรวนดินใส่
ปุ๋ย ดินไม้นั้นก็จะกลับฟื้นคืนชีพผลิตดอก
ออกผล ให้ความอุดมสมบูรณ์แก่โลกได้อีก
ผู้อาวุโสทั้งหลายเป็นผู้นำโดยศรัทธา จึง
ควรยกย่องเชิดชูให้มีความสำคัญและคุณค่า
แก่สังคมเป็นอย่างยิ่ง

วิธีการและลำดับพิธี

ประเพณี “วันน้ำทิพย์” เน้นความ
ง่ายประชาชนทำได้ ประหยัดทั้งเวลาและ

ลูกหลานผูกข้อมือและกราบคารวะผู้เฒ่าแสดงความกตัญญูที่บ้านหัวฝาย ด.ชัยพฤกษ์

งบประมาณคือใช้เวลา 1 วันเต็มและไม่ต้องใช้งบประมาณเป็นเงินและเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่จิตใจ และสังคมสำหรับคนทุกระดับ ประเพณีนี้เริ่มขึ้นครั้งแรกที่บ้านกำปลา ต.ชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ได้รับชนะการประกวดหมู่บ้านพัฒนาระดับชาติแล้ว โดยเริ่มประเพณีนี้เมื่อแรม 14 ค่ำ เดือน 1 ปีมะแม (14 ธันวาคม 2525) โดยความต้องการของชาวบ้านจากการประชุมปรึกษาหารือกันและวางแผนจัดประเพณีนี้ขึ้นด้วยความเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่หมู่บ้าน โดยมีนายอำเภอ ข้าราชการ รวมทั้งวิทยากร ลูกเสือชาวบ้านและวิทยาลัยครูเลยเป็นที่ปรึกษา จากนั้นจึงเตรียมการดังนี้

- สำรวจจำนวนผู้อาวุโสในหมู่บ้านที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป
- กำหนดวัน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เช่น เตรียมพานบายศรี, เตรียมอาหารทุกบ้าน เพื่อนำไปเลี้ยงผู้อาวุโส เตรียมสถานที่โดยใช้ศาลาการเปรียญที่วัด

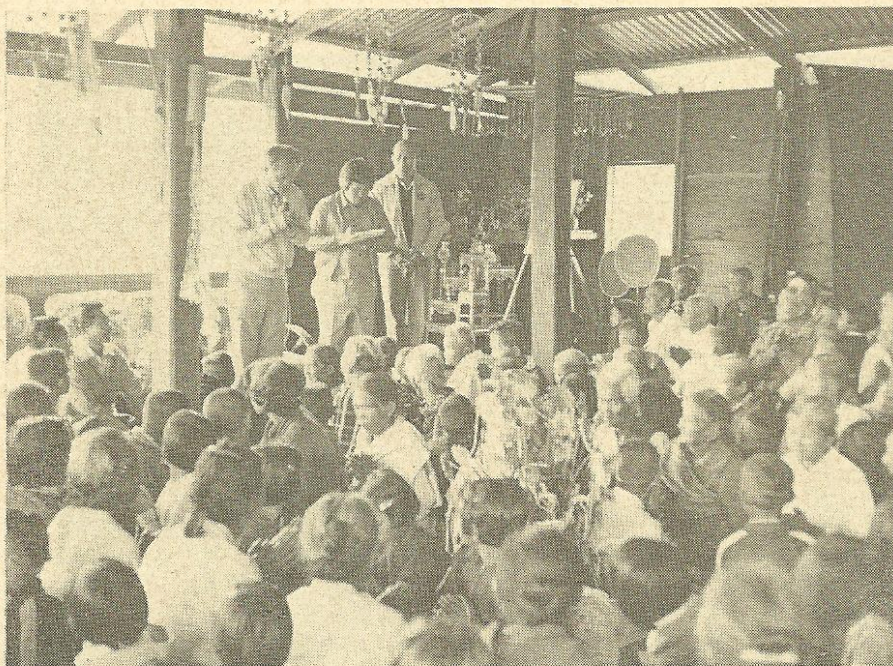
เมื่อถึงกำหนดวันประกอบพิธีจะมี

กิจกรรมตามลำดับขั้นโดยเริ่มจากคืนก่อนวันน้ำทิพย์ ผู้อาวุโสทั้งหมดในหมู่บ้าน (ยกเว้นบางคนที่ไม่สามารถมาได้) จะมาจำศีลที่วัดรุ่งเช้าเมื่อถึงวันน้ำทิพย์จะมีพิธีตามขั้นตอนดังนี้

- 05.00 น. ตื่นสวดมนต์ทำวัตรเช้าพร้อมกันทั้งหมู่บ้าน
- 05.30 น. ร่วมกันพัฒนาทำความสะอาดหมู่บ้านโดยพร้อมเพรียงกัน ได้ประโยชน์ทั้งพัฒนาหมู่บ้านและเป็นการออกกำลังกายด้วย
- 09.00 น. ชาวบ้านทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าพร้อมกันที่วัด
- 09.30 น. ประธานในพิธีจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (ผู้ว่าราชการจังหวัด) สวดมนต์สั้น, สวดพระปริต, ผู้เฒ่าพบปะพูดคุยกับลูกหลาน
- 11.00 น. ถวายภัตตาหารเพล
- 12.00 น. เลี้ยงอาหารผู้เฒ่า และรับประทานอาหารร่วมกันกับลูกหลาน
- 13.00 น. เริ่มด้วยพิธีเทียน
 - บายศรีสู่ขวัญผู้เฒ่า
 - ร่ำอวยพรโดยลูกหลานและ

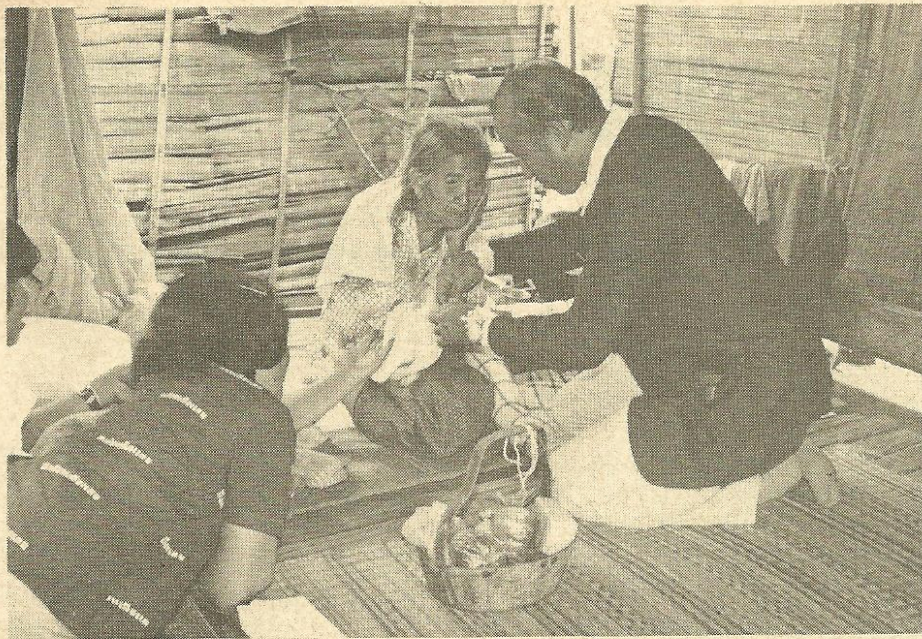
เยาวชน

- ประธานกล่าวชื่นชมเพื่อระลึกถึงพระคุณบิดามารดาและบุพการี
- ประธานนำกราบผู้อาวุโสตามลำดับอายุ (ระหว่างนี้อ่านโคลงกลอนและขับเสภาบูชาพระคุณพ่อแม่และบุพการี)
- ลูกหลานร้องเพลงคำนานม
- 14.00 น. - กิจกรรมผู้เฒ่าเล่าความหลัง โดยสัมภาษณ์ผู้เฒ่าทั้งสามและภรรยาถึงประวัติชีวิตสภาพสังคมในอดีต สามารถสร้างความครื้นเครง เรียกเสียงหัวเราะจากผู้เฒ่า ผู้ให้สัมภาษณ์ ตลอดจนคนดูโดยทั่วหน้า
- มอบของที่ระลึกแก่ผู้เฒ่าเพื่อเป็นกำลังใจ (ผ้าห่ม ฯลฯ)
- ปลุกต้นไม้ที่วัดเป็นที่ระลึกระหว่างผู้เฒ่ากับลูกหลานเนื่องในวันน้ำทิพย์โดยให้ลูกหลานดูแลเอาใจใส่ต่อไป
- 15.00 น. - ประธานกล่าวให้โอวาท เสร็จพิธี

ดร.คิม จุน ผู้อำนวยการสถานีฝึกอบรม ผู้นำแห่งชาติของเกาหลี มาเยี่ยมชมหมู่บ้านโครงการแผ่นดินทอง และไปร่วมพิธีวันน้ำทิพย์ บ้านท่าข้าม ต.ชัยพฤกษ์

ขั้นตอนของพิธีดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ มิใช่จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ในทางปฏิบัติมักจะแปรเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของแต่ละหมู่บ้าน เป็นต้นว่า ผู้ใหญ่ส่วนมากมีความเขินอายมากกว่าเด็ก ส่วนมากไม่เคยมีการกราบไหว้กันและกันมาก่อน บางหมู่บ้านจึงเริ่มพิธีกราบกันโดยให้เด็กเล็ก ๆ เป็นผู้นำในการไปกราบผู้เฒ่า นับว่าเป็นเทคนิคที่ได้ผลดีมาก เพราะบรรดาผู้ใหญ่เมื่อเห็นเด็ก ๆ ทำไปแล้ว ก็จะทำตามโดยไม่ค่อยรู้สึกเขินอาย เพราะเมื่อหมดคนรุ่นเด็กแล้วก็ย่อมมาถึงคนรุ่นผู้ใหญ่ แม้กระทั่งผู้เฒ่าที่อายุต่างกันเพียงวันเดียวก็ถือว่าจะต้องไปเคารพผู้ที่อาวุโสกว่าก่อน เมื่อกราบเคารพกันก็มีการขอขมาและให้อโหสิซึ่งกัน

“วันน้ำทิพย์” ผู้ใดคนใดแก่มาหรือไม่สบาย ไปร่วมพิธีไม่ได้ นายอำเภอจะไปเยี่ยมถึงบ้าน ที่บ้านขอนแก่น ด.นาโป่ง

และกันด้วย การกราบเคารพกันนี้ไม่ได้เจาะจงเฉพาะพ่อแม่หรือปู่ย่าของตนเองเท่านั้น แต่กราบทุกคนแบบเรียงแถวไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

ผลที่เกิดขึ้นหันตาเห็น ผู้เฒ่าบางคนโกรธกันมาเป็นเวลานาน 40-50 ปี มาตีกันได้ในวันนี้เอง บางคนตั้งแต่หนุ่มจนแก่ไม่เคยมีลูกหลานมากราบบนตัก พอพบกับเหตุการณ์เช่นนี้เข้า บังคับน้ำตาไหลให้ไหลไม่สำเร็จ ในงานเช่นนี้ทั้งปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ต่างซาบซึ้งเช็ดน้ำตาหัวกัน

ร้องให้กันพอแล้วก็เปลี่ยนเป็นรายการหัวเราะบ้าง เพราะการหัวเราะเป็นการต่ออายุที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง รายการ “ผู้เฒ่าเล่าความหลัง” เป็นรายการที่เรียกเสียงหัวเราะได้มากมายรายการหนึ่ง ความสำเร็จของรายการนี้ขึ้นอยู่กับพิธีกร ซึ่งเป็นผู้สัมภาษณ์ผู้เฒ่า ถ้ามีชีวิตอยู่ทั้งสามมีและภรรยาที่จะเหมาะสมมาก มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวสมัยที่ยังหนุ่มสาวกันอยู่เช่น เหตุใดจึงแต่งงานกัน? รักกันหรือเปล่า? สมัยก่อนจีบกันอย่างไร? ...คำตอบของผู้เฒ่าบางคนทำให้บรรยากาศคึกคักเรียกเสียงหัวเราะจนอหังยจากผู้ฟังซึ่งเป็นลูกหลาน ญาติพี่น้อง ของ

แถมที่คนรุ่นลูกหลานได้รับคือทราบว่ามีเมื่อ 50-60 ปีก่อนนั้น คนเขามีชีวิตกันอย่างไร บางหมู่บ้านก็มีการประกวด “ขาลาย” เพราะผู้ชายสมัยก่อนนิยมเสกขาให้ลาย ยิ่งมากยิ่งดี เพราะแสดงความเป็นลูกผู้ชายที่แท้จริง ใครไม่สักขาลายสาว ๆ สมัยนั้นไม่ยอมให้อาบน้ำท่าเหนือ ต้องไปอาบที่ท่าใต้ เพราะถือว่า เป็นพวกขี้ขลาด “หน้าตัวเมีย” ดังนั้น เมื่อมีการประกวดขาลายคนแก่คนเฒ่าเหล่านั้นก็ถลกขาทางเกวขึ้น มองเห็นขาลายเป็นสีน้ำเงินแก่ คนดูช่วยกันเชียร์ สนุกสนานกันเต็มที่

ผลการดำเนินงาน

ประเพณีนี้เป็นความพยายามอย่างหนึ่งเพื่อเน้นการพัฒนาจิตใจและสังคมของหมู่บ้านในฝัน-โครงการแผ่นดินทอง หลังจากริเริ่มขึ้นที่บ้านก้างปลาแล้ว ได้สร้างความประทับใจให้กับชาวบ้านและผู้ไปร่วมประเพณีอย่างมาก และเป็นทีที่กล่าวขวัญถึงเมื่อหมู่บ้านอื่น ๆ ทราบข่าวจึงได้ประชุมปรึกษากันและนำพิธีนี้ไปประยุกต์ทำขึ้นในหมู่บ้านของตน และกำหนดให้เป็นประเพณีประจำปี บางหมู่บ้านก็กำหนดวันทางจันทรคติ บางหมู่บ้านก็กำหนดวันทางสุริยคติ

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและมติของที่ประชุมชาวบ้าน หมู่บ้านที่จัดประเพณีวันน้ำทิพย์ตามลำดับดังนี้

- แรม 14 ค่ำ เดือน 1 ปีมอ
(14 ธันวาคม 2525)
บ้านก้างปลา ตำบลชัยพฤกษ์
- ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 2 ปีมอ
(พ.ศ. 22 ธ.ค. 25)
บ้านห้วยโตก ตำบลนาโป่ง
- ศุกร์ 30 ธ.ค. 25
บ้านน้ำกุ่ม ตำบลเมือง
- อาทิตย์ 2 มกราคม 26
บ้านขอนแก่น ตำบลนาโป่ง
- พุธ 13 มกราคม 26
บ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์
- พุธ 19 มกราคม 26
บ้านหัวฝาย ตำบลชัยพฤกษ์
- จันทร์ 24 มกราคม 26
บ้านท่าข้าม ตำบลชัยพฤกษ์
- พุธ 17 กุมภาพันธ์ 26
บ้านปากกุ่ม ตำบลเมือง

ประเพณีนี้กำลังเป็นที่สนใจโดยทั่วไปทั้งเพื่อนาแบบอย่างไปประยุกต์ใช้พัฒนาสังคมที่ต่าง ๆ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างได้เดินทางมาศึกษาดูงานและร่วมพิธีเกือบทุกครั้ง เช่น คณะนักศึกษาและอาจารย์จากวิทยาลัยครูอุดรธานี, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน, คณะวิทยากรลูกเสือชาวบ้านจากจังหวัดพิษณุโลก, ดร.คิมจุน ผู้อำนวยการสถาบันฝึกอบรมผู้นำแห่งชาติของประเทศเกาหลีและคณะ, คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณจงกลศรีกาญจนา ประธานมูลนิธิรักษาแผ่นดินไทยและคณะนักเรียนนายร้อย จ.ป.ร. ได้รับพระราชทานผ้าห่มจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มามอบให้เป็นที่ระลึกเนื่องใน “วันน้ำทิพย์” แก่ผู้อาวุโสด้วย

ประชาธิปไตยมาจากไหน

นิยพรรณ วรณศิริ

คุณภาพของคนเราที่สำคัญที่สุดซึ่งเป็นคุณภาพในทางสร้างสรรค์ประชาธิปไตยได้แก่การพึ่งตนเอง การพึ่งตนเองเป็นคุณสมบัติเด่นชัดของประชาธิปไตย เป็นคุณธรรมสำคัญในการพัฒนาชาติ ตรงกันข้ามกับการไม่พึ่งตนเองซึ่งเป็นคุณสมบัติของทาสที่คอยแต่จะรอรับส่วนแบ่งที่ผู้อื่นจะหยิบยื่นให้

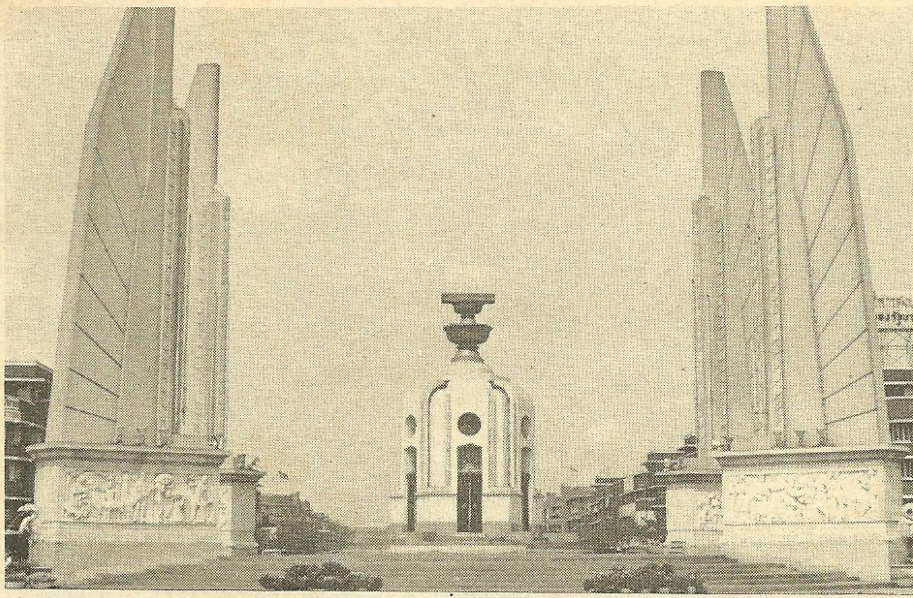
คนเรานั้นเกิดมาอิสระที่สุด มีแต่ร่างกายที่ปราศจากการห่อหุ้มด้วยเสื้อผ้า และทำอะไรได้ตามใจโดยไม่ต้องมีกฎเกณฑ์ เราทั้งหลายเกิดมาอิสระปาน ๆ กับสัตว์โลกทุกประเภท เป็นความอิสระอย่างไม่มีขอบเขต และยังไม่รู้จักการกำหนดขอบเขต ด้วยพื้นฐานแห่งอิสรภาพเต็มที่นี่ คนเราจึงมักจะดิ้นรนฝ่าหาสภาพธรรมชาติแต่เดิมของตนเสมอ เมื่อต้องถูกสังคมลดทอนเสรีภาพมาก ๆ เข้า จะเห็นได้จากคนอเมริกันซึ่งมาจากชาวอังกฤษผู้ขาดอิสรภาพและเสรีภาพทางการปกครองและศาสนาได้มารวมกันอยู่ ณ อีกดินแดนหนึ่งแล้วพยายามช่วยกันสร้างอิสรภาพและเสรีภาพขึ้นในเวลาสองร้อยกว่าปี และเมื่อแรกได้เสรีภาพมาเขาได้ประกาศเป็นลายลักษณ์อักษรใน “ประกาศอิสรภาพ” เมื่อ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776

จากวันประกาศอิสรภาพเป็นต้นมาคนอเมริกันก็ได้ทำงานอย่างหนักที่จะพาตนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ประกาศเอาไว้และเขาก็ได้มันมาสมใจ

ด้วยความที่คนเราเกิดมาพร้อมกับอิสรภาพอย่างไม่มีขอบเขต และได้ทดลองอยู่ร่วมกันในโลกตามธรรมชาติแบบนั้นแล้ว ก็เห็นว่าอิสรภาพโดยปราศจากขอบเขตได้ไปกระทบกระทั่งกัน ก้าวถ่างกันจนเกิดความขัดแย้งกันขึ้น คนจึงได้กำหนดขอบเขตของเสรีภาพขึ้นให้ตนเองและผู้อื่นช่วยกันคนในสังคมโลกอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข ไม่กระทบกระทั่งกัน และไม่ก้าวถ่างกัน การกำหนดขอบเขตนี้เป็นที่เห็นพ้องต้องกันยอมรับกันโดยถ้วนหน้า ขอบเขตดังกล่าวก็คือ กฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น ประเพณี และกฎหมาย นั้นเอง

คนไทยหลาย ๆ คนเข้าใจว่า “ประชาธิปไตย” คือ อิสรภาพและเสรีภาพถึงที่สุด ใครใคร่ทำอะไร ทำไป ดังจะเห็นได้ว่า ทุกครั้งที่กลุ่มต่าง ๆ เรียกร้องขอประชาธิปไตย เขาจะรวมพลังกันเดินขบวนขอสิทธิที่จะทำทุกอย่างที่เขาต้องการ นั่นก็คือขอสิทธิออกนอกกฎเกณฑ์และกฎหมาย เช่น การขอให้ปล่อยผู้ทำผิดกฎหมายก็ดี การเดินขบวนเรียกร้องขอโน้น ขอนี้ ซึ่งผิดกฎหมายก็ดี หากทางรัฐบาลไม่ให้ก็ใช้กฎหมายเข้าทำลายล้างกัน การกระทำอย่างนี้ดูผิวเผินก็คล้ายกับว่า เขาเหล่านั้นกำลังเรียกร้องตามแนวทางประชาธิปไตย แต่ดู ๆ แล้วเป็นการเรียกร้องที่จะกลับสู่สภาพธรรมชาติเก่าดั้งเดิมของเขาเมื่อครั้งเกิดมาโดยปราศจากกฎเกณฑ์เสียมากกว่า

ที่จริงแล้วคำว่า “ประชาธิปไตย” มิใช่อิสรภาพและเสรีภาพที่แต่ละคนจะพึงมีพึงได้เท่านั้น แต่หมายถึงอิสรภาพและเสรีภาพของแต่ละบุคคลที่ต้องแบ่งสรรปันส่วนให้ผู้อื่นบ้าง เพื่อให้ทุกคนได้มีสิทธิในการสนองความต้องการของตนในอัตราเฉลี่ยเสมอกัน การที่ทุกคนแบ่งอิสระของตนให้ผู้อื่นบ้างเป็นการตกลงยอมรับกันทุกคน ไม่ใช่เฉพาะคนหรือบางคน นั้นเรียกว่า “อัตราประชาธิปไตย” แต่ถ้าพร้อมใจกันลดอิสรภาพลงบ้างเป็นการกระทำของคนทั้งหมด จึงเรียกว่า “ประชาธิปไตย” (หมายถึง ประชา + อธิปไตย) อธิปไตย หรือ อิสรภาพ หรือ ความเป็นใหญ่ ของบุคคลคนเดียวนั้นเป็นอิสรภาพที่คับฟ้า และเยี่ยงสัตว์ที่ไม่มี

ขอบเขตในการกินอยู่ ขับถ่าย ผสมพันธุ์ และหาความสุขทางใจ แต่อธิปไตยของประชาชน (คือคนทั้งหมดรวมกันนั้น) คือการจำกัดอิสรภาพและเสรีภาพของบุคคลให้พอเหมาะพอดี แล้วบุคคลก็จะรู้ว่าสิทธิของตนมีแค่ไหน หน้าที่ของตนคืออะไร ขณะที่รู้นี้ก็จะรับรู้สิทธิและหน้าที่ของคนอื่น ๆ ไปพร้อม ๆ กันด้วย

ประชาธิปไตยจึงหมายถึงประชาชนเป็นใหญ่ หรืออำนาจ (ในสังคม) มาจากปวงชนนั่นเอง มิได้หมายความว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป็นใหญ่

เมื่อ “ประชา” ประกอบด้วยคนแต่ละคน ดังนั้นอำนาจความเป็นใหญ่ของปวงประชา ก็เริ่มมาจากตัวบุคคลแต่ละคนและเมื่อถามว่าประชาธิปไตยมาจากไหน ก็ตอบได้ว่ามาจากอธิปไตยของหน่วยเล็กที่สุดของสังคมมารวม ๆ กันเข้า นั่นคือมาจากตัวบุคคลนั่นเอง และหากจะถามต่อไปว่าบุคคลทุกคนเลยหรือที่จะก่อให้เกิดประชาธิปไตยตอบได้ว่า “ไม่ใช่” จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพดี คือมีจิตใจที่พัฒนาแล้วนั่นคือจิตใจที่ยอมรับข้อตกลงร่วมกันในอันที่จะจำกัดขอบเขตของอำนาจส่วนตนลงและใช้ข้อตกลงส่วนรวม (โดยเอาจำนวนข้างมากเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ) สำหรับบุคคลที่มีคุณภาพและมีจิตใจพัฒนานั้น ก็บุคคลที่ขยัน

ขันแข็งอดทนหนักเอาเบาสู้ ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย มีเหตุและผล ยุติธรรมรับผิดชอบ มีศักดิ์ศรี และพึ่งตนเอง

ในมวลหมู่คุณภาพต่าง ๆ ของคนที่สร้างประชาธิปไตยได้นั้น คุณภาพหลักที่สำคัญที่สุดคือ การพึ่งตนเอง คุณภาพอื่น ๆ เป็นเพียงองค์ประกอบที่ไปจากตนเองทั้งสิ้น คนที่จะพึ่งตนเองได้ต้องมีศักดิ์ศรีไม่ต้องการออกปากขอความช่วยเหลือจากใครโดยไม่จำเป็น เขาพึ่งตัวเองได้ก็หมายความว่าเขามีความรับผิดชอบต่อตัวเองได้ ไม่ต้องให้ใครต้องมาเป็นธุระในการตัดสินใจและการกระทำการใด ๆ ของเขา และหากเขารับผิดชอบต่อตนเองได้ก็แปลว่าเขารับผิดชอบต่อผู้อื่นได้ด้วยเพราะได้ลงทุนเอาตัวเองทดลองเสี่ยงต่อการตัดสินใจ และการกระทำใด ๆ มาก่อนแล้ว ผู้ที่พึ่งตัวเองได้จะรู้จักเหตุผล มีเหตุผลเสมอในการจะตัดสินใจเลือกกระทำการใด ๆ เพราะการพึ่งตัวเองก็คือการทำให้ตนเองอยู่รอดได้ด้วยดี หากเขาขาดเหตุผล เขาจะอยู่รอดไม่ได้ในสังคม อาจต้องไปอยู่ในคุกตะราง คนมีเหตุผลจะเลือกชีวิตที่ดีถูกต้อง เช่นเลือกการเรียนที่ดี เลือกอาชีพที่ดี เลือกกระบอบการปกครองสังคมที่ดีด้วยตนเองเป็นต้น นอกจากนี้คนมีเหตุผลจะรู้จักสิทธิและหน้าที่

ของตน สิทธิในการที่จะได้รับการศึกษาเล่าเรียน ได้รับอาชีพ ได้รับความยุติธรรมจากสังคม แล้วเขาก็จะรู้ว่าหน้าที่ของเขาต่อตนเองคืออะไร ต่อสังคม (ผู้อื่น) คืออะไร

คนที่พึ่งตัวเองได้นำตัวเองไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตที่ดีได้ก็คือคนที่ได้ฝึกฝนตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัย และกฎเกณฑ์ที่ดีแล้ว เขารู้จักเดินตามกฎเกณฑ์ของสังคม ไม่ออกนอกกรอบจนตัวเองและผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน เขามีวินัยในการกินอยู่ มีวินัยในการใช้จ่ายเงินทอง มีวินัยในการครองเรือน ไม่ใช่มีคู่อย่างสับสนตามใจตัวและปราศจากความรับผิดชอบต่อกัน คราวจนเกิดความเสียหายเดือดร้อนขึ้นมา และยังมีวินัยในการทำงานคือ รับผิดชอบต่องานในหน้าที่และมีผลงานให้สังคมด้วยการมีวินัยนี้สำคัญเห็นได้ชัดยิ่งในสังคมประชาธิปไตย คือทุกอย่างเกิดความสงบเรียบร้อย การเข้าแถวรอรับบริการตามลำดับก่อนหลังเป็นภาพที่สะท้อนระเบียบวินัยชัดเจน และความไม่มีวินัยของสังคมที่ขาดประชาธิปไตยที่แท้จริง ก็ให้เห็นได้จากการจราจรบนท้องถนนที่ไม่มีระเบียบแย่งชิงกันไปก่อนจนถึงกับฆ่าแกงกันเป็นต้น

คนพึ่งตนเองได้ก็คือคนที่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น เขาอยู่ได้เพราะเขาเชื่อมั่นและยึดมั่นในหลักการและอุดมการณ์ของเขา เขาไม่โกงตัวเองและไม่โกงผู้อื่น หากเขาเป็นคนคดโกง ทุจริตก็ไม่สามารถอยู่รอดในสังคมด้วยดี คนจะขาดความเชื่อถือและเชื่อมั่นในตัวเขา คนไม่มีสัจจะนั้นเป็นที่รังเกียจทั่วไป ตัวอย่างง่าย ๆ ถ้านักศึกษาผู้ใดทุจริตในการสอบเขาจะถูกลงโทษคัดชื่อออกจากโรงเรียนกลายเป็นคนไร้การศึกษาแล้วต่อมาก็ไร้อาชีพ ก็แปลว่าพึ่งตนเองไม่ได้ ต้องเกาะผู้อื่นกินอยู่ต่อไป

สุดท้ายคนพึ่งตนเองได้ก็คือคนที่ขยันขันแข็ง หนักเอาเบาสู้ไม่ย่อท้อถอย เป็นของแน่นอนที่สุด คนเกียจคร้านมีแต่รอให้คนอื่น คิดให้ ทำให้ หาให้ คนเกียจคร้าน

ต้องพึ่งคนอื่นทั้งปี เพราะงอมือองเท้าไม่ยอมทำอะไรนั่นเอง

การพึ่งตนเองเป็นปัจจัยหลักของการเป็นประชาธิปไตยที่ดี เพราะเมื่อไม่ต้องร้องขอความช่วยเหลือจากใครเสียแล้ว ใคร ๆ ก็เกรงใจ พูดยอะไรใครก็เชื่อก็ตาม เขาจะไม่กลัวเกรงใครโดยปราศจากเหตุผล ใครจะไปหลอกเอาอำนาจจากตัวเขาไปใช้ก็จะกลัวเกรงเขาไม่กล้าจะทำเพราะกลัวความแข็งแรงในลักษณะของเขา คนอ่อนแอพึ่งตนเองไม่ได้ก็เท่ากับว่าเขาตนเอง หรือสิทธิและอำนาจในตนเองไปมอบให้ผู้อื่น ให้เขาคิดให้ ทำให้ตนคนหนึ่งงอมือองเท้ารอรับผล ซึ่งจะต้องถูกคนอื่นแบ่งปันไปบ้าง โดยตนไม่มีโอกาสอำปากพูดยอะไรได้ สุดแต่คนช่วยเหลือตนจะให้ กลายเป็นว่าอำนาจในตนเองไปตกอยู่ในกำมือของผู้อื่น คนเหล่านี้เป็นทาสผู้กุมอำนาจของตนเองวันยังค่ำ แล้วก็ไม่มีโอกาสจะเรียกร้องเอาอำนาจแห่งตนกลับมาเป็นของตนได้เลย ดังนั้นคุณภาพของคนที่จะสร้างระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอยู่ที่การพึ่งตัวเองให้ได้ก่อนเท่านั้น

ถ้าหันมามองดูคุณภาพของคนไทยในแง่ของการพึ่งตนเองนั้น จะเห็นว่าแทบจะไม่มีเอาเลย จะมีก็ในคนไทยส่วนน้อยนิดจนแทบจะนับตัวได้ คนไทยถูกสั่งสอนอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่หน่วยแรกของสังคมคือ **ครอบครัว** ให้พึ่งผู้อื่น พ่อแม่เลี้ยงดูบุตรแบบไม่ให้ทดลอง ไม่ให้คิดเองทำเอง พ่อแม่จะคิดให้ทำให้ทุกอย่าง ให้ลูกอยู่เฉย ๆ คอยเชื่อคอยตามอย่างเดียว และทุก ๆ ฝ่ายที่อบรมเลี้ยงดูเด็กไทยก็สอนให้เด็กตามเท่านั้นจึงจะดี แล้วยังพยายามโกหกกันเสมอมาว่า **“ผู้ตามที่ดีคือผู้นำที่ดีในวันหน้า”** และ **“เชื่อผู้นำชาติพ้นภัย”** ทั้ง ๆ ที่การเป็นผู้ตามที่ดีในวันนี้ก็คือการเป็นผู้ตามที่ดีในวันหน้าเพราะได้ฝึกตามมาเสียจนชิน ไม่เคยฝึกนำเขาเลยแล้วจะไปนำคนอื่นได้อย่างไร เด็กไทยนั้นส่วนใหญ่ คิดอะไร ทำอะไร

ไม่เป็นจนโต ทำอะไรไม่เป็นนั่นพอจะยกยได้ เพราะอาจหาคนอื่นทำให้ได้โดยไม่ต้องเสียศักดิ์ศรีและอาจมีศักดิ์ศรีมากมาย แต่คิดอะไรไม่เป็นนี่เสียศักดิ์แน่นอน ไร้ดักดานลงไปอีก เพราะสมองไม่ได้รับการฝึกให้คิดมาก่อนเลย สมองจึงไม่แตกฉาน แต่คิดจะเถียงเขาก็คิดไม่ออก เถียงออกมาโดยไม่ได้อะไรก็ยังไม่เข้าท่าและเปิดเผยความโง่ภายในยิ่งขึ้น คนโง่ที่พอจะมีความฉลาดติดมาบ้าง 1-2% จึงมักรักษาศักดิ์ศรีของตนเองด้วยการเงิบเสีย ซึ่งเป็นการเงิบแบบโง่ ไม่ใช่

เงิบแบบฉลาด

การที่พ่อแม่โดยส่วนใหญ่เลี้ยงลูกแบบคิดให้ ทำให้ เชื่อว่ามีสาเหตุมาจาก :

1. กลัวลูกจะลำบาก 2. เชื่อว่าผู้ใหญ่จะคิดถูกต้อง และทำถูกต้องกว่าเด็กเพราะผ่านโลก (มีประสบการณ์) มามากกว่า และพ่อแม่จะปล่อยให้เด็กคิด และทำเองตอนโตเป็นผู้ใหญ่ บรรลุนิติภาวะแล้วจะมีสาเหตุมาจาก : 1. ความเคยชินที่พ่อแม่ได้คิดแทนทำแทนมาเสียนาน เห็นลูกทำเองก็เกะกะลูกน้อยใจ และสงสาร 2. ส่วนลึกในใจ

● เกิดเป็นคนต้องรู้จักพึ่งตนเอง

(ของพ่อแม่บางคน) ต้องการทำความดีผูกพันลูกเอาไว้กลัวลูกจะเหินห่าง และทอดทิ้งตัวหรือไปเห็นคนอื่นดีกว่าตัว

ส่วนลูกที่เติบโตมาแล้วไม่คิดเอง ทำเอง (พึ่งตนเอง) เพราะ : 1. เคยชินมาอย่างนั้นจนเป็นนิสัย 2. เกิดนิสัยพลอยได้แถมมาอีกอย่างคือ เกียจคร้าน ผลที่ตามมาตอนลูกโตเป็นผู้ใหญ่ในวัยนำสังคมข้างหน้า นั้น ลูกไทยจะเป็นคนไทยที่สติปัญญาไม่ค่อยฉลาดเฉลียว เนื้อหาไม่จับใจ ไม่กล้าเสี่ยง ไม่กล้าทำอะไร เดินตามความเก่าจำเจคอยร้องขอความช่วยเหลือ คอยแบมือขอทุกสิ่งที่ต้องการเรียกว่าพึ่งตนเองไม่ได้เลย ดูเป็นคนไม่มีศักดิ์ศรี ถ้ายังเป็นผู้ชายด้วย ยิ่งดูน่าเกลียดเสียบุคลิก ลักษณะผู้นำก็ไม่มี ศักดิ์ศรีก็ไม่มี ไม่มีใครอยากให้มาร่วมกลุ่มด้วย เพราะจะเป็นตัวถ่วงกลุ่มให้ด้อยความเจริญลง การมีลักษณะไม่พึ่งตนเองของคนไทย ในที่สุดก็คือการเอาอำนาจในตัวซึ่งธรรมชาติได้ให้มาไปให้กับผู้อื่นอย่างเต็มใจ เมื่ออยากได้สิ่งใดก็ลงมือแบมือขอสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ตำแหน่งแห่งหน่น้อยก็จะกดดัน กอดขา เสียแข้งเสียขา วอนขอสิ่งที่ต้องการจากคนที่ทำหน้าที่ตำแหน่งเหนือกว่าขึ้นไป ที่ทำเป็นเก่งหน้อยก็เสี่ยงในทางผิดคือ โกงเอา เมื่อเขาจับได้ก็ลงกดดันกอดขาขอโทษอีกเช่นกัน หากขอเที่ยวสุดท้ายนี้ไว้ผลก็เดินทางออกจากสังคมส่วนใหญ่ไปเลย

เมื่อคนไทยอยู่กันอย่างไร้ศักดิ์ศรี เพราะพึ่งตนเองยังไม่ได้ หรือไม่ยอมหัดพึ่งตนเอง ประการใดก็ตาม ก็เท่ากับเอาอำนาจของตนเองไปมอบให้คนอื่นเขาอย่างเต็มใจ ยอม

เป็นทาสในทุกๆ ระดับ เช่น ในบ้าน ในโรงเรียน ในที่ทำงาน ในการปกครอง และในสังคมส่วนรวม แล้วจะมีประโยชน์อะไรที่จะเรียกร้องขออำนาจคืน ถ้าเขาให้คืนมา จะเอาอะไรเป็นฐานไปรองรับอำนาจนั้นไว้ เอากลับมาเก็บรักษาไว้ด้วยตนเองไม่ได้ จะเอาปัญญาที่โง่มาคิดแบกเอาไว้ จะเอาแรงกายแบกไว้ก็เกียจคร้านเสียอีก แล้วที่เห็นแล้วว่าดอกผลของอำนาจของตนที่เอาไปรวมกันไว้ที่คนอื่น ถูกคนอื่นเก็บเกี่ยวไปใช้อย่างไม่ชอบธรรม ก็ควรจะยอมรับว่าเป็นการลงโทษตนเองที่อยากคิดพึ่งคนอื่น

การจะคิดปฏิบัติยึดเอาอำนาจของตนเองคืนมาด้วยปืนและรถถังนั้น จะได้อำนาจมาก็จริงแต่จะไม่ถาวร ไม่นานก็มีบุคคลกลุ่มอื่นมาปฏิบัติยึดอำนาจนั้นคืนไปในที่ตนเองเดียวกันอีกและจะเป็นการปฏิบัติแบบเสียชีวิตและเลือดเนื้อ ปฏิบัติหลายหนซ้ำๆ ซากๆ นำเบื่อ

การปฏิบัติที่ถาวรทำได้โดยไม่สูญเสียชีวิตและเลือดเนื้อเลย และทำเพียงหนเดียวแต่อาศัยเวลานานนิดหน่อยก็คือการปฏิบัติตนเองให้มีคุณภาพ และ **คุณภาพที่จะสร้างประชาธิปไตยนั้นก็คือ คุณภาพแห่งการพึ่งตนเอง** วิธีปฏิบัติตนเองต้องทำในทุกระดับ ในบ้าน สถานศึกษา ที่ทำงาน และในสังคมทั่วไปทุกแห่งหน การเดินตามพ่อแม่ที่ดีมากตอนที่เรายังเป็นเด็กเล็กอยู่ แต่เมื่อเราโตแล้วอย่างน้อยโตตามกฎหมายกำหนดคือบรรลุนิติภาวะ เราต้องดึงอำนาจจากผู้ใหญ่มาสู่ตนเองให้ได้อย่างมีระเบียบและเหตุผล โดยการคิดเองทำเอง

ในเรื่องของตนเองก่อนอื่น หากนิ่งดูอายุอยู่ ผู้ใหญ่ในบ้านก็จะยึดอำนาจที่ได้เอาของเราไปเก็บไว้ให้ตั้งแต่กำเนิดต่อไป การนิ่งดูอายุในระดับนี้ คือการนอนหลับทับสิทธิในระยะแรกของชีวิต แล้วจะเป็นผลส่งไปถึงการนอนหลับทับสิทธิในระบอบการปกครองสังคมด้วยในโอกาสต่อไป

สรุปได้ว่า ประชาธิปไตยคืออำนาจของบุคคลแต่ละคนรวมกัน อำนาจของบุคคลนั้นได้มาโดยธรรมชาติติดตัวมาแต่กำเนิด และบุคคลจะรักษาอำนาจของตนไว้ได้ก็ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในทางสร้างสรรค์ ประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ การพึ่งตนเอง และการพึ่งตนเองก็เป็นคุณสมบัติเด่นชัดของประชาธิปไตย ตรงข้ามกับการไม่พึ่งตนเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติของทาสที่คอยแต่จะรอรับส่วนแบ่งที่ผู้อื่นจะหยิบยื่นให้ ผู้ที่ไม่พึ่งตนเองหรือพึ่งตนเองไม่ได้ก็เหมาะสมที่จะอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการ ซึ่งถ้าหากว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่พึ่งตนเองเพราะได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาแบบที่ไม่ให้พึ่งตนเองเช่นนี้ แล้วละก็ เห็นทีจะไม่มีความพอที่จะไปสร้างสรรค์ประชาธิปไตยขึ้นมาได้ การเรียกร้องหาประชาธิปไตย โดยไม่สร้างคุณภาพในตัวเองให้เหมาะกับเงื่อนไขในประชาธิปไตยเสียก่อนจึงเป็นเรื่องยากและเป็นไปไม่ได้ยาก เพราะเราไม่สร้างตนเองให้มีคุณภาพในทางพึ่งตนเองนี้เอง อำนาจอิสระและเสรีภาพที่เป็นสมบัติติดตัวมาแต่กำเนิดจึงต้องถูกเขายึดเอาไปตลอดมา

อย่าแสวงประโยชน์สุข บนความทุกข์ของผู้อื่น

พัฒนาชน- บทแนวใหม่ เพื่อชาว ชนบท

พรพิมล วรดิลก

“เป็นเวลากว่า 20 ปีแล้ว ที่ประเทศ
ไทยของเราได้พัฒนาประเทศโดยมี “แผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” เป็น
แผนแม่บท ซึ่งส่งผลให้ประเทศของเรา
เจริญก้าวหน้าไปมากพอสมควร

เรามีกรุงเทพมหานครที่เจริญรุ่งเรือง
ไม่น้อยหน้านครหลวงอื่น ๆ เต็มไปด้วยตึก
รามบ้านช่อง ประปา ไฟฟ้า ทางด่วน ท่า
เรือ สนามบิน เรามีถนนหนทางเชื่อมโยง
ระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดต่าง ๆ เรามี
โรงงานอุตสาหกรรม การชลประทานและ
เขื่อนอ่างเก็บน้ำกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ

แต่ประเทศไทยมิใช่ประเทศเล็ก ๆ เรา
มีพลเมืองถึงเกือบ 50 ล้านคน แม้ผลของ
การพัฒนาจะทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่ง
เรืองขึ้น แต่ก็มีได้แผ่คลุมไปทั่วประเทศ
เรายังมีผู้คนในชนบทจำนวนหนึ่งที่ยังไม่ได้
รับผลตอบแทนจากการพัฒนาหรือการ
พัฒนายังยื่นมือเข้าไปไม่ถึง ยังจมปลัก
อยู่กับความยากจนที่เราจะต้องหาทางช่วย
เหลือเขาเหล่านั้นให้หลุดพ้นออกมาให้จง
ได้”

เป็นระยะเวลากว่า 2 ปีแล้ว ที่ประเทศ
ไทยได้มีการดำเนินงานพัฒนาชนบทตาม
แผนพัฒนาประเทศติดต่อกันมาอย่างไม่หยุด
ยั้ง ซึ่งผลจากการพัฒนาประเทศเท่าที่ผ่าน

มา ปรากฏว่าผลประโยชน์ส่วนใหญ่ของการ
พัฒนา มักจะไปตกอยู่กับประชาชนในเขต
ตัวเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งเป็นเขตที่มีการพัฒนาก้าว
หน้าไปมากแล้ว หรือไปตกอยู่ในเขตที่มีการ

พัฒนาได้สะดวกและพัฒนาได้ง่าย ส่วนในเขตชนบทนั้น ถึงแม้ว่าจะมีบางส่วนได้มีการพัฒนาไปจนถึงขั้นที่เรียกว่า เป็นเขตชนบทก้าวหน้า เช่นเขตเกษตรชลประทานหรือเขตที่ปลูกพืชเศรษฐกิจได้ผลดีเป็นต้น แต่ยังมีชนบทอีกเขตหนึ่ง คือเขตชนบทห่างไกลที่ได้รับการพัฒนาค่อนข้างน้อยในอดีต หรือบางแห่งแทบจะไม่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาที่ผ่านมา ทำให้มีความเป็นอยู่ในสภาพยากจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งจากการศึกษาของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ผลสรุปว่า ยังมีประชาชนในชนบทอีกไม่น้อยกว่า 10 ล้านคน ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ที่ยังอยู่ในสภาพยากจนมาก ต้องประสบปัญหาความขาดแคลนความเจ็บไข้ และความไม่รู้

ในอดีต : ต่างฝ่ายต่างพัฒนา

มีปัญหามากว่า ทำไมเมื่อมีการพัฒนาชนบททุกยุคทุกสมัย และหน่วยราชการต่างๆ หลายแห่งก็ได้กระจายทั้งกำลังคนกำลังเงินกันลงไปในการพัฒนาชนบท แต่ชาวชนบทจำนวนหนึ่งจึงยังยากจนอยู่ คำตอบก็คือว่า กระบวนการในการพัฒนาชนบทในอดีตนั้น เรียกได้ว่าต่างคนต่างทำ กล่าวคือ หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชนใด ต้องการทำโครงการอะไรในชนบทก็ลงไปทำ จึงประกอบด้วยโครงการจำนวนมาก กระจายอยู่ทุกระดับ และต่างก็มีการบริหารงานที่เป็นเอกเทศ ขาดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ผลเสียที่เห็นได้ชัดของระบบโครงการนี้ ได้แก่ การขาดพลังในการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาชนบท ไม่สามารถที่จะขยายความรู้และเทคนิค ลงไปถึงพื้นที่อันกว้างขวาง ให้เหมาะสมกับสภาพที่แตกต่างกันอย่างมากในชนบทและการขาดระบบที่จะทำให้มีผู้เข้าร่วมในการพัฒนาชนบทได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

จุดเริ่มต้นของการพัฒนาชนบทแนวใหม่

ดังนั้น ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) จึงได้

กำหนดให้มีการพัฒนาชนบท โดยเน้นการพัฒนาชนบทในพื้นที่ซึ่งมีคนยากจนจำนวนมากอยู่ถึงประมาณ 10 ล้านคน โดยรัฐบาลได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายเป็นที่แน่นอน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) พ.ศ. 2524 ใน 38 จังหวัด 286 อำเภอ 12,555 หมู่บ้าน กำหนดให้ดำเนินการพัฒนาชนบทโดยใช้ระบบบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบ “ระบบแผน” เจตนารมณ์หลักของแผนพัฒนาชนบทพื้นที่ยากจนนี้ ไม่เพียงแต่จะมุ่งแก้ปัญหาความยากจนในชนบท ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญที่สุดแต่เพียงประการเดียวเท่านั้น ยังมีจุดมุ่งหมายที่เป็นจุดเริ่มต้นปฏิบัติตามหลักการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่อีกด้วย โดยเริ่มต้นดำเนินงานตั้งแต่ปีงบประมาณ 2525 เป็นต้นไป

การพัฒนาแบบ “ระบบแผน” คืออย่างไร

การดำเนินงานตามระบบบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ โดยใช้ “ระบบแผน” มีดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ จัดการให้มีการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ทำงานร่วมกันระหว่าง

เจ้าหน้าที่วิชาการ “ส่วนกลาง” และเจ้าหน้าที่ซึ่งรู้เรื่องสภาพพื้นที่ในระดับ ตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยให้ประชาชนเป็นฝ่ายเลือกกิจกรรมของรัฐที่เหมาะสมกับปัญหาและสภาพของพื้นที่

2. เวลาปฏิบัติงาน ระบุให้การเลือกพื้นที่ดังกล่าวเสร็จสิ้นก่อนเริ่มปีงบประมาณใหม่ซึ่งจะมีประโยชน์ในการ

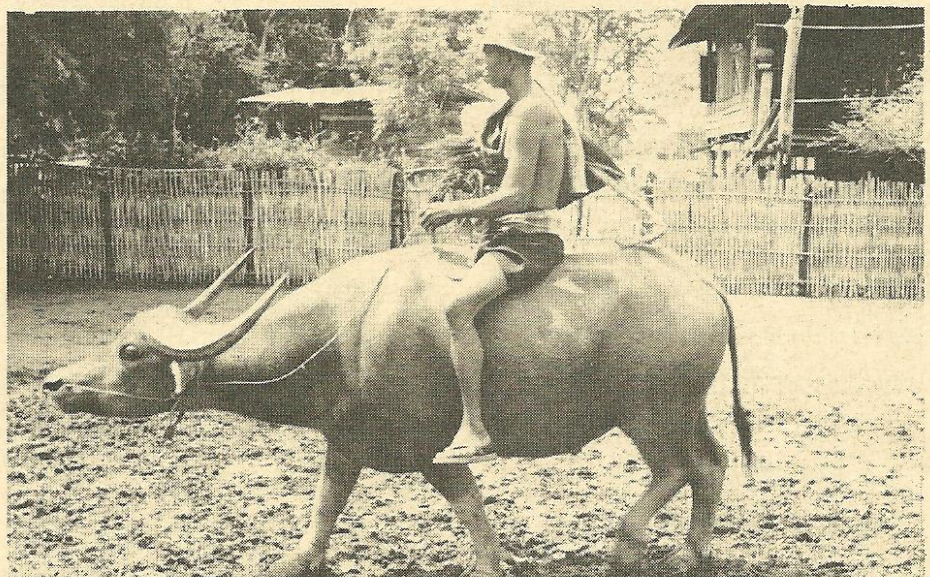
2.1 เตรียมพื้นที่ให้พร้อมที่จะรับโครงการได้มากขึ้น และมีการติดต่อกับประชาชนก่อนเริ่มปฏิบัติโครงการ

2.2 ประสานโครงการที่เกี่ยวข้องกันลงในพื้นที่เดียวกันได้ดีขึ้น

2.3 เริ่มปฏิบัติโครงการได้เร็วขึ้น

3. การบริหารเงินงบประมาณ ยึดถือพื้นที่ปฏิบัติการที่ได้ตกลงตามข้อ 1 เป็นหลักในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่จะทำได้อาศัยพิจารณาหรือกับจังหวัดก่อน

4. รูปแบบของการประสาน รัฐบาล กระทรวง กรม จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน จะทราบล่วงหน้าว่า กิจกรรมของรัฐบาลประเภทอะไร จะทำที่ไหน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทราบว่างบประมาณของรัฐจะนำไปใช้ที่ใดบ้าง เพื่อกิจกรรมอะไร ประชาชนจะได้รับทราบล่วงหน้าเช่น

● ชีวชนบท

กัน ทั้งหมดนี้เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ การเตรียมงานและการวางแผน ซึ่งจะทำให้หน่วยงานของรัฐบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. การติดตามและประเมินผล การกำหนดพื้นที่แน่นอนตามข้อ 3 เปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งระบบ “ติดตามและประเมินผล” ที่มีประสิทธิภาพขึ้นทุกระดับ ทั้งชาติ กระทรวง และ จังหวัดหรือแม้แต่เอกชน นักวิชาการ หรือผู้สนใจทั่วไปก็จะติดตามและประเมินผลงานของรัฐได้ เพราะทราบแน่ว่า กิจกรรมใดทำที่ไหน

6. ระบบ “การมีส่วนร่วม” เปิดโอกาสให้มีความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้าหน้าที่วิชาการ กับเจ้าหน้าที่ในระดับสนาม (โดยเฉพาะ ตำบล และ อำเภอ) อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ วิธีนี้จะทำให้การตัดสินใจมีเหตุผลดียิ่งขึ้น และเป็นการสะสมให้เกิดการรวมพลังระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยประชาชนอย่างเป็นระบบ

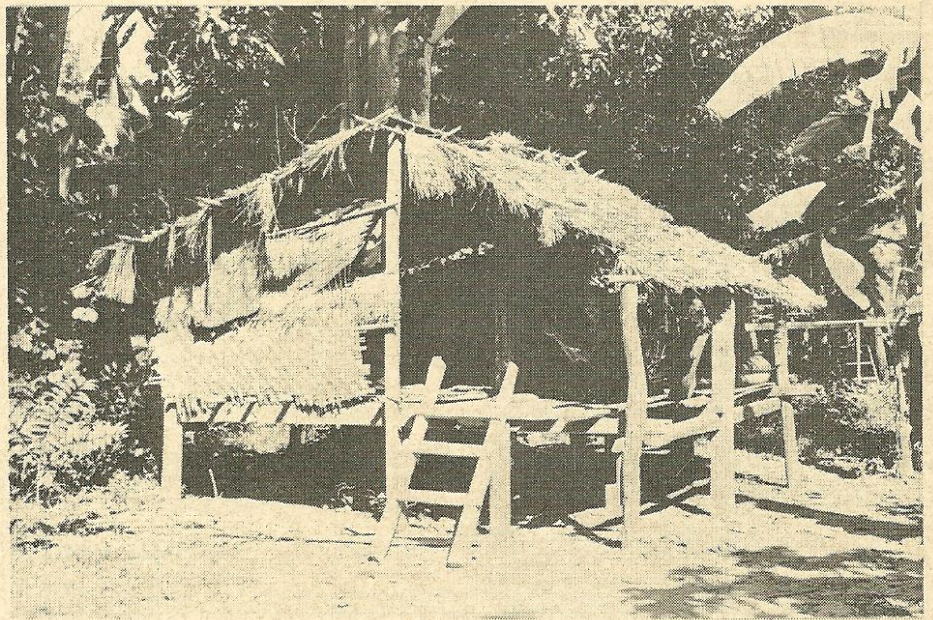
7. ระบบข้อมูล เปิดโอกาสให้มีการประสานงานอย่างกว้างขวางและสม่ำเสมอ โดยผ่านระบบ “ข้อมูล” ที่ทุกฝ่ายใช้ร่วมกัน

เจตนารมณ์ของการพัฒนาชนบทแนวใหม่

เพื่อให้มีระบบการพัฒนาชนบทแนวใหม่ โดยใช้ “แผน” เป็นแกนนำดังกล่าวแล้ว รัฐบาลได้กำหนดเจตนารมณ์ของการพัฒนาชนบทโดยส่วนรวมขึ้น เจตนารมณ์นี้เป็นเครื่องช่วยชี้นำการปฏิบัติของ ราชการ เอกชน และประชาชน มิใช่เป็นเจตนารมณ์ที่ครอบงำประชาชนให้ตกอยู่ในสภาพ “ผู้รับ” ผลของการพัฒนาเช่นในอดีตแต่อย่างเดียว โดยเจตนารมณ์ที่สำคัญในการพัฒนาชนบทของประเทศไทยมี 3 ประการ คือ

1. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นในการเป็นผู้วิเคราะห์ปัญหาและเลือกโครงการของรัฐที่ตนต้องการสำหรับแก้ปัญหาในหมู่บ้านชนบทของตน

2. ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมมือกันดำ-

● การพัฒนาชนบทแนวใหม่เน้นความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือประชาชนยากจนให้ทั่วถึงมากที่สุด

เนินการให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่ประชาชนในท้องถิ่น ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปรับปรุงด้วยตนเองได้ และให้เน้นความสำคัญในการสนับสนุนประชาชนที่ยากจนให้ทั่วถึงมากที่สุด

3. ให้กระทรวงหลักทั้ง 4 คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงสาธารณสุข ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่ระดับตำบล เพื่อให้ผลงานของโครงการถึงมือประชาชนรวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดความซ้ำซ้อนสูญเสียในการปฏิบัติงานของรัฐ

องค์กรเพื่อความสำเร็

การปฏิบัติงานตามหลักการพัฒนาชนบทแนวใหม่ได้จัดให้มีการประสานงานกันตั้งแต่ระดับนโยบายลงไปจนถึงระดับหน่วยปฏิบัติในองค์กรส่วนภูมิภาค โดยแบ่งลงไปสู่เป้าหมายหลักคือประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ เข้าใจ และเข้าร่วมกับงานพัฒนาของรัฐซึ่งเป็นประเด็นหลักของระบบ

องค์กรระดับชาติ

องค์กรระดับจังหวัด

องค์กรระดับอำเภอ

องค์กรระดับตำบลและหมู่บ้าน

องค์กรระดับชาติ เป็นองค์กรระดับสูงสุดเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาชนบท ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ เรียกย่อ ๆ ว่า กชช. ซึ่งมี นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี 1 ท่าน เป็นรองประธาน คณะกรรมการอื่น ๆ ประกอบด้วยปลัดกระทรวงของ 4 กระทรวงหลัก ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมและปลัดกระทรวงพาณิชย์ และมีเลขาธิการคณะกรรมการ-

การพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ หน้าที่สำคัญ ๆ ของคณะกรรมการชุดนี้ ก็คือ การกำหนด แผนนโยบายการพัฒนาชนบท กำหนดหน้าที่และบทบาทของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท กำหนด แผนงานโครงการและเป้าหมายให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ รวมตลอดถึงการพิจารณาเสนอวงเงิน เพื่อการพัฒนาชนบทแก่คณะรัฐมนตรี และการกำกับวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับจังหวัดที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการ กชช. นี้จะมีการประชุม 2 เดือนต่อครั้งและได้ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการต่าง ๆ รวม 7 ชุด เพื่อช่วยให้การดำเนินงานตามหน้าที่และ อำนาจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีอำนาจมากขึ้น

องค์กรระดับจังหวัด ที่สำคัญมี 2 องค์กรด้วยกัน ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนา จังหวัด (กพจ.) และคณะอนุกรรมการพัฒนา ชนบทระดับจังหวัด (อกช.) สำหรับคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด หรือ กพจ. นั้น มี ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้า สำนักงานจังหวัดเป็นเลขานุการ หน้าที่หลัก ของ กพจ. ได้แก่การพิจารณาวางแผนพัฒนา จังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติตามแผนนโยบายการพัฒนา ชนบท และเป็นผู้จัดทำแผนปฏิบัติการบริหาร งบประมาณประจำของจังหวัดตามระเบียบ สำนักงบประมาณ ส่วนคณะอนุกรรมการ พัฒนาชนบทระดับจังหวัด (อกช.) มีหน้าที่ช่วยเหลือ กพจ. ในด้านการวางแผนพัฒนา ชนบทระดับจังหวัด โดยพิจารณากลับกรอง โครงการต่าง ๆ ที่เสนอมาจากระดับอำเภอ เสียชั้นหนึ่งก่อนที่จะเสนอต่อ กพจ. เพื่อ อนุมัติต่อไป นอกจากคณะกรรมการและ อนุกรรมการทั้ง 2 ชุดนี้แล้ว อาจมีคณะอนุ กรรมการอื่น ๆ ได้อีกตามแต่ กพจ. จะพิจารณาเห็นสมควรแต่งตั้งเฉพาะเรื่องตาม

ความเหมาะสม

องค์กรระดับอำเภอ ประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) มีนาย อำเภอเป็นประธาน หรือคณะกรรมการ พัฒนากิ่งอำเภอ (กพอ.กิ่งอำเภอ) มีปลัด อำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็น ประธาน และปลัดอำเภอ (อาวุโส) เป็น กรรมการและเลขานุการ สำหรับกรรมการ อื่น ๆ จะประกอบด้วยผู้แทนของ 4 กระทรวง หลักที่ทำหน้าที่ในระดับอำเภอ และหน้าที่ สำคัญของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) ได้แก่ การวิเคราะห์และประสาน โครงการที่สภาตำบลขอมา ก่อนที่จะนำเสนอ ต่อองค์กรในระดับจังหวัด

องค์กรระดับตำบลและหมู่บ้าน ประกอบด้วยสภาตำบลซึ่งเป็นผู้จัดทำโครงการ พัฒนาต่าง ๆ เสนอต่อ กพอ. นอกจาก นั้นยังเป็นองค์กรระดับท้องถิ่นที่จะร่วมประสานงานกับหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเขต ตำบล นอกจากสภาตำบลแล้ว ยังมีคณะ ทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบท ระดับตำบล (คปต.) มีกำนันท้องถิ่นเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วย เกษตร ตำบล พัฒนาการตำบล สาธารณสุขตำบล ครูในตำบล และ ราษฎร เป็นผู้ทำงาน คณะ ทำงานชุดนี้มีหน้าที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการและอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่สภาตำบล พร้อม ทั้งตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ ที่ตำบลจะเสนอด้วย

ส่วนในระดับหมู่บ้าน มีองค์กรเดิม ที่ตั้งอยู่แล้วตามระเบียบอื่น ๆ ได้แก่ คณะ กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กพม.) และคณะกรรมการกลางอพป. คณะกรรมการทั้ง 2 นี้จะเป็นผู้เสนอปัญหาและความต้องการ โครงการเพื่อแก้ปัญหาต่อสภาตำบล เพื่อ พิจารณากลับกรองตามความเหมาะสมกับ หมู่บ้านของตน

องค์กรประสานงาน

เพื่อให้การประสานงานระหว่างองค์กร ในระดับต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพ ขณะเดียวกันเพื่อสนับสนุนให้ชาวบ้าน การวางแผนพัฒนาชนบทมีระบบข้อมูล ที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและ ประเมินผล จึงได้จัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่ ดังกล่าวขึ้น 2 องค์กร ได้แก่

ก. ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบท แห่งชาติ (ศปช.) เป็นหน่วยงานภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของ กชช. และทำหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ กชช. จะ มอบหมาย

ข. สถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการ ศึกษาและการพัฒนา ตั้งที่มหาวิทยาลัยธรรม- ศาสตร์มีหน้าที่ประมวลข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ ระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะระดับหมู่บ้านและ อำเภอเข้าเป็นคลังข้อมูล เพื่อประโยชน์ใน การวางแผน ประมวลและจำแนกข้อมูลใน ด้านการปฏิบัติการตามโครงการ เพื่อการ ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามประเมินความสำเร็จของโครงการ

แนวทางการปฏิบัติตามระบบการพัฒนา ชนบทแนวใหม่

องค์กรที่ได้จัดตั้งขึ้นในทุกระดับข้าง ต้น มีขอบเขตและอำนาจหน้าที่ระบุไว้อย่าง แจ่มชัด และมีความเชื่อมโยงประสานกันโดย ตลอด ทั้งภายในองค์กรระดับเดียวกันและ องค์กรต่างระดับ สำหรับแนวทางการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามระบบการบริหารการพัฒนา ชนบทแนวใหม่ คณะกรรมการพัฒนาชนบท แห่งชาติได้กำหนดไว้รวมทั้งสิ้น 10 ประการ ได้แก่

1. คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านหรือ คณะกรรมการกลางอพป.เป็นผู้เสนอปัญหา ให้สภาตำบลกำหนดความต้องการโครงการ ของรัฐที่สอดคล้องกับปัญหาและสภาพของ ท้องถิ่น โดยความช่วยเหลือและสนับสนุน ของเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงในระดับตำบล

2. กระทรวงหลักทั้ง 4 กำหนดกรอบ นโยบายและลักษณะงานของตน ตลอดจน

● การกำหนดพื้นที่ปฏิบัติการตามโครงการต่าง ๆ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน

ความสามารถทางเทคนิคและการเงินในการพัฒนาชนบทจากส่วนกลางให้แต่ละจังหวัดทราบอย่างชัดเจน

3. จังหวัดเป็นจุดประสานระหว่างข้อ 1 กับ ข้อ 2 ในรูปแบบซึ่งจังหวัดจัดทำเป็นประจำทุกปี โดยให้คณะกรรมการพัฒนาอำเภอและกิ่งอำเภอเป็นองค์กรที่กลั่นกรองโครงการในด้านการจัดลำดับความสำคัญและการพิจารณาด้านวิชาการ

4. กระทรวงทั้ง 4 พิจารณาและตอบแผนจังหวัดล่วงหน้าก่อนเริ่มปีงบประมาณ

5. การกำหนดพื้นที่ปฏิบัติการตามโครงการต่าง ๆ ให้ทุกระดับทำให้เสร็จสิ้นก่อนเริ่มปีงบประมาณ

6. ให้แผนทุกระดับจากส่วนกลาง จังหวัด อำเภอ และตำบล เกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นระบบเดียวกัน

7. ควบคุมการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการตามข้อ 5 ซึ่งกระทรวงและจังหวัดตกลงกันแล้ว และให้จังหวัดเป็นผู้บริหารงบประมาณ

8. ให้ทุกระดับใช้วิธีประสานงานระหว่างกระทรวงทั้ง 4 อย่างใกล้ชิด เพื่อสนับสนุนแผนซึ่งสภาตำบลกำหนดขึ้นตามข้อ 1

9. สนับสนุนบทบาทและภารกิจของสภาตำบล ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเมื่อโครงการของรัฐสิ้นสุดลง

10. สนับสนุนให้เกิดระบบข้อมูลการติดตามและประเมินผลในทุกระดับ

แผนจังหวัด : จุดนัดพบที่สำคัญ

จากหลักการในการปฏิบัติทั้ง 10 ขั้นตอน ได้ครอบคลุมเจตนารมณ์ของการพัฒนาชนบทแนวใหม่เอาไว้อย่างครบถ้วน คือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและเลือกโครงการตั้งแต่ระดับหมู่บ้านขึ้น

● โครงการที่จัดทำขึ้นจะต้องสอดคล้องกับปัญหาและสภาพของท้องถิ่น

มาจนถึงสภาตำบล และ อำเภอ โดยการพิจารณากลับกรองดูแลความเหมาะสมเป็นขั้น ๆ ก่อนจะเป็น “แผนพัฒนาจังหวัด” ขณะเดียวกัน กระทรวงทั้ง 4 ก็จะมีการผนึกกำลังในทุกระดับ นับตั้งแต่การเสนอกรอบนโยบาย ลักษณะงาน ตลอดจนความสามารถทางเทคนิคและการเงินในการพัฒนาชนบทลงไปยังจังหวัด เพื่อให้จังหวัดถ่ายทอดลงไปยังพื้นที่ในระดับหมู่บ้าน และให้ประชาชนในระดับพื้นที่เลือกโครงการต่าง ๆ ที่เหมาะสมส่งกลับขึ้นมาอีกครั้ง จังหวัดจึงเปรียบได้กับจุดนัดพบ หรือจุดประสานระหว่าง “ข้อเสนอ” จากประชาชนในส่วนล่าง และ “การสนองตอบ” ของกระทรวงทบวง กรม ซึ่งอยู่ในส่วนบน

แผนจังหวัดมี 8 หมวด

รัฐบาลได้เริ่มให้จังหวัดจัดทำแผนตามหลักการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาชนบทยากจนสำหรับพื้นที่ชนบทยากจน 38 จังหวัดขึ้นในปีงบประมาณ 2525 ต่อมาคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ได้กำหนดให้ทุกจังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการวางแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นการจัดทำแผนตามหลักการพัฒนาชนบท

แนวใหม่ โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2526 เป็นต้นไป ในระเบียบดังกล่าวกำหนดให้แผนจังหวัดทุกจังหวัดจัดทำโครงการพัฒนารวมทั้งสิ้น 8 หมวด ได้แก่ หมวดกระทรวงหลัก 4 กระทรวง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข รวม 4 หมวด กับหมวดนโยบายของรัฐอีก 4 หมวด ได้แก่ การสร้างงานในชนบท (กชช.) นโยบายพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาเพื่อความมั่นคง และการพัฒนาตามแผนพัฒนาชนบทยากจน สำหรับจังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่ยากจนและอยู่ในเขตความมั่นคงด้วย ก็จะมีครบทั้ง 8 หมวด ส่วนจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ก็จะมีหมวดการพัฒนาลดหลั่นลงไป

ความสำเร็จของแผนจังหวัด

คุณลักษณะสำคัญของแผนซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ ประการแรก แผนนั้นจะต้องแก้ปัญหาของราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ได้อย่างตรงจุด และเป็นปัญหาที่รับรู้มาจากราษฎร ดังนั้นแผนพัฒนาจังหวัดจึงจำเป็นต้องเป็นแผนที่กลั่นกรองขึ้นมาจากแผนตำบล อำเภอ และมาเป็นแผนจังหวัด ประการที่ 2 แผนที่ทำขึ้นนั้นจะต้องสอดคล้องกับขีดความสามารถในด้านกำลังคนและกำลังเงิน และนโยบายเฉพาะของกระทรวงและกรมที่รับผิดชอบ เพราะถึงแม้ว่าแผนนั้นจะเป็นแผนที่สามารถแก้ปัญหาได้ แต่ถ้ากรมไม่สามารถตอบสนองได้ แผนนั้นก็จะถูกละเลย ประการที่ 3 แผนนั้นจะต้องสอดคล้องกับนโยบายทั่วไปของประเทศ ซึ่งกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในเรื่องการพัฒนาและการเตรียมกำลังคนและกำลังเงินให้สามารถดำเนินการตามแผนได้ ประการสุดท้าย เมื่อมีแผนครบถ้วนแล้ว จะต้องมีการปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง โดยมีกรมเนื่อกำลังของ 4 กระทรวงทำงานในพื้นที่และเมืองครที่ควบ

คุมดูแลอย่างใกล้ชิด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องยึดแผนนั้นเป็นหลัก ในด้านปฏิบัติการในด้านการอนุมัติกำลังคน และในด้านการอนุมัติกำลังเงิน

ผลการปฏิบัติตามระบบบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่

ผลของการปฏิบัติตามระบบบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ที่อาจนำมากล่าวได้อย่างชัดเจนในที่นี้ ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาชนบทยากจน ปี 2525 จำนวน 15 โครงการ ใช้เงินงบประมาณ 622 ล้านบาท

● ประชาชนทุกคนในชนบทมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาชนบทแนวใหม่

ในระยะเวลา 17 เดือนที่ผ่านมา (กันยายน 2525 - กุมภาพันธ์ 2526) ผลการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาชนบทยากจน 3 แผนงาน คือ กิจกรรมในระดับหมู่บ้าน บริการขั้นพื้นฐาน และกิจกรรมการผลิตได้ดำเนินการเกือบเสร็จตามเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่ จากการศึกษาในภาคสนามของเจ้าหน้าที่ของรัฐพบว่าพื้นที่ใดที่ราษฎรมีความพร้อม มีความเข้าใจและเข้าร่วมกิจกรรมนั้นจะประสบความสำเร็จสูงในทุกกรณี ในขณะเดียวกัน ความกระตือรือร้นและทัศนคติอันถูกต้องของข้าราชการทุกระดับก็มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งที่จะกระตุ้นให้ชาว

บ้านมีความพร้อมใจ เข้าใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของรัฐที่จะมีผลประโยชน์ตกถึงท้องถิ่นของตน

สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนอันเป็นผลโดยตรงของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบทพื้นที่ยากจนในปีแรก คือ ความตื่นตัวของส่วนราชการในระดับต่าง ๆ ที่อยู่ในองค์กรของการพัฒนาชนบทแนวใหม่ที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. 2524 ในระยะแรก ๆ ที่โครงการบางโครงการหรือการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่เป็นไปอย่าง

เชื่องช้า เป็นเพราะความไม่เข้าใจต่อวิธีการดำเนินงานแบบใหม่ ซึ่งต้องอาศัยการเข้าร่วมของประชาชนในส่วนล่างเป็นสำคัญ และการประสานเนื่อกำลังของ 4 กระทรวงในทุกระดับ เมื่อรัฐบาลได้จัดอบรมให้มีการทำความเข้าใจอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตลอดมา ปัจจุบันปัญหาต่างๆ ได้คลี่คลายลงไป และจากแผนปฏิบัติการที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทุกจังหวัด แสดงให้เห็นว่า ความพร้อมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดหมวดพื้นที่ชนบทยากจนปี 2526 และ 2527 มีมากกว่าปี 2525 อย่างชัดเจน

สรุป

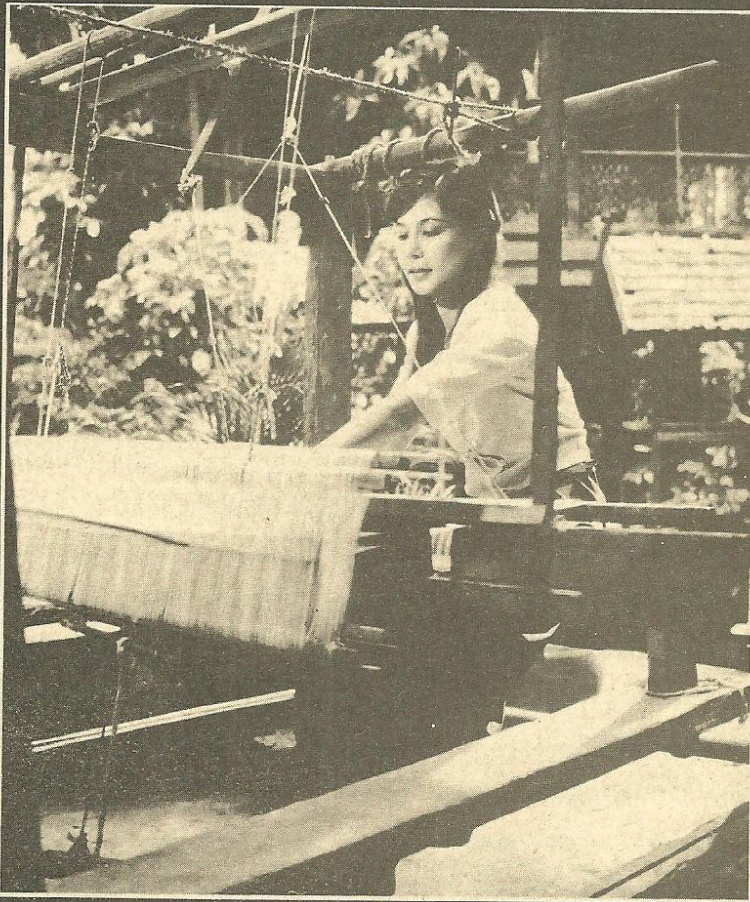
ระบบการพัฒนาชนบทแนวใหม่ซึ่งมีเจตนารมณ์อย่างชัดเจน มีการกำหนดองค์กรและหลักการปฏิบัติที่แน่นอน โดยเน้นการทำงานในรูปแบบประสานงานโดยผ่านระบบ “แผน” มีใช้ระบบ “โครงการ” อย่างที่เป็นมาในอดีตนั้น น่าจะเป็นแนวทางการพัฒนาชนบทที่ถูกต้องมากกว่า แต่ประเด็นสำคัญที่จะต้องตระหนักก็คือว่า การพัฒนาชนบทให้มีความเจริญและก้าวหน้านั้น จะไม่ขึ้น

อยู่กับหลักการและเจตนารมณ์ที่ถูกต้องเท่านั้น แต่ต้องขึ้นอยู่กับการปฏิบัติทั้งจากฝ่ายของทางราชการ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐจาก 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มหาดไทย ศึกษาธิการ และสาธารณสุข ผนึกกำลังกันทำงานทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับ กระทรวง จังหวัด อำเภอ ลงไปถึงตำบล และฝ่ายประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยเฉพาะ สภาตำบลจัดทำแผนพัฒนาตำบล

เสนอเพื่อผลักดันการขึ้นตามลำดับจนเป็นแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อโครงการที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด จะได้เป็นโครงการที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในท้องที่ได้ อย่างถูกต้อง นอกจากนั้น ประเด็นสำคัญที่สุดที่แผนพัฒนาจังหวัดตามระบบการพัฒนาชนบทแนวใหม่จะประสบความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อระดับนโยบายให้ความสนับสนุนทางด้านกำลังเงินและกำลังคนจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้ตามต้องการ

การพัฒนาชาติ ต้องอย่าขาดสามัคคี

ชีวิตไทยไทย อบอุ่น เรียบง่าย เป็นสุข

คนไทยตระหนักในคุณค่าของการเก็บออม
และการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย
สมถะ รั้งไว้รักษาสมฐานะ

ธนาคารทหารไทย
รับใช้ประชาชน

พบกับ

มะลิเชียร เพ็งวงษ์ กำนันหญิง คนแรกของเมืองไทย

รุ่ง สพลมัย

ประยูร ภาสข

กองวิชาการและแผนงาน
กรมการปกครอง

“สมัยนี้หมดยุคของการที่ผู้ว่าราชการ
จังหวัด นายอำเภอ หรือกำนัน จะแบก
ปิ่นออกไปปราบปรามโจรผู้ร้ายเหมือน
สมัยก่อนแล้ว เพราะการทำงานทุกวันนี้
ก้าวเข้าสู่รูปแบบของงานเทคนิคและความ
ชำนาญเฉพาะด้าน ความสามารถที่ต้อง
ใช้ในหน้าที่ก็คือว่า จะแก้ไขปัญหา ควบคุม
งาน อำนาจงาน และตัดสินใจให้ทุก
ฝ่ายทุกหน้าที่ทำงานได้ดีขนาดไหนเพียง

ใด กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นสตรี ก็ไม่
จำเป็นต้องออกไปปราบจับผู้ร้ายด้วยตนเอง
เหมือนอย่างแต่ก่อน แต่สามารถขอให้
เพื่อนร่วมงาน ทั้งที่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
สารวัตรกำนัน หรือแม้แต่ลูกบ้านช่วย
กันคนละไม้คนละมือในการรักษาความ
สงบเรียบร้อยภายในเขตบ้าน เขตตำบล
ของตนได้”

สาคร เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2525 ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน คือ นางสมทรง สุรพันธ์ นับเป็นผู้ใหญ่บ้านสตรีคนแรกของประเทศไทย

ตำแหน่งกำนันยังคงตกอยู่ในความครอบครองของฝ่ายชายตลอดมาได้อีกประมาณ 3 เดือน จึงได้มีผู้ใหญ่บ้านสตรีแห่งหมู่ที่ 1 ตำบลซาง อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย หาญเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันตำบลซางซึ่งตำแหน่งว่างลง เนื่องจากกำนันคนเดิมถูกลงโทษทางวินัยให้ออกเพราะทุจริตเงินจากโครงการสร้างงานในชนบท ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ผู้ใหญ่บ้านสตรีท่านนี้ได้รับคะแนนเสียงชนะ คู่แข่งขันคนอื่น ๆ จำนวน 10 คนอย่างท่วมท้นกล่าวคือ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ 900 คน ท่านได้คะแนนเสียงรวมทั้งสิ้น 872 คะแนน ในขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้มาเป็นอันดับสองได้คะแนนเสียงเพียง 39 คะแนนเท่านั้น

นับตั้งแต่วันที่ 28 ธันวาคม 2525 ประเทศไทยเราจึงได้มีกำนันสตรีคนแรกบันทึกลงในประวัติศาสตร์การปกครองของชาติ บุคคลผู้นั้นคือ นางมะลิเชียร เพ็งวงษ์ กำนันตำบลซาง อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย

เบื้องหลังแห่งความสำเร็จ

จากตัวเมืองหนองคาย ระยะทาง 247 กิโลเมตร บนทางหลวงแผ่นดินทอดสู่อำเภอสว่าง เราเดินทางเพื่อจะไปพบกำนันมะลิเชียร เพ็งวงษ์ ซึ่งท่านก็มาที่ศาลาประชาคม อำเภอสว่างเช่นเดียวกัน เพื่อร่วมประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำเดือนมกราคม 2526 เราพบท่านกำนันในตอนบ่ายของวันนั้นที่บ้านพักของนายอำเภอสว่าง หลังจากเลิกประชุมแล้ว ซึ่งท่านก็มีเวลาให้เราอย่างเหลือเฟือ และพร้อมในการให้รายละเอียดต่าง ๆ แก่เราอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย เราจึงได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านซึ่งค่อนข้างละเอียดพอสมควร นำมาเสนอแก่

นับตั้งแต่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลผู้จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากข้อความที่ว่า “เป็นชาย เจ้าบ้าน มีสัญชาติไทย” เป็น “มีสัญชาติไทยโดยการเกิด” เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลทั้งบุรุษและสตรีได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้อย่างเสมอภาคกัน สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่เปิดโอกาสให้สตรีเข้า

มามีบทบาททางสังคมมากยิ่งขึ้น

เราได้แต่จับตามองดูว่า คงไม่ช้าไม่นานนัก เราจะได้เห็นสตรีไทยก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกันบ้าง หลังจากที่ฝ่ายชายได้ผูกขาดอยู่กับตำแหน่งทั้งสองนี้มานานกว่า 68 ปีแล้ว

แล้วกาลเวลาที่เฝ้ารอคอยก็มาถึง หลังจากการแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ไม่ถึง 1 เดือน ก็มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านของหมู่ที่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทร

ท่านผู้อ่าน

ท่านนมะลิเชียร เพ็งวงษ์ ปัจจุบัน อายุประมาณ 40 ปีเศษ จบการศึกษา ชั้นมัธยม 2 และสอบได้ธรรมศึกษา ประกอบอาชีพทำนาเป็นแม่บ้าน สมรสแล้ว โดยมีสามีเป็นครูสอนประจำอยู่ในโรงเรียน ของอำเภอเซกาเช่นเดียวกัน ลูกศิษย์ที่อยู่ใน ห้องที่ตำบลเซกาจึงมีอยู่มากพอสมควร เมื่อเราถามถึงเหตุจูงใจที่ชักนำให้ท่านเข้า สมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันครั้งนี้ ก็ได้รับ คำตอบว่า

“มีนิสัยชอบทำงานเพื่อสาธารณชน อยู่แล้ว มีความสนใจในเรื่องการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ราษฎรในท้องถิ่น และโดยใจจริงแล้วต้องการเสียสละความสุขส่วน ตนเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม”

จากการสอบถามในรายละเอียดลึกกลง ไปอีก เราจึงได้ทราบว่า เดิมที่ท่านกำนัน สตรีของเราผู้นี้ ทำงานคลุกคลีอยู่กับมวลชนในตำบลหมู่บ้านมานานกว่า 20 ปีแล้ว แม้ว่าท่านจะรับภาระหน้าที่ในการประกอบ อาชีพประจำอยู่แล้ว ท่านก็สละเวลาส่วนตัวช่วยงานราชการโดยการร่วมจัดตั้งและ ดำเนินงานกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ ได้แก่กลุ่ม เยาวชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ผสส. อสม. และแม้แต่หมอดำแยท่านก็ เคยเป็น เมื่อหมู่ที่ 1 ตำบลเซกา ได้รับการ ประกาศจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพป. ท่าน กำนันก็เข้าร่วมทำงานอยู่กลุ่ม อพป. ตลอดมา จนเป็นที่รักเคารพและนับถือของ ประชาชนและข้าราชการที่ลงไปทำงานใน ตำบลเซกา

จากเบื้องหลังเหล่านี้ ทำให้เราหวล คิดไปถึงคำกล่าวของท่านผู้ว่าราชการจังหวัด หนองคาย (นายศักดิ์ดา อ้อพงษ์) ซึ่งได้ให้ ข้อคิดเห็นแก่เราก่อนหน้านี้ว่า “การที่คน เราจะประสบความสำเร็จในเรื่องหนึ่ง เรื่องใดได้นั้น ไม่ใช่เพราะว่านั่งนอนอยู่เฉย ๆ แล้วจะได้มา แต่ต้องด้วยผลงาน และบารมีที่สะสมอยู่ในอดีตตำแหน่ง

กำนันก็เช่นเดียวกัน ไม่ใช่ว่างบการศึกษา ขึ้นได้ขึ้นหนึ่งแล้วสอบเป็นได้เหมือนข้าราชการ แต่การจะได้มาซึ่งตำแหน่งดังกล่าว ต้องอาศัยผลงานคุณความดี อำนาจและบารมีที่ผู้นั้นมีอยู่แล้วเป็นส่วน ประกอบอย่างมาก”

เมื่อเรามองดูเบื้องหลังของท่านกำนัน ผู้นี้ จากผลงานในอดีตที่ผ่านมา จึงเห็นว่า คำพูดของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นความจริงทุกประการ

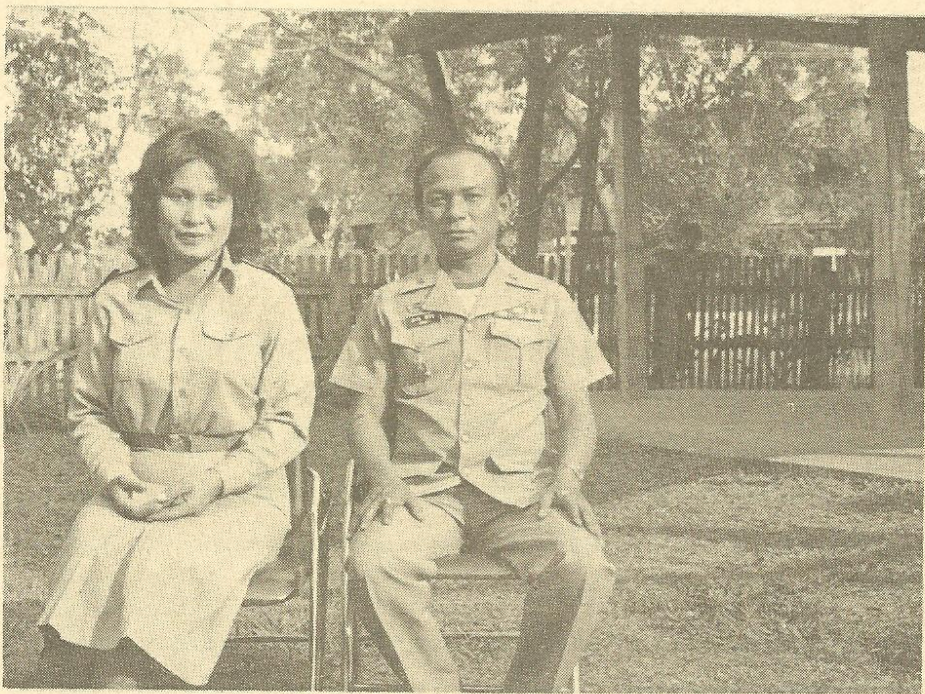
ที่มาของตำแหน่งกำนัน

คุณมะลิเชียร เพ็งวงษ์ สมัครเข้ารับ เลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 แห่งตำบลเซกาเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2525 เนื่อง จากกำนันตำบลเซกา ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ด้วย ต้องโทษทางวินัยให้ออกเพราะ ถูกกล่าวหาทุจริตเงิน กสช. จากผู้สมัคร 3 คน ซึ่งเป็นชาย 2 คน และท่านเป็นผู้หญิงเพียงคนเดียว ท่านชนะการเลือกตั้ง อย่างสะอาดบริสุทธิ์ ได้รับตำแหน่งผู้ใหญ่ บ้านสตรีคนเดียวแห่งตำบลเซกา และเมื่อมีการเลือกตั้งกำนันประจำตำบลตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ คุณมะลิเชียร จึง

เป็นผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งที่มีสิทธิ์เข้ารับเลือก ตั้งเป็นกำนัน แล้วผลก็ปรากฏออกมาดังที่ เราได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า ความรัก ความศรัทธาของชาวตำบลเซกาที่มีต่อผลงาน และพฤติกรรมของคุณมะลิเชียร ส่งผลให้ ท่านชนะคะแนน ผู้ใหญ่บ้านคนอื่น ๆ ชนิดขาดลอยไปเลย

ผลงานในอดีตที่ดีเด่น

1. ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้นำกลุ่ม เยาวชนและกลุ่มแม่บ้าน ได้ช่วยเหลือและ ส่งเสริมในด้านเศรษฐกิจการเกษตร การ ส่งเสริมการกีฬาภายในหมู่บ้านการฝึกอาชีพ สตรีด้านการเย็บผ้า ทอผ้ามัดหมี่
2. เข้าร่วมฝึกอบรมและก่อตั้งชมรม ลูกเสือชาวบ้าน และได้รับเลือกตั้งเป็น ประธานชมรมลส.ชบ.
3. การส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทย ท่านได้จัดทำเทียนพรรษาส่งเข้า ประกวดงานแห่เทียนพรรษาระดับอำเภอ สำหรับในด้านงานบุญงานกุศลของวัดนั้น ท่านทำเป็นประจำอยู่แล้ว
4. ส่งเสริมการจัดหมู่บ้านอาสาพัฒนา และส่งเข้าประกวดได้รับรางวัลที่ 3 หมู่บ้าน

● ท่านนมะลิเชียร เพ็งวงษ์ ถ่ายรูปร่วมกับนายประจัญ ชนะโรค นายอำเภอเซกา จ.หนองคาย

อาสาพัฒนาตัวอย่างของการพัฒนาชุมชน

ภารกิจเน้นหนักในตำแหน่งกำนัน ตำบลขาง

“ตำบลขางเป็นตำบลที่มีความสงบเรียบร้อยอยู่แล้ว การโจรกรรมและลักขโมยมีน้อยมาก อย่างร้ายแรงที่สุดก็แค่การขโมยควาย” กำนันมะลิเชียร เล่าให้พวกเราฟัง “งานของดิฉันขณะนี้จึงมุ่งเน้นหนักในด้าน การทะเบียนราษฎร การศึกษาระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่กำนันจะต้องเกี่ยวข้องอยู่ประจำ”

งานเน้นหนักอีกด้านหนึ่ง ซึ่งท่านกำนันสนใจมากคือ การพัฒนาตำบล หมู่บ้าน

“ตำบลของเรามีปัญหาทางด้านการพัฒนาหลายอย่าง เช่น

- ผลผลิตตกต่ำ
- ราษฎรขาดความรู้ทางการเกษตร
- ขาดคลองส่งน้ำ เหมือนส่งน้ำ แม้จะมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่อยู่ แต่ก็ไร้ประโยชน์”

ในการวางแผนพัฒนาตำบล ซึ่งท่านกำนันเข้าร่วมอย่างใกล้ชิด ท่านอธิบายให้เราฟังว่า ตำบลขางได้รับการจัดสรรเงิน กสช.รวม 420,000 บาท ได้นำไปดำเนินงานตามโครงการในแผนพัฒนาตำบล รวม 7 โครงการคือ

- สร้างถนนภายในตำบล 4 โครงการ
- ขุดลอกหนองน้ำ 1 โครงการ
- ตั้งเก็บน้ำ 1 โครงการ
- สร้างฝายคอนกรีต 1 โครงการ

นายอำเภอเซกา (คุณประจัญ ชนะโรค) ได้เพิ่มเติมรายละเอียดให้เราทราบว่า แม้ท้องที่อำเภอเซกาจะมีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่ แต่ขาดคลองและลำเหมืองส่งน้ำ ราษฎรจึงไม่สามารถนำน้ำจากหนองมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย การขุดคลองและลำเหมืองต้องใช้งบประมาณมากและเทคนิคสูง เพราะระดับของพื้นผิวดินไม่เท่ากัน เกินกำลังความสามารถของชาวบ้าน แต่ตนก็กำลัง

พิจารณาหางบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ มาช่วยเหลืออยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเอกชนซึ่งเข้ามาลงทุนตั้งฟาร์มอยู่ในท้องที่อำเภอเซกา

งานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย

มีหลายแนวความคิดที่ยังเชื่อว่า ผู้ใหญ่บ้านและกำนันสตรีคงไม่สามารถปฏิบัติงานปราบปรามและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยได้ดีเท่าผู้ชาย เราอยากให้ท่านฟังแนวความคิดของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายรู้สึกหน่อย

“สมัยนี้ หมดยุคของการที่ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือกำนัน จะแบกปืนออกไปปราบปรามผู้ร้ายเหมือนสมัยก่อนแล้ว เพราะการทำงานทุกวันนี้ก้าวเข้าสู่รูปแบบของงานเทคนิค และความชำนาญเฉพาะด้าน ความสามารถของเราก็คือ จะแก้ไขปัญหา ควบคุมงาน อำนาจงาน และตัดสินใจให้ทุกฝ่ายทุกหน้าที่ทำงานร่วมกันได้ดีขนาดไหน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีไม่จำเป็นจะต้องไปปราบผู้ร้ายด้วยตนเองก็สามารถใช้เครื่องมือที่มีอยู่ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน หรือแม้แต่ลูกบ้านช่วยเหลือในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยได้”

คำพูดของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นจริงแค่ไหน ผลงานของท่านกำนันมะลิเชียร เป็นเครื่องพิสูจน์ได้อย่างดี กำนันรับหน้าที่ได้ไม่นานก็มีการขโมยวัว ท่านกำนันก็พาเจ้าหน้าที่ออกติดตามคนร้ายด้วยตัวเอง ต่อมามีการไล่จับกุมคนร้ายซึ่งหนีเข้ามาอยู่ในท้องที่ตำบลขาง ท่านกำนันก็รับอาสาไปเกลี้ยกล่อมคนร้ายจนยอมมอบตัว จากคำบอกเล่าของชาวบ้าน ยังได้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย ๆ ในตำบลเช่น การทะเลาะวิวาทกันระหว่างชาวบ้าน กำนันก็ช่วยไกลเกลี่ยให้

เริ่มจาก 1 และจะต้องมี 2-3-4

อย่างน้อยที่สุดประวัติศาสตร์การ

ปกครองก็ได้จารึกไว้แล้วว่า กำนันสตรีคนแรกของประเทศไทยคือ คุณมะลิเชียร เพ็งวงษ์ แห่งตำบลขาง อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ท่านผู้นี้มิได้มีความเก่งกาจแต่เฉพาะงานด้านพัฒนาท้องถิ่น และการรวมกลุ่มอาสาสมัครเท่านั้น แต่ในการติดต่อประสานงานกับทางราชการ และบุคคลทั่วไปก็สามารถทำได้ดี นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่ขยันขันแข็งในการออกเยี่ยมเยียนราษฎรทุกหมู่บ้าน

ระยะเวลาที่ท่านจะต้องทำงานต่อไปตามภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบของท่านยังมีอีกนานเพียงไม่กี่เดือนที่เข้ารับตำแหน่ง ท่านก็ได้สร้างผลงานไว้เป็นที่น่าพอใจแล้วเรายังมีความคิดเห็นว่าเป็นเพียงปฏิบัติการที่เริ่มต้นด้วย 1 และจะต้องมี 2-3-4 ต่อไปนั้น หมายถึงว่าต่อไปประเทศไทยจะต้องมีกำนันหญิงเพิ่มมากขึ้นนั้นเป็นการเปิดทางให้ผู้หญิงเข้ามาแสดงบทบาททางด้านการปกครองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามก็ต้องถือว่ากำนันมะลิเชียร เป็นสตรีที่เริ่มเปิดศักราชของการปกครองท้องที่รูปใหม่ตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับแก้ไขปรับปรุงใหม่) จากนั้นเป็นต้นไป เราคงจะต้องจับตาดูว่า ผลงานของท่านในฐานะนักปกครองจะยิ่งใหญ่เทียบเท่าผลงานในอดีตของท่านหรือไม่ และวันใดเวลาใดก็ตามที่ท่านผู้นี้ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกำนันดีเด่น เสนอชื่อเข้ารับรางวัลแทนทองคำของกระทรวงมหาดไทย สมมุติฐานที่ว่า “ผู้หญิงก็สามารถเป็นผู้นำชุมชน (กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน) ได้ดีเท่ากับผู้ชายก็ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าถูกต้องอย่างไม่ต้องมีข้อสงสัยกันอีก และอดีตที่เกี่ยวกับบทบาทสตรีในด้านการปกครองท้องที่ที่จะได้หมดไปเสียที”

ค่านิยม

ศาสตราจารย์คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์

“ค่านิยม” เป็นคำใหม่ภาษาไทย ได้นิพจน์ถึงกันมานานเมื่อไม่กี่ปีมานี้

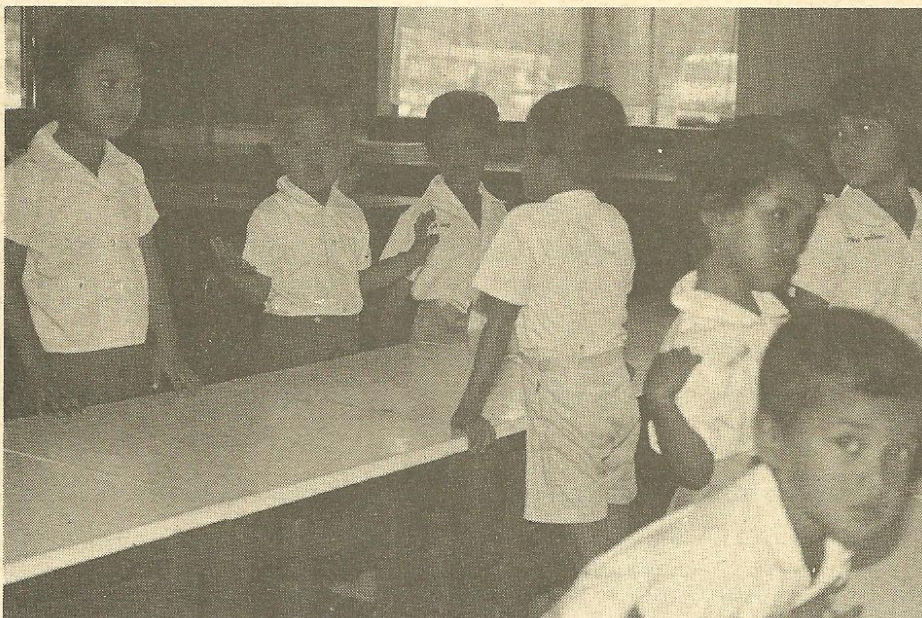
อะไรก็ตามถ้ากล่าวขวัญถึงบ่อย ๆ ย่อมหมายความว่าเกิดความสนใจหรือความต้องการ ทำให้จึงต้องการ เราต้องการอะไรก็ เพราะเราขาดสิ่งนั้น หรือมีไม่พอ

สถาบันฝึกหัดครูบางแห่งถึงกับมีหลักสูตร การสอนค่านิยม ให้เรียน เพื่อให้นักศึกษาของตนนำไปใช้สอนหรือปลูกฝังค่า

นิยมให้เยาวชนเวลาออกไปเป็นครู

ก่อนอื่นท่านจะต้องมาถามกันเอง ก่อนว่า “ค่านิยม” คืออะไร

ค่านิยมคือแนวความคิดที่บุคคลแต่ละคนยอมรับ พอใจที่จะเลือกทำไปเป็นแนวปฏิบัติจึงสรุปได้ว่ามนุษย์จะทำอะไร หรือคิดอะไรย่อมเป็นไปตามค่านิยมที่ยึดถือ เมื่อเป็นเช่นนั้น ค่านิยมจึงมี 2 ประเภทคือ

● การสร้างค่านิยมต้องทำตั้งแต่เด็ก และต้องใช้เวลาช่วยอายุของรุ่นสร้าง

“ค่านิยมนั้น จะสะสมมาตั้งแต่เกิด และสะสมเรื่อยมาทีละเล็กละน้อย เมื่อเป็นผู้ใหญ่จึงเปลี่ยนแปลงยาก การจะสร้างค่านิยมจึงต้องทำตั้งแต่เด็ก ไม่ว่า จะเป็นค่านิยมในความเป็นไทย ความมีระเบียบวินัย หรือแม้แต่ค่านิยมประชาธิปไตย และจะเกี่ยงกันทำไมไม่ได้ ไม่ว่า จะเป็นพ่อแม่ ครู ผู้ใหญ่ หรือรัฐบาล จะต้องร่วมมือกัน”

1. ค่านิยมลบ

2. ค่านิยมบวก

ค่านิยมลบนั้นย่อมนำมาแต่ความเสื่อมเสียและความเสียหาย ส่วนค่านิยมบวกนั้นย่อมเป็นประโยชน์ต่อสังคม

สังคมจะดีขึ้นหรือเสื่อมลงอยู่ที่ค่านิยมเป็นอย่างมาก สังคมที่ขาดค่านิยมที่ถูกต้องนั้นจะมีลักษณะ

1. คนในสังคมนั้นจะขาดความรักและสมัครสมานซึ่งกันและกัน
2. ถือผลประโยชน์ส่วนตัวเหนือส่วนรวม
3. ไม่ประสานประโยชน์ด้วยหลักความเสมอภาคและยุติธรรม
4. ขาดระเบียบวินัย
5. ขาดความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน มองข้ามคุณค่าของความรับผิดชอบ
6. หมกกำลังใจจะไต่หาความรู้ เพราะไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่องโอกาส
7. ไม่ร่วมมือประสานงานกันด้วยความสมัครใจ
8. ไม่ยึดมั่นในศีลธรรม ศาสนาและวัฒนธรรม

ในที่สุดสมาชิกของสังคมนั้นจะกลายเป็นคนไม่ยินดียินร้ายไม่ตัดสินใจ เพราะขาดความมั่นใจ ไม่กระตือรือร้น เชื่อในโชคชะตา ไม่สนใจอะไร กลายเป็นกลุ่มคนที่

- เชื้อยชา อยู่ไปวัน ๆ ไม่มีแผน ไม่มีโครงการ
- ฉาบฉวย ถ้าจะทำอะไร ก็ฮือฮาเป็นพัก ๆ ไม่สนใจจริงจัง สนใจทีละหลาย ๆ อย่าง แล้วก็เบื่อ เห็นเขาทำก็ตามเขาไป ไม่เอาจริงแม้เสียเวลา เสียเงินเสียทองก็ไม่เสียดาย
- ลังเลอยู่ตลอดชีวิต เลยไม่ได้ทำอะไรเป็นแก่นสาร วาดภาพเห็นอุปสรรคก่อนทำ อ้างโน่นอ้างนี่เพื่อหลีกเลี่ยงการตั้งต้นทำ
- ไม่สม่ำเสมอ พุดอย่างทำอย่าง คนขาดความนับถือ และขัดหรือเบื่อกิจที่ทำงานร่วม
- เคว้งคว้างล่องลอย ไม่มีจุดยืน ขาดทางเสือ ล้างสมองได้ง่าย ใครชักชวนก็ไป
- ประท้วงและขัดแย้ง เมื่อไม่ทำเห็นใครทำก็ไม่ถูกตา ไม่ถูกใจ ไม่ให้อโอกาสและให้เวลาคนอื่นพิสูจน์ตัวเอง ขอให้ได้ขัดและแย้งเอาไว้ก่อน ไม่รู้จักคำว่าเสนอแนะ
- วางท่า ดีกว่าคนอื่น รู้โดยไม่ต้องทำชอบทำตัวเหนือกว่าคนอื่น เพื่อปิดบังตัวจริงซึ่งเป็นโพร่ง

ค่านิยมของมนุษย์แต่ละคนนั้น สะสมมาตั้งแต่เกิด ฉะนั้นเมื่อเป็นผู้ใหญ่จึงเปลี่ยนแปลงยาก การจะสร้างค่านิยมต้องทำตั้งแต่เด็ก และต้องใช้เวลาชั่วอายุของรุ่นสร้างข้อสำคัญค่านิยมนั้นสร้างได้ และพอจะเปลี่ยนได้แม้จะยาก

และจะต้องทุ่มเทให้เวลากับเด็กตั้งแต่เขาเล็ก ๆ อย่างซื่อที่สุดก็เมื่อเขาเรียนอยู่ใน

ชั้นประถม

เราสร้างค่านิยมในเรื่องอะไรกันบ้าง

- เรื่องค่านิยมในความเป็นไทย
- ค่านิยมประชาธิปไตย
- ค่านิยมในระเบียบวินัย
- ค่านิยมในศีล และในธรรม
- ค่านิยมในความรับผิดชอบ
- ค่านิยมในการทำตัวให้เป็นประโยชน์
- ค่านิยมเรื่องสิทธิชายหญิง

ฯลฯ

การสร้างค่านิยมแก่เยาวชนนั้นเราจะเกี่ยงกันไม่ได้ พ่อแม่ ครู ผู้ใหญ่ รัฐบาลจะต้องร่วมมือกัน เพราะการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องจะเกี่ยวกับการค้นปัญหาและความมั่นคงของชาติ

เครื่องมือในการสร้างค่านิยมในโรงเรียนมีมากมาย หากจะหยิบมาใช้และอยากจะไม่เกี่ยวเรื่อง “ไม่มีเงิน”

เพลงต่าง ๆ ตั้งแต่เพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงโรงเรียน เพลงที่เลือกสรรแล้วว่าเหมาะ

หลักสูตรและประมวลการสอน
การให้รางวัลและการลงโทษ
กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมโรงเรียน

หนังสือดี
แนบภาพยนตร์ดี ๆ
คำขวัญ
ประวัติคนเด่น และผู้ทำประโยชน์ต่อประเทศชาติ

นิทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิทานชาวบ้าน

การละเล่นของไทย
การบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมทั้งในและนอกโรงเรียน

ละครโรงเรียน ดนตรี การแสดงบนเวที

วิธีการสอนที่น่าสนใจ พลิกแพลง และเหมาะสม

ในประเทศที่ประชาชนของเขามีค่านิยมสูงนั้น เขาลงทุนมากเรื่องหนังสือเด็ก อุปกรณ์การสอนเด็ก การพักผ่อนหย่อนใจของเด็ก และหลักสูตรประมวลการสอนที่เอื้อเรื่องค่านิยม

ในการผลิตครูระดับประถมและอนุบาล เขามักจะนำความเป็นชาติเข้าแทรกในทุกสิ่งทุกอย่าง แม้แต่ครูจะเล่านิทานให้เด็กฟังก็จะเล่าเรื่องพื้นบ้านซึ่งมักจะแทรกคติ และแนวความคิดที่ถูกต้องของสังคม ประเทศไทยเรานั้นเป็นประเทศที่รวมนิทานพื้นบ้าน ขาดแต่การรวบรวมลงสร้างค่านิยมในเด็กจากนิทานพื้นบ้านกันบ้างไหม

ลองฟังดูสักเรื่องสองเรื่อง

นิทานชาวบ้าน เรื่อง ไขนกกเปิดน้ำ

ในกาลก่อนมีครอบครัวเล็ก ๆ ครอบครัวหนึ่ง ค่อนข้างยากจน อยู่ด้วยกัน 3 คน คือแม่ ลูกชาย และลูกสะใภ้ วันหนึ่งลูกชายถือธนูออกจากบ้าน ตั้งใจจะไปหานกเปิดน้ำตามชายทุ่งยิงมาเป็นอาหาร แต่โชคไม่ดีไม่ได้นกเลยสักตัวเดียว พบแต่ไขนกกเปิดน้ำกองหนึ่งมี 5 ฟองจึงนำมามอบให้เมียแล้วส่งว่า

“เอาต้มให้สุก แล้วให้แม่ 2 ฟอง นอกนั้นเราเก็บไว้กิน” ส่งแล้วผัวก็ออกจากบ้านไปเที่ยวยิงสัตว์ต่อไป

เมียเมื่อได้รับไขนกกเปิดน้ำจากผัวแล้วก็จัดแจงต้มไขนั้นจนสุก เก็บไว้กินเป็นอาหารร่วมกับผัว 3 ฟองอีก 2 ฟองตัวเองกินเสีย แล้วเอามะนาวขนาดย่อมปอกเปลือกออกให้เรียบร้อย 2 ลูก จัดใส่จานกับเกลือและข้าวสุก นำไปให้แม่ผัวกิน

“ฉันต้มไข่นกเป็ดน้ำที่พี่เขามาได้
มาให้แม่ 2 ฟองกินเสียเถิดจ้ะ” ลูกสะใภ้
บอกแม่ด้วยเสียงอ่อนหวาน

ยายแก่แม่ผู้เป็นคนตาบอดแต่กำเนิด
เมื่อลูกสะใภ้นำอาหารมาให้จึงลงมือกิน
ข้าวกับมะนาวเชื่อตามที่ลูกสะใภ้บอกว่า
เป็นไข่นกเป็ดน้ำ กินหมดไปฟองหนึ่งเหลือ
อีกฟองหนึ่งเก็บไว้กินเย็น

ตกพลบวันเดียวกันนั้นชายผู้หิ้วกลับมา
จากยิงสัตว์ นางเมียจัดข้าวและไข่นกเป็ดน้ำ
3 ฟอง ไว้คอยทำ หลังอาหารเย็นผู้เมียก็
นั่งคุยกันอย่างเพลิดเพลิน

ขณะนั้นมีคนเปิดน้ำฝู่งหนึ่ง บินร้อง
ส่งเสียงมาในความมืด ยายตาบอดจึงถาม
ลูกว่า

“นกอะไรลูกเสียงร้องถึงเพราะอย่าง
นี้”

“นกเป็ดน้ำจะแม่ แถ่นี้ชุมพิลึก”

“นกอย่างนี้แปลกนะลูก เสียงเพราะ
แต่ไขเปรี้ยวจริง ๆ ไม่อร่อยเลย” “อะไรกัน
แม่ก็ให้ฉันให้เมียฉันต้มให้แม่กินนี่อย่างไรละ

มันอร่อยออก”

“ยังเหลืออีกฟองหนึ่งลูก แม่จะไป
เอามาให้ดู” ยายแก่จึงไปหยิบมะนาวลูกที่
เหลือให้ลูกชายดู

ลูกชายเห็นเช่นนั้นก็มีความเสียใจ ที่
เมียทำกับแม่ของตนได้ถึงเพียงนั้น จึงต่อ
ว่าเมียต่าง ๆ นานา ทะเลาะแทบจะต้อง
เลิกร้างกัน

ส่วนนางเมียเมื่อผู้หิ้วกลับมา ก็ทำเป็น
ร้องไห้คร่ำครวญตอกขกตัวต่าง ๆ นานา
เสียใจที่ทำดีแล้วยังไม่ได้รับผลดี ส่าออย
ใส่โคลนแม่ผู้ว่า

“โหพี่ ความจริงฉันก็ต้มไข่นกเป็ด
น้ำ 2 ฟองให้แม่ตามที่สั่งแล้ว แม่แกลกิน
ไข่นกหมดแล้วก็เอามะนาวทำไข่นกปลอม
ไว้แทน แถจะพาหาเรื่องให้พี่ทุบตี แล้ว
ใส่ฉันออกจากบ้านนะซี” ว่าแล้วก็ทอดตัว
ลงเกลือกกลิ้งทำที่เป็นเสียใจ

เมื่อผู้หิ้วได้ฟังคำเมียเช่นนั้นก็หลง
เชื่อ หันไปทวาดแม่ของตนเองว่าแสนกล
ตลบตะแลง คบคิดกับเมียจะฆ่าแม่ แต่ทำ

ไม่ได้เพราะกลัวอาญาแผ่นดิน เมียจึงออก
ความคิดว่า

“เอาอย่างนี้ดีกว่าพี่ จับแม่แถมัดมือ
มัดตีนเสีย ผูกปากแกไว้อย่าให้กร้องได้แล้ว
ก็เอาใส่โลง พี่กับฉันออกไปบ่าวร้องให้
ชาวบ้านรู้ว่าแม่เป็นลมตาย พอตกลงคืน
พี่กับฉันก็ช่วยกันเผาแถมเสียเลย”

ผู้หิ้วเห็นด้วย ตกลงจะช่วยกันเผาแม่
ทั้งเป็นเพราะคิดแล้วไม่เห็นว่าจะทำ
ประโยชน์อะไรให้แก่ตนได้

อยู่มาคืนข้างแรมคืนหนึ่ง เจ็บบสัจ
คนเข้านอนหมดแล้ว คู่ผู้เมียจึงช่วยกัน
จับแม่ เอาผ้ามัดมือมัดเท้า แล้วเอาใส่ใน
โลงซึ่งเตรียมไว้ แม่เห็นลูกชายทำเช่นนั้น
กับตัวก็ยังไม่คิดว่าลูกจะฆ่า ผู้เมียช่วยกัน
ห้ามหีบศพไปยังป่าช้าใกล้ ๆ บ้านในคืนวัน
นั้น หาพินมาสมเป็นกอง แล้วก็ยกหีบศพ
ขึ้นวางบนนั้น พร้อมทั้งจะเผาได้

เมียขอให้ผู้หิ้วจุดไฟเผาก่อน แต่เนื่อง
จากความรีบร้อนลืมเอาเหล็กไฟติดตัวมาด้วย
ทั้งไว้ที่บ้าน นางเมียนั้นพอผู้หิ้วบอกว่า
กลับไปเอาหินเหล็กไฟ ตัวก็ไม่กล้าอยู่ใน
ป่าช้าคนเดียวครั้นตัวเองจะอาสากลับบ้าน
ก็ไม่กล้าเดินผ่านป่าช้า ตกลงผู้เมียจึงพา
กันกลับบ้านทั้งคู่ คงทิ้งโลงศพที่ใส่แม่ที่ยัง
ไม่ตายเอาไว้ในป่าช้า บนเชิงตะกอนนั่นเอง

ฝ่ายยายแก่ฟังลูกชายกับลูกสะใภ้
ปรึกษากัน ก็รู้ว่าเขาจะช่วยกันฆ่าตัวแน่ จึง
พยายามดิ้นและแก้ผ้าที่มัดมือมัดเท้าตัวออก
แล้วปีนขึ้นจากหีบศพแล้วคลานเข้าไปซ่อน
อยู่ใต้ถุนศาลาในป่าช้านั้น ครู่ใหญ่สองคน
ผู้เมียก็กลับมา เอาไฟเผาหีบศพจนมอด
เป็นถ่าน ผู้เมียพากันดีใจ พากันกลับบ้าน
ด้วยความสมหวัง

ขณะที่ยายแก่ซ่อนตัวอยู่ใต้ถุนศาลา
ทนให้มดแมลงยุงกัดจนนอนไม่หลับอยู่นั้น
ตลกก็มีโจรคนหนึ่ง กลับจากปล้นบ้าน
มหาเศรษฐีคนหนึ่งได้เพชร พลอย เงิน
ทองเป็นอันมาก มาแบ่งกันบนศาลาที่ยาย

แก่ช่อนตัวอยู่

หัวหน้าโจรเกิดละโมบ จะแบ่งส่วนของตัวมากกว่าพวกลูกน้อง ลูกน้องเกือบจะไม่ได้อะไรเลย จึงไม่เป็นที่ตกลง เกิดโต้เถียงและต่อสู้กันขึ้น

ยายแก่ตามอดเมื่อได้ยินดังนั้น ก็เกิดความสงสัยจึงตะโกนถามไปด้วยความตกใจว่า

“พวกเองมาตีกัน มาเถียงกันอยู่ที่นี่ทำไม”

เมื่อพวกโจรได้ยินเช่นนั้น คิดว่าเจ้าทรัพย์จะตามมาทันพากันตกใจ วิ่งหนีไปคนละทางสองทางทิ้งเครื่องเพชร พลอย ทองรูปพรรณไว้บนศาลานั้นเอง

ยายแก่ตามอดได้ยินเสียงฝีเท้าพวกโจรวิ่งหนีไปไกลแล้วเกิดความอยากรู้จึงค่อย ๆ เอามือคลำหาทางขึ้นไปบนศาลา พบทรัพย์สมบัติเป็นอันมาก จึงคิดในใจว่าถึงตนจะไม่เอาของพวกนี้กลับบ้านโจรคนอื่น หรือชาวบ้านมาพบเข้าก็คงขนไป เป็นของตัวเหมือนกัน อย่างไรก็ตามเสียเจ้าของก็คงไม่ได้คืนแน่

ยายแก่จึงโกยทรัพย์สมบัติเหล่านั้น ใส่ผ้าผูกสะพายหลัง แล้วคลำทางกลับบ้าน ไปถึงบ้านเป็นเวลารุ่งเช้าพอดี แก่จึงตะโกนเรียกลูกชายให้ออกมารับทรัพย์อันค่าที่ตนได้มา

ลูกชายลูกสะใภ้คิดว่าผีหลอก ตกใจกลัวเป็นอันมาก แม้จึงพยายามปลอบโยนลูกชายให้เชื่อว่าแม่ถูกเผลาแล้วได้ไปสวรรค์ จึงได้ทรัพย์สิ่งของลงมาเป็นอันมาก ขอให้ลูกชายมารับเอาเถิด

หัวหน้าเมียสาวจึงทราบว่ายายยังไม่ตาย รีบลงจากเรือนมาตรวจดูทรัพย์สมบัติ ก็เห็นว่าเป็นของมีค่า มิใช่ของเทียมต่างพากันดีใจอยากได้อีก

เมียจึงอ้อนวอนให้ผัวจับตนจับใส่โลง และเผลาเสียอย่างทำกับแม่ เพราะการเผลาทั้งเป็นนั้นเท่ากับการส่งขึ้นสวรรค์ไปเอาทรัพย์สมบัติ ผัวจึงเห็นด้วยจัดหาโลงมัดเมีย

ใส่ลงไปแล้วก็หามโลงไปเผาบนเชิงตะกอนในป่าช้า ที่เดียวกับที่เผลาแม่ ในที่สุดลูกสะใภ้ใจทรมาก็เป็นเถาถ่านไปจริง ๆ

อยู่มาวันหนึ่ง ยายแก่ตามอดจึงเอาเงินก้อนหนึ่งมอบให้ลูกชายนำไปหาซื้อแม่ตามหมู่บ้านทั้งใกล้และไกลด้วยราคาแพง แต่ก็หาซื้อโดยยอมขายแม่สักคนเดียวไม่ จึงกลับมาบอกแม่ว่าหาซื้อแม่นั้นหาซื้อไม่ได้ แม้จะเป็นคนยากจนอย่างไร เขาก็จะไม่ยอมขายแม่ของเขา

แม้จึงมอบเงินให้อีกก้อนหนึ่ง ให้ไปเที่ยวหาซื้อเมีย ชายนั้นเดินทางออกไปมา

ซื้อเมียเพียง 2-3 หลังคาเรือน ก็มีเจ้าของบ้านบอกยกลูกสาวให้ตาม ๆ กัน ชายหนุ่มจึงกลับบ้านมาเล่าให้แม่ฟังว่า

“ฉันประจักษ์แล้วละแม่ว่า เมียนั้นหาซื้อได้ง่ายกว่าแม่มากนัก”

“เอาละลูก เลือกผู้หญิงดี ๆ สักคนหนึ่ง แม่จะเสียค่าสินสอดทองหมั้นให้เอาที่เขาได้ไขอะไรมาก็แบ่งให้แม่กินเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น”

ไม่นานยายตามอดก็ตาย ลูกชายกับเมียใหม่ซึ่งมีนิสัยและความประพฤติดี จึงอยู่กินกันด้วยความผาสุกตลอดมา

“ช่วยตัวของท่านเองก่อน แล้วพระเจ้าจะช่วยท่าน”
นี่เป็นหลักการที่นับถือกันทั่วโลก และนับถือกันมาทุกยุคทุกสมัยมีสุภาษิตหลายชาติ หลายภาษา ซึ่งแม้ถ้อยคำจะผิดแผกแปลกกันความหมายก็เหมือนกัน คือให้ช่วยตัวเอง

พุทธภาษิตซึ่งเป็นภาษาบาลีว่า อตุ ตา หิ อตุ ตโน นาโถ ซึ่งไทยเราแปลว่า “ตนเป็นที่พึ่งแก่ตน”

มีสุภาษิตจีนว่า “ไถ หว่าน, หมั่นรดน้ำ แล้วจึง สวดมนต์ อ้อนวอนสวรรค์ สวรรค์จะประทานดอกผล ให้เป็นแน่แท้”

สุภาษิตเยอรมันว่า “พระเจ้าช่วยแต่คนทำงาน”

สุภาษิตสเปนว่า “พระเจ้าช่วยแต่คนที่ตื่นเช้า”

สุภาษิตเหล่านี้ ทุกข้อมีความหมายอย่างเดียวกันคือว่าความสำคัญอยู่ที่การพึ่งตัวของตัวเอง

พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ

น้ำใจคนไทย

ดร. เย็นใจ เลาทวนิช

ผมได้มีโอกาสพบกับเหตุการณ์เรื่องหนึ่งเป็นที่ประทับใจอย่างมาก จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟังดังนี้

เมื่อวันอังคารที่ 8 มีนาคม 2526 ผมขับรถมาติดไฟแดงอยู่ที่สี่แยก ถนนสี่พระยาดัดกับถนนเจริญกรุงประมาณเวลา 17.30 น. ขณะนั้นมีรถราหนาแน่นเต็มถนน ผู้คนขวักไขว้เพราะเป็นเวลาหลังเลิกงานไม่นานนัก ที่มุมถนนตรงสี่แยกนั้นมีคนกลุ่มใหญ่กำลังยืนรอข้ามถนนเจริญกรุงไปยังฝั่งตรงกันข้าม

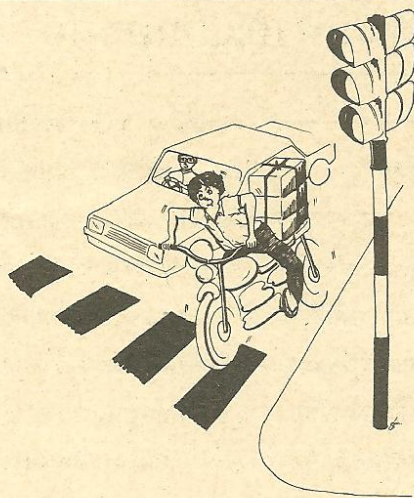
เมื่อผมขับรถมาถึงสี่แยกก็พอดีไฟจราจรเปลี่ยนเป็นสีแดง รถจะต้องหยุด คนเตรียมข้ามถนน ข้างหน้าผมมีชายหนุ่มขับขี้อจักรยานยนต์ ข้างท้ายรถบรรทุกกล่องกระดาษบรรจุอะไรก็ไม่ทราบหลายกล่อง เมื่อสัญญาณไฟเปลี่ยนเป็นสีแดงเขาก็รีบหยุดรถโดยกระทันหัน แต่กว่าจะหยุดได้ก็พ้นทางม้าลายเข้าไปในเขตสี่แยกเสียแล้วและเกิดเสียหลักล้มลงทั้งรถทั้งคน แต่ไม่เป็นอันตรายอะไรเพราะรถหยุดแล้ว โชคดีที่กล่องกระดาษใบใหญ่นั้นไม่หลุดจากรถ เพราะมีเชือกผูกไว้อย่างแน่นหนา

ชายหนุ่มรีบลุกขึ้นมามีอาการรวดเร็ว มองดูสภาพรถที่นอนตะแคงอยู่กลางถนนมีสัมภาระกล่องใหญ่ผูกติดอยู่ แล้วสั่นศีรษะอย่างคนท้อแท้ใจ ไหนจะหนักสัมภาระก็มากทั้งยังผูกติดแน่นอยู่กับรถ จะยกขึ้นก็คงไม่ไหว คง

จะต้องกลายเชือกแยกหีบห่อออกเสียก่อน ยกรถตั้งขึ้นแล้วนำกล่องมาผูกติดกับรถเสียใหม่ ไหนรถราจะคับคั่ง เพราะเป็นเวลาเลิกงาน ทั้งยังเป็นบริเวณสี่แยกด้วย รถจะต้องติดกันยาวเหยียดตามถนนเพราะเขาเพียงคนเดียว แต่แล้วสิ่งที่น่ายินดีก็เกิดขึ้นโดยกระทันหัน คือกลุ่มคนราวสิบกว่าคนที่กำลังข้ามถนนซึ่งมีทั้งชายและหญิงเมื่อเห็นสภาพเช่นนั้นก็ยื่นมือเข้าช่วยเหลือเหมือนกับนัดกันไว้ เหตุการณ์จะเริ่มขึ้นอย่างไรผมไม่ทันจะสังเกตเพราะดูไม่ทัน มันเกิดขึ้นเร็วมากดูเหมือนจะมีใครสักคนหนึ่งเข้ามาช่วยโดยพยายามยกรถขึ้น คนอื่น ๆ รวมทั้งผู้หญิงคนหนึ่งจึงเข้ามาช่วยกันคนละไม้คนละมือ ยกทั้งรถและสัมภาระให้ตั้งตรงขึ้น ซึ่งกระทำสำเร็จได้ในชั่วพริบตา ผู้หญิงคนนั้นยังช่วยเก็บกล่องกระดาษใบหนึ่ง

ซึ่งตกลงมาส่งให้แก่เจ้าของรถ ท่ามกลางความตกตะลึงและยินดีของหนุ่มเจ้าของรถจักรยานยนต์คันนั้น เขาจะกล่าวขอบคุณหรือไม่อย่างไรผมไม่มีโอกาสได้เห็นอีก เพราะสัญญาณไฟเปลี่ยนเป็นสีเขียว ผมต้องเลี้ยวซ้ายเข้าถนนสี่พระยาผ่านพ้นเหตุการณ์อันเป็นที่น่าประทับใจนั้นไปเสียแล้ว

นี่แหละรับน้ำใจคนไทย ในขณะที่คนบางกลุ่มบางเหล่าเล็งน้ำใจ คิดแต่จะได้ คิดแต่จะเอาฝ่ายเดียว ไม่คิดช่วยเหลือเกื้อกูลใคร แต่ในบรรดาประชาชนเดินถนนธรรมดา ๆ ก็ยังมีกลุ่มผู้มีน้ำใจงามทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็นแม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นเรื่องเพียงเล็กน้อย แต่มีความสำคัญยิ่งเป็นวัฒนธรรมอันสูงส่งเพราะคุณความดีนั้นย่อมเกิดขึ้นเพราะการให้ด้วยน้ำใจมิใช่การรับหรือรอรับ

วารสารไทย ได้เปิดคอลัมน์ น้ำใจคนไทย นี้ และใคร่เชิญชวนท่านผู้อ่านได้ส่ง ข้อเขียนมาลงพิมพ์ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ เป็นเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ที่ผู้เขียนประสบมาด้วยตนเองและเกิดความประทับใจในน้ำใจคนไทย ข้อเขียนใดที่ได้รับการคัดเลือกลงตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับเงิน ค่าสมนาคุณจำนวน 200 บาท

ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

เศรษฐพร บุศรีพิทักษ์

“ประชาชนผู้มีสิทธิไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องระวังผู้สมัครที่ได้รับสมญาว่า “เจ้าบุญทุ่ม” “แม่บุญเท” ทั้งหลาย ต้องคิดเสมอว่า เพราะอะไรเขาจึงต้องใช้เงินทุ่มเท เขาไปหาเงินได้เงินมาจากไหน จึงสามารถนำมาโปรยหว่านได้มากมายถึงเพียงนั้น หลังเลือกตั้งแล้วเขาจะหาเงินจากที่ไหนมาคืน เมื่อคิดได้ดังนี้แล้ว ก็ไม่ควรจะรับเงินหรือทรัพย์สินจากผู้สมัครหรือห้วคะแนนคนใด”

เลือกตั้งกันก็ต้องมีค่าใช้จ่าย

ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งมักจะเป็นเรื่องที่มีการพูดถึงและวิพากษ์วิจารณ์กันมาก ไม่แพ้ความเคลื่อนไหวของการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง

ข่าวที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนต่าง ๆ นั้น บางราย บางท้องถิ่น มีการทุ่มเงินค่าใช้จ่าย เพื่อเอาชนะเลือกตั้งให้ได้ โดยใช้จ่ายเงินถึง 10 ล้านบาท, 20

ล้านบาท หรือ 30 ล้านบาท ก็เคยปรากฏจนทำให้เป็นที่สงสัยและวิพากษ์วิจารณ์กันไปในทางที่เสียหายต่อระบบการเลือกตั้งและระบบการปกครองของประเทศด้วย ทั้งนี้เพราะประชาชนไม่มีโอกาสทราบข่าวดังกล่าวจริงเท็จมากนักน้อยเพียงใด เพราะไม่มีหลักฐานแน่ชัด

อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ย่อมเป็นปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นภาพหนึ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นจึงควรแก่การพิจารณา

โดยทั่วไปแล้วการเลือกตั้งแต่ละครั้ง

จะประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่ รัฐบาล โดยกระทรวงมหาดไทย จะเป็นผู้รับผิดชอบ
2. ค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งรวมทั้งค่าธรรมเนียมการสมัครและค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง
3. ค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง ซึ่งรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่ต้องช่วยเหลือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของพรรค ฯลฯ
4. ค่าใช้จ่ายของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ช่วยเหลือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและค่าใช้จ่ายของประชาชนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น

กฎหมายเลือกตั้งกำหนดไว้อย่างไร วงเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัคร

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2521 ได้กำหนดวงเงินสูงสุดที่ผู้สมัครแต่ละคนจะใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ว่า เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ผู้สมัครแต่ละคนจะใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมดเกินสามแสนห้าหมื่นบาทไม่ได้ ทั้งนี้ไม่รวมค่าธรรมเนียมการสมัคร (มาตรา 32) ผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

“เลือกตั้ง 18 เมษายน มีผู้ประมาณการไว้ว่า ทั้งเงินหลวงเงินราษฎรจะทุ่มเทใช้จ่ายไปในการเลือกตั้งครั้งนี้ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันล้านบาท ในช่วงเวลาหาเสียงจนถึงวันเลือกตั้งเพียง 29 วัน หรือตกวันละ 34 ล้านบาท ถ้าคิดเป็นชั่วโมงก็ตกชั่วโมงละล้านบาทเศษ”

เกินที่กำหนดไว้สามแสนห้าหมื่นบาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี (มาตรา 86)

ความหมายของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่กำหนดไว้ว่าต้องไม่เกินสามแสนห้าหมื่นบาทนั้น นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแล้ว ยังให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่พรรคการเมืองหรือบุคคลอื่นใดจ่าย หรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาทำให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทน เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง และในกรณีนำทรัพย์สินมาให้ใช้ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องที่นั้น ๆ (มาตรา 32 วรรคท้าย)

ค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้จ่ายได้

ค่าใช้จ่ายภายในวงเงินสามแสนห้าหมื่นบาทที่กำหนดไว้ นั้น กฎหมายกำหนดให้ใช้จ่ายได้เฉพาะรายการดังต่อไปนี้คือ

1. การโฆษณากระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนอื่น ๆ
2. การพิมพ์โฆษณา แจกจ่าย ประกาศ แผ่นป้าย ใบปลิว และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ
3. การจัดหาเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ไปรษณียากร โทรเลข โทรศัพท์และการสื่อสารอื่นใด
4. การซื้อ เช่า หรือมีสำนักงาน สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
5. การว่าจ้างแรงงานทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
6. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อการเลือกตั้ง
7. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2521 (มาตรา 33)

ค่าใช้จ่ายที่กฎหมายห้ามจ่าย

นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ในมาตรา 33 แล้ว ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งล้วนไม่ถูกต้องตามกฎหมายและยังหมายความว่าค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำ

การใดที่เป็นการฝ่าฝืน มาตรา 35 กล่าวคือ เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดจนถึงวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือให้ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังนี้

1. จัดทำ ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด
 2. ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม แก่สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา หรือสถานสงเคราะห์อื่นใด
 3. ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพและการรื่นเริงต่าง ๆ
 4. ทำสิ่งอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือสิ่งอื่นใดเพื่อประโยชน์ของบุคคล ชุมชน สมาคม วัด มูลนิธิ สถาบันการศึกษา หรือสถาบันอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือไม่ก็ตาม
 5. เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด
- ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี (มาตรา 84)

● ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำการฝ่าฝืน มาตรา 37 กล่าวคือ “ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับมาจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง หรือกลับจากที่เลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้าง ซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือผู้ใดกระทำการเช่นนั้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครใด”

ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี (มาตรา 39)

การยื่นรายการค่าใช้จ่าย

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2521 กำหนดให้ผู้สมัครต้องยื่นรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความเป็นจริงต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนสมัครรับเลือกตั้งภายในกำหนดสามเดือนหลังจากวันประกาศผลการเลือกตั้ง โดยต้องมีรายการต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จ่ายไปแล้ว
2. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ยังค้างชำระ
3. หลักฐานการจ่ายเงินตาม (1) และหลักฐานการค้างชำระตาม (2) ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการแสดงชื่อและที่อยู่ของผู้รับหรือเจ้าหนี้

รายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานดังกล่าวผู้ว่าราชการจังหวัดต้องรักษาไว้มีกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งที่กระทำในเขตเลือกตั้งใด ว่าผู้สมัครใช้จ่ายเงินเกินกว่าที่กำหนด ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเก็บรักษารายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานดังกล่าวไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด

ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองเท่านั้นที่มีสิทธิขอตรวจสอบและขอสำเนารายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและเสียค่าธรรมเนียมตามระเบียบของทางราชการ (มาตรา 34)

ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นรายการค่าใช้จ่ายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดหรือยื่นรายการค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี (มาตรา 87)

ข้อห้ามของผู้เลือกตั้ง

ผู้เลือกตั้งซึ่งหมายถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น กฎหมายกำหนดห้ามมิให้เรียกหรือรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจะลงคะแนนเลือกตั้งหรือจเวนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด (มาตรา 66)

ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี (มาตรา 89)

ค่าใช้จ่ายจริง : พอหรือไม่พอ

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน พ.ศ. 2521 ได้บัญญัติเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้อย่างละเอียดพอสมควร และมีบทกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนอย่างรุนแรง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สงสัยอยู่เสมอก็คือ ที่กฎหมายกำหนดวงเงินสูงสุดของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้จำนวนอย่างสูงไม่เกินสามแสนห้าหมื่นบาท นั้น “พอหรือไม่พอ” สำหรับการหาเสียงเลือกตั้ง และจริง ๆ แล้ว ผู้สมัครแต่ละคนต้องใช้จ่ายเท่าใดแน่

สำหรับประเด็นดังกล่าวนี้ อาจจะแยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ

● เมื่อพิจารณาจากประเภทค่าใช้จ่ายที่กฎหมายอนุญาตให้จ่ายได้ ทั้ง 7 รายการที่กำหนดไว้ ในมาตรา 33 แล้ว หากมีการหาเสียงอย่างเต็มที่ จริงจัง ทุกวิธีการ ทุกรูปแบบ สามารถตอบได้ทันทีว่า สามแสนห้าหมื่นบาท นั้น ไม่เพียงพอแน่ ทั้งนี้เพราะเพียงแต่ค่าโฆษณาทางสื่อสารมวลชนอย่างเดียวหากทำเต็มที่ก็โฆษณาได้ไม่กี่ครั้ง ตัวอย่างเช่น หากจะลงประกาศในหนังสือพิมพ์

รายวันทุกฉบับเพียงครั้งเดียวก็คงไม่พอแล้ว ค่าพิมพ์โฆษณา ค่าแผ่นป้าย ใบปลิว ค่าเช่ายานพาหนะสำหรับตระเวนหาเสียง การเช่าเครื่องขยายเสียง การเช่าสถานที่ การว่าจ้างแรงงาน ซึ่งหากดำเนินการเต็มที่ ก็ยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงค่าโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ซึ่งแพงมากอยู่แล้ว

● นอกจากนี้ ยังมีค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครต้องจ่ายทั้ง ๆ ที่กฎหมายไม่กำหนดให้จ่ายได้ ทั้งนี้เพราะในการหาเสียงเลือกตั้งจริง ๆ นั้น ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนหรือพรรคการเมือง หรือผู้ช่วยเหลือสนับสนุน ต้องใช้จ่ายอีกด้วย เช่น ในการหาเสียงเลือกตั้งนั้น ทุกเขต ทุกจังหวัดย่อมจะต้องมีผู้ช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือที่เรียกกันว่า “หัวคะแนน” หัวคะแนน ต้องมีลำดับชั้นเหมือนกัน คือระดับเขตเลือกตั้ง ระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน ระดับซอย ฯลฯ หัวคะแนนเหล่านี้มีทั้งที่ช่วยเหลือสนับสนุนโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนเป็นเงิน แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้สมัครต้องจ่ายเงินให้แก่หัวคะแนนทั้งนั้น มากน้อยตามลำดับความสำคัญ ค่าใช้จ่ายในการจ้างมือปืน หรือผู้คุ้มกัน ตลอดระยะเวลาหาเสียง หรือเฉพาะในวันเลือกตั้งและสำหรับในวันเลือกตั้งนั้น ยังต้องมีค่าใช้จ่ายในการเช่ายานพาหนะสำหรับรับส่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนด้วย ค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ถึงแม้จะเป็นการขัดต่อ มาตรา 37 แต่ในท้องที่ชนบทโดยเฉพาะชนบทห่างไกล ซึ่งหน่วยเลือกตั้งอยู่ไกลจากบ้านพักนั้น ผู้สมัคร หรือ หัวคะแนน จำเป็นต้องจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เลือกตั้ง มิเช่นนั้นบุคคลเหล่านี้ย่อมจะนอนหลับหิบล้มตาย

จากประเด็นตัวอย่างข้างต้น เป็นข้อยืนยันได้อย่างชัดเจนว่าที่กฎหมายกำหนดวงเงินสูงสุดให้ผู้สมัครใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ไม่เกิน สามแสนห้าหมื่นบาทถ้วน

นั้น ไม่เพียงพอ ไม่ตรงต่อความเป็นจริง
ทำให้กฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์

จับตามองเลือกตั้ง 18 เมษายน 2526

เมื่อวงเงินที่กฎหมายกำหนดไว้สามแสน
ห้าหมื่นบาทไม่เพียงพอต่อการหาเสียง ประเด็น
ต่อไปที่ควรพิจารณาและน่าจะมองกันให้
ต้องแท้ก็คือว่า เท่าใดจึงจะพอ ?

คำตอบสำหรับคำถามนี้ ไม่สามารถ
ตอบได้แน่นอนตายตัว เพราะโดยแท้จริง
แล้วผู้สมัครบางคน อาจจะใช้จ่ายไม่ถึงสาม
แสนห้าหมื่นบาท บางคนอาจจะจ่ายมากกว่า
หนึ่งล้านบาท หรือห้าล้านบาท แล้วแต่กรณี
ไป

ปัจจัยประกอบของค่าใช้จ่าย

ปัจจัยประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับ
ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง นั้น มีอยู่หลาย
ประการ เช่น

1) วิธีการหาเสียงของผู้สมัคร ซึ่งอาจ
จะหาเสียงโดยวิธีประหยัด หรือวิธีทุ่มค่า
ใช้จ่าย เป็นการหาเสียงสะสมไว้ระยะยาว
หรือ เป็นการระดมหาเสียงระยะสั้น

2) ระบบพรรคในท้องถิ่น หากมีสาขา
หรือ ตัวแทนพรรคการเมืองในท้องถิ่นเข้ม
แข็ง ก็จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายได้ เพราะ
อาจจะมีการช่วยเหลือสนับสนุนกันด้วยอุดม
การณ์มากกว่าค่าจ้าง

3) อาณาเขตและภูมิประเทศของเขต
เลือกตั้ง เช่น อาณาเขตเลือกตั้งกว้างขวาง
การคมนาคมไม่สะดวก ค่าใช้จ่ายย่อมสูงขึ้น
ทุกด้าน ตรงข้ามกับท้องถิ่นที่เจริญแล้ว เช่น
ในกรุงเทพมหานคร หรือในเขตเมืองค่าใช้จ่าย
อาจน้อยกว่า

4) ระยะเวลาในการหาเสียง หากระยะ
เวลาในการหาเสียงยาว ค่าใช้จ่ายอาจจะสูง
หรือตรงกันข้าม ทั้งนี้ขึ้นกับปัจจัยข้ออื่น ๆ

ด้วย

5) คุณลักษณะประชากรในเขตเลือก
ตั้ง หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ที่เห็นแก่เงิน
ค่าใช้จ่ายย่อมสูง ตรงกันข้ามหากราษฎรยึด
มั่นในอุดมการณ์ ค่าใช้จ่ายอาจจะต่ำ

6) จำนวนหน่วยเลือกตั้ง และ จำนวน
หรือประเภทของผู้ช่วยหาเสียงเลือกตั้งเป็นต้น
 ฯลฯ

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง 18 เมษายน 2526

สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร ในวันที่ 18 เมษายน 2526 ซึ่งผู้
สมัครรับเลือกตั้ง มีระยะเวลาในการหาเสียง
ในช่วงที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้
มีการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้งน้อยมากเพียง
29 วัน เท่านั้น ซึ่งชวนให้คิดว่า ในช่วงระยะ
เวลาสั้น ๆ ดังกล่าวผู้สมัครจะใช้จ่ายเกี่ยว
กับการเลือกตั้งมากหรือน้อย เพียงใด

สำหรับคำตอบ คงต้องพิจารณาจาก
ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไร
ก็ตาม อาจจะพิจารณาจากสมมติฐาน ดัง
ต่อไปนี้ได้ด้วย กล่าวคือ

1) ระยะเวลานั้น และกระชั้นชิดมาก
ดังนั้น จึงต้องมีการระดมหาเสียงมากทุก
วิถีทาง

2) การระดมหาเสียงมากทุกวิถีทาง
ย่อมจำเป็นต้องทุ่มเทมาก ทั้งกำลังสติปัญญา
กลยุทธ์ กำลังคน วัสดุ อุปกรณ์

3) ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จึง
ควรจะมากกว่าปกติ

ข้อคิดสังท้าย

เมื่อพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับวงเงิน
ประเภทของค่าใช้จ่าย และระยะเวลาในการ
ใช้จ่ายที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2521 บัญญัติไว้

ประกอบการค่าใช้จ่ายจริงที่ผู้สมัครฯ จะต้อง
จ่ายแล้ว จะเห็นได้ว่า ยังมีข้อแตกต่าง หรือ
ขัดแย้งกันอยู่มาก ซึ่งจะพิจารณาได้ดังต่อ
ไปนี้

● พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ใช้บังคับอยู่นี้เป็น
ฉบับที่ประกาศใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ซึ่ง
นับถึงในปัจจุบันก็ผ่านมา 5 ปีแล้ว ในช่วง
ระยะเวลา พ.ศ. 2521 - 2526 ดัชนีค่าครอง
ชีพได้สูงขึ้นประมาณ 50% ซึ่งย่อมเป็นค่า
ตอบอยู่ในตัวว่า ข้อกำหนดวงเงินสามแสน
ห้าหมื่นบาท ย่อมเป็นข้อกำหนดที่ไม่เหมาะสม
สมควรเปลี่ยนแปลง การแก้ไขปรับปรุง
วงเงินสูงสุด ที่กำหนดไว้ในมาตรา 32 จำนวน
สามแสนห้าหมื่นบาทเสียใหม่นั้น ควรมีการ
ปรับเปลี่ยนทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง และบท
บัญญัติเรื่องนี้ ควรให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
มากกว่าที่จะกำหนดตายตัวไว้ในพระราช
บัญญัติฯ ซึ่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงยาก

● ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ควร
จะกำหนดวงเงินสูงสุดไว้เท่าใดจึงจะพอ
เรื่องนี้จะต้องพิจารณา ประเภทของค่าใช้จ่าย
ระยะเวลาของการใช้จ่าย ตลอดจน
ปัจจัย หรือองค์ประกอบในการหาเสียงดัง
กล่าวมาแล้วข้างต้นประกอบกันด้วย

● การใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกิน
สามแสนห้าหมื่นบาท ผิดกฎหมายเสมอไป
หรือไม่? สำหรับประเด็นนี้จะต้องเข้าใจ
ให้ถูกต้องว่า ที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งฯ
มาตรา 32 กำหนดวงเงิน สามแสนห้าหมื่น
บาทไว้ นั้น หรือข้อห้ามเกี่ยวกับการใช้จ่าย
ตามมาตรา 35 นั้น มีเงื่อนไข เกี่ยวกับเวลา
อยู่ด้วย กล่าวคือ เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะใน
ช่วงเวลานับตั้งแต่ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกา
ให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง ซึ่งในช่วง
เวลาดังกล่าวหากมีการใช้จ่ายเกี่ยวกับการ
เลือกตั้งเกินกว่า สามแสนห้าหมื่นบาทย่อม
เป็นการผิดกฎหมาย

อย่างไรก็ตามในการหาเสียงเลือกตั้ง
นั้น ตามปกติมักจะมีการหาเสียงมาก่อนที่

จะมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งอยู่แล้ว ดังนั้น ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น การทำบุญ สร้างโบสถ์ สร้างโรงเรียน มหรสพ หรือ การรื่นเริง รวมทั้งการเลี้ยงต่าง ๆ ซึ่งกระทำก่อนมีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้ง และเกินกว่าสามแสนห้าหมื่นบาท ย่อมไม่เป็นการผิดกฎหมายแต่อย่างใด

● ควรมีการกำหนดวงเงินสูงสุด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้หรือไม่หากกำหนด ควรกำหนดไว้อย่างไร ?

สำหรับประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากข้อคิดทั้ง 3 ประการ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า ไม่ควรมีการกำหนดวงเงินสูงสุดของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และไม่ควรมีข้อห้ามตามมาตรา 35 และ 37 ด้วย แต่ควรมีการกำหนดให้แสดงรายการค่าใช้จ่ายทุกประเภทให้ละเอียด และรายการค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ควรให้มีการเปิดเผยเฉพาะยอดรายจ่ายของผู้สมัครทุกคน ของทุกเขตเลือกตั้ง ภายหลังการเลือกตั้ง ซึ่งจะมีประโยชน์ในแง่ที่สามารถทราบค่าใช้จ่ายรวมในการเลือกตั้งและช่วยให้มีการระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น

● การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรแต่ละครั้งนั้น ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากน้อยเท่าใด คุ่มหรือไม่ ?

สำหรับการเลือกตั้งในวันที่ 18 เมษายน 2526 นี้ ทางฝ่ายผู้จัดการเลือกตั้งคือ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้จัดเตรียมค่าใช้จ่ายไว้ประมาณ 199 ล้านบาท และผู้สมัครต้องเสียค่าสมัคร 1,880 คน ๆ ละ 5,000 บาท รวมทั้งสิ้น 9 ล้านบาทเศษ และในการหาเสียงเลือกตั้งนั้นหากเฉลี่ยต้องใช้จ่ายเงินคนละ 350,000 บาท ตามที่กฎหมายกำหนด จะรวมเป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ 685 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 25 ล้านคน ซึ่งหากไปลงคะแนน 40% และคิดค่าใช้จ่ายคนละ 1 บาท ก็จะเป็นเงินประมาณ 10 ล้านบาท รวมทั้งสิ้นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งประมาณ

876 ล้านบาท ซึ่งค่าใช้จ่ายจริงคงเกิน 1,000 ล้านบาท

ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาว่า การเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งซึ่งจะต้องใช้เงินมากกว่า 1,000 ล้านบาท นั้น คุ่มหรือไม่ ? ซึ่งเรื่องนี้นักเศรษฐศาสตร์เคยให้ความเห็นไว้ว่า เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจแล้วช่วยให้เศรษฐกิจคล่องตัว มีเงินหมุนเวียนมากขึ้น

ส่วนในแง่การเมืองนั้น หากการเลือกตั้งได้ผลดี คือได้ผู้แทนที่ดี ช่วยจรรโลงระบอบประชาธิปไตยไว้ได้ ก็นับว่าสมควร แต่หากได้ผู้แทนที่ขาดความสำนึกและไม่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยก็น่าเสียดายเงินจำนวนมหาศาลนี้ ซึ่งจะสามารถช่วยเหลือคนยากไร้ได้อีกมาก

● เพราะเหตุใดจึงไม่มีการฟ้องร้องผู้ที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฯ ทั้ง ๆ ที่เป็นข่าวปรากฏอยู่เสมอว่ามีการฝ่าฝืน ? กรณีนี้อาจจะพิจารณาได้ว่า เพราะขาดหลัก

ฐานที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำผิด หรือขาดผู้ร้องทุกข์ที่ต้องตามกฎหมาย หรืออาจจะเป็นเพราะขาดความร่วมมือจากรัฐบาล หรือสืบเนื่องจากกฎหมายกำหนดให้เอาโทษจากผู้รับเงินหรือทรัพย์สินด้วย

อย่างไรก็ตามในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้น ไม่ได้หมายความว่าผู้สมัครที่ใช้จ่ายเงินจำนวนมากแล้วจะชนะการเลือกตั้งเสมอไป แท้ที่จริงแล้วประชาชนเท่านั้นที่เป็นผู้ตัดสิน

ดังนั้น ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะต้องระมัดระวัง และรู้เท่าทันผู้สมัครที่ขอใช้เงินทุ่มเทในการหาเสียง โดยต้องคิดเสมอว่า เพราะอะไรจึงต้องใช้เงินทุ่มเท หาเงินจากไหนมาใช้จ่ายได้มากมาย เมื่อใช้จ่ายไปมากมายแล้ว หลังเลือกตั้งจะหาจากที่ไหนมาคืน และเมื่อคิดได้ดังกล่าวแล้ว ก็ไม่ควรจะรับเงินหรือทรัพย์สินจากผู้สมัครหรือหวัคเนนผู้ใด

บัญญัติ 10 ประการแห่งความสำเร็จ

1. ปากเอก

2. แผนเหมาะสม

5. ฝึกจริง

7. เข้าถึง

9. หาญแก

2. เลขแม่น

4. เจาะลึก

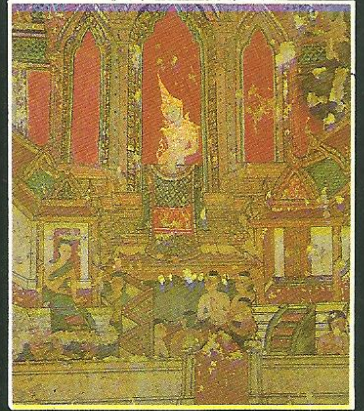
6. ยิง (ให้ถูก) เป้า

8. ตรึงนาน

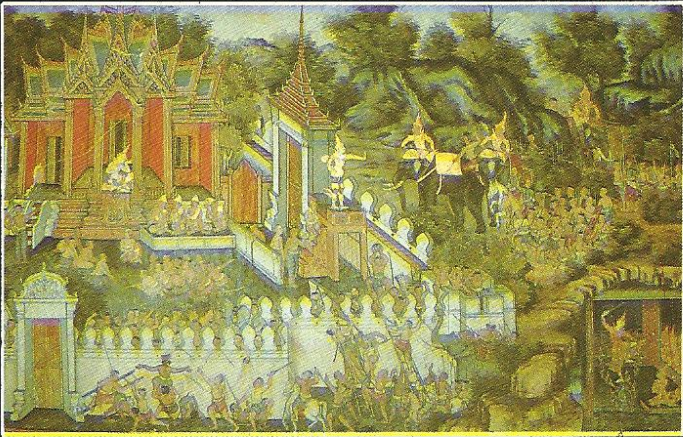
10. แพ้เป็น

ช่างสิบหมู่

หมู่ช่างเขียน

จิตรกรรมฝาผนัง พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ สมัยรัชกาลที่ 1

จิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดสุวรรณดาราราม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ 4
เป็นภาพทศชาติชาดก เรื่อง มโหสถ

จิตรกรรมฝาผนัง พระที่นั่งพุทไธสวรรย์
สมัยรัชกาลที่ 1

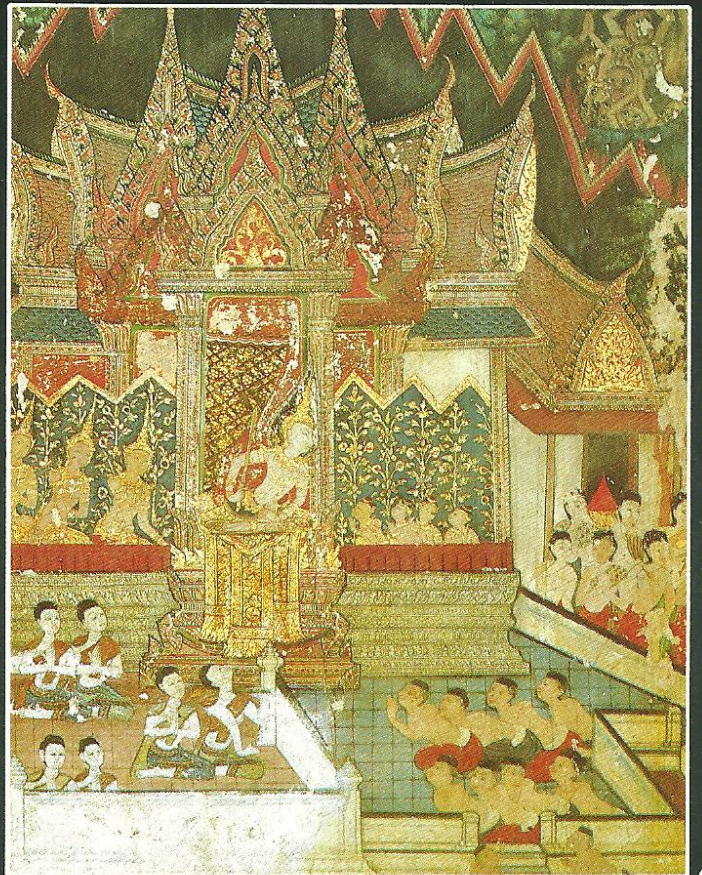
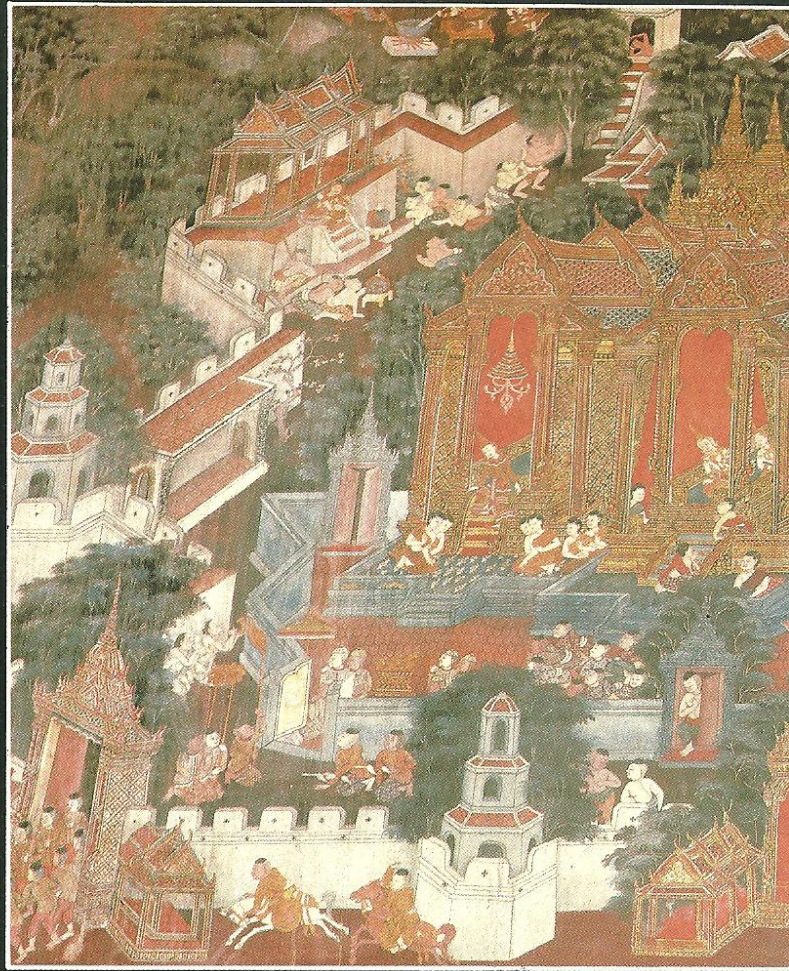

1

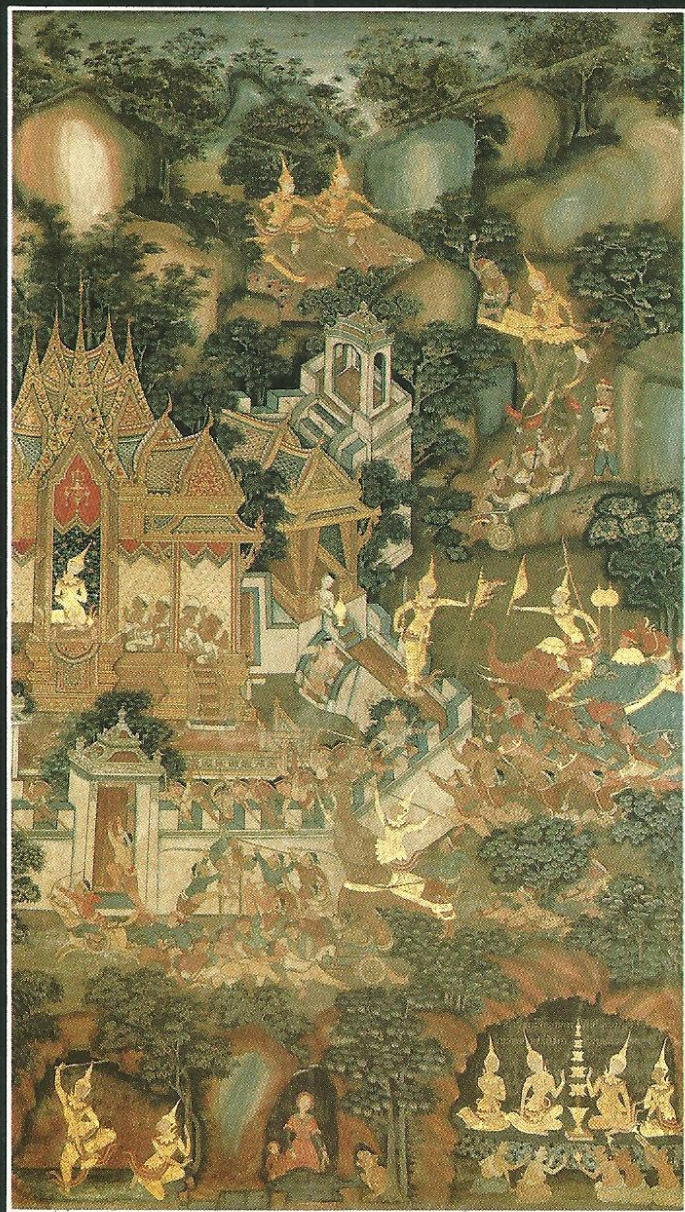
2

4

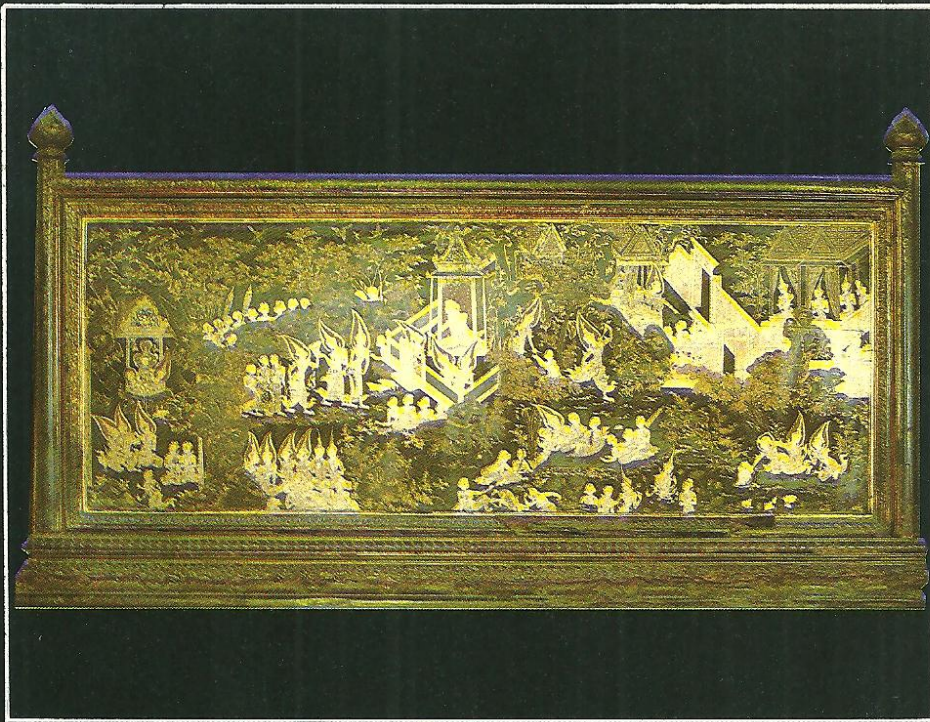

3

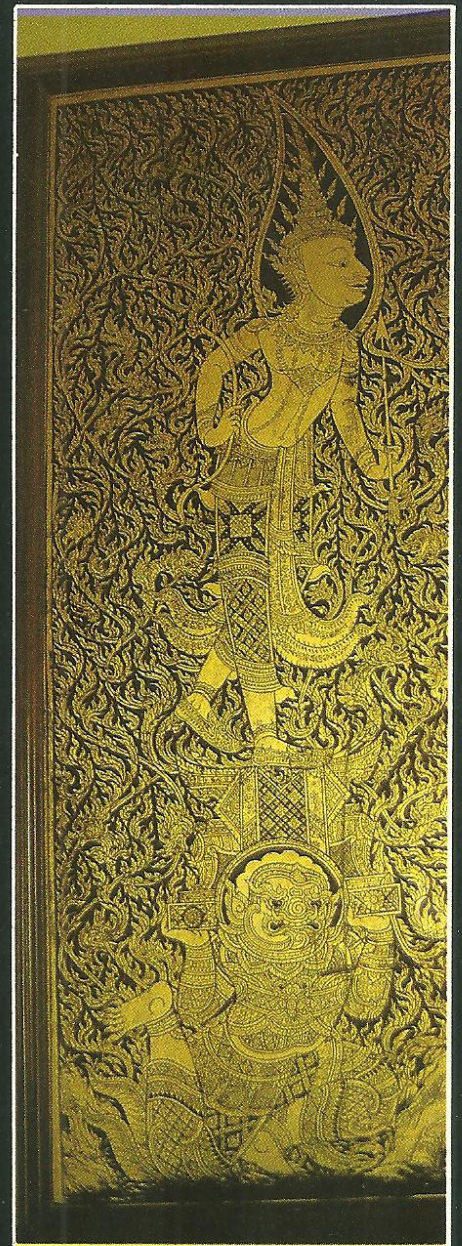

5

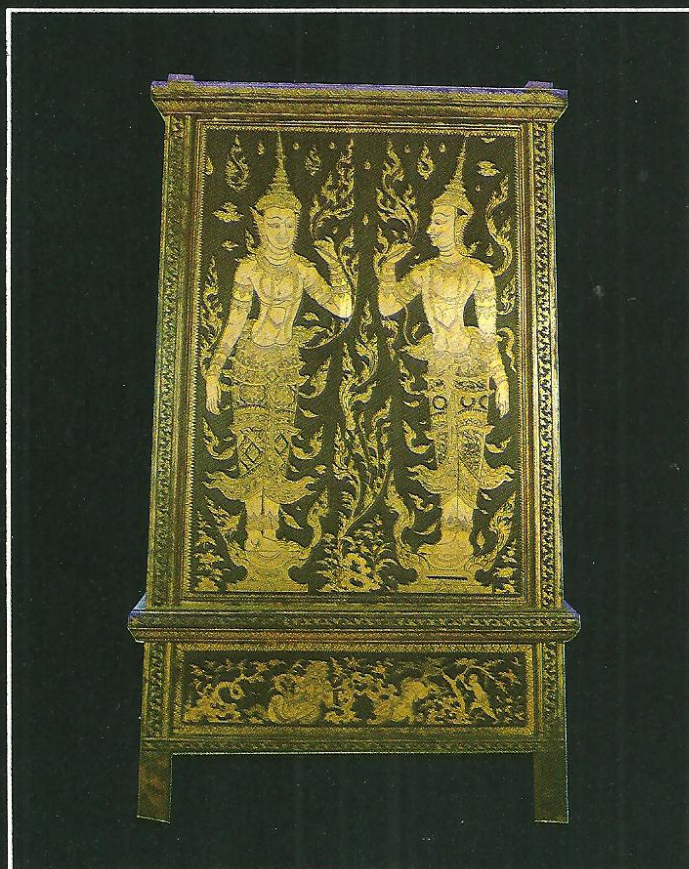
- 1 จิตรกรรมฝาผนัง ในพระอุโบสถวัดสุวรรณาราม อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ฝีมือช่างเขียนสมัยรัชกาลที่ 3
- 2 จิตรกรรมฝาผนัง ในพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพฯ เป็นภาพเรื่องพระปัจเจกพุทธเจ้า ชมนุมนทำอุโบสถศีล ณ เขาคันธมาทน์ ในป่าหิมพานต์
- 3 จิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถ วัดมัชฌิมวาส อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ฝีมือช่างเขียนในรัชกาลที่ 4 เป็นภาพพุทธประวัติ ตอนพระพุทธรเจ้าเสด็จทรงบาตรในเขตเมืองราชคฤห์
- 4 จิตรกรรมฝาผนัง พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ สมัยรัชกาลที่ 1
- 5 จิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถ วัดมัชฌิมวาส อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นภาพเรื่อง มโหสถชาดก ซึ่งเป็นชาดกลำดับที่ 5 ในทศชาติชาดกของไทย

1

3

2

1. ฉากลับแลเรื่องอิเหนา เป็นงานจิตรกรรมสมัยรัชกาล
ที่ 2 อยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร
2. ตู้ลายรดน้ำ ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย อยู่ใน
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร
3. บานตู้ลายรดน้ำ ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็น
สมบัติส่วนพระองค์ของหม่อมเจ้าปิยะรังสิต รังสิต

ช่างสิบหมู่

ช่างเขียน

จัดว่าเป็นแม่บทของกระบวนการช่างทั้งหลายและเป็นที่ยอมรับกันในกระบวนการช่างของไทยด้วย เพราะไม่ว่าจะเป็นงานช่างใดก็ตาม มักจะต้องอาศัยการเขียน การวาดเพื่อวางแผนกะเกณฑ์กันเสียก่อนเสมอ แต่ในสมัยโบราณไม่เรียกว่าการออกแบบ เขียนแบบ จะเรียกว่า กะแผน วาดแบบ ให้แบบ ฯลฯ ผิดกันก็ตรงที่ว่าขนาดของแบบนั้นมักกะกันโดยประมาณ ดังนั้น ไม่ว่าจะสร้างสิ่งใดจะถือเอาเกณฑ์พอเหมาะเป็นสำคัญกว่าส่วน ถ้าต้องการสัดส่วนอย่างนี้ ก็วางขนาดเอาให้เหมาะ การเรียกชื่อขนาดต่าง ๆ นั้น เรียกกันอย่างไทย ๆ ว่า วา คอก คืบ เช่น “ยาวสามวาสองคอกคืบ” สิ่งเหล่านี้ส่วนมากจะมาจากการเขียนการวาดเป็นแบบแผนเสียก่อน อีกประการหนึ่งนั้น ช่างที่มีฝีมือแล้ว ท่านมีความรู้เกินกว่าที่จะถือเอาส่วน ก็ทิ้งส่วนเสีย ที่เห็นว่าอะไรของเก่าซึ่งท่านทำไว้ดี ก็นอกเหนือไปจากส่วนซึ่งตั้งไว้ทั้งนั้น หมายความว่า การถือเอาเกณฑ์พอเหมาะพอดีนั้น ย่อมจะต้องมีประสบการณ์ทั้งความรู้และความสามารถสูง¹

การฝึกหัดช่างเขียนในสมัยโบราณนั้นถือความชำนาญซึ่งได้จากการฝึกฝนอย่างหนักเป็นเวลานานเป็นสิ่งสำคัญที่สุด คนเข้าฝึกหัดครั้งแรกก็จะดู “แนว” กันตรงกระตบเส้น คือให้ขีดเส้นประยาว ๆ ต่อเนื่องกันไป ทั้งเส้นโค้ง เส้นคด เส้นตรงเพื่อฝึก “คลให้ไต่วง ตรงให้ไต่เส้น” เป็นการฝึกวิธีร่างเส้นแบบศิลปะไทยไปด้วย ยกแรกนี้ใครไม่อดทนก็หนี จึงเท่ากับเป็นการทดลองฝึกหัดไปในตัว แต่ที่มีแววดีนั้น ครูผู้สอนจะมองเห็นทันทีว่าเส้นไปได้ ก็จะผ่านยกแรกไปไม่ยาก ส่วนที่ให้งามมือเขียนตามครูทีเดียวนั้นอาจมีบ้างไม่มาก ดังนั้นช่างเขียนของไทยจึงมีน้อย เพราะต้องผ่านสิ่งน่าเบื่อหน่ายและต้องมีความมานะอดทนอย่างสูง ดังนั้นการมีใจรักจึงเป็นพลังที่สำคัญมาก

ต่อจากการกระตบเส้น ก็มาถึงการวาดตามรูปแบบ ซึ่งครูจะให้รูปแบบง่าย ๆ ก่อน มีวิธีที่จะเร่งรัดให้เร็วไม่เบื่อหน่ายคือ การประูกระดาดตามภาพที่วาด แล้วรอยด้วยถ่านดำห่อเป็นลูกประคบ ยกกระดาดขึ้นก็จะเห็นรอยปรุ ผู้เรียนก็มีหน้าที่วาดตามเส้นปรุ

นั้น เท่ากับให้แบบอย่างสะสมความจำนั่นเอง เพราะการเรียนศิลปะนั้นไม่เพียงทำได้อย่างเดียว ยังต้องจำได้อีกด้วย แต่เป็นการจำไว้เพราะเป็นรากฐานคลใจคิดเท่านั้น มิได้ประสงค์จะให้จำไว้เพื่อลอกแบบไปใช้อย่างเดียว ช่างเขียนจะต้องเขียนได้ทั้งลายและภาพ ดังนั้นจึงวางหมวดงานศิลปะไว้ 4 หมวด คือ “กนก นารี กระปี่ คชะ”

ในเรื่องของ กนก นั้น เป็นเรื่องการเขียนลายซึ่งมีแบบฉบับอยู่แล้ว ผู้ฝึกหัดจะต้องรู้จักแม่ลาย ซึ่งได้แก่ตัวกนกต่าง ๆ ตามวิธีของการเขียนลายในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ แม่ลายเหล่านั้นได้แก่ กนกสามตัว กนกใบเทศ กนกเปลว เป็นต้น ตัวกนกเหล่านี้อยู่ในรูปทรงเดียวกัน แต่มีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งขึ้นอยู่กับผู้เขียนด้วย จนถือกันว่า ตัวกนกนั้นจะบอกถึงลักษณะได้ว่าใครเป็นผู้เขียน จึงเป็นดุจลายมือของผู้เขียนหนังสือซึ่งแตกต่างกันเฉพาะคน ตัวกนกนี้จะเป็นต้นแบบให้สามารถออกลายได้ ซึ่งช่างเขียนเรียกว่า “ผูกลาย” การฝึกหัดเขียนตัวกนกอย่างแม่นยำ ย่อมจะต้องมีรากฐานมาจากการเขียนเส้น และมีผลมาจากการกระตบเส้นอีกด้วย ต้องฝึกหัดกันนานจนเชื่องมือ สามารถเขียนได้ทุกขนาด ทุกทิศทางไม่ว่าจะหันยอดกนกไปทางใด

จากหมวดกนกก็มาถึงหมวด นารี ไม่ใช่ว่าเขียนแต่ภาพผู้หญิงอย่างเดียว แต่หมายถึงภาพคนหรือภาพมนุษย์ ภาพเทวดา นางฟ้า ซึ่งอยู่ในรูปมนุษย์ ในกระบวนการภาพมนุษย์นั้น มีภาพพระภาพนาง เป็นภาพหลักที่จะต้องฝึกหัดเขียนทั้งหน้าตรง หน้าข้าง หน้าเฉียง ลักษณะภาพคนในศิลปะไทย มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวเอก ๆ โดยถือเอาทรวดทรงและเครื่องแต่งกายที่สวยงามเป็นสำคัญ ส่วนใบหน้านั้นจะดูคล้าย ๆ กันไปหมด คือไม่มีลักษณะแสดงออกทางอารมณ์ ส่วนภาพที่เหมือนคนมากก็จะเป็น

¹ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ภายหลังพระหัตถ์ประทานหม่อมเจ้าหญิงพิริยเสนา ดิศกุล ลงวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2484

อีกพวกหนึ่ง เรียกกันว่า ภาพกากไม่เป็นตัวเอก ๆ ในภาพ ลักษณะอย่างนี้ช่างเขียนจะต้องจดจำให้แม่นยำ เพื่อนำเอาไปสร้างสรรค์เป็นผลงานตามความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ได้ใครยังติดแบบครออยู่ ก็ยังไม่ได้รับยกย่องว่ามีผลงานดี เพราะเดินตามแบบอย่างครอถ่ายเดียว ไม่มีปัญหาสร้างสรรค์เป็นฝีมืออย่างของตนเอง เครื่องทรงของภาพมนุษย์จะช่วยให้รู้ถึงฐานะของตัวภาพว่าเป็นกษัตริย์หรือชั้นรองลงมา จากการฝึกหัดเขียนใบหน้าอย่างเดียวกันแล้ว ก็มาถึงการเขียนภาพทั้งตัวบ้าง การเขียนภาพทั้งตัวนั้น จะต้องเรียนรู้ถึงท่าทางต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากคล้ายตามท่าทางของนาฏศิลป์และบางทีนาฏศิลป์ก็คล้ายตามภาพเขียนเช่นท่ารอบกัน ในทางนาฏศิลป์เรียกว่า “ท่าลอย” ก็คล้ายกันกับภาพรอบกันในภาพเขียนที่เรียกว่า “ท่าจับ” ทั้งหมดนี้ครูผู้สอนจะค่อย ๆ แนะนำให้ โดยผู้เรียนจะต้องมีไหวพริบหมั่นดู หมั่นสังเกตแก้ไขปรุงแต่งของตนเองตลอดไป

ในหมวด กระบี่ ก็ไม่ได้หมายถึงวานรอย่างเดียว แต่หมายถึงพวกที่ไม่ใช่มนุษย์ (อมมนุษย์) ซึ่งรวมทั้งอสูรพงศ์และพาวรพงศ์นั่นเอง ในหมวดนี้ดูจะเอื้อต่อการเขียนภาพรามเกียรติ์มาก เพราะในเรื่องรามเกียรติ์มีทั้งอสูรและวานรมากมายหลายตน ซึ่งก็เริ่มต้นจากการเขียนใบหน้าก่อน เนื่องจากใบหน้ายักษ์และลิงมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งแตกต่างกันไปแต่ละตน เป็นการใช้อนุญาแก่ปัญหาซึ่งครูอาจารย์รุ่นก่อน ๆ ท่านได้จัดวางไว้ให้ทุกกระบวนการแล้ว ผู้เรียนจึงต้องจดจำเพื่อให้ทราบว่าแต่ละตนนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น ยักษ์บางตน ท่านกำหนดให้มีลักษณะเฉพาะ ด้วยการแฉะปาก ตาหรี (ตาจระเข้) บางตนเม้มปาก ตาโพล่งหรือบางตนจมูกและใบหูเป็นอย่างมนุษย์ บางตนจมูกเป็นอย่างวงช้าง และแม้ว่าจะเหมือนกันทุกอย่างแต่ก็ให้ต่างกันด้วยสี หรือแตกต่างกันด้วยมงกุฎบ้าง เครื่องประดับ

บ้าง การถืออาวุธบ้าง จากการเขียนใบหน้าก็มาถึงการเขียนภาพทั้งตัว ซึ่งจะมีท่าทางแตกต่างไปจากภาพพระภาพนาง

ส่วนในหมวด คชะ หมายถึงสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากจะเป็นสัตว์หิมพานต์ การประดิษฐ์ภาพสัตว์ป่าหิมพานต์นั้น เป็นการประดิษฐ์อย่างสัตว์ในเทพนิยาย ย่อมไม่เหมือนสรรพสัตว์ทั้งหลายตามธรรมชาติ แม้ภาพช้าง ภาพม้า ก็จะมีแบบอย่างเฉพาะเช่นกัน สำหรับภาพสัตว์นี้มักจะแสดงด้านข้างเสมอ เช่นภาพราชสีห์ ภาพคชสีห์ ภาพหงส์ ภาพครุฑ และภาพกิ้งก่า ภาพผสมเช่น ส่วนบนเป็นยักษ์ เป็นมนุษย์ ส่วนล่างเป็นสิงห์เป็นเนื้อ เป็นนก หรือเป็นอื่น ๆ ก็มี ดังนั้นในหมวดคชะนี้จึงเป็นอีกหมวดหนึ่ง ที่ช่างเขียนจะต้องจดจำให้ได้เพื่อนำเอามาประกอบกันเข้าเป็นภาพเรื่อง

เรื่องการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ก็สำคัญไม่น้อย เพราะความงามของภาพและลายมีได้ อยู่เฉพาะเส้นดินสอเส้นถ่าน ซึ่งถือว่าเป็นเส้นร่างเท่านั้น แต่จะงามอย่างมีชีวิตชีวาด้วยการตัดเส้น เป็นการใช้เส้นที่แน่นอน ปราดเปรียว ความคล่องตัวในการตัดเส้นจึงขึ้นอยู่กับความฝึกหัดใช้พู่กันชนิดต่าง ๆ พร้อมกันนั้นก็ฝึกหัดระบายสีไปด้วย เพราะการตัดเส้นบนตัวภาพที่ลงสีและปิดทองแล้วนั้น จะไม่เห็นเส้นร่างภายใน ช่างเขียนจึงต้องมีความแม่นยำในการตัดเส้นทันทีโดยไม่มีเส้นร่างเป็นแนว

ส่วนการลงรักปิดทอง ซึ่งเป็นเทคนิคของช่างรักก็มีอยู่ในงานของช่างเขียนด้วย แต่งานลงรักปิดทองเฉพาะของช่างเขียนคือการเขียนลายรดน้ำ ซึ่งถือว่าเป็นงานที่มีความคงทนพอสมควรและถือว่าเป็นงานที่แสดงฝีมือให้ปรากฏ จะพู่ช่างรัก ก็เฉพาะการลงรักพื้นและทาร์กน้ำเกลี้ยงเท่านั้น การเขียนลายรดน้ำก็อาศัยการตัดเส้นน้ำยาหรดาล ซึ่งมีสีเหลืองนวล เมื่อทาร์กอย่างใสที่เรียกว่า “รักน้ำเกลี้ยง” แล้ว ก็จะปิดทองจนทั่วแผ่นลาย ใช้น้ำราดรดเพื่อให้หรดาลหลุด

ออก จึงเรียกว่า “ลายรดน้ำ”

ความรู้เรื่องสีที่สำคัญไม่น้อย ช่างเขียนจะต้องเรียนรู้เรื่องสีและการใช้สี ซึ่งมีสีเบญจรงค์เป็นหลักใหญ่ ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีคราม สีขาว และสีดำ รวม 5 สี ซึ่งจะสามารถผสมกันได้อีกหลายสิบสี การใช้สีเหล่านี้ช่างเขียนอาศัยการถ่ายทอดเฉพาะตัวกันตลอดมา โดยนำสีฝุ่นเหล่านั้นผสมกับน้ำกาวในภาชนะ มีไม้คนสีให้เข้ากันดีเพื่อให้ระบายด้วย การระบายสีบนพื้นปูนก็จะต้องประสะผิวปูนให้หมดความเค็ม โดยใช้ใบขี้เหล็กโขลกให้ละเอียด ทาลงบนพื้นปูนนั้นให้ทั่ว ทิ้งไว้จนพอควร ถ้าต้องการทราบว่าได้หรือยังก็เอาหมันชดลงไปในบางแห่ง หากหมันกลายเป็นสีแดง ก็หมายความว่าจะต้องทิ้งไว้อีกจนกว่าจะไม่เป็นสีแดง จึงล้างเอาใบขี้เหล็กออกจนสะอาดดี การลงพื้นนั้น โบราณใช้เมล็ดในของมะขามคั่วแล้วบดผสมกับฝุ่นขาวและน้ำกาวทาทับกันหลายครั้ง ชดพื้นจนเรียบดีจึงลงมือร่างภาพเพื่อเขียน

การจัดภาพลงบนพื้นผนังนั้น ไทยมีวิธีจัดอย่างหนึ่งเรียกว่า “ระวางพื้นที่” คล้ายกับการจัดภาพแบบ “ตานก” (Bird's eye view) ของตะวันตก ใช้การแบ่งพื้นที่เป็นเรื่องเอกเสียก่อน แล้วจึงกันส่วนของภาพเอกด้วย “เส้นแผลง” ซึ่งอาจทำเป็นเส้นหนักหรือเส้นสีเทา ขอบภูเขา ขอบทิวไม้ และเส้นโค้งที่คล้ายแถบผ้าริบบิ้นวางภาพปราสาทราชวังและป่าเขาลำเนาไม้ได้ที่ แล้วจึงวางตัวภาพตามตำแหน่งอันเหมาะสม แล้วการระบายสีก็เริ่มขึ้น โดยจะใช้สีอ่อนสีแก่ประสานกัน เฉพาะส่วนที่เป็นพุ่มไม้จะลงสีแก่เป็นพื้นไว้ก่อน แล้วใช้พู่กันใหญ่หรือเปลือกไม้จ้ำปา ทูบปลายให้แตกเป็นฝอยจุ่มสีอ่อนกระทุ้งลงเป็นพุ่มใบ นอกจากจะเขียนภาพผนังแล้ว ช่างเขียนยังจะต้องเขียนภาพบนแผ่นผ้าพระบฏ เขียนภาพประกอบในคัมภีร์และหนังสือตำราต่าง ๆ ด้วย

การพัฒนาพื้นที่บริเวณ ชายฝั่งทะเลตะวันออก โครงการแสนล้าน

“การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้ กลยุทธ์ของการพัฒนาจะอาศัยอุตสาหกรรมหลักที่อาศัยก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา โดยภาคเอกชนเป็นผู้นำการลงทุนด้านอุตสาหกรรมนี้ ส่วนรัฐบาลจะเป็นผู้นำการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางด้านท่าเรือ น้ำลึกลับ น้ำ ถนน ไฟฟ้า สื่อสารโทรคมนาคมต่างๆ ควบคู่ไปกับการจัดหาที่ดิน การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมการลงทุน การควบคุมด้านสภาวะสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจส่วนรวมและสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้”

พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นพื้นที่เป้าหมายที่รัฐบาลได้กำหนดที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมที่สามารถนำวัตถุดิบจากภายในประเทศ โดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว มาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ควบคู่ไปกับการสร้างชุมชนศูนย์กลางใหม่ในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในพื้นที่บริเวณสัตหีบ - ระยอง ซึ่งกำหนดให้เป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมหลัก เพื่อให้สามารถแข่งขันกับกรุงเทพมหานครได้ในอนาคต อันจะช่วยชะลออัตราการขยายตัวและลดความแออัดของกรุงเทพมหานครลงได้ด้วย

เหตุผลที่เลือกพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกบริเวณสัตหีบ - ระยอง มีข้อได้เปรียบและความเหมาะสมในด้านต่างๆ คือ :-

- เป็นบริเวณที่ทอส่งก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทยขึ้นฝั่ง และจะเป็นที่ตั้งของโรงแยกก๊าซธรรมชาติ ซึ่งจะสะดวกต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัตถุดิบ
- อยู่ในพื้นที่บริเวณอ่าวทะเลเปิด ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสภาวะสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งของอ่าวไทยตอนบน

- อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมาก แต่ห่างเป็นระยะทางไกลเพียงพอที่จะมิให้ถูกอิทธิพลของกรุงเทพมหานครดึงดูดผลการพัฒนาเกินไป ทำให้สามารถพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและชุมชนที่มีอิสระ มีความสมบูรณ์ภายในตัวเอง และสามารถจะเปิดช่องนำผลการพัฒนากระจายเชื่อมโยงเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้โดยตรง
- มีท่าเรือพาณิชย์สัตว์หีบและสนามบินอยู่ตะเภาที่สามารถใช้งานได้อยู่แล้ว
- พื้นที่บริเวณนี้ มีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เนื่องจากมีที่ดินขนาดใหญ่เพียงพอ สภาพดินไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์ทางเกษตรกรรมมีประชากรอาศัยอยู่ไม่หนาแน่น ประกอบทั้งมีระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างสมบูรณ์อยู่แล้ว เช่น ถนน ไฟฟ้า

นโยบาย

จากโอกาสการพัฒนาที่มีอยู่ ได้มีการกำหนดนโยบายหลักการพัฒนาไว้ 3 ประการ คือ

- เพื่อกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกจากกรุงเทพมหานครสู่ภูมิภาคอย่างเป็นระบบ
- เพื่อปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเข้าสู่โฉมหน้าอุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยระยะแรกจะเป็นอุตสาหกรรมหลักที่อาศัยก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ
- เพื่อเป็นศูนย์กลางที่จะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นการเปิดประตูใหม่สำหรับการพัฒนาประเทศ

พื้นที่เป้าหมาย

นอกเหนือจากพื้นที่เป้าหมายบริเวณสัตว์หีบ-ระยอง คือบริเวณฉะบอง สำหรับการพัฒนาแหล่งอุตสาหกรรมหลักแล้ว ก็ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายบริเวณแหลมฉบังสำหรับการพัฒนาแหล่งอุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกด้วย

การพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย จะอาศัยอุตสาหกรรมเป็นจุดเริ่มต้นนำการพัฒนาโดยภาคเอกชนเป็นผู้นำการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ส่วนรัฐบาลเป็นผู้นำการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งท่าเรือน้ำลึก น้ำ ถนน รถไฟ ไฟฟ้า สื่อสารโทรคมนาคม ฯลฯ มาสนับสนุน ควบคู่ไปกับการจัดหาที่ดิน การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมการลงทุน การควบคุมด้านสภาวะสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทเรียนจากอดีต

ในอดีตที่ผ่านมา การหาแหล่งที่ตั้งสำหรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีปัญหาอุปสรรคหลายเรื่อง ทำให้การที่จะพัฒนาขึ้นมาเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ทั้งนี้เนื่องจากมีส่วนประกอบที่รัฐบาลจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงควบคู่ไปด้วย ดังนี้

- ส่วนตัดสินใจ ซึ่งนอกจากเรื่องที่ตั้งของอุตสาหกรรมเองแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงท่าเรือ น้ำลึกที่เป็นส่วนประกอบสำคัญให้สอดคล้องกันด้วย
 - ส่วนสนับสนุน ซึ่งได้แก่ การจัดระบบบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น น้ำ ถนน รถไฟ ไฟฟ้า สื่อสารโทรคมนาคม ฯลฯ
 - ส่วนที่จะเป็น ซึ่งได้แก่ การขยายตัวของชุมชนที่จะมารองรับ รวมทั้งผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม
- การเมืองที่อาจจะติดตามมา

ดังนั้น ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่เป้าหมายดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีการวางแผนรวมเบ็ดเสร็จแบบผสมผสาน คือ วางแผนทำทุกอย่างพร้อมกันเป็นชุดให้รับและส่งเสริมกันภายใต้หมายกำหนดการเดียวกัน

แผนปฏิบัติการโดยย่อ

- แหล่งอุตสาหกรรมหลักฉะบอง จะพัฒนาท่าเรือน้ำลึกฉะบอง ฉะบองเข้าเป็นส่วนหนึ่งของนิคมอุตสาหกรรม ควบคู่ไปกับการจัดระบบบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ระยะแรกจะเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นหลัก
- แหล่งอุตสาหกรรมเบาแหลมฉบัง จะพัฒนาท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง และเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกควบคู่ไปด้วย

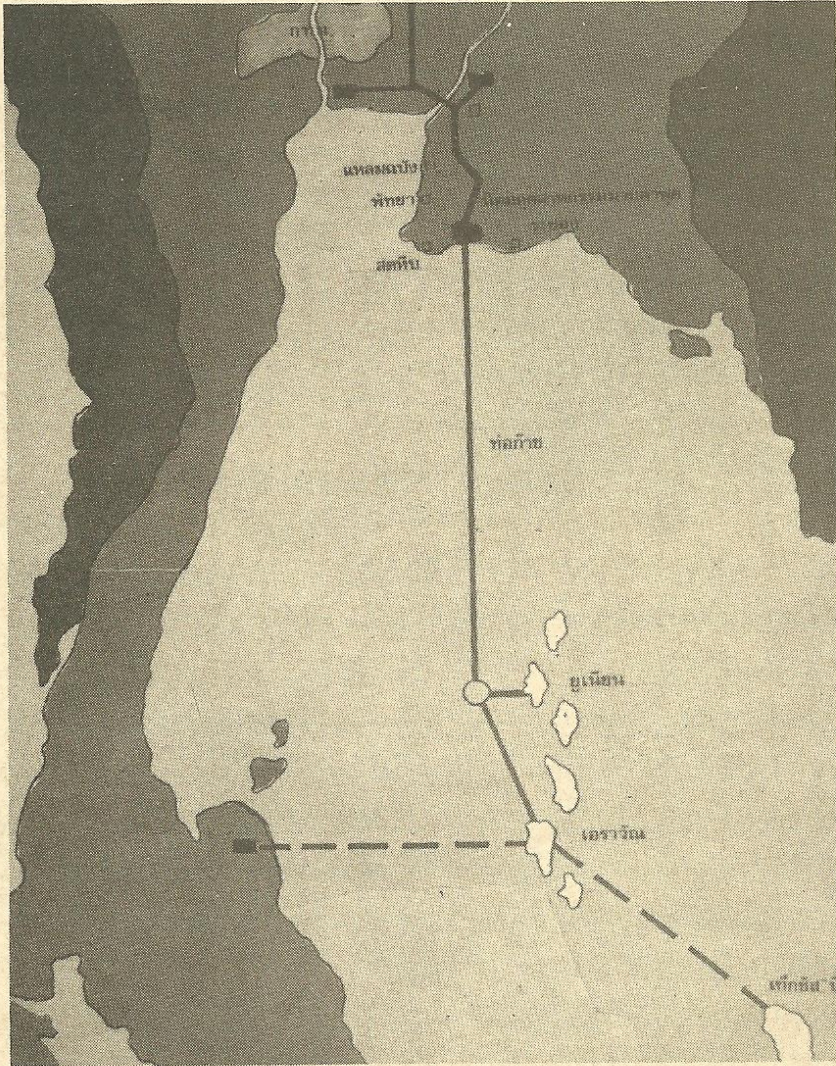
ทั้งนี้ จะมีการปรับปรุงแหล่งชุมชนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งมีบริการพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่จะมุ่งใจให้คนไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน โดยนำครอบครัวไปอาศัยอยู่เป็นการถาวรต่อไป

สถานการณ์ปัจจุบัน

แผนงานนี้ เป็นแผนงานขนาดใหญ่ ซึ่งได้ใช้ระยะเวลาในการวางแผนไปแล้วพอสมควร จนขณะนี้ งานวางแผนส่วนใหญ่ได้สำเร็จลุล่วงไปแล้ว และอยู่ในขั้นเตรียมการที่จะปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่อไป สรุปได้ดังนี้

โครงการสำคัญ

- แหล่งอุตสาหกรรมหลักฉะบอง ได้จัดสรรเงินให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยไปซื้อที่ดินแล้ว จำนวน 200 ไร่เศษ ขณะนี้คณะผู้เชี่ยวชาญรัฐบาลญี่ปุ่นกำลังจัดทำแผนแม่บท และศึกษาสำรวจ

● แนวท่อส่งก๊าซจากอ่าวไทยมาขึ้นฝั่งที่มานครพนม

ท่าเรือมาบตาพุด ซึ่งจะพัฒนาขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งของเขตนิคมอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องและทันกับความต้องการของอุตสาหกรรมหลักที่จะเกิดขึ้น คาดว่าจะพัฒนาระยะแรกแล้วเสร็จ เริ่มใช้งานได้ปี 2531

- แหล่งอุตสาหกรรมเบ้าแหลมฉะเชิงเทรา ได้ซื้อที่ดินสำหรับเขตนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึก ไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกแหลมฉะเชิงเทราได้กำหนดนโยบายอย่างแน่ชัดที่จะ

พัฒนาให้แล้วเสร็จ สามารถเริ่มใช้งานได้ระหว่างช่วงปี 2530 - 2533 ขณะนี้ กำลังอยู่ในระหว่างการเตรียมว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา มาออกแบบ คาดว่า จะเริ่มก่อสร้างได้ปี 2528 และเริ่มใช้งานได้ปี 2531

- ท่าอากาศยานมาบตาพุด ได้เปิดซองประกวดราคาก่อสร้างแล้วเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2525 ปรากฏว่า บริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวลลอปเม้นท์ ลิมิเตด เสนอราคาต่ำสุด 547.80 ล้านบาท ขณะนี้กรมชล-

ประทานกำลังตรวจสอบและเจรจาต่อรองราคา คาดว่าจะเริ่มก่อสร้างได้เดือนมีนาคม 2526 ใช้ระยะเวลาก่อสร้าง 18 เดือน โดยจะแล้วเสร็จเดือนสิงหาคม 2527

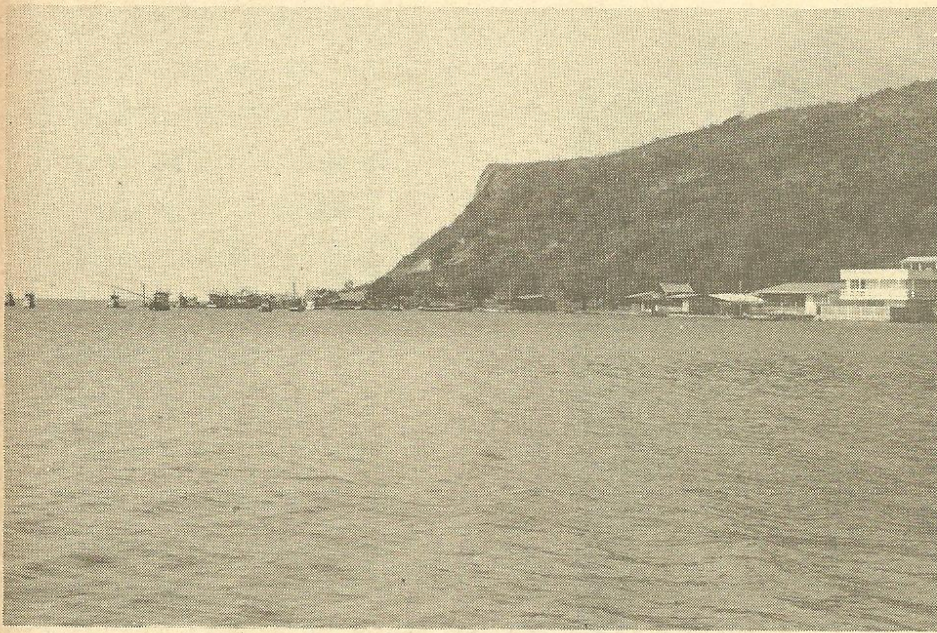
- รถไฟ กำลังก่อสร้างสายจะเชิงเทรา - สัตหีบ ผลงานแล้วเสร็จร้อยละ 65 จะแล้วเสร็จสมบูรณ์ปี 2527 และกำลังวางแผนต่อจากสัตหีบไปยังมาบตาพุด นอกจากนี้ กำลังวางแผนเชื่อมทางรถไฟสายตะวันออกนี้เข้ากับสายเหนือ และสายตะวันออกเฉียงเหนือโดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพมหานคร
- ถนน ไฟฟ้า สื่อสารโทรคมนาคม มีค่อนข้างสมบูรณ์อยู่แล้ว สามารถพัฒนาขยายปรับปรุงได้ทันที โดยไม่ใช่อุปสรรคต่อแผนงานรวม

อุตสาหกรรมหลัก

- โรงแยกก๊าซธรรมชาติ กำลังเริ่มก่อสร้าง จะแล้วเสร็จปลายปี 2527
- ปิโตรเคมี จัดตั้งบริษัทปิโตรเคมีแห่งชาติ ขึ้นมาเพื่อพัฒนาโครงการแล้ว คาดว่าจะสามารถพัฒนาได้แล้วเสร็จโดยใช้ระยะเวลาประมาณ 4 ปี
- ปิโตรเคมี มีการศึกษาแผนการจัดตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว รัฐบาลได้ประกาศนโยบายการลงทุนสำหรับภาคเอกชนไปแล้ว คาดว่า จะใช้ระยะเวลาการพัฒนาประมาณ 5 ปี
- โซดาแอส กำลังเจรจากับผู้ลงทุน คาดว่าจะใช้ระยะเวลาการพัฒนาประมาณ 5 ปี

อุตสาหกรรมเบา ได้มีการศึกษา

โอกาสการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเบา รวมทั้งอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งปรากฏว่ามีแนวโน้มดีสำหรับอุตสาหกรรมตัวอย่างดังต่อไปนี้

● ที่ตั้งท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง

- การแปรรูปอาหารการเกษตร
- ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์
- ฟอกหนัง แปรรูปหนังสัตว์
- ผลิตภัณฑ์ แปรรูปยาง
- สินค้าหัตถกรรม
- อิเล็กทรอนิกส์
- นาฬิกา
- ของเล่น และเครื่องกีฬา

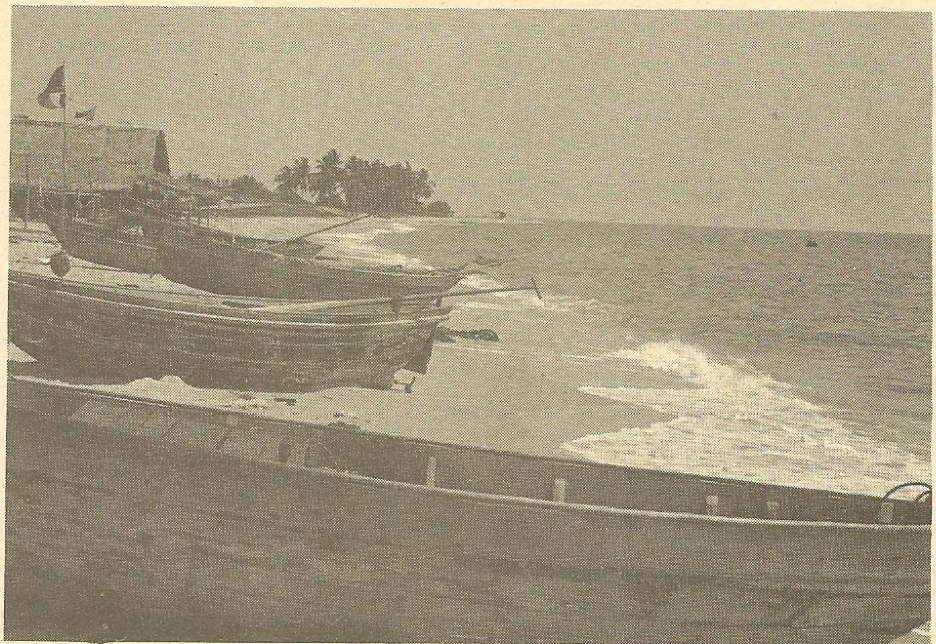
การเตรียมแผนการเงิน

จากประมาณการเบื้องต้น แผนงานการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก จะใช้เงินลงทุนทั้งหมด 100,000 ล้านบาท ในช่วงระยะเวลาประมาณ 10 ปี ประกอบด้วย

- การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ร้อยละ 25 หรือ 25,000 ล้านบาท แยกแหล่งเงินลงทุนออกได้เป็น
 - แหล่งเงินทุน ร้อยละ 60 หรือ 15,000 ล้านบาท
 - งบประมาณ ร้อยละ 40 หรือ 10,000 ล้านบาท
- การลงทุนด้านอุตสาหกรรม ร้อยละ 75 หรือ 75,000 ล้านบาท แยกแหล่งเงินลงทุนออกได้เป็น

- ภาคเอกชน ร้อยละ 75 หรือ 56,200 ล้านบาท
- ภาครัฐบาล ร้อยละ 25 หรือ 18,800 ล้านบาท

ในส่วนของการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐบาลได้มีการทาบทามแหล่งเงินทุนทั้งจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เช่น รัฐบาลญี่ปุ่น ไว้แล้ว ซึ่งได้รับความสนับสนุนเป็นอย่างดี และขณะนี้ก็ได้ตกลงกับรัฐบาลญี่ปุ่น

● ที่ตั้งท่าเรือน้ำลึกมาบตาพุด

ในการเตรียมเงินทุนสำหรับโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง และโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมหลักและท่าเรือน้ำลึกมาบตาพุด

ในส่วนของการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ซึ่งภาคเอกชนจะเป็นผู้นำการลงทุน นั้น ในระยะแรกรัฐบาลจะร่วมลงทุนด้วยสำหรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่บางโครงการ ภายใต้หลักเกณฑ์ว่าแต่ละอุตสาหกรรมจะต้องมีความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อการลงทุน ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและเชิงพาณิชย์ภายในตัวเอง

บทบาทของภาคเอกชน

ภายใต้แผนงานนี้ ภาคเอกชนจะต้องมีบทบาทสำคัญทั้งในเรื่องการเป็นผู้ลงทุนด้านอุตสาหกรรมและให้ความร่วมมือต่อรัฐบาลในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่จะควบคุมผลกระทบต่อสภาวะสิ่งแวดล้อม รวมตลอดทั้งการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลในอันที่จะชักชวนผู้ลงทุนจากต่างประเทศ และการพัฒนาตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นต่อไป

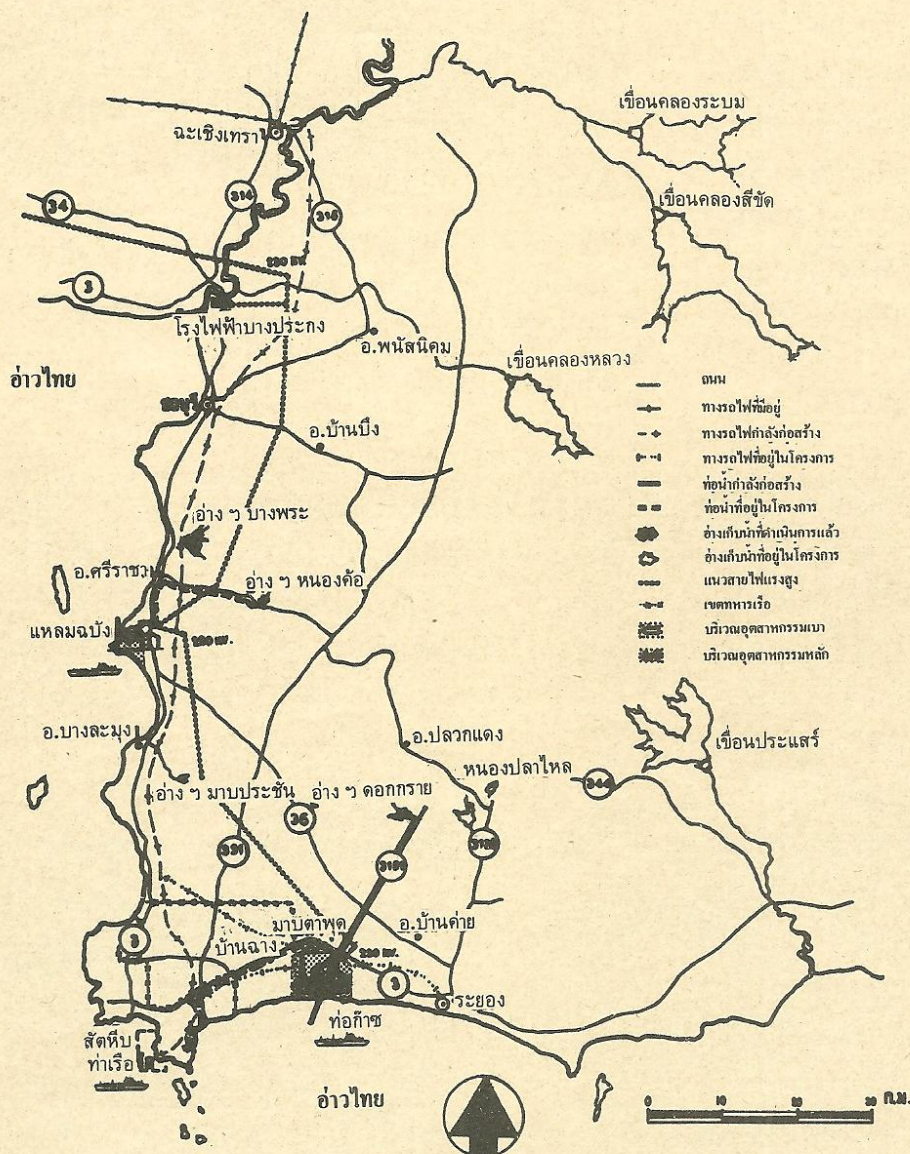
สรุป
แผนงานนี้ จะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับภาคเอกชนที่จะมาลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ

เรามีโอกาสแล้ว ทั้งทรัพยากร ตลาด
แรงงาน และผู้ลงทุน ในอันที่จะเตรียมตัว
ให้ประเทศของเราอยู่ในฐานะที่มีความมั่นคง
ทางเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งหากเหตุการณ์

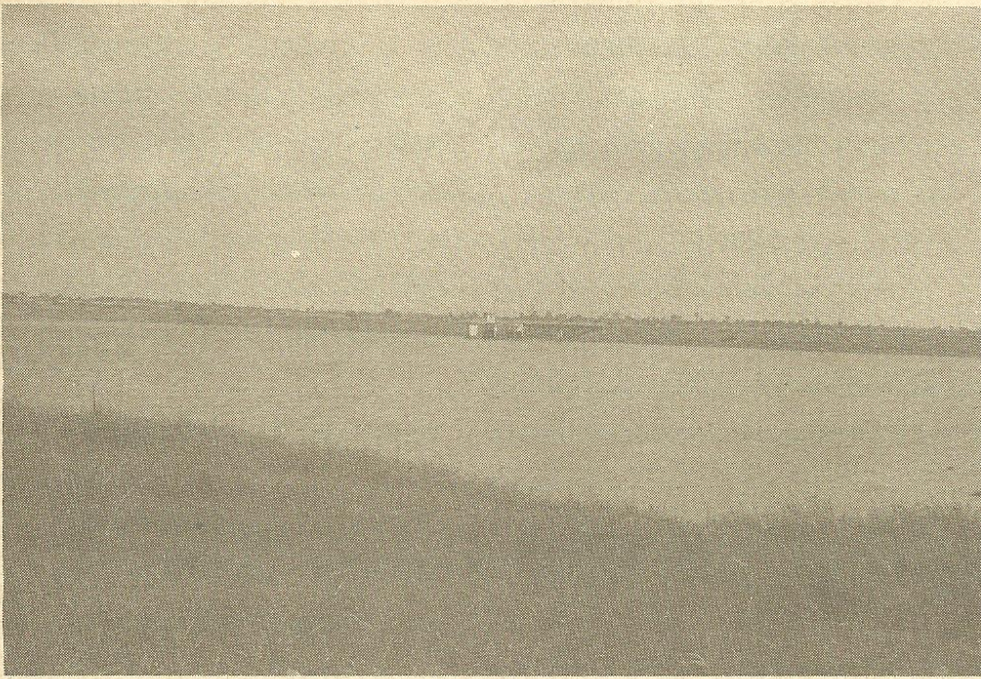
เมื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงของการลงทุน
ตามแผนงานนี้แล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า เรามี
ความเสี่ยงน้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะ
เรามีทั้งวัตถุดิบภายในประเทศเองเป็นส่วน

ขนาดใหญ่นี้ ประสพผลสำเร็จตามเป้าหมาย
ที่ได้กำหนดไว้

แผนที่แสดงโครงสร้างพื้นฐานในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

C/PO. № 06/09/25

- อ่างเก็บน้ำดอกกราย

1. ตารางสรุปโครงการอุตสาหกรรมหลัก

- เป็นตารางสรุปสถานภาพปัจจุบันของโครงการอุตสาหกรรมหลักที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ เพื่อให้เห็นขึ้นในพื้นที่บริเวณมาบตาพุด
- ประกอบด้วย
โรงแยกก๊าซ
ปิโตรเคมี

ปุ๋ยเคมี

โซดาแอชและเกลือหิน

2. ผังองค์กรการวางระบบตัดสินใจ

- มีคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทำหน้าที่ตัดสินใจระดับนโยบาย มติคณะกรรมการเทียบเท่ามติคณะรัฐมนตรี

- มีคณะกรรมการ ทำหน้าที่ประสานงานการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายประกอบด้วย

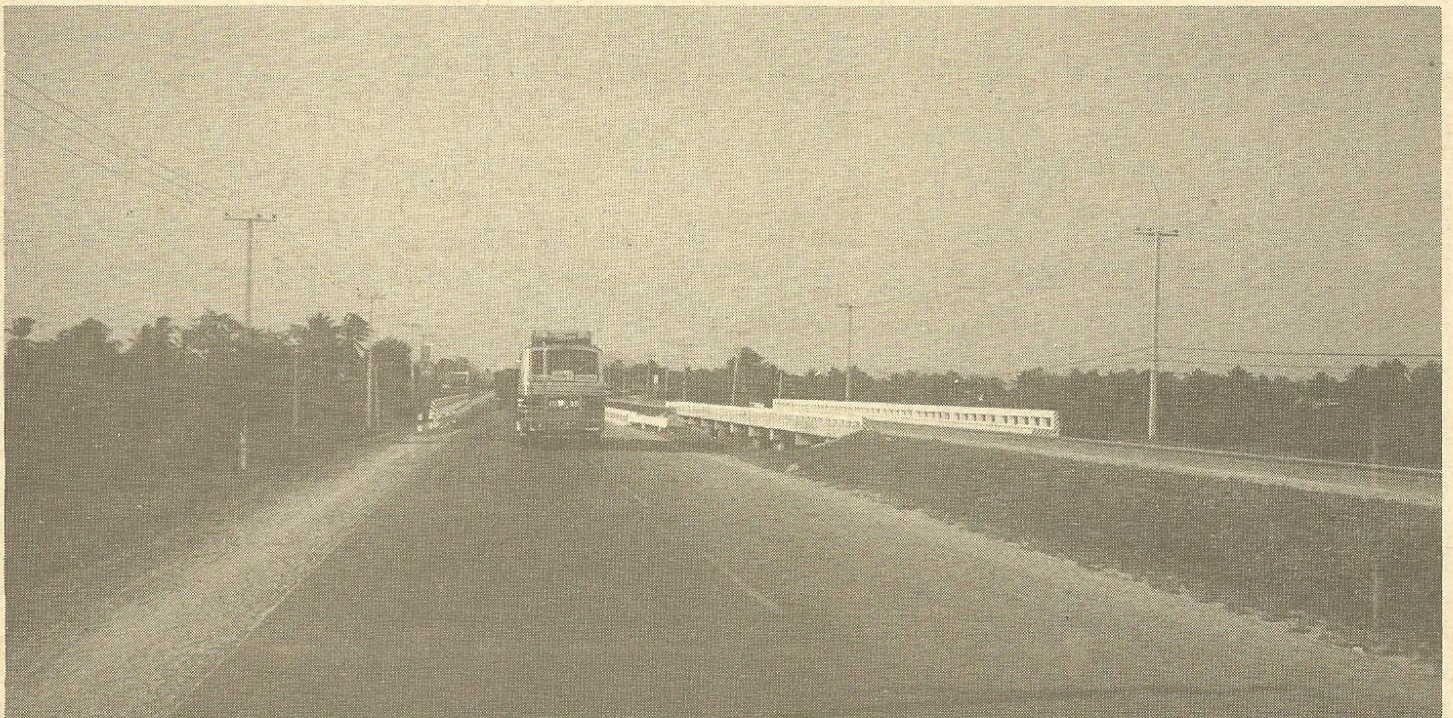
คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

คณะกรรมการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกชายฝั่งทะเลตะวันออก

คณะกรรมการอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

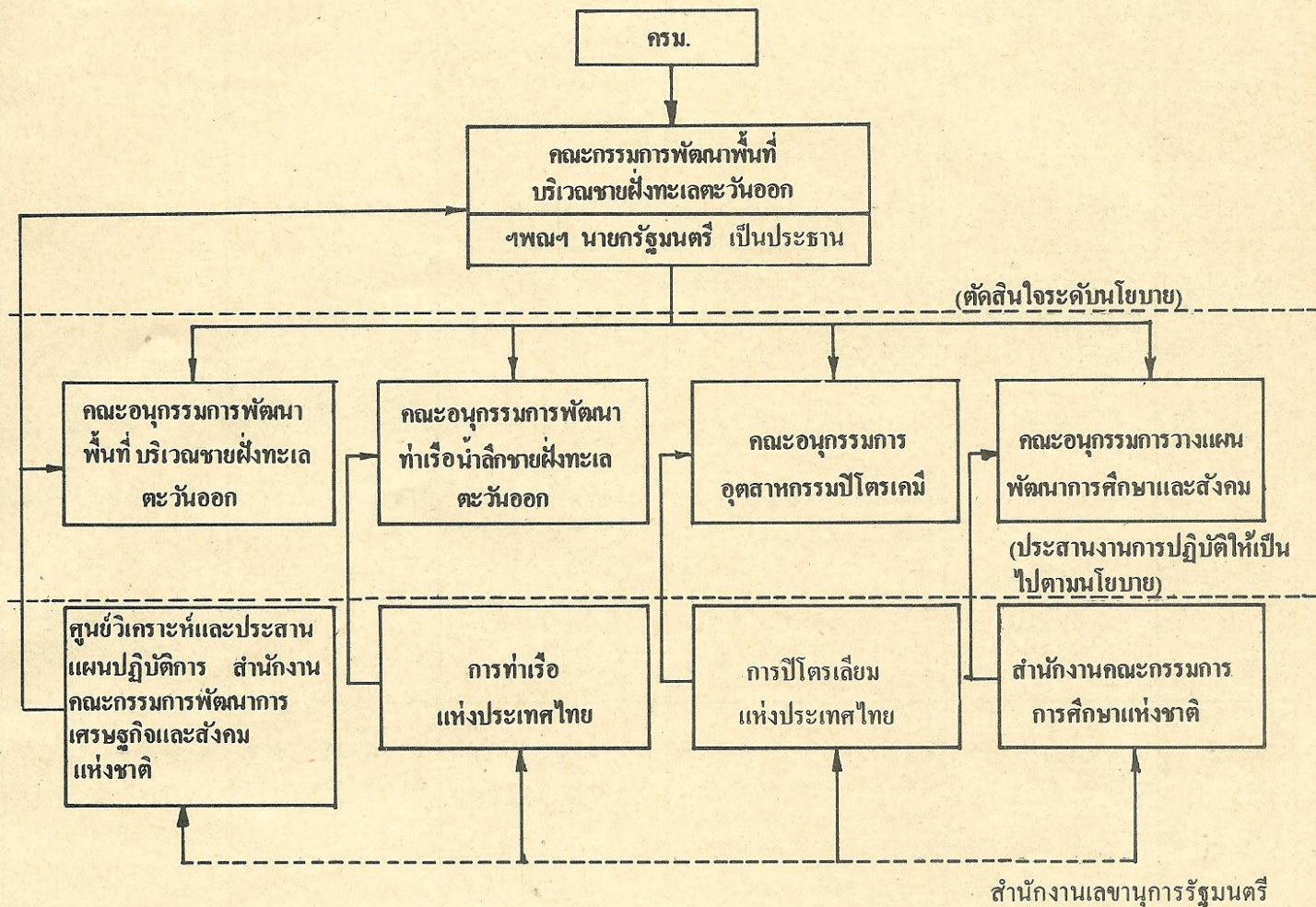
คณะกรรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาและสังคม

- มีหน่วยงานหลักในเรื่องต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ ภายใต้การประสานงานของศูนย์วิเคราะห์และประสานแผนปฏิบัติการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกด้วย

- ทางหลวงหมายเลข 3 ช่วงกรุงเทพฯ-พัทยา

ระบบการตัดสินใจ

โครงการอุตสาหกรรมหลัก ในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (ที่มาบรรดาพูด)

โครงการ	ผู้ลงทุน	การดำเนินงานถึงปัจจุบัน	เงินลงทุน กำลังผลิต	(ล้านบาท)	กำหนดเริ่มผลิต
โรงแยกก๊าซ	ปตท.	ปตท. ได้ลงนามสัญญาว่าจ้าง กลุ่มบริษัท Toyo/Randall/ Mitsui จากญี่ปุ่นและสหรัฐ- อเมริกา เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2525 ให้เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง โรงแยกก๊าซโรงที่หนึ่ง โดยมีบริษัท Linde AG จาก ประเทศเยอรมันตะวันตก เป็นบริษัทวิศวกรที่ปรึกษา	ใช้ก๊าซธรรมชาติ เป็นวัตถุดิบ 350 ล้านลูกบาศก์ฟุต ต่อวัน แยกออก เป็น ก๊าซบริสุทธิ์ (Sale Gas) 74,000 ล้านลูก- บาศก์ฟุต ต่อปี อีเทน (Ethane) 350,000 ตันต่อปี โพรเพน (Pro- pane)		

โครงการ	ผู้ลงทุน	การดำเนินงานถึงปัจจุบัน	เงินลงทุน กำลังผลิต	(ล้านบาท)	กำหนดเริ่มผลิต
โรงงานปิโตรเคมี 1. อุตสาหกรรม ขั้นต้น โรงงานเอทธี- ลีน และโปร- ทีลีน 2. อุตสาหกรรม ต่อเนื่อง HDPE VCM EG PP LDPE	ภาครัฐบาลลงทุน 49% ของ มูลค่าหุ้น และเอกชนลงทุน 49% ที่เหลือ 2% เป็นของสํานักงานทรัพย์สินส่วนพระ มหากษัตริย์ เอกชน บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมี- กลไทย	รัฐบาลได้ออกหนังสือเชิญชวนเอกชน ให้ยื่นข้อเสนอเพื่อลงทุนโครงการปิโตร เคมีแล้ว เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2526 การคัดเลือกผู้ลงทุนจะแล้วเสร็จต้น เดือนพฤษภาคม 2526 การก่อสร้างโรงงานคาดว่าจะ เริ่มได้ กลางปี 2527 ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จปลายปี 2525	217,000 ตันต่อปี แอลพีจี (LPG) 240,000 ตันต่อปี ก๊าซโซลีนธรรมชาติ (Natural Gasoline) 64,500 ตันต่อปี 300,000 ตันต่อปี 73,000 ตันต่อปี 110,000 ตันต่อปี 2,300* 80,000 ตันต่อปี 2,420* 50,000 ตันต่อปี 800* 70,000 ตันต่อปี 1,730* 73,500 ตันต่อปี	4,108 มูลค่าคงที่ปี 2524 6,560* (รวมศูนย์สาธาร- ณูปโภคกลาง ด้วย) กลางปี 2530 1,500	ม.ค. 2528 ขณะนี้เริ่มดำเนินการผลิตแล้ว
ปุ๋ยเคมี โซดาแอชและ เกลือหิน	รัฐบาลร่วมกับเอกชนดำเนินการ ในรูปแบบของบริษัท ไทย 1.8% ฟิลิปปินส์ 3.9% มาเลเซีย 3.9% อินโดนีเซีย 3.9% สิงคโปร์ 0.3% เงินญี่ปุ่น 70% ในส่วนของ ประเทศไทยนั้น รัฐบาลจะถือหุ้น 1 ใน 3 และ ให้ภาคเอกชนถือหุ้น 2 ใน 3	ได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทปุ๋ยแห่งชาติ ขึ้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2525 โดยมีทุนจ ทะเบียน 50 ล้านบาท แบ่งเป็นฝ่าย รัฐบาลถือหุ้น 45% ฝ่ายผู้ผลิตและ จำหน่ายปุ๋ย ถือหุ้น 45% และธนาคาร พาณิชย์ต่าง ๆ ถือหุ้น 10% ขณะนี้บริษัท ได้คัดเลือกบริษัทที่ปรึกษา Foster Wheeler International Corporation ให้ เป็นผู้จัดทำรายงานศึกษาความเหมาะ สมของโรงงานปุ๋ยเคมี ซึ่งจะแล้วเสร็จ เดือนกรกฎาคม 2526 โครงการนี้กำหนดขึ้นหลังจากการ ประชุมเมื่อปี 2519 ของกลุ่มประเทศ อาเซียน วันที่ 24 มิถุนายน 2525 ได้จัด ตั้งบริษัท ASEAN Soda Ash ขึ้น ขณะนี้ การพิจารณาในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ว่าควรดำเนินการโครงการนี้ให้เป็นไป ในรูปแบบที่เหมาะสมอย่างไร	จะทำการศึกษา โดยบริษัทที่ ปรึกษาต่อไป เกลือหิน 1.8 ล้านตันต่อปี โซดาแอช 0.4 ล้านตันต่อปี โซเดียมคลอไรด์ 0.4 ล้านตันต่อปี	จะทำการศึกษาประมาณราคา โดยบริษัทที่ปรึกษา โรงงาน 7,522 เหมือง 1,164 รวม 8,686	ปลายปี 2529

● บทความนี้จัดทำขึ้นโดยศูนย์วิเคราะห์และประสาน
แผนปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ และทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ
ของคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

แม้คนทั้งหลายจะเห็นว่า หมอฉัตรเป็น
หมอคูคอนมะขามสนามหลวงก็ตาม แต่หมอ
ฉัตรคนนี้แหละ ได้ทำให้ใครได้คิดไปมากต่อ
มากแล้ว ทั้งนี้เพราะหมอฉัตรไม่ได้ดูหมอ
อย่างเดียว ยังมีเมตตาจิตส่งสอนตักเตือนให้ผุ้
มาคูนัน ได้สำนึกในการครองชีวิตอยู่เสมอ

“โง่ลุง” คิดค่าดูเท่าไร?” ชายหนุ่ม
คนหนึ่งทักทายหมอฉัตรพร้อมทั้งถามราคา

“ยี่สิบบาทครับ ไม่แพงเลย” หมอฉัตร
ตอบ

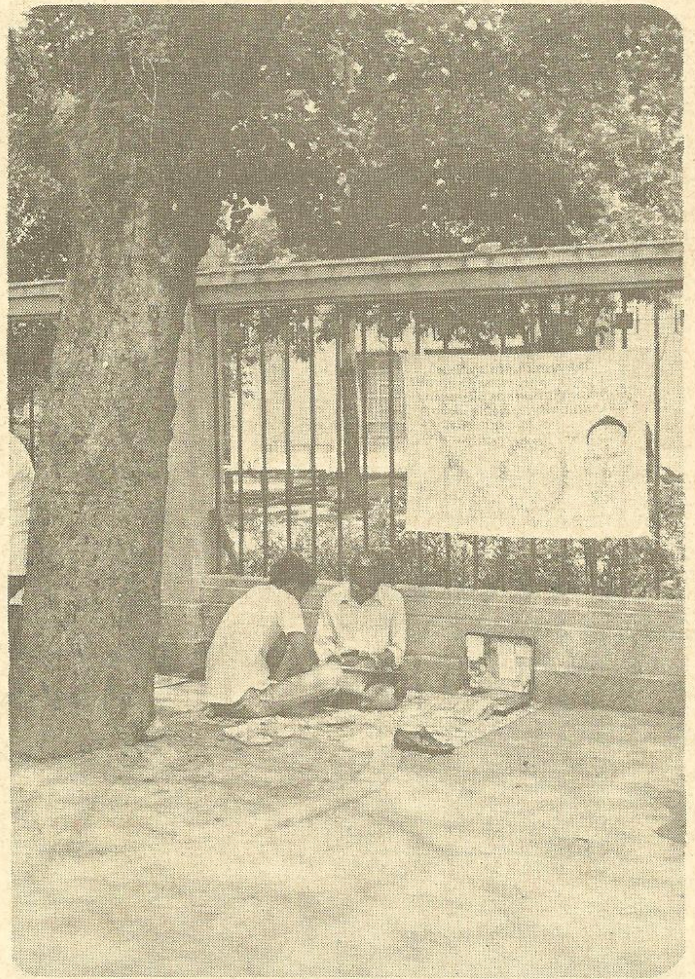
“ผมกำลังกลุ้มใจแทบเป็นบ้าเหี่ยวลง
ช่วยดูให้ดี ๆ ที่เถอะ ยี่สิบบาทก็ยี่สิบบาท
ผมไม่ต่อราคาละวันนี่”

“กลุ้มเรื่องอะไรล่ะคุณ ส่งมือมาซิ”
หมอฉัตรพูดอย่างกันเอง แล้วก็หยิบแว่น
ขยายขึ้นมาตรวจดูลายมือของชายหนุ่มคนนั้น
เมื่อตรวจดูสักครู่แล้วจึงพูดขึ้นว่า

“ทำไมไม่กลุ้มเล่า เรื่องมันหนัก ๆ
ทั้งนั้น ร้อนที่อยู่ ร้อนเงิน มีปากเสียงกับ
ผู้ใหญ่”

“ແหม่ลຸງຫຍາຍແມ່ນຈັງເລຍ ຝມກໍລັງຕັດ
ສິນໃຈຍອມເຂົ້າຊຸກເຂົ້າຕະຣາງຢູ່ທີ່ເຊີຍ ມັນຕົນ
ພມດທຸກຫາງ”

“ไม่ตันหรือคุณ ที่ว่าตัน ๆ นั้นเพราะ
คุณคิดแต่จะให้โชคลากมันวิ่งมาหาคุณจน
ถึงที่ โดยไม่ต้องทำอะไรเลยต่างหาก ที่คุณ
มาหาหมอวันนี้ก็ด้วยอยากถามว่าเมื่อไรจะมี
โชคมีลาภใช่ไหม!”

เติมน้ำมัน

นิรนาม

“คนเราเกิดมาเป็นคนได้ ก็เพราะเคยทำคุณความดีมาก่อน ก็เหมือนกับรถยนต์ที่เติมน้ำมันไว้เมื่อก่อนออกเดินทาง แต่ถ้าขับไปเรื่อย ๆ โดยไม่เติมน้ำมันเลย พอน้ำมันหมด รถนั้นก็ตาย ทั้ง ๆ ที่มันควรจะแล่นไปได้อีกนานแสนนาน คนเราจึงต้องหมั่นเติมน้ำมันความดีไว้ เพื่อให้ชีวิตเดินไปได้โดยไม่หยุดชะงัก”

“จริงลุง ถ้าไม่อยากถามอย่างนั้นจะยอมเสียเงินมาดูทำไมเล่า?”

“เอาละหมอจะช่วยให้คุณมีทางออกลายมือคุณไม่ได้แสดงว่าชีวิตจะหมดหวังอะไรเลย เป็นลายมือที่มีเค้าจะรุ่งเรื่องในอนาคต และรุ่งเรื่องขนาดดีด้วยถ้าคุณจะเชื่อหมอ”

“เชื่อซิ ไม่เชื่อลุงแล้วจะเชื่อใครเล่า พุดเก่งยังกับตาเห็นอย่างนี้”

“ความรู้เรื่องของคุณมันซ่อนเร้นแอบแฝงอยู่กับความยากจนหมดหวัง เหมือนอย่างหัวกับก้อยในเสตาค์อันเดียวกันนั่นเอง”

“มันอยู่ด้วยกันได้ยังงั้นละ ลุง ผมมองไม่เห็นเลย”

“คุณเคยเห็นรถใหม่ ๆ จอดตายอยู่ข้างถนนบ้างหรือไม่”

“บ่อยไป ลุง”

“นั่นแหละบางคนไม่ได้ตายเพราะเครื่องเสีย ไม่ได้ตายเพราะยางแตก แต่มันตายเพราะหมดน้ำมัน!”

“เออจริงซี แต่ไม่เห็นเกี่ยวกับผมนี่”

“เกี่ยวเต็มที่ทีเดียว ชีวิตของคุณที่ยุ่ง ๆ อยู่นี้ไม่ใช่เครื่องเสีย ไม่ใช่อะไรพิการ แต่เพราะคุณไม่เติมน้ำมันให้มัน”

“อะไรกันลุง พุดเป็นแล่นไปได้ ชีวิตคนมีการเติมน้ำมันด้วยหรือ”

“ไม่ต้องสงสัยเลยคุณ มันมีทั้งโดยตรงทั้งโดยอ้อม โดยตรงก็เห็นง่ายหน่อย โดยอ้อมก็เห็นยากหน่อย

“ไหนลองอธิบายให้ชัดหน่อยเถอะลุง ผมสงสัยว่าลุงกำลังพุดเป็นปริศนาให้ผมงงเล่นเสียแล้ว”

“พุดง่าย ๆ อย่างนี้ก็แล้วกัน วันนี้ถ้าคุณไม่ได้รับประทานอาหารเลย คุณจะแข็งแรงไปไหนมาไหนได้ไหม นี่เป็นน้ำมันโดยตรงที่เห็นกันอยู่ประจำวันแต่ยังมีน้ำมันอีกอย่างหนึ่ง เป็นน้ำมันโดยอ้อมแต่ก็เกี่ยวโยงมาถึงน้ำมันโดยตรงอย่างแยกกันไม่ออก”

“น้ำมันโดยอ้อมที่ลุงว่า นั่นมันอะไรเล่า?”

“น้ำมันอย่างที่หมอเรียกว่าน้ำมันโดยอ้อมนั้น หมอเองเห็นว่ามันเป็นน้ำมันโดยตรง และจำเป็นอย่างยิ่งกว่าข้าวปลาอาหารเสียอีก เพราะถ้าไม่มีน้ำมันชนิดนี้แล้ว ข้าวปลาอาหารก็จะเกิดมาอย่างสมบูรณ์ไม่ได้เลย”

“ยิ่งสงสัยใหญ่เลยลุง อธิบายเร็ว ๆ เข้าเถอะ”

“น้ำมันความดีในละคุณ! คนเราเกิด

มาเป็นคนได้ก็เพราะเคยทำคุณงามความดีมาพอจะเกิดเป็นคนได้ ก็เหมือนกับรถเติมน้ำมันไว้เมื่อก่อนออกเดินทาง แต่ขับไปเรื่อย ๆ โดยไม่เติมน้ำมันเลย พอน้ำมันที่เติมไว้เดิมหมดรถนั้นก็ตาย ทั้ง ๆ ที่มันควรจะแล่นไปได้อีกนานและอีกไกล”

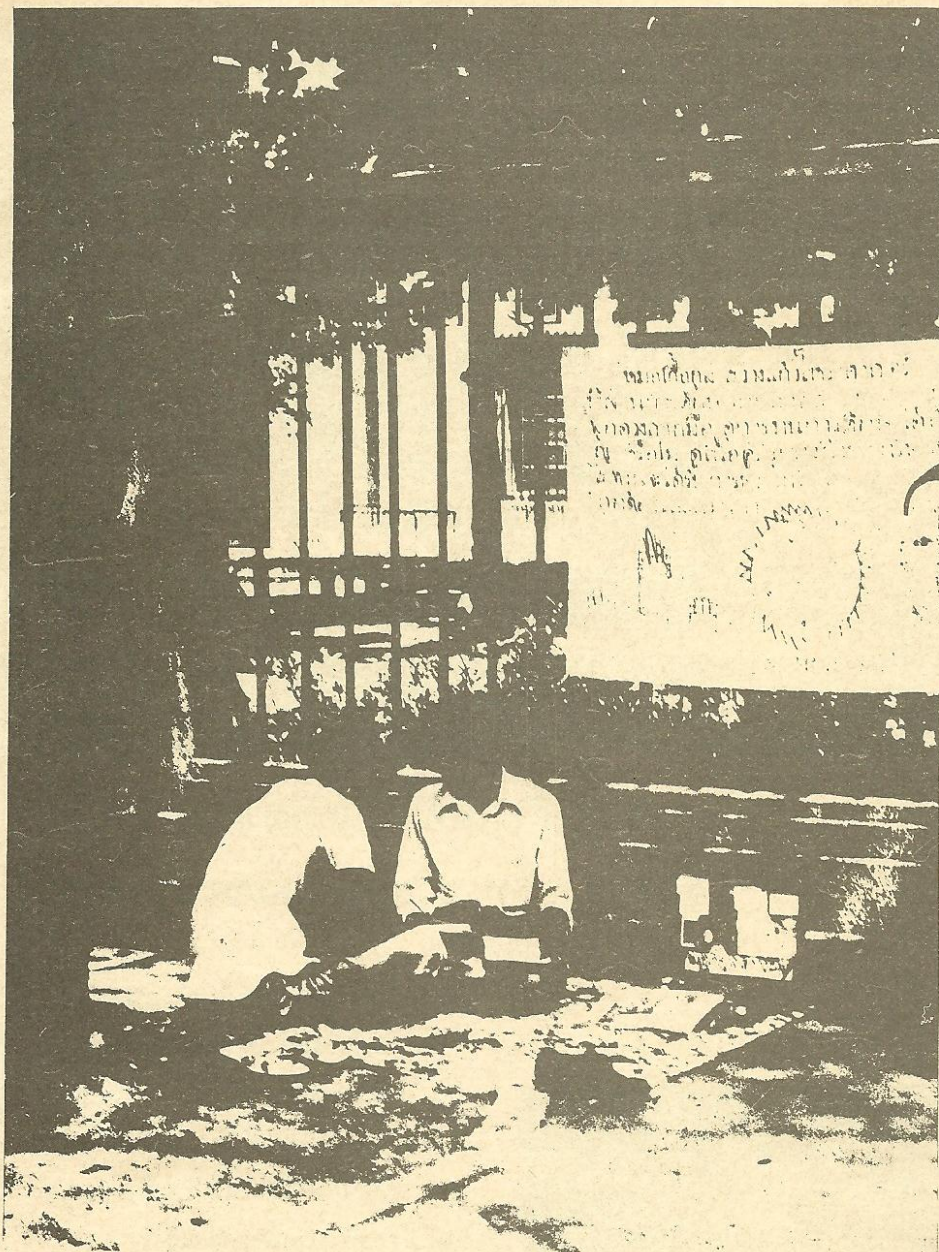
“ผมก็ยังไม่เข้าใจนั่นเอง ลุงหมายถึงใส่บาตรหรือบริจาคทรัพย์บำรุงการกุศลใช่ไหม?”

“ความดีนะ ไม่ได้มีทางเดียวสองทาง หรือมีความหมายแคบ ๆ อย่างที่คุณเข้าใจนั้นหรือ?”

“แล้วอย่างไร”

“มันกว้างขวางเหมือนมหาสมุทร การที่คุณใส่บาตรก็เป็นความดี การที่คุณบริจาคทรัพย์บำรุงการกุศลก็เป็นความดี การที่คุณไม่เกียจคร้านหมั่นขยันทำงานก็เป็นความดี การที่คุณไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาทก็เป็นความดี การที่คุณคิดนึกในทางที่ดีงาม ในทางทำใจให้อยู่ในศีลในธรรมก็เป็นความดี คราวนี้ผมลองตั้งคำถามสักหน่อยในเดือนนี้คุณทำความดีอะไรบ้าง?”

“ยังเลยลุง นี่เพิ่งย่างมาได้ 15 วันเท่านั้น”

จะเร่งให้เกิดผลเร็วทันใจนั้นเป็นไปได้ ขอ
ให้ทำความดีติดต่อกันทุก ๆ วัน ไม่ว่ามาก
หรือน้อย และถ้าไม่มีอะไรจะให้ จะสละ ก็
ไม่จำเป็นว่าความดีนั้นจะต้องแลกด้วยสตางค์
หรือข้าวของเงินทองเสมอไป เพียงทำกาย
วาจาใจของคุณให้ดี ให้อยู่ในศีลในธรรม
หรือช่วยผู้อื่นด้วยแรงกายก็เป็นความดี ทุก
อย่างจึงไม่ควรวิตกว่าคนมีเงินน้อยทำความ
ดีไม่ได้”

“ผมจะลองเชื่อลุงดู กลับไปนี่ผมจะ
ไปขอโทษคุณป้าที่พูดรุนแรงกับท่าน ผมจะ
เติมน้ำมันทุกวันตามที่ลุงแนะนำ”

“ถ้าคุณทำได้แบบนี้ หมอรับรองว่า
คุณไม่ต้องเสดาะเคราะห์ เพราะเคราะห์
ร้ายจะหนีความดีของคุณไปเอง”

“เดือนที่แล้วเล่า ?”

“ก็ไม่ได้ทำเหมือนกันจิตใจกำลังไม่
สบายจะมีกะออกกะใจทำความดีอะไรกัน”

“นี่แหละ คือข้อที่ชีวิตของคุณกำลัง
หมดน้ำมันละ คุณไม่ได้เติมน้ำมันเป็นเดือน ๆ
จะไหวหรือ แต่ที่ผมเห็นมา บางคนไม่เติมน้ำมัน
เลยเป็นปี ๆ หรือสิบ ๆ ปี คงใช้แต่น้ำมัน
เก่าไป แล้วถึงลงสุดท้ายอย่างน่าสงสาร ความ
ดีเป็นเหมือนอาหาร น้ำมันรถ คุณจะต้อง
หมั่นเติม ไม่ใช่คิดเติมเป็นรายเดือน แต่จะ
ต้องเติมทุกวัน ก่อนนอนขอให้ตรวจสอบดู
ให้ได้พบว่าวันนี้ทั้งวันได้ทำความดีอะไรบ้าง
มีจิตใจงามอย่างไรบ้าง ไม่ใช่ทำเพียงเดือนละ

ครั้งสองครั้ง ซึ่งไม่คุ้มกับที่หมดเปลืองไป ถ้า
คุณสามารถทำความดีอย่างน้อยวันละครั้ง
หรือวันละอย่าง ก็ย่อมดีกว่าทำเดือนละครั้ง
หรือปีละครั้ง บางคนทำเฉพาะในวันเกิดปีละ
ครั้ง แล้วนอกจากนั้นไม่ทำเลย อย่างนี้ก็ไม่
พอกับที่ใช้จ่ายหมดเปลืองไป เวลาอยากให้มี
โชคมีลาภ คนเราอยากให้มีทุกวันทุกเดือน
แต่เวลาทำความดี คนเรากลับอ้างอย่างโน้น
อย่างนี้เป็นอุปสรรค แล้วไม่ยอมทำ ผมว่า
คุณนี่แหละจะแก้ไขชะตาชีวิตของคุณได้โดย
ไม่ต้องอาศัยคนอื่น เพียงแต่ขอให้เร่งทำ
ความดีเสียแต่วันนี้แล้วก็อย่าเพิ่งใจร้อน คุณ
ปล่อยไว้เสียนานไม่ได้ทำความดีพลางมือทำ

บ้านเมือง

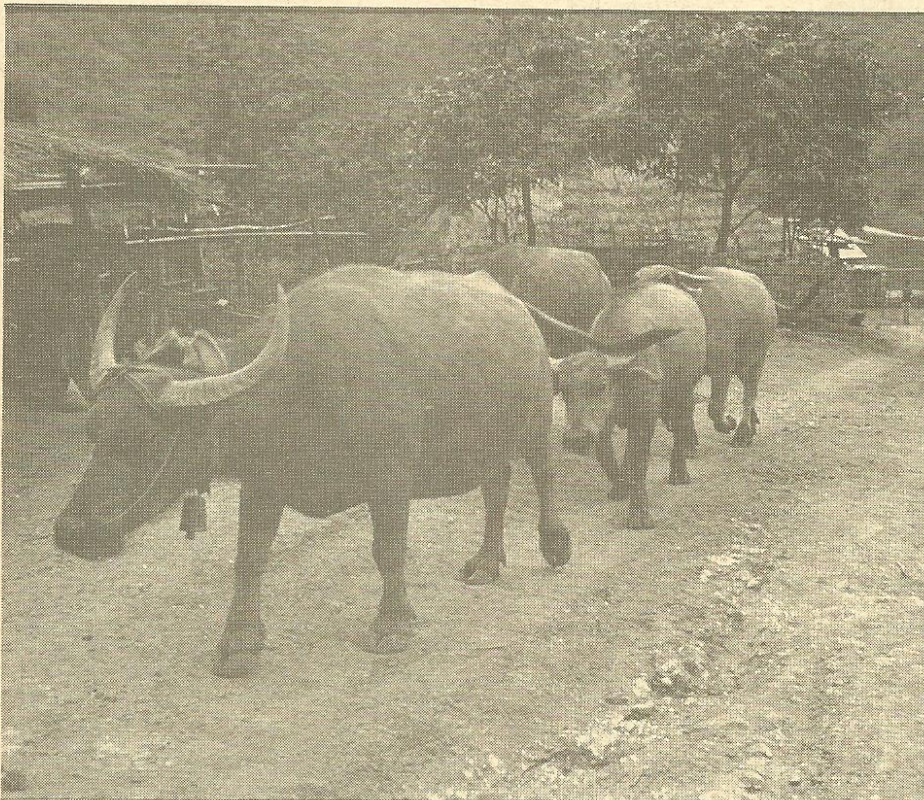
คือตัวเรา

สร้างบ้านเมือง

เท่ากับสร้างตัวเรา

มรดก

สกิตย์ เล็งโรส

ข้อพิพาททางด้านกฎหมายที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งที่สุดในชนบทคือเรื่องการแย่งชิงมรดก

“ข้อกฎหมายว่าด้วยเรื่องมรดกนั้น เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน มีรายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นข้อยกเว้นแฉ่งไว้มากมาย เป็นการยากที่คนทั่วไปจะทำความเข้าใจได้ในเวลาอันสั้น แต่ผู้เขียนบทความนี้ก็มีพรสวรรค์ สามารถทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ชักนำผู้อ่านให้เข้าไปสัมผัสชีวิตจริงในชนบทอีสาน ยกตัวอย่างอุทาหรณ์ต่าง ๆ ประกอบข้อชี้แจง ทำให้เรื่องกฎหมายมรดกที่เป็นยาขม เป็นเรื่องยากชวนให้ปวดหัว กลายเป็นเรื่องเบาสมองชวนคิด ชวนอ่านและชวนติดตาม”

เมื่อธันวาคมที่แล้วผมไปเยี่ยมบ้าน ขณะที่อากาศกำลังหนาว ภาคอีสานนี้หนาวเหลือเกิน โดยเฉพาะหนาวที่แล้ว หนาวเหน็บเหลือทน พี่น้องชาวอีสานต้องนั่งผิงไฟกันตอนกลางคืน ทำให้ผมนึกถึงพี่น้องของเราในป่าดงพงพี ปานนี้จะอยู่กันยังงี้

เช้าวันหนึ่ง ขณะที่ผมนั่งล้อมกองไฟอยู่กับพี่น้องนั้น ผมได้ถามลอย ๆ ขึ้นว่า “พี่น้องอยากกฎหมายเรื่องอะไร”

ที่ประชุมเจียบอยู่ครู่หนึ่ง แล้วตาसानพูดขึ้นว่า “มรดก”

“รู้หรือยังว่ามรดกคืออะไร” ผมย้อนถาม

“รู้ ก็เรียกสวนไร่นา วัวควาย เงินทองมิใช่หรือน้อง”

“นั่นยังแคบอยู่” ผมตอบ “ตามกฎหมายนั้นมิได้หมายความว่าทรัพย์สินแต่อย่างเดียว แต่รวมทั้งหนี้สินด้วย”

ทันใดนั้น ก็มีเสียงผู้หญิงถามผมขึ้นว่า “หมายความว่า ผู้รับมรดกต้องตามใช้หนี้

ให้ผู้ตายอย่างนั้นหรือ” ผมเหลือบไปเห็น เป็นป่าจันสี

“ผู้รับมรดกเขาเรียกว่า ทายาท นะ ป้า” ผมพูดพร้อมกับมีคนอื่นหัวเราะกัน รอบ ๆ วง แล้วผมอธิบายต่อไป

“ส่วนผู้ตายนั่นเขาเรียกว่า เจ้ามรดก สำหรับหนี้สินนั้น ทายาทต้องใช้ให้เจ้ามรดกด้วย ไม่ใช่เอาแต่ได้คนเดียว”

“ถ้าเจ้ามรดกหนี้สินมาก ๆ ทายาทมี แยะหรือน้อง” ทิดสมถามขึ้นพร้อมกับยื่น บุหรี่มวนใบตองกล้วยจุไฟแล้วส่งให้ผม

“เห็นหน้าพี่ทิดที่ไร ได้ดูยาทุกที” ผมพูดขณะที่เอื้อมไปรับบุหรี่จากมือทิดสม แล้วพูดต่อไปว่า

“ไม่-ไม่ยังงั้นพี่ทิด มีอย่างที่ไหนจะให้คนอยู่ใช้หนี้คนตายฟรี ๆ ฟังดูก็รู้ว่าไม่ยุติธรรมต้องเอาทรัพย์สินมรดกใช้หนี้มรดกสิครับหมดแล้วแล้วไป พี่ไม่ต้องควักกระเป๋าตัวเองไปใช้หนี้ผู้ตาย”

“แล้วทายาทมีใครบ้างน้อง” เสียงป้า นวลถามขึ้น

“ทายาทมีสองประเภทครับป้า นวล อย่างว่าผมตอบไม่ตรงคำถามเลยนะ ถ้าไม่ตอบอย่างนี้ก็ไม่เข้าใจกัน คือ ทายาทโดยธรรม กับ ทายาทตามพินัยกรรม หรือ ผู้รับพินัยกรรม”

ทายาทตามพินัยกรรมนั้นจะเป็นใครก็ได้ที่เจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้ ไม่ต้องเป็นญาติพี่น้องกันเลยก็ได้ เป็นเรื่องมรดกตกทอดไปตามเจตนาของเจ้ามรดก บางคนจะครับทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้แก่วัด ยกร่างกายให้โรงพยาบาลก็มี ทายาทตามพินัยกรรมนี้ไม่มีลำดับเลขหมาย”

ผมพูดยังไม่ทันจะจบเรื่อง ทิดสมก็ สอดขึ้นมา

“ยังงั้นก็หมายความว่า พ่อรักลูกคนหนึ่ง ชังอีกคนหนึ่ง จะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ลูกคนที่ตนรักทั้งหมดก็ได้ ใช่ไหม

น้อง”

“ใช่ครับ มีบ่อยไป ลูกที่พ่อเกลียดเลยถูกตัดมรดกไปโดยปริยาย แต่ยังรับมรดกของแม่ได้นี่เอาไว้อ่อนแออะนะ ผมขอพูดเรื่องทายาทที่ป้า นวลอยากรู้ให้จบเสียก่อนเถอะ”

“ทายาทโดยธรรมนั้นกฎหมายจัดไว้ 6 ลำดับ คือ

- (1) ผู้สืบสันดาน อันได้แก่ลูกหลาน เหลนเหลี่ยของผู้ตาย
- (2) บิดามารดาของผู้ตาย
- (3) พี่น้องร่วมบิดามารดาของผู้ตาย
- (4) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมแต่มารดาเดียวกัน เช่น พี่น้องที่ติดพ่อหรือติดแม่มา
- (5) ปู่ย่าตายายของผู้ตาย และ
- (6) ลูกป้าน้าอาของผู้ตาย

ถ้าไม่มีทายาททั้งหกอันดับที่ว่ามานี้ มรดกตกให้แก่แผ่นดิน”

“จัดลำดับไว้อย่างนั้นเพื่อประโยชน์อะไร” ป้า นวลถามต่อ

“ป้า นวลจะเห็นได้ว่า ความใกล้ชิดกับ ผู้ตายของทายาทแต่ละชั้นไม่เท่ากัน ใช่ไหม ละ สิทธิที่ย่อมจะไม่เท่ากัน ทายาทอันดับก่อนย่อมจะมีสิทธิดีกว่าทายาทอันดับหลัง คือ ถ้าทายาทอันดับก่อนยังมีชีวิตอยู่หรือมี

ลูกหลานรับมรดกแทนที่แล้วทายาทอันดับหลังจะไม่ได้รับมรดกเลย”

“ไม่มีข้อยกเว้นบ้างเลยหรือ”

“มีครับ อันดับ (1) และ อันดับ (2) คือลูกผู้ตายกับพ่อแม่ของผู้ตายนั่นไม่ตัดกัน แต่อันดับอื่นตัดนะ สำหรับพ่อแม่ผู้ตายกับลูก ๆ ของผู้ตายนั่น มีสิทธิได้ส่วนแบ่งคนละส่วนเท่า ๆ กัน สมมติว่า ผมตายลงมรดกของผมต้องแบ่งเป็น 5 ส่วน ลูก 4 คนของผมกับแม่ของผมได้มรดกของผมคนละ 1 ส่วน แต่ถ้าผมไม่มีแม่ ลูกของผมเท่านั้นได้รับมรดกของผม ส่วนน้องสาวกับพี่สาวของผมซึ่งอยู่ในลำดับที่ (3) ไม่มีสิทธิเพราะเหตุนี้เองเราจึงได้ยื่นข่าวทายาทอันดับหลังข่าวทายาทอันดับก่อน เพื่อตัวเองจะได้มีสิทธิในมรดกเมื่อทายาทอันดับก่อนไม่มีแล้ว”

“เข้าใจแล้ว แล้วผัวผู้ตาย เมียผู้ตายจะไม่เห็นพุดถึง”

“ผัวเมียของผู้ตายนั่น ต้องจดทะเบียนสมรสกันจึงจะมีสิทธิได้รับมรดกของกันและกัน”

“ถ้าไม่จดทะเบียนสมรส ไม่ได้อะไรเลยอย่างนั้นหรือไงน้อง” ผมเหลือบไปเห็นเป็นทิดสม ซึ่งขณะนั้นกำลังขำขันหัวเราะเหินแวงตาด้วยไข่น้ำอ้อย ที่ภาคอีสานเขา

ผู้สืบสันดานอันได้แก่ลูกหลานเหลนเหลี่ยของผู้ตายถือเป็นทายาทผู้รับพินัยกรรมลำดับที่หนึ่ง

เรียกว่าข้าวจี ตาจับจ้องอยู่ที่ปั้นข้าวจีไม่ได้ มองมาทางผม ผมคิดในใจว่าต้องเป็นรางวัล ผมแน่ ๆ ผมจึงบอกให้โรยงาด้วย ขณะนั้น พระอาทิตย์กำลังโผล่พ้นยอดไม้ ทอแสง อ่อน ๆ เหลืองอร่ามไปในท้องฟ้าอันสุดไกล ผมกลืนน้ำลายแล้วอธิบายต่อไปว่า

“ไม่จดทะเบียนไม่ได้เลย”

พูดยังไม่ทันจะจบคำ ผู้ฟังพากันพูดสวนขึ้นหลายคน จับใจความได้ว่า อย่างนั้น ก็ไม่ยุติธรรม บ้านนอกคอกนาไม่มีผู้มีเมีย มิได้จดทะเบียนกันเป็นส่วนใหญ่ ผมยังมีอยู่จนเสี่ยงสงบลงจึงอธิบายต่อไปว่า

“ฟังผมก่อนซี ไม่ใช่ว่าผู้มีเมียไม่จดทะเบียนนั้นจะไม่ได้อะไรเลยดอกนะ ถึงไม่มีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย แต่ก็ยังได้ส่วนแบ่งทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ด้วยกันอยู่” ผมหันไปจับหลังทิดอ้วยผัวนางทาถามว่า

“คนนี้จดทะเบียนหรือเปล่า”

ทิดอ้วยตอบอึม ๆ ว่า “เปล่าครับ”

ทันใดนั้นก็มียเสียงเด็กหนุ่มคนหนึ่ง ซึ่งนั่งแอบอยู่ข้าง ๆ ผมพูดขึ้นว่า “ถึงจดทะเบียนก็มีลูกได้” ผู้ฟังฮากันตึง หลังจากเสียงฮาสงบลง ผมจึงได้พูดต่อไปว่า

“ทิดอ้วยนี้เป็นตัวอย่างที่ดี ถ้าทิดอ้วยตายลงนะ ต้องแบ่งทรัพย์สินที่ทิดอ้วยกับเมียทำมาหาได้ออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเป็นของทิดอ้วย ตกเป็นมรดก ส่วนที่สองเป็นของนางทามัน มรดกของทิดอ้วยนั้นตามกฎหมายนะ นางทามันไม่มีสิทธิรับ ลูกทิดอ้วยเอาไปแบ่งกันคนละส่วน แล้วมีลูกก็คนละทิด” ผมหันไปทางทิดอ้วย

“สามคนครับ” ทิดอ้วยตอบ

“นั่นแหละ แบ่งเป็นสามส่วน ลูก ๆ ได้คนละส่วน เพราะฉะนั้น ก็ให้พากันไปจดทะเบียนเสียนะ ถ้าจดทะเบียนแล้ว นางทามันจะมีสิทธิรับมรดกร่วมกับลูก ๆ ก็ต้องแบ่งมรดกของทิดอ้วยออกเป็น 4 ส่วนทั้งลูกทั้งแม่ต่างก็ได้คนละส่วนเท่า ๆ กัน สรุปแล้วนางทามันได้ 5 ใน 8 ส่วนของทรัพย์สิน

สินทั้งหมด ส่วนลูก ๆ ได้เพียงคนละ 1 ส่วนเท่านั้นเอง อ้อผมลืมไป พ่อแม่ทิดอ้วยก็ยังอยู่ใช่ไหม”

หลายคนตอบว่า “อยู่”

“ถ้าอย่างนั้นต้องแบ่งมรดกของทิดอ้วยเป็น 6 ส่วน เฉพาะส่วนของทิดอ้วยนะอย่าไปเอาของนางทามันมาแบ่งด้วยละ 6 ส่วนที่แบ่งออกนี้ ทั้งพ่อแม่ลูกเมียได้คนละส่วนเสมอเหมือนกันหมด”

“ถ้าไม่มีลูกละ พ่อแม่ได้ด้วยหรือเปล่าหรือเมียเอาไปหมด” ปานวลซักถาม

“ถ้าทิดอ้วยไม่มีลูกนะ แต่จดทะเบียนกับนางทามันก่อนตาย นางทามันได้มรดกทั้งหมด 2 คนได้ไปทั้งหมด หนึ่ง ขอยกตัวอย่างอีกทีนะ สมมติว่า ทิดอ้วยมีนา 1 แปลง บ้าน 1 หลัง ยุ้งข้าว 1 หลัง สวน 1 แปลง ราคารวมกัน 120,000 บาท เป็นทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ระหว่างอยู่กินกับนางทา ต้องแบ่งทรัพย์สินก่อนนี้ออกเป็น 2 ส่วน ๆ ละ 60,000 ส่วนหนึ่งให้นางทาเอาไปก่อน เพราะเป็นของของมัน อีกส่วนหนึ่ง 60,000 เป็นมรดกของทิดอ้วย แบ่งให้นางทามันอีก 30,000 พ่อแม่ 2 คนรับไป 30,000 เข้าใจหรือยัง มีลูกกับไม่มีลูกนี้ส่วนแบ่งระหว่างพ่อแม่กับคู่สมรสไม่เหมือนกัน ถ้าพ่อแม่ไม่เอา ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นอย่างนั้น นางทามันก็เอาไปคนเดียว”

“ถ้าสมมติว่า พ่อแม่ทิดอ้วยตายหมด ลูกเต้าก็ไม่มีละ มรดกจะตกได้แก่ใคร” ตาลดตามขึ้น

“ถ้าทิดอ้วยไม่มีลูกและพ่อแม่ก็ตายหมด ทายาทอันดับต่อไปก็มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับนางทามันใครบ้างตอนนี่” ผมถาม

“ตอนนี่พี่น้องของทิดอ้วยก็มีเจ้าทากับอีนางไถมัน 2 คน” ปานวลตอบพร้อมกับยื่นปั้นข้าวจีซึ่งย่างไฟกำลังร้อน ๆ ส่งให้ผม

“ถ้าอย่างนั้น ต้องแบ่งมรดกเป็น 3 ส่วนนะ ส่วนละ 20,000 นางทามันเอาไป

2 ส่วน 40,000 อีกส่วนหนึ่ง 20,000 บาท นั้นเจ้าทากับอีนางไถแบ่งกันได้คนละหมื่น ทายาทอันดับ (4), (5) และ (6) ก็เหมือนกัน คือแต่ละลำดับแบ่งมรดกกับเมียผู้ตายได้เพียง 1 ใน 3 ส่วน”

ประเดี้ยวหนึ่งก็มีเสียงเครือ ๆ ดังขึ้นทางฟากกองไฟว่า

“เออ ! แล้วลูกเต้าที่หัวต้อ นอกคอกดำพ่อตีแม่ พวกนี้ยังได้รับมรดกของพ่อแม่เป็นทายาทชั้นหนึ่งอยู่อีกหรือน้อง บางคนนะ ทั้งพ่อแม่ไม่มีลูกมีเมียอยู่ที่อื่น ร้อยวันพันปีก็ไม่เคยโผล่หน้ามาเหลียวแล ทางบ้านเราถือว่าสละสิทธิในมรดกไปแล้วนะ”

ผมเหลือบไปทางเจ้าของเสียงเห็นตาสวนกำลังนั่งยอง ๆ ยกมือทั้งสองอังไฟ หลับตาหน้าหงายเอียงไปมาเพื่อหลบควันไฟอย่างอบอูนและเป็นสุข

“ปัญหาดีมากนะลุงสวน ผมขอตอบค่อนข้างยาวนะครับ อ้ายเจ้าพวกที่ดำพ่อแม่หัวต้อ ไม่เชื่อฟังหรือพวกที่หนีไปมีลูกมีเมียที่อื่นไม่เหลียวแลพ่อแม่ นั้น เขายังได้รับมรดกอยู่นะ ตามประเพณีบ้านเรา ผู้ใดเลี้ยงพ่อแม่ก็มักจะได้มรดกมากกว่าทุกคนใช่ไหม แต่ตามกฎหมายไม่ยั้งงั้น ลูกชั่วลูกดีก็มีสิทธิได้มรดกของพ่อแม่เท่ากันหมด เว้นแต่”

ผมพูดมาถึงตรงนี้ทุกคนสนใจเป็นพิเศษ จ้องมาทางผมเป็นตาเดียวกัน

“เว้นแต่เขาจะได้กระทำชั่วอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ จึงจะถูกกำจัดมิให้รับมรดก คือ :-

(1) เขาถูกศาลพิพากษาว่าฆ่าพ่อแม่หรือ พยายามฆ่าพ่อแม่ อย่างนี้จึงจะไม่ได้มรดกของพ่อแม่ ลูกคนนั้นพยายามฆ่าหรือได้ฆ่าไปแล้ว พุดง่าย ๆ ก็คือฆ่าพ่อแม่เอามรดกนั้นแหละ แต่ต้องศาลพิพากษาว่าทำผิดจริง ๆ นะ

(2) ลูกคนนั้นได้แก่งฟ้องพ่อแม่หาว่ากระทำความผิดโทษถึงประหารชีวิต เช่น

บ้านท่อน้อย ขอนแก่น ดินแดนอีสาน

แกล้งฟ้องว่าพ่อเป็นตัวการพาผู้ร้ายมาปล้นตน คนร้ายยิงเมียของตนตาย พ่อสั่งให้อย่างนี้เป็นต้น และต่อมาตนเองถูกฟ้องและศาลพิพากษาว่าเป็นฟ้องเท็จหรือทำพยานหลักฐานเท็จ กรณีอย่างนี้ลูกคนนั้นไม่ได้รับมรดกของพ่อ แต่ก็ได้รับมรดกของแม่ได้ เพราะไม่มีเรื่องกับแม่

(3) พ่อหรือแม่ถูกฆ่าตาย ลูกคนนั้นรู้อยู่แล้วไม่ได้ไปแจ้งความเอาโทษแก่ผู้กระทำผิด อย่างนี้ก็ถูกกำจัดมิให้รับมรดกของผู้ตายเหมือนกัน เว้นแต่ผู้ฆ่านั้นจะเป็นลูกเมีย พ่อแม่ ปู่ย่าตายายของตน หรือลูกคนนั้นอายุยังไม่ถึง 16 ปีบริบูรณ์ หรือเป็นคนวิกลจริต พวกนี้ ถึงไม่ไปแจ้งความเอาผิดแก่ผู้กระทำผิดก็ไม่ถูกกำจัด

(4) ลูกที่หลอกให้พ่อแม่ทำพินัยกรรมหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในพินัยกรรมซึ่งทำไว้แล้ว ไม่ว่าพินัยกรรมนั้นจะได้ยกทรัพย์ให้ตนหรือไม่ก็ตาม พวกนี้ก็ถูกกำจัดไม่ให้รับมรดกพ่อแม่ได้

(5) ลูกที่ปลอมพินัยกรรมของพ่อแม่ เช่น ลูกชายเขียนพินัยกรรมยกทรัพย์ของพ่อแม่ให้แก่ลูกของตน แล้วเซ็นชื่อพ่อปลอมในพินัยกรรมเสียเองอย่างนี้ ลูกคนนั้นก็ไม่ได้รับมรดกของพ่อ

ผมพูดจบ ผู้ฟังต่างมองหน้ากัน คล้ายกับเกียจกันให้ถามผม แล้วผู้ฟังคนหนึ่งก็พูดขึ้นว่า

“ตัวทำไม่ดีพลอยทำให้ลูกเต้าแยไปด้วยสินะ”

“ไม่ดอก” ผมพูดขัดขึ้น ทำให้ผู้ฟังหน้าขึ้นขึ้นมาติดหนึ่ง “การกำจัดมิให้รับมรดกที่ว่ามานี้ เป็นการเฉพาะตัว ตัวเองถูกกำจัด เช่น ผมทำไม่ดีตามที่ว่ามาแล้วอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นเหตุให้ผมไม่ได้รับมรดกของแม่ผม ลูกของผมจะเข้าสรวมสิทธิรับมรดกของแม่ผมแทนที่ผม เท่ากับผมตายไปแล้วก่อนเจ้ามรดกนั้นแหละ ลูกของผมรับมรดกของย่าเขาสบายไปเลย ถ้าลูกของผมตายไปเสียก่อน หลานของผมก็ยังมีสิทธิรับมรดกแทนที่ลูกของผม ไม่ต้องห่วงดอก ไม่เหมือนกับกรณีเจ้ามรดกตัดทายาทมิให้รับมรดก ถ้าเป็นเรื่องตัดแล้วละก็ ลูกเต้าของผู้ถูกตัดจะรับมรดกแทนที่ไม่ได้”

หลายคนพูดสวนขึ้นว่า

“ตัดยังงี้”

“การตัดมิให้รับมรดกนั้น เป็นเรื่องเจตนาของเจ้ามรดกเอง ไม่อยากให้ลูกหรือทายาทคนไหนได้รับมรดกของตน ไม่ว่าจะเป็น

เป็นลูก หรือทายาทอันดับอื่น ก็ตัดได้ทั้งนั้น . การแสดงเจตนาตัดมิให้ทายาทได้รับมรดกนั้นทำได้ 2 ทางคือ

(1) ตัดโดยพินัยกรรม ซึ่งอาจทำพินัยกรรมระบุไม่ให้ลูกคนนั้นมีสิทธิรับมรดก หรือจะทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้แก่คนอื่นหมด ลูกคนนั้นก็อดเหมือนกัน หรือ

(2) ทำเป็นหนังสือระบุไม่ให้ลูกคนนั้นได้รับมรดก แล้วนำไปมอบไว้กับอำเภอ ก็ได้เหมือนกัน”

“มรดกนั้นไม่เอาได้ไหม” ป้านวลถาม

“โอ๊ย! สบายมากป้านวล ไม่เอาก็ไม่มีใครเขาว่าอะไร เหมือนผมนี่แหละ ผมเอาที่ไหน พี่น้องของผมเอาไปหมดเลย เป็นการสละไปโดยปริยาย ถ้าไม่แน่ใจ จะเขียนเป็นหนังสือสละมรดกมอบไว้กับทายาทอื่นก็ได้ แต่ต้องให้เจ้ามรดกตายเสียก่อนนะ อย่าไปสละไว้ล่วงหน้าเข้า เดียวจะเป็นการแข่งให้เจ้ามรดกตาย มรดกที่สละนั้นลูกของผู้สละก็รับไป ถ้าไม่มีลูกเต้าทายาทอื่นเอาไปเฉลี่ยแบ่งกัน ถ้าไม่มีทายาทอันดับเดียวกัน ทายาทอันดับถัดไปก็เอาไปแบ่งกัน ถ้าไม่มีทายาทอันดับถัดไปเลย มรดกนั้นก็ตกได้แก่แผ่นดิน”

“ถ้าอย่างนั้น คนที่เกลียดเจ้าหนี้ ก็คงจะจัดแจงสละมรดกเสียได้ เจ้าหนี้ก็คงจะกระเทือนเหมือนกันนะ” ทิดสมพูดพร้อมกับหัวเราะดัง ๆ

“ไม่นะพี่ทิด เจ้าหนี้เขาอาจจะขอให้ศาลเพิกถอนการสละนั้นเสียได้” ผมพูดพร้อมกับหันไปทางทิดสม

“ลูกบุญธรรมมีสิทธิรับมรดกไหมน้อง” ทิดสมถาม

“มีสิครับ บุตรบุญธรรมนั้นมีสิทธิรับมรดกเหมือนบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรม แต่แปลกนะพี่ทิด พ่อแม่บุญธรรมไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรมเลย”

“แล้วลูกที่พ่อแม่ไม่จดทะเบียนกับเขา

รับมรดกได้ไหมน้อง” ทิดสมถามต่อ

“ถ้าพ่อเลี้ยงดูเป็นลูกเป็นเต้าส่งเสียให้เรียนหนังสือหนังสือ ให้ใช้นามสกุล หรือแจ้งเกิดว่าบุตรนั้นเป็นบุตรของตนอย่างนี้ก็ได้ครับ เรียกว่าเป็นบุตรที่บิดารับรองแล้ว ถ้ายิ่งไปจดทะเบียนรับรองที่อำเภอได้ก็ยิ่งดีใหญ่”

“ก็จดทะเบียนกับแม่เขาเลยไม่ได้หรือ” ทิดสมพูดพร้อมกับหัวเราะหะ ๆ

“ได้ครับ สำคัญไม่ค่อยเอาใจใส่กัน จนตายเสียก่อนนะซี”

“เออน้อง พระรับมรดกได้ไหม” ผู้ใหญ่พินพาซึ่งเพิ่งมาถึงถามผม

“ได้ครับพี่ผู้ใหญ่ ถ้าทายาทด้วยกันเอาไปถวาย ถ้าทายาทอื่นเขาไม่ให้ พระจะเรียกเอามรดกไม่ได้นะ ต้องสีกออกมาก่อน ภายในอายุความด้วย สีกหลังจากอายุความขาดแล้วก็ไม่มีประโยชน์”

“อายุความเท่าไร”

“อายุความมรดกนั้นหนึ่งปีครับ นับแต่ทายาทรู้หรือควรรู้ว่าเจ้ามรดกตาย แต่ไม่เกิน 10 ปีนับแต่เจ้ามรดกตาย”

“แล้วมรดกของพระล่ะน้อง”

“มรดกของพระนั้น ต้องดูครับ ว่าได้มาระหว่างที่เป็นพระหรือไม่ ททรัพย์สินที่พระได้มาระหว่างบวชเมื่อพระตาย ททรัพย์ส่วนนั้นไม่ตกได้แก่ทายาท แต่ตกได้แก่วัด ซึ่งเป็นภูมิสำเนาของพระรูปนั้น แต่ททรัพย์ที่พระมีอยู่ก่อนบวชตกได้แก่ทายาท” หันโดนันบ้านวลพูดขึ้นว่า

“ดูจะเหนื่อยมากแล้วนะ พี่ครับประทานก่อนดีไหม” พอดีตาสานยกสำรับ มีข้าวเหนียว ปลาปิ้ง ผักกาดเขียวดอง และปลาจ่อมแจ่วบองเต็มถาด ส่งกลิ่นหอมฉุยน่ารับประทาน ขณะนั้นเป็นเวลาพระฉันจังหัน แสงแดดให้ความอบอุ่นแก่ชาวบ้านพอสมควรแล้ว ผู้ฟังพากันถอยห่างออกจากกองไฟไปอาศัยความอุ่นจากแสงแดดกันบ้างแล้วก็มี หลายคนเข้ามารับประทาน

อาหารเข้าร่วมกับผม ส่วนใหญ่บอกว่าเข้าเกินไป กินไม่ลง

หลังจากรับประทานอาหารเข้ายังไม่เรียบร้อย เมล็ดดี ทิดสมก็เอ่ยขึ้นว่า “น้องก็จะกลับแล้ว ไหน ๆ ได้รับกวนแล้วก็ขอรับกวนให้ตลอดก็แล้วกัน ขอแถมอีกสักนิดเถอะ พวกพี่อยากรู้วิธีทำพินัยกรรม”

“ผมขอให้วิธีง่าย ๆ สัก 2 วิธีนะพี่ทิดนะ คือ

1. วิธีเขียนด้วยตนเอง อยากให้มรดกตกได้แก่ใครเมื่อตนตายก็เขียนลงไป แล้วเซ็นชื่อและวันเดือนปีที่ทำ แค่นี้ก็ใช้ได้ เป็นพินัยกรรม ไม่ต้องมีพยานอะไรเลย จั๋วหน้าว่าพินัยกรรมด้วยนะ

2. อีกวิธี คนอื่นเขียนให้ ก็เขียนวันเดือนปีตามธรรมดาให้แหละ แล้วจะให้ใครได้มรดกอะไรเมื่อตนตายก็เขียนลงไป แล้วลงชื่อ แบบหลังนี้ต้องมีพยานลงชื่อรับรองอย่างน้อย 2 คนด้วยนะ ถ้าผู้ทำพินัยกรรมเซ็นชื่อไม่เป็นก็ใช้วิธีแปะใบ ใบไหน

ก็ได้ แล้วให้มีคนอื่นเซ็นรับรองลายมือชื่อที่แปะนั้นด้วย 2 คน ต่างหากด้วย รวมเป็นพยาน 4 คนสำหรับกรณีแปะใบ ข้อสำคัญก็คือ ผู้รับพินัยกรรมอย่าไปเซ็นชื่อเป็นพยานในพินัยกรรมเข้าเป็นอันขาด เดียวจะอด คนหูหนวกตาบอดเป็นใบหรือเสียจริตหรือผู้เยาว์อย่าเป็นพยานนะ เดียวจะทำให้พินัยกรรมเสีย

ผู้ที่ทำพินัยกรรมได้นั้นจะต้องมีอายุครบ 15 ปีแล้ว และไม่เป็นคนบ้าใบ้เสียจริต ถ้าผู้ทำพินัยกรรมมีผิวหรือมีเมียแล้วก็อย่าไปเอาทรัพย์สินของผิวหรือของเมียมาลงไว้ในพินัยกรรมเข้า เพราะเขียนไปก็ไม่ผล ทำได้เฉพาะส่วนของตน”

หลังจากนั้นญาติมิตรก็ลาผมกลับทีละคนสองคน ส่วนผมเองก็ได้เดินทางกลับกรุงเทพมหานครด้วยจักรยานยนต์ซึ่งหกลานเขยขับมาส่งที่ปากทางไกลถึง 10 กิโลเมตรไม่เคยลืมหิวผาพจน์ น้ำใจ และความดี ที่พี่น้องชาวชนบทมีต่อผมเลย

ผู้ที่คิดเอาแต่ประโยชน์

ขาดการเสียสละ

ผู้นั้นขาดเกียรติและคุณธรรม

เลือกตั้งทั้งที่ เลือกผู้แทนดี เข้าสภา

ผู้แทนราษฎรผูกพันกับประชาชน เพราะการจะเป็นผู้แทนฯ ได้นั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ในทำนองเดียวกันประชาชนก็ต้องคอยพิจารณาติดตามความประพฤติปฏิบัติของผู้แทนฯ ด้วย จะได้ตัดสินใจได้ถูกต้องสามารถเลือกคนดีเข้าสภา ในกรณีที่ผู้แทนฯ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน ประชาชนก็ย่อมมีสิทธิเปลี่ยนแปลงได้ การเลือกผู้แทนฯ ผิด ก็รอเพียงให้มีเลือกตั้งครั้งใหม่เท่านั้น เราก็สามารถเลือกคนใหม่ที่ดีกว่ามาเป็นผู้แทนฯ ได้

ทำไมต้องมีการเลือกตั้ง

ถ้าบังเอิญมีผู้ตั้งคำถามนี้กับท่าน ทางหนึ่งที่จะทำได้ก็คือยกตัวอย่างให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นจริงในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นในครอบครัวของเรา ในหมู่บ้านของเราให้ผู้ถามคำถามนั้นทราบ

ในระดับครอบครัว ครอบครัวหนึ่งมีรายได้จำกัด การที่จะส่งเสียให้ลูกของตนเข้าศึกษาในระดับสูง ๆ ทุกคนอาจเป็นไปไม่ได้ ก็จะต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่าง พ่อ แม่ และลูกทุกคน หรืออาจจะรวมถึงญาติ ๆ ก็จะต้องพิจารณาเลือกแนวทางที่ดีที่สุดที่สมาชิกในครอบครัวเห็นชอบด้วยว่าจะส่งลูกคนไหนไปเรียน

ในระดับหมู่บ้าน สมมติว่ามีเงินอยู่จำนวนหนึ่งที่จะนำไปพัฒนาท้องถิ่นแต่มีเงินอยู่ในวงจำกัด ไม่สามารถจะทำได้ทุกอย่างตามที่ประชาชนในหมู่บ้านต้องการ ก็จะต้องเรียกให้ลูกบ้านในหมู่บ้านทั้งหมดมาประชุมกันเพื่อปรึกษาหารือและร่วมกันตัดสินใจเลือกจะทำอะไรก่อนให้ลูกบ้านในหมู่บ้านทั้งหมดมาประชุมกันเพื่อปรึกษาหารือและร่วมกันตัดสินใจเลือกจะทำอะไรก่อนอะไรหลัง

ในระดับประเทศ กรณีที่ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นในวงสังคมที่ใหญ่และกว้างขวางขึ้น เช่น ในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด หรือประเทศแล้ว การจะให้ประชาชนจำนวนมากในตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศทุกคนมาประชุมเพื่อพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจหาทางกล่าวย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะจะมีอุปสรรคว่า

- จะหาห้องประชุมขนาดใหญ่ที่ไหนมาจัดเป็นที่ประชุมให้ประชาชนทั้งหมดมาประชุมร่วมกันได้

- ประชาชนแต่ละคนต้องทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว การเดินทางไปประชุมแต่ละครั้งก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพักแรม และที่สำคัญคือต้องหยุดการประกอบ

อาชีพของตนไป ซึ่งอาจทำให้เสียเวลาและ
ขาดรายได้

จึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว
โดยวิธีให้มีการเลือกตั้งผู้แทนของคนส่วนใหญ่
ไปร่วมประชุมปรึกษาหารือแทนตน ไปเป็น
ปากเป็นเสียงแทนตน การเลือกตั้งผู้แทน
ของประชาชนจึงเกิดขึ้น ซึ่งเราเรียกกันโดย
ทั่วไปว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร” ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลผู้มีสิทธิ
ออกเสียงเลือกตั้ง ไปลงคะแนนเสียง ณ ที่
เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหนึ่งเพื่อเลือกตั้งผู้
แทนไปใช้อำนาจแทนตนในรัฐสภา หรือ
ไปจัดตั้งรัฐบาลทำหน้าที่บริหารประเทศ
การเลือกตั้งจึงถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญที่สุด
ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
เพราะการปกครองในระบอบนี้ถือว่าการ
ปกครอง “ของประชาชน โดยประชาชน
และเพื่อประชาชน” ทั้งนี้ ถือว่าประชาชน
ย่อมจะตัดสินใจในการบริหารประเทศได้
โดยการเลือกผู้แทนราษฎรขึ้นไปทำหน้าที่
แทน เพื่อควบคุมรัฐบาลให้บริหารประเทศ
ตามความต้องการและวิถีทางที่ปวงชนส่วนใหญ่
เห็นชอบด้วย ฉะนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่ง
ที่ประชาชนจะต้องพยายามเลือกผู้ที่เห็นว่า
เหมาะสมที่สุดและดีที่สุดเป็นผู้แทนของตน
เพราะ “ผู้แทนดีเป็นศรีแก่ประเทศ”

การเลือกตั้งกับการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย

การเลือกตั้งสำคัญอย่างไร

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ถือหลักว่าราษฎรจะต้องมีสิทธิที่จะแสดง
ความคิดเห็นหรือลงมติดัดสันปัญหาใด ๆ
ของประเทศ แต่ในทางปฏิบัติจะให้ราษฎร
ทุกคนปฏิบัติหน้าที่นี้ด้วยตนเองย่อมทำไม่ได้
จะต้องให้มีผู้แทนราษฎรไปทำหน้าที่แทน
ตนในสภาผู้แทนราษฎร

จากวิธีการดังกล่าว การเลือกตั้งจึง
เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการที่เราจะให้
ใครไปทำหน้าที่หรือทำงานแทนเรานั้น เรา

การเลือกตั้งทั่วไปสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรครั้งใหม่ ที่มีขึ้นในวันจันทร์ที่ 18 เมษายน 2526 นี้ ประชาชน จะได้มีโอกาสใช้สิทธิเลือก ผู้แทนฯ เพื่อให้ได้ “ผู้แทน ดีเป็นศรีแก่สภา”

จะต้องเป็นผู้เลือกเองไม่ใช่ให้คนอื่นเลือก
ให้ ดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ
มากที่ราษฎรทุกคนจะต้องเอาใจและคอย
ดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไป โดยบริสุทธิ์ยุติ
ธรรมจริง

การออกเสียงเลือกตั้งนี้ ถือได้ว่าเป็น
“สิทธิของราษฎร” กล่าวคือ เป็นสิทธิที่จะ
เลือกใครก็ได้ที่เห็นว่าเป็นคนดีเข้าไปทำ
หน้าที่แทนเรา และในขณะเดียวกันก็เป็น
สิทธิของทุกคนที่จะต้องไปออกเสียงเลือก
ตั้ง เพราะถ้าไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง อาจ
เป็นช่องทางให้ผู้ทุจริตแอบแฝงไปออกเสียง
เลือกตั้ง เพราะถ้าไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง
อาจเป็นช่องทางให้ผู้ทุจริตแอบแฝงไปออก
เสียงเลือกตั้งแทนเราได้ ฉะนั้น ราษฎร

ทุกคนควรถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องไปออกเสียง
เลือกตั้ง

ประโยชน์ของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

● เพื่อเลือกผู้แทนของประชาชน เลือก
ผู้ที่เราเห็นว่าเป็นคนดี มีความรู้ เราจะได้
บุคคลที่เราปรารถนาให้เป็นผู้แทน

● ถ้าเราไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อาจ
ทำให้ผู้ทุจริตแอบแฝงใช้สิทธิของเราเลือก
บุคคลที่เราไม่ปรารถนาก็ได้ ถ้าเราไปเลือก
ตั้งโดยพร้อมเพรียงกันแล้วเสียงของเราก็จะ
เป็นประโยชน์ในการเลือกผู้แทนที่ดี

เลือกตั้งแล้วจะได้อะไร

● จะได้ผู้แทนที่เป็นตัวแทนของคน
ส่วนมากมาปฏิบัติหน้าที่บริหารประเทศ
การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการ
ปกครองที่ถือเสียงของคนส่วนมาก ถ้าเรา
ไม่ไปเลือกตั้ง ผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งก็อาจ
จะเป็นตัวแทนของคนส่วนน้อย เขาอาจ
ปฏิบัติหน้าที่ไปในทำนองไม่พิทักษ์รักษา
ผลประโยชน์ของชนกลุ่มใหญ่ก็ได้

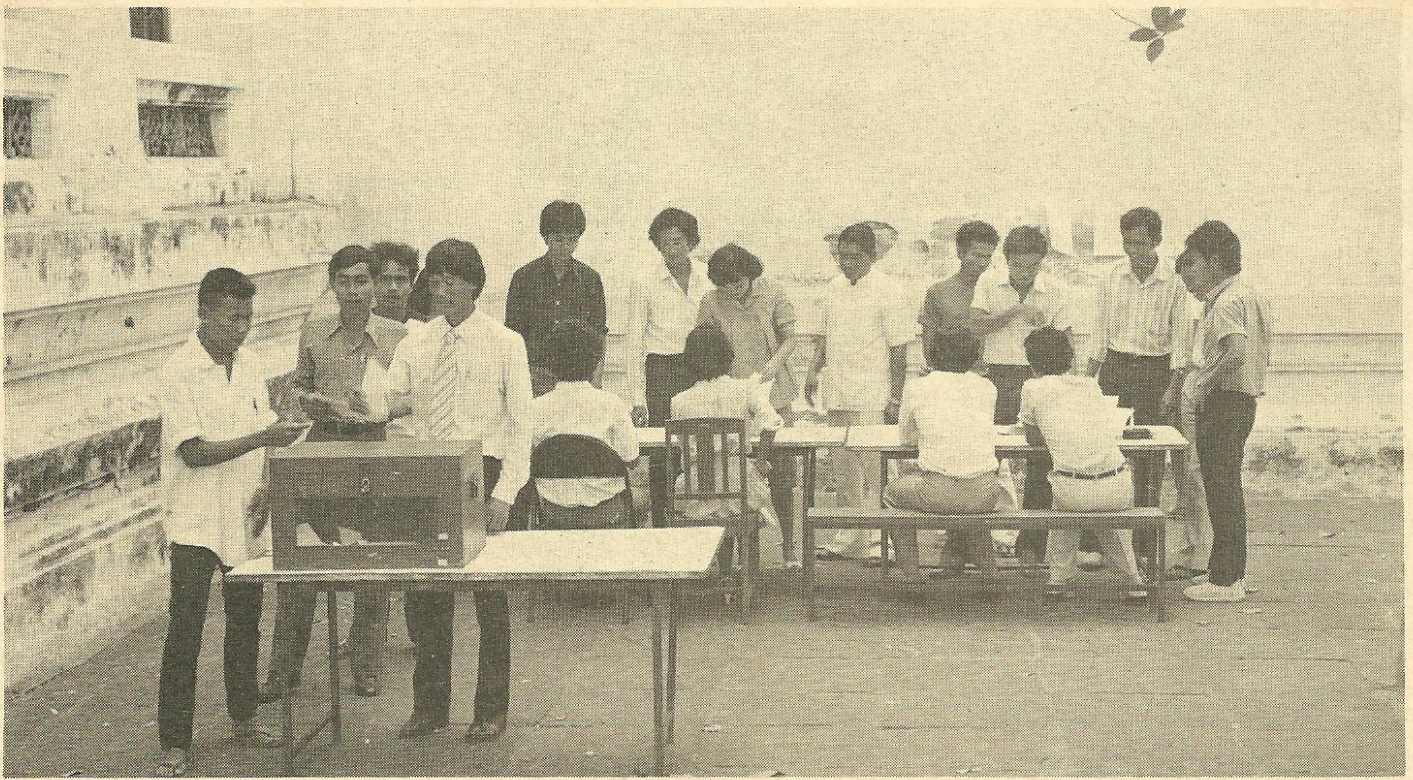
● การเลือกตั้งจะเป็นไปอย่างบริสุทธิ์
ยุติธรรม ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละคนไปใช้
สิทธิเลือกตั้งแล้ว ย่อมทำให้ผู้มีเจตนาทุจริต
ไม่มีโอกาสไปแอบอ้างใช้สิทธิแทนเราได้

● เป็นการส่งเสริมให้คนดีมีความรู้
มาสมัครเข้ารับเลือกตั้ง ถ้าราษฎรรู้จักเลือก
ผู้สมัครที่ดีมีความรู้และไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
โดยพร้อมเพรียงกันแล้ว จะส่งเสริมให้คน
ดีมีความสามารถกล้าเสนอตัวเข้ารับสมัคร
เลือกตั้งได้ เพราะมันใจว่าราษฎรจะไป
ออกเสียงเลือกตั้งโดยไม่ต้องหวาดหวั่นต่อ
อิทธิพลทางการเงินของผู้สมัครอื่น ๆ

● เป็นการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี
เพราะได้ไปใช้สิทธิซึ่งเป็นหน้าที่ของประชาชน
ในระบอบประชาธิปไตย ตรงกันข้ามถ้าเรา
ไม่ไปเลือกตั้งก็ถือว่าเราไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่
ในฐานะเป็นพลเมืองดี ไม่ส่งเสริมระบอบ
ประชาธิปไตย

ผู้แทนราษฎรคือใคร มีหน้าที่อะไรบ้าง

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า การปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยนั้น ถือว่าราษฎร
ทุกคนเป็นเจ้าของประเทศร่วมกันและมี
สิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นหรือลงมติดัดสัน
ปัญหาใด ๆ ของประเทศ จึงมีผู้คิดค้นวิธี
การให้ราษฎรแต่ละคนเลือกผู้แทนเข้าไป
ทำหน้าที่แทนตนในสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่
ราษฎรเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในสภา
ผู้แทนราษฎรนี้เรียกว่า “ผู้แทนราษฎร” ซึ่ง
มีหน้าที่ ดังนี้

● ประชาชนกำลังใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ทำหน้าที่ออกกฎหมาย

ในการปกครองประเทศจำเป็นจะต้องมีกฎหมายไว้คอยควบคุมการปฏิบัติหรือละเว้นไม่ให้ปฏิบัติของราษฎร เนื่องจากผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายคือราษฎร ดังนั้น ราษฎรจะต้องเป็นผู้ออกกฎหมายหรือเป็นผู้พิจารณากฎหมายทุกฉบับก่อนที่จะออกมาใช้บังคับ โดยให้ผู้แทนราษฎรทำหน้าที่นี้แทนตน

ควบคุมการบริหารราชการของรัฐบาล

คอยติดตามการปฏิบัติราชการของรัฐบาลว่าดำเนินไปถูกต้องตามกฎหมายตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ สอดคล้องกับความประสงค์ของประชาชนหรือไม่ ถ้าปรากฏว่ารัฐบาลบริหารงานไม่ตรงตามความประสงค์ของประชาชนส่วนใหญ่ ผู้แทนราษฎรก็จะตั้งกระทู้ถาม หรือเปิดอภิปรายในสิ่งที่รัฐบาลทำไปให้แก้ไขให้ตรงกับความประสงค์ของประชาชน

พิจารณางบประมาณประจำปี

แต่ละปีรัฐบาลจะต้องเสนองบประมาณ

รายรับรายจ่ายให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสียก่อน เมื่อสภาเห็นชอบแล้วจึงจะดำเนินการตามงบประมาณได้ เป็นการควบคุมรัฐบาลให้ใช้จ่ายเงินงบประมาณไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อราษฎร

พิจารณาให้ความไว้วางใจรัฐบาล

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีนายกรัฐมนตรี และสภาผู้แทนราษฎรนั้น ภายหลังการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรแล้ว พรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากจะได้รับมอบหมายให้จัดตั้งรัฐบาล คณะรัฐบาลจะต้องเสนอนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอความไว้วางใจ เมื่อได้รับความไว้วางใจจากสภาแล้ว จึงจะเข้าบริหารราชการได้

เสนอแนะให้ความคิดเห็นแก่รัฐบาล

เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้แทนราษฎรที่จะเสนอแนะให้ความคิดเห็นแก่รัฐบาลเพื่อให้รัฐบาลปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน รักษาผลประโยชน์ของประชาชน

สนับสนุนให้มีการจัดตั้งรัฐบาล

โดยใช้เสียงข้างมากในการเลือกบุคคล

ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก หรือจากกลุ่มพรรคการเมืองหลาย ๆ พรรคที่รวมกันได้นั้น ผู้แทนราษฎรจะต้องลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้ที่มีเสียงข้างมาก สนับสนุนให้เป็นนายกรัฐมนตรีเพื่อให้คณะรัฐบาลมีความมั่นคง

เป็นกรรมการประจำสภา

ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภา จะปฏิบัติงานในรูปคณะกรรมการต่าง ๆ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้รับการเลือกเป็นกรรมการคณะต่าง ๆ ตามความรู้ ความสามารถ และความชำนาญของแต่ละบุคคล

เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับรัฐบาล

ผู้แทนราษฎรจะต้องสำรวจความต้องการของราษฎรว่ามีอะไรบ้าง แล้วแจ้งให้พรรคการเมืองของตนทราบ แล้วเสนอแนะหรือขอคิดเห็นแก่ฝ่ายรัฐบาลให้ดำเนินการสนองความต้องการของประชาชน แก้ไขหรือบำบัดความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน นอกจากนั้น ผู้แทนราษฎรจะต้อง

● การนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง

คอยรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม และสนับสนุนรัฐบาลให้สามารถบริหารงานได้เต็มที่

ลักษณะผู้แทนราษฎรที่ดี

ในการออกเสียงเลือกตั้งจะต้องพิจารณาให้ดีว่าจะเลือกใครเป็นผู้แทนของเรา เพื่อไป

● เป็นปากเสียง แก้ปัญหาความเดือดร้อนให้เรา

● หาทางสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติบ้านเมือง

● หาทางออกกฎหมายและควบคุมดูแลการดำเนินงานของรัฐบาล

● เสนอความต้องการของประชาชนต่อรัฐบาล

จากหน้าที่ดังกล่าว จึงควรเลือกบุคคลผู้มีลักษณะที่สำคัญๆ ดังนี้ เป็นผู้แทนราษฎรคือ

● เป็นคนเสียสละและมีคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริตและมีความตั้งใจจริง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนตัว มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ

● เป็นคนที่มีความสนใจในปัญหาของท้องถิ่นอย่างจริงจัง

● เป็นคนที่มีชื่อเสียงดี มีประวัติดี มีหลักฐานการทำความดีโดยสุจริต

● เป็นคนที่กล้าพูดความจริง กล้าเป็นปากเสียงและกล้าร้องทุกข์ให้ราษฎรเจ็บร้อนแทนราษฎรได้จริง ๆ

● เป็นคนที่เห็นว่าสามารถจะไปออกกฎหมายได้

ลักษณะของผู้ที่ประชาชนไม่ควรเลือก

● เป็นผู้เห็นแก่อำิสสินจ้างรางวัล ไม่มีสัจจะ ไม่มีศีลธรรม และเคยหลอกลวงเรา

● ผู้ที่เป็นนักเลง อันธพาล ใจบาป หยาบช้า ชอบอวดอ้างอิทธิพล

● ผู้ที่โลภมุงแต่จะกอบโกย

● ผู้ที่ซื่อได้ง่าย ๆ เพราะไม่มีราคา และเป็นผู้ที่ไม่มีความรับผิดชอบของตนเอง

การปฏิบัติตัวของประชาชนต่อการเลือกตั้ง

ราษฎรจะต้องสนับสนุนการปกครองของประเทศที่ตนอาศัยอยู่ในทุกวิถีทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยจะต้องมีความจงรักภักดีต่อเอกภาพอันเป็นสัญลักษณ์ของประเทศคือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน ระบบการปกครองจะถาวรมั่นคงอยู่ได้ขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของราษฎรทั้งประเทศ ซึ่งถือว่าราษฎรทุกคนเป็นเจ้าของประเทศร่วมกัน และมีสิทธิหน้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือลงมติ

ตัดสินใจปัญหาใด ๆ ของประเทศได้ ดังนั้นทุกคนจึงต้องสนับสนุนการเลือกผู้แทนหรือเลือกตั้งเมื่อถึงคราวที่จ้งหะและโอกาสเลือกตั้งมาถึง โดยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะถ้าเราไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงแล้ว จะทำให้เกิดปัญหาและความไม่สมบูรณ์ต่าง ๆ คือ

● จะทำให้ได้ผู้แทนที่เป็นเสียงของคนส่วนน้อย อาจเป็นโอกาสให้คนชั่วครองเมือง

● ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ไม่สนับสนุนระบอบประชาธิปไตย ไม่เป็นพลเมืองที่ดี

● ทำให้คนดี ๆ ไม่กล้าสมัคร

● ทำให้เกิดพลร่ม คือ การทุจริต ขโมยไปใช้สิทธิแทน

● เสียงเดียวของท่านอาจเป็นเสียงี่ขาด อย่าเห็นว่าไม่เป็นไร

“อย่าอ้างว่าผู้สมัคร ไม่ได้

อย่าอ้างว่าไม่รู้จักผู้สมัคร

อย่าอ้างว่าใครเป็นก็ได้

อย่าอ้างว่าไม่มีเวลา

อย่าอ้างว่าไม่รู้ที่เลือกตั้ง

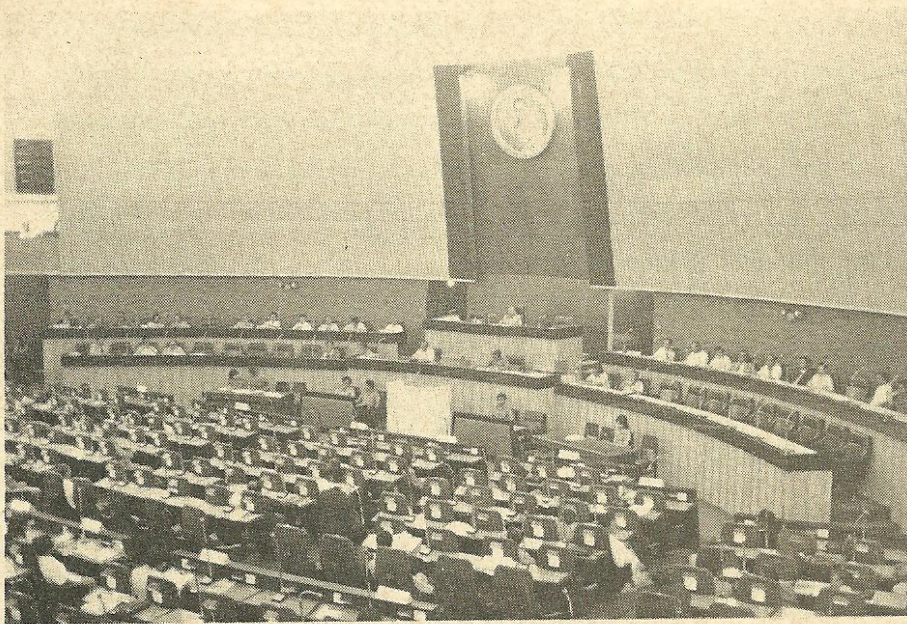
อย่าอ้างว่าไม่มีชื่อในบัญชี”

...ต้องไปใช้สิทธิใช้เสียง เพราะเสียงทุกเสียงจรรโลงระบอบประชาธิปไตย...

การปฏิบัติตัวของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจต่อการเลือกตั้ง

นอกเหนือจากการปฏิบัติตัวของประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งแล้ว เพื่อให้การเลือกตั้งที่จะมีขึ้นแต่ละครั้งดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บริสุทธิ ยุติธรรม ตามครรลองของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลแต่ละสมัยได้วางหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นการเฉพาะขึ้นอีกต่างหาก

● ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสังกัดทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนในการดำเนินการ

● การประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เลือกตั้ง เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงร้องขอ โดยให้ถือเป็นงานในหน้าที่ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่นั้นด้วย

● ข้าราชการและเจ้าหน้าที่จะต้องวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด ไม่ปฏิบัติใดๆ ทั้งทางส่วนตัวและราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดโดยเด็ดขาด

● ข้าราชการและเจ้าหน้าที่จะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนทั่วๆ ไป รวมทั้งให้แนะนำ ชักชวนบุคคลผู้มีสิทธิในครอบครัว ญาติและมิตรสหายไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยพร้อมเพรียงกันด้วย

ทำไมจึงต้องมีพรรคการเมือง

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย จะเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปตั้งพรรคการเมืองขึ้นได้ พรรคการเมืองคือกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองเหมือนกัน มารวมกลุ่มกัน จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง โดยมีความมุ่งหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่เป็นรัฐบาลบริหารประเทศ การที่จะเป็นรัฐบาล

ได้พรรคการเมืองนั้นจะต้องส่งสมาชิกของตนเข้าสมัครรับเลือกตั้งและพยายามให้ได้เลือกตั้งมากที่สุดเพื่อจะได้มีเสียงข้างมากพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลได้

โดยทั่วไปแล้ว พรรคการเมืองมีประโยชน์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมาก เพราะปัญหาของประเทศในปัจจุบัน

เป็นปัญหาใหญ่และมีความยุ่งยากซับซ้อนเกินกว่าที่คน ๆ เดียวจะทำความเข้าใจได้หมด จึงต้องรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมือง เพื่อช่วยกันศึกษาปัญหาวางแผนแก้ไขปัญหาเหล่านั้น พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบต่อประชาชนและชาติบ้านเมือง ไม่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

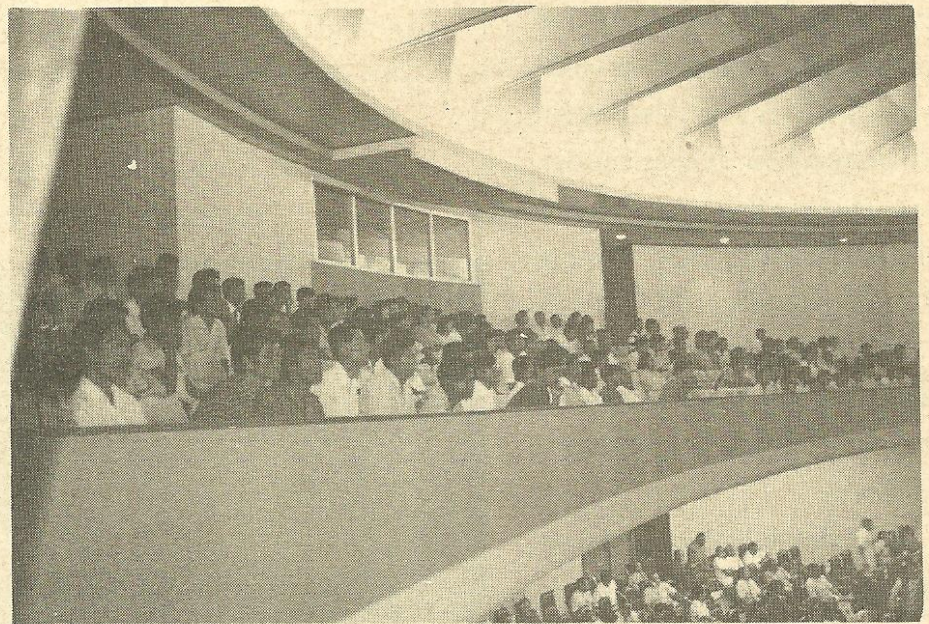
พรรคการเมืองกับผู้แทนราษฎรจึงมีความสัมพันธ์กันดังนี้ คือ

● พรรคการเมืองจะต้องกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศไว้ให้แน่ชัดและแน่นอน และจะต้องแถลงนโยบายเหล่านี้ให้ประชาชนทราบ ประชาชนผู้ใดเห็นชอบกับนโยบายของพรรคการเมืองใดก็อาจสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นได้

● พรรคการเมืองจะต้องพิจารณาคัดเลือกผู้ที่จะสมัครเข้ารับเลือกตั้งในนามของพรรคจากสมาชิกของพรรค หรือผู้ที่เห็นด้วยกับนโยบายของพรรค

● ดำเนินการหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครในนามพรรค

● อบรมให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกของพรรคและประชาชนทั่วไป

● ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

● พรรคการเมืองจะต้องสามารถควบคุมความประพฤติของผู้แทนที่เข้าเป็นสมาชิกของพรรคได้ เพื่อให้ผู้แทนสนับสนุนนโยบายของพรรคที่ได้แถลงไว้ต่อประชาชน

ความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับประชาชนและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ซึ่งมีสิ่งที่ควรพิจารณา คือ

นโยบายของพรรคการเมือง ที่ส่งสมาชิกเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองต่างก็มีนโยบายของตนแตกต่างกันไป เช่น บางพรรคมีนโยบายส่งเสริมเกษตรกรรมเป็นหลัก บางพรรคส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือบางพรรคถือความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทยเป็นหลัก ราษฎรผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกตั้งจะต้องพิจารณาดูให้ดีว่าควรจะเลือกพรรคใด พรรคนั้น ๆ มีนโยบายตรงกับปัญหาที่ราษฎรประสบอยู่หรือไม่ ตรงกับความต้องการของเราหรือไม่ จะสามารถแก้ปัญหาแทนเราได้เพียงใด และตรงกับความต้องการของคนส่วนใหญ่เพียงใด นโยบายของพรรคจะต้องเผยแพร่ตีแผ่ให้ประชาชนได้ทราบอยู่เสมอ

ระเบียบวินัยของพรรค จะต้องดูว่าพรรคการเมืองนั้นมีระเบียบวินัยดีหรือไม่ เพียงใด มีความวุ่นวายในพรรคหรือไม่ เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ หรือมีนโยบายที่แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เพียงใด พรรคการเมืองบางพรรคยึดหยุ่นตามใจประชาชนเพื่อให้ประชาชนถูกใจ สมาชิกพรรคบางคนชอบเอาเด่นเฉพาะตัว ไม่ปฏิบัติตามมติของพรรค มีการลาออกจากสมาชิกพรรคไปสังกัดพรรคอื่นหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งแล้ว เพื่อแลกกับเงิน ตำแหน่ง หรือประโยชน์อื่นใด เป็นการไม่ซื่อตรงต่อประชาชนที่ได้เลือกเขาเข้ามาไม่รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบและไม่ซื่อสัตย์

ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องดูว่าการหาเสียงของเขายึดถือพรรคหรือเอาตัวรอดเฉพาะบุคคลเพียงเพื่อขอให้ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นพว ถ้าเฉพาะเอาตัวรอดเพื่อให้

ได้รับเลือกตั้งย่อมเป็นสิ่งไม่ดีสำหรับประชาชน ตัวผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่กล้าเผชิญหน้ากับบุคคล กล้าที่จะยอมรับคำตำหนิ และสามารถจะชี้แจงข้อสงสัยต่าง ๆ จากประชาชนได้ มีอุดมการณ์ทางการเมือง

การปฏิบัติตามนโยบายของพรรค การหาเสียงถือนโยบายของพรรคแค่ไหนเพียงใดจริงหรือไม่ มีความรับผิดชอบต่อประชาชนและต่อชาติบ้านเมือง หรือเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มหรือรับใช้เพียง

ชนกลุ่มน้อยหรือไม่ ซึ่งจะต้องติดตามดูแม้หลังเลือกตั้งแล้วเพราะการเลือกตั้งนั้นมีไ้ว่าเลือกแล้วก็แล้วไป เป็นหน้าที่ ๆ ราษฎรจะต้องติดตามเพื่อเลือกตั้งในครั้งต่อไป

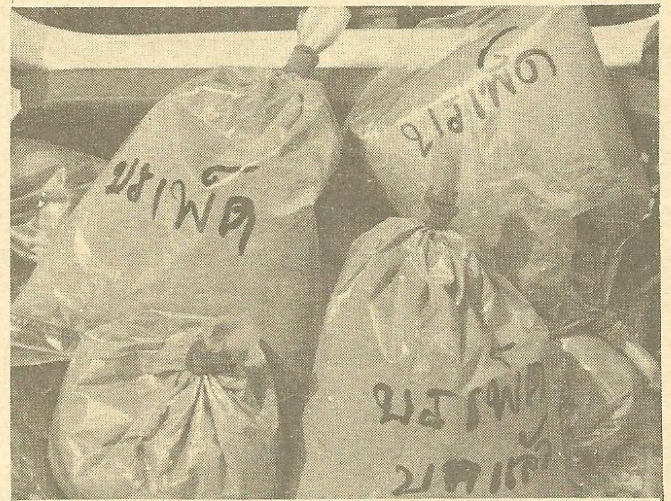
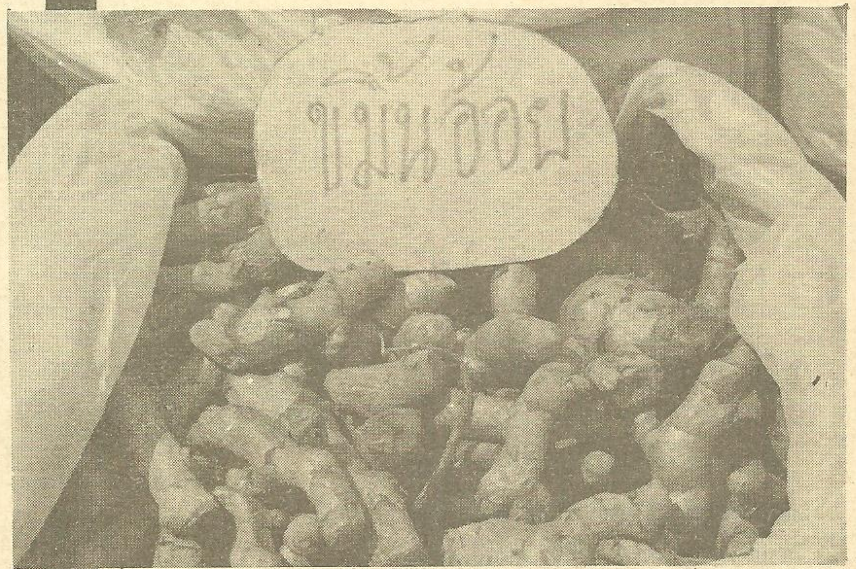
(บทความนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากกองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง เรื่อง “แนวคำชี้แจงประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง”)

“เริ่มต้นที่แม่
เริ่มแก่ที่ลูก
เริ่มปลูกที่เด็ก”

เพื่อความหวังใหม่ในอีก 20 ปีข้างหน้า โปรดสละเวลาให้เด็ก ท่านเคยทำอะไรผิดมาแล้วในอดีต นำมาป้องกันเด็ก อย่าให้เขาเดินทางผิดเช่นนั้นอีก

ชาติไทยจะเข้มแข็ง

หากร่วมแรงอย่างจริงใจ

รักษาโรค ด้วยสมุนไพร

เภสัชกรวิเชียร จีรวงศ์
เภสัชกรประสาน วะสี

“พืชเกือบทุกชนิดในบ้านเรามีคุณค่าที่จะใช้เป็นยารักษาโรคมากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่จะนำมาปรุงเป็นยาขนานใดเราจึงควรที่จะเลือกพืชบางชนิดที่หาได้ง่ายและราคาถูกมาใช้เป็นสมุนไพรเพื่อใช้รักษาอาการของโรคพื้น ๆ ที่มักจะเป็นกันอยู่เสมอ เช่น ปวดหัว ตัวร้อน ท้องผูก ฯลฯ เพราะสมุนไพรส่วนมากมีฤทธิ์อ่อน ไม่ค่อยเป็นพิษหรือก่อให้เกิดอาการข้างเคียงมากนัก ต่างจากยารักษาโรคแผนปัจจุบันที่ส่วนมากประกอบด้วยสารเคมีที่มักจะออกฤทธิ์เร็วและค่อนข้างแรง

แต่การใช้สมุนไพรก็ต้องใช้ให้ถูกวิธี มิฉะนั้นแล้วก็อาจจะเกิดโทษแก่ผู้ใช้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้”

ก่อนการแพทย์แบบฝรั่งจะเข้ามาประชาชนไทยรักษาด้วยยาพื้นบ้าน ยาเหล่านี้ มีข้อดีที่หาได้ง่าย ใกล้บ้าน ราคาถูกหรือหาใช้ได้เองโดยไม่ต้องเสียเงิน โดยทั่วไปมีพิษน้อย เพราะส่วนประกอบส่วนใหญ่เป็นอินทรีย์สารและได้ผ่านการลองใช้กันมาเป็นเวลานาน

ควรช่วยกันศึกษา สังเกตว่า สมุนไพรและยาไทยชนิดใดให้ผลดีไม่มีโทษและหากช่วยกันรวบรวมความรู้นั้นไว้เป็นสมบัติของชาติ ส่งเสริมการศึกษาและการใช้ยาเหล่านั้น ก็จะทำให้เกิดความสะดวกสบายแก่ประชาชนผู้ใช้ อีกทั้งยังเป็นการสงวนเงินตราไม่ให้อำนาจสูญหายไปต่างประเทศ ในการสั่งซื้อยาที่ไม่จำเป็นเข้ามาอย่างในปัจจุบัน

ในกรณีที่เก็บพืชมีพิษมาบริโภคจนเป็นอันตราย ก็ควรจะได้สังเกตรูปร่างลักษณะ และหาทางให้ทราบว่าได้เก็บมาจากที่ใดและ *อย่าทำลาย* พืชนั้น แต่ให้รายงานเข้ามายังสมาคมสมุนไพรแห่งประเทศไทย สมาคมนี้ตั้งอยู่ที่เลขที่ 5 ถนนสุขุมวิท ซอย 49 กทม. 10110 เพื่อจะได้ส่งนักวิทยาศาสตร์ไปเอาพืชนั้นมาตรวจหาวัตถุที่สำคัญ และจะได้ทำคำบรรยายลักษณะรวมทั้งพืชที่เกิดขึ้น และวิธีแก้พิษนั้น ๆ จะได้เป็นประโยชน์ต่อไป

การใช้สมุนไพรและยาไทย มีประโยชน์โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่สามารถไปรับบริการการรักษาแผนปัจจุบันได้ จะเป็นเพราะอยู่ห่างไกล หรือราคาค่ารักษาแพง หรือที่ใช้ยาแผนปัจจุบันแล้วไม่ได้ผลดี

ผู้รวบรวมใคร่ขอออกตัวไว้ก่อนว่า สมุนไพรและยาไทยนั้นหาขนาดรับประทานยาก เพราะยังไม่มีใครทำไว้ครบครันท่าที่พยายามรวบรวมมาได้จึงยังไม่สมบูรณ์ไปทุกอย่าง แต่จะพยายามอย่างที่สุดในอนาคตต่อไป

เนื่องจากพืชแต่ละอย่างอาจเรียกต่างกันตามท้องถิ่นต่าง ๆ กันจึงได้พยายามรวบรวมชื่อที่แตกต่างกันไว้ด้วยแล้ว

ยาล้างหรือยาระบาย

มะกอก มัดก้า (หัว ๆ ไข่), กอง, กองแกบ (เชียงใหม่) ใช้ใบอ่อนประมาณหนึ่งกำมือปิ้งไฟหรือตากแห้งก่อน แล้วเอาไปต้มกับน้ำใสเกลือเล็กน้อย รับประทานตอนเช้าก่อนอาหารหรือก่อนนอนตอนกลางคืนก็ได้
กุน (หัว ๆ ไข่), ลมแล้ง (เชียงใหม่), กุเพยะ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), กลักเกลือ, กลักเคย (ปัตตานี) ใช้เนื้อในฝักหนักประมาณ 1 สลึงหรือทั้งฝัก ต้มใสเกลือเล็กน้อย รับประทานเช่นเดียวกับใบมะกอก

ราชพฤกษ์ วิธีใช้เช่นเดียวกับมะกอก
ขี้เหล็ก, ขี้เหล็กใหญ่ (หัว ๆ ไข่), ขี้เหล็กบ้าน, ขี้เหล็กหลวง, ขี้เหล็กกินดอก, ขี้

เหล็กฝือก, (เชียงใหม่), ขี้เหล็ก (ภาคใต้), ยะหา (ปัตตานี) ใช้แก่นประมาณแวนเท่าฝ่ามือ 3 แวน หรือใบประมาณหนึ่งหม้อ ดินหุงข้าว ต้มเอาน้ำดื่มก่อนอาหารเช้าหรือก่อนนอน

มะขามแขก ใช้ใบหรือฝักต้มเอาน้ำดื่มหรือตากแห้ง ปนรับประทาน

ละหุ่ง (หัว ๆ ไป), มะหุ่ง, มะโห่ง มะโห่งเห็น (เชียงใหม่), กี้เตาะ (กะเหรี่ยง-กำแพงเพชร), บี้มัว (จีน) บีบเอาน้ำมันจากเมล็ดเรียกว่า น้ำมันละหุ่งใช้ประมาณ 2 ช้อนแกง เด็กลดลงตามส่วน รับประทานก่อนนอน หรือก่อนอาหารเช้า ถ้ารับประทานยาก เอาน้ำมันาวบีบลงไปหรือบีบล้างปากก็ได้

(ข้อควรระวัง : น้ำมันจากเมล็ดละหุ่งนี้ จะต้องบีบออกโดยไม่ใช้ความร้อนเป็นอันขาด มิฉะนั้นจะเป็นอันตราย น้ำมันละหุ่งชนิดที่ใช้หยอดเครื่องยนต์ใช้ไม่ได้)

ยาคำ อาจหาซื้อได้ตามร้านขายยาแผนโบราณ รับประทานก่อนอาหารเช้าหรือก่อนนอน

ทองพันชั่ง หรือหญ้ามันไก่ ใบตากแห้งชงรับประทานต่างน้ำชาจะระบายท้องดี

สมอพิเภก, หมอแหน (หัว ๆ ไป) แหน, แหนขาว, แหนตัน (เชียงใหม่) ลัน (เขียงราย) ลูกอ่อน 1-2 ลูก รับประทานเมื่อต้องการระบาย (ลูกแก่ใช้ไม่ได้ เพราะทำให้ท้องผูก)

สมอไทย, มะนะ (เชียงใหม่), มาเน่, หมากเน่ (กะเหรี่ยง) เนื้อในลูกหนักสองบาท รับประทานเมื่อต้องการถ่าย

กะพังโหม (ไทย), จมูกปลาหลด, จมูกปลาไหล (โคราช-อีสาน), ผักโหม (เชียงใหม่) (ต้นนี้ไม่ใช่ต้นตดหมู ตดหมา หรือที่ทางภาคใต้เรียก ย่านพาโหม)

ใช้เถาและใบ ต้มเป็นยาระบายสำหรับเด็กอ่อน

ต้นตองแตก, ต้นทนต์, ถ่อนติ (หัว ๆ ไป), เป้าตองแตก (เชียงใหม่), น่องปอม,

ลองปอม (เลย) ยาบูเวอ (ไทยใหญ่) รากหรือใบต้มรับประทานเป็นยาถ่าย

ขุมเห็ดเทศ, ขุมเห็ด, ขุมเห็ดใหญ่ (หัว ๆ ไป), ถับหมื่นหลวง, หล้าเลียบหมื่นหลวง, ขี้คาก, หมากกะลิงเทศ (เชียงใหม่) ใบต้มรับประทานครั้งละ 2 ช้อนแกง เป็นยาระบาย

ขุมเห็ดไทย, ขุมเห็ดเขาควาย, ขุมเห็ดนา, ขุมเห็ดเล็ก (หัว ๆ ไป), พรหมดาน (สุโขทัย), เล็บมือน้อย (เชียงใหม่, อีสาน) เม็ดคั่วขังน้ำดื่มเป็นยาระบาย

มะขาม, มะขามไทย (หัว ๆ ไป), ม่วงโคล้ง (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี), อำเบียด (เขมร-สุรินทร์) ตะลูป (โคราช), ขาม (ภาคใต้) ใช้เนื้อในฝักคดลูกเกลือรับประทานเมื่อต้องการระบายท้อง

ดีเกลือไทย ซื้อได้ตามร้านขายยาไทยหนัก 1 เฟื้อง ถึงหนัก 1 บาท ละลายน้ำรับประทาน

ผลไม้เปรี้ยวต่าง ๆ รับประทานเป็นยาระบายท้องได้

ยาถ่ายพยาธิในท้อง (ตาลชะโม หรือตาลทรง) ใช้ถ่าย ตัวตืด พยาธิปากขอ

มะเกลือ (หัว ๆ ไป), มะเกือ, มะเกีย (เชียงใหม่), มักเกลือ (เขมร-ตราด), เกลือ

(ภาคใต้), ผีเผา (เงี้ยว)

ผลมะเกลือขับพยาธิปากขอได้ผลดีมาก พยาธิในท้องอย่างอื่นก็ใช้ได้

ใช้ผลห่ามจำนวนเท่าอายุ (หนึ่งขวบต่อหนึ่งลูก) แต่ไม่ควรเกิน 25 ลูก โขลกคั้นน้ำผสมหว่ากะทิสด รับประทานก่อนอาหารเช้า ถ้าจะให้ผลดี ควรอดอาหารมื่อเย็นก่อนรับประทานยารุ่งขึ้น (เด็กอายุต่ำกว่า 4 ขวบ ห้ามรับประทาน)

หาด (หัว ๆ ไป) หาดหนู, มะหาด (เชียงใหม่), หาดใบใหญ่ (ไทยนราธิวาส) กาเย, ตาแป, ตาแปง (มลายู นราธิวาส), ปากหาด, ผุ่นแก่นหาด คือผงจากฟองของแก่นมะหาดที่เอามาต้มสกัด กินครั้งละ 1 ช้อนกาแฟ ขับพยาธิตัวตืด

สะแกนา, สะแก (หัว ๆ ไป), แก (อีสาน), ชั่งแก (เขมร-ปราจีนบุรี), แผง (เชียงใหม่), ขอนแค, จองแค (แพร่) ใช้เมล็ด, ใบหรือราก ถ้าใช้เมล็ดต้องใช้ที่แก่จัดมีสีเหลือง ประมาณ 10 เม็ด เอามาตำให้ละเอียดทอดกับไข่ให้เด็กกินขับพยาธิ

เล็บมือนาง (หัว ๆ ไป) จะม้ง, จ้าม้ง, มะจิม้ง (เชียงใหม่), ไข่หม่อง (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), อาดอลิง (มลายู ยะลา) รากต้มน้ำดื่มหรือเมล็ดในฝานบาง ๆ ทอดกับ

ไข่รับประทาน

ขุมเห็ดเทศ, ขุมเห็ดใหญ่ (ไท), ลับ
มือหลวง, หลัวเลียบมือหลวง, ขี้คาก, หมาก
กะลิงเทศ (เชียงใหม่), ตำเห็ด (สุพรรณบุรี),
ขุมเห็ดเทศ (ภาคใต้) ใช้ทุกส่วนต้มเอาน้ำ
ดื่มขับพยาธิตัวติด

เห็ดจิกหรือเห็ดต้นตุ๊กแก, เห็ดจากต้น
กระโดน (หัว ๆ ไป) หรือต้นจิก (อีสาน),
ปุยผ้าฮาด, ปุยขาว (เชียงใหม่), โคน, ปุย-
กระโดน (ภาคใต้), ขุย (กะเหรี่ยง), กะนอน
(เขมร) ใช้ต้มกินเท่าไรก็ได้ไม่มีพิษ ไม่มี
โทษ

ส้มกุ้ง (ระนอง), ส้มกุ้งนก (เชียง
ใหม่) ใช้ลูกหนัก 5 กรัม รับประทานขับ
พยาธิในท้อง โดยเฉพาะตัวติด

ทับทิม (หัว ๆ ไป), มะก๊อ (เชียง
ใหม่) ใช้เปลือกต้นหรือเปลือกกราก ขับตัว
ติดได้ดี

เต่าไข่ (สิงห์บุรี) รากแก้ตาลชะโมย
ต้นกรด, เถาวัลย์กรด (หัว ๆ ไป), พุ่ม
กด (พิษณุโลก) ลูกและรากแก้ตาลชะโมย
พักทองเข้าเจ้า (หัว ๆ ไป), พักเหนียว,
พักทองน้ำเต้า, ฮวงกวย (จีนแต่จิว) เมล็ด
ในหนักราว 2 บาท รับประทานขับพยาธิ
ตัวติด

มะกล่ำตาช้าง, มะกล่ำตั้น (หัว ๆ
ไป), ไพ (ภาคใต้) ป้างัน, มะก่ำคัน, มะ
แดง, มะหัวแดง, มะโหกแดง (เชียงใหม่)
เมล็ดในแก้ตาลชะโมย

มะขาม (หัว ๆ ไป), ขาม (ภาคใต้)
มองโคล้ง (กะเหรี่ยง), ตะลูน (ชาวนน), อำ
เบียด (เขมร) เมล็ดในแช่น้ำให้นิ่มแก้ตาล
ชะโมย

สะตือ (ภาคกลาง), ประดู่ขาก (สุโข
ทัย) เปลือกต้มแก้ตาลชะโมย ขับพยาธิตัว
ติด

กะทกรก, กะทกลก (หัว ๆ ไป),
กะทอกมัว (ราชบุรี), เครืออ้อทก (ร้อยเอ็ด),
น้ำใจใคร่ (กาญจนบุรี-ราชบุรี), ผักเยี่ยววัว
(บ้านหมี่), กะลอนดอก (นครสวรรค์), ผักรูต

(สุราษฎร์ธานี) ใช้รากคั้นเอาน้ำดื่มขับพยาธิ
(พืชนี้เป็นไม้ต้นแกมเถา ไม่ใช่เถาวัลย์ที่เรียก
หญ้ารกช้าง (พังงา), กระโปรงทอง (ภาค
ใต้), เถาเงาะ, เถาสิงโต (ชัยนาท), ตำลึง
ฝรั่ง (ศรีราชา), หญ้าถลบกบาตร์ (อุดร-
ดิตถ์-พิษณุโลก) หรือเคือชนตาช้าง (ศรี
สะเกษ)

ยาแก้ท้องเดิน

เนือกกล้วยน้ำว้าดิบ หั่นตากแห้ง
ฝรั่ง (หัว ๆ ไป), มะก้วย (เชียงใหม่),
ยะรัง (ละว้าเชียงใหม่), มะก้วยเป่า (ลำพูน),
มะมัน (ลำปาง) มะจัน (พายัพ), มะปุ่น
(สุโขทัย-ตาก), บักสิดา (อีสาน), ยามู, ย่า
หนู (ปัตตานี) ใช้ใบ

ต้นแค, แคบ้าน ใช้เปลือกต้มเอาน้ำ
ดื่ม

แกแล (หัว ๆ ไป), เหลือง, ไม้เหลือง,
แกก้อง (แพร่), เข (อีสาน), แกล, แห
(ภาคใต้) ใช้แก่นต้มหรือฝนรับประทาน

ทับทิม, มะก๊อ (พายัพ) ใช้เปลือกลูก
ฝนกับน้ำรับประทาน

มังคุด ใช้เปลือกลูกฝนกับน้ำรับ-
ประทาน

สัเสียด (หัว ๆ ไป), สัเสียดเปลือก
(ภาคใต้), เบ้ (กะเหรี่ยง) ใช้เปลือกต้นฝน
กับน้ำรับประทาน

สัเสียดเทศ, กัมปิริ (มลายู) ใช้เปลือก
ต้น หรือก้อนสัเสียดเทศฝนกับน้ำรับประทาน
หรือใช้ใบต้ม

ตะโกนา, ตะโก, พญาช้างดำ (หัว ๆ
ไป), มะโก (เชียงใหม่), โก, ตะโกโหนา
(อีสาน), ทองโก (เขมร) ใช้เปลือกต้นและ
ลูกแก้ท้องเดิน

โกฏฐ์พุงปลา (หัว ๆ ไป) ปูดอกส้ม
มอ (อีสาน) ใช้ฝนกับน้ำเป็นยาแก้ท้องเดิน
มีพืชชนิดหนึ่ง เรียกพุงปลา (จันทบุรี-ตราด)
เถาพุงปลา (ระยอง), กล้วยมุสัง (พังงา),
จรูหิณี (ชุมพร) ไม่ใช่ยา ในข้อนี้

สมอพิเภก, สมอแทน (หัว ๆ ไป),
แทน, แทนขาว, แทนตัน (เชียงใหม่), ลัน

(เชียงราย) ใช้ลูกแก้รับประทานแก้ท้องเดิน
กระชาย, ละแอน, กะแอน (เชียง
ใหม่) ไข่ดาวอ (กะเหรี่ยง), ขี้พู่ (ไทยใหญ่)
ใช้รากและเงา

ฝาง, ฝางเสน (หัว ๆ ไป), หนามโค้ง
(แพร่), ง้าย (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี) ใช้
แก่น 1 ส่วนต้มกับน้ำ 20 ส่วนรับประทาน
ครั้งละ 1-4 ช้อนแกง

ผักเสี้ยนผี (หัว ๆ ไป), ส้มเสี้ยนผี
(เชียงใหม่) ใช้ทั้งต้นต้มรับประทานแก้ท้อง
เดิน

ยาแก้บิด

โมกหลวง, โมกใหญ่ (หัว ๆ ไป),
พุทธรักษา (เพชรบุรี), มุกมันหลวง, โมก
หลวง, มุกหลวง (เชียงใหม่), หนามเนื้อ
(ไทยใหญ่), พ้อแก (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)
ถ้าท้องเดินมากใช้ต้นต้มรับประทาน ถ้าไม่
มากใช้เมล็ด

ราชคัต, คีคน (หัว ๆ ไป), มะคี้ควาย,
มะขี้เหา เท้ายายม่อมน้อย, กาจับหลัก (เชียง
ใหม่), เพี้ยฟาน (โคราช), สอยดาว (ชลบุรี),
พญาดาบหัก (ตราด จันทบุรี), กะคัต (ใต้),
กะคัต (สุราษฎร์ธานี), มะลาคา (ปัตตานี),
โค้วเขียมจี่ (จีน) ใช้ลูกต้มรับประทานครั้ง
ละ 5 ลูก (ทุบให้เปลือกแตกก่อน)

กระท่อน, กะท่อน, สะท่อน (หัว ๆ
ไป), มะคั้น มะคั้น, มะต๋อง (เชียงใหม่,
อีสาน), หมากต๋อง (อุดรธานี), ท่อน, ล่อน,
เตียน (ใต้), สะตู (มลายู นราธิวาส), สะโต
(มลายู ปัตตานี) ใช้รากต้มรับประทาน

ปฐู, ปฐู, ผลู่ (หัว ๆ ไป), ผู (เลย),
มะเกลือกา (ปราจีนบุรี), มะตาปู้ (เชียง
ใหม่), ปู้, ปฐู (เชียงใหม่, อีสาน) ใช้เปลือก
ราก ประมาณหนึ่งเฟื้องครึ่งรับประทาน
ยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียด

กะเพรา, กะเพราขาว, กะเพราดำ,
กะเพราขน (หัว ๆ ไป), กอมก้อดำ (เชียง
ใหม่) ใช้ใบและยอดหนึ่งกำมือต้มเอาน้ำ
ดื่ม

แห้วหนู (หัว ๆ ไป), หลัวมะนัวหนู

(เชียงใหม่), หัวเห่หนู (ภาคใต้) ใช้หัวหนึ่งฟายมื่อต้มเอาน้ำดื่ม หรือเอามาทำหัวปอกเปลือกตากแห้งโขลกละเอียดผสมน้ำผึ้งรับประทาน

ขิง (ทั่ว ๆ ไป), ขิงเผือก (เชียงใหม่) ใช้หัวขนาดหัวแม่มือหั่นหรือทุบให้แตกต้มแล้วเอาน้ำดื่ม

ข่าพลู, ขะพลู (ทั่ว ๆ ไป), พลูนก, ผักบุ้ง, พลูลินก (เชียงใหม่), นมวา (ภาคใต้), ผักอีเล็ด (อีสาน) ใช้ใบประมาณหนึ่งกำมือต้มเอาน้ำดื่ม

ตำลึง, ผักตำลึง (ทั่ว ๆ ไป), ผักแคบ (เชียงใหม่) ใบและยอดอ่อนเอามาต้มหรือแกงเลียงรับประทาน แต่บางคนอาจท้องเดินได้ โดยเฉพาะเมื่อเก็บตำลึงหลังฝนตกใหม่ ๆ

สับปะรด (ทั่ว ๆ ไป), มะนัด, มะชะนัด (เชียงใหม่), ขุนทอง, ย่านัต (ภาคใต้), ย่านัต (พัทลุง), เนะชะ (กะเหรี่ยง-ตาก), มะเนื่อ (เขมร) ใช้เนื้อลูกสับปะรดรับประทาน

คึปลี, ประดงข้อ, ป่านนุ (ทั่ว ๆ ไป), คึปลีเขือก (ภาคใต้), ปักผัวะ (จีน) ใช้ลูกแก่หนึ่งฟายมื่อต้มเอาน้ำดื่มหากไม่มีลูกอาจเอาเถาและใบต้มแทนได้

ข่า, ข่าใหญ่, ข่าหลวง, กะกุกกะโรหิมิ (ทั่ว ๆ ไป) ใช้แง่ง (หัว) หั่นหรือทุบแตกเอาน้ำดื่ม

กานพลู เอากานพลูเพียง 1 ดอกต่อน้ำเดือด 1 ขวดเหล้าขาว ใช้ขงนมให้เด็กจะกันมิให้เด็กท้องขึ้นท้องเฟ้อได้อย่างดี (ควรเลือกกานพลูที่มีได้สกัดเอาน้ำมันออกไปแล้ว ซึ่งถ้าถูกสกัดน้ำมันออกไปแล้ว ก็จะมีรสเผ็ดน้อย)

พลู, พลูจีน (ทั่ว ๆ ไป), บุษิก (มลายู) คือพลูกินกับหมาก ใช้ 1 ใบ บีบเอาแต่น้ำรับประทาน

การบูร, กรบูร (ทั่ว ๆ ไป), พรหมเส็ง (เขี้ยว), ดาหระ (กาญจนบุรี) ใช้สารที่กลั่นจากใบหรือเนื้อไม้ ซึ่งชื่อเอาตามร้านขายยา

ไทยจะสะดวกกว่า ใช้ขงน้ำรับประทานขับลม

ยาช่วยย่อยอาหาร

มะละกอ (ทั่ว ๆ ไป), มะก้วยเทศ (เชียงใหม่), แดงตัน (สตูล), หมักหุ้ง (อีสาน), ก้วยดา (ยะลา), มะเต๊ะ (ปัตตานี), ลอกกอ (ใต้) ยางและเนื้อมะละกอดิบช่วยย่อยเนื้อ

สับปะรด (ทั่ว ๆ ไป), มะชะนัด, มะนัด (เชียงใหม่), ขุนทอง, ย่านัต (ภาคใต้), ย่านัต (พัทลุง), เนะชะ (กะเหรี่ยง), มาเนื่อ (เขมร) เนื้อสับปะรดช่วยย่อยเนื้อควรรับประทานหลังอาหาร

ตำลึง, ผักตำลึง (ทั่ว ๆ ไป), ผักแคบ (เชียงใหม่) ใช้ใบหรือยอดต้มแล้วก็ได้ รับประทานช่วยย่อยข้าว และแป้ง

ข้าว (ทั่ว ๆ ไป), ปาคี (มลายู), บาย (เขมร), มี (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี) เมื่อเอาข้าวเปลือก (ข้าวเจ้า) ไปเพาะให้งอกข้าวออกนั้นจะมีสารช่วยย่อยข้าวและแป้ง

ยาเจริญอาหาร

ปอกะเจา, กะเจา, กาเจา (ทั่ว ๆ ไป), เซ่ง, ปอเซ่ง (เชียงใหม่) ใช้ใบผัดรับประทาน

บอระเพ็ด (ทั่ว ๆ ไป) จู๋จาลิง, เจตมูลย่าน, เจตมูลหนาม (เชียงใหม่), หางหนู (อุตรราชธานี), เคือเขาส้อ (หนองคาย) ใช้เถารับประทาน

ระย้อม (ทั่ว ๆ ไป), เข็มแดง, ย่อมต้นหมา (เชียงใหม่), ขะหย่อมน้อย (เลย), ฮากยาขี้หิด (อีสาน), กะย้อม (ภาคใต้) ใช้รากรับประทานเจริญอาหาร

ยาแก้ปวดฟัน

เพ็ดพญาไพร หรือพลูป่า ใช้เถาแซเหล้าเอาหยอดฟันซี่ที่ปวด

กานพลู เอาดอกแซเหล้าหยอดฟัน

การบูร เอาอัดในโพรงฟันที่ปวด

ยาแก้ปวดเจ็บ

เอาตีปัส น้ำมะนาว กระเทียม กลือฝนในฝ่าละมี ใช้กวาดคอ

ยาแก้ริดสีดวงจมูก

กรวยป่า, กรวย, กลวย (ทั่ว ๆ ไป), ผีเสื้อหลวง ก้วย (เชียงใหม่), คอแลน (โคราช), ขุนเหยียง (สกลนคร) ใช้ใบสดผสมยาสูบ สูบ

ยาบรรเทาอาการหืด

ลำโพง, ลำโพงขาว (ทั่ว ๆ ไป), มะเขือบัว (เชียงใหม่) หรือลำโพงกาสลัก (ทั่ว ๆ ไป), มะเขือบ้าดอกดำ (เชียงใหม่) หรือลำโพงที่เกิดจากลำโพงทั้งสองอย่างผสมกัน คือต้นเหมือนลำโพงกาสลัก (เป็นสีม่วง) ส่วนดอกอาจซ้อนเหมือนกัน แต่เป็นสีขาว มีเส้นสีม่วงอ่อนอยู่บ้าง ทั้งสามชนิดนี้ใช้ดอกตากแห้งผสมบุหรี่ยาสูบ บรรเทาอาการหืดได้ดี

(ข้อควรระวัง : เมื่อรับประทานหรือบดสูบไม่ได้ จะมีอาการฟุ้งซ่านเหมือนคนบ้า)

หญ้าขัดใบป้อม (ทั่ว ๆ ไป), ตาลทราย (ประจวบคีรีขันธ์) ใช้ใบต้มเอาน้ำดื่ม

พระจันทร์ครึ่งซีก, บัวครึ่งซีก (ชัยนาท), บัวใบไม้ (จีน) ใช้ทั้งต้นบดรับประทาน แต่อย่าใช้มาก

โหราดินหมา ใช้ทั้งต้นรับประทาน เสนียด, โมรา (ทั่ว ๆ ไป), กะเหนียด (ภาคใต้), บัวขาว, กลาขาว, โมราขาว (เชียงใหม่), หูรา (นครพนม), หูหา (เลย) ใบแห้งหั่นมวนเป็นบุหรี่ยาสูบ บรรเทาอาการหืด

ยาแก้ไอ ผักอีหนู, นางน, อีหนู, อะหนู (ทั่ว ๆ ไป), ผักสาบ (เชียงใหม่) ใช้รากต้มรับประทาน

กระเทียม (ทั่ว ๆ ไป), หอมเทียม (เชียงใหม่), เทียม, หัวเทียม (ภาคใต้) ใช้หัวและเกลือฝนกับมะนาวหรืออาจผสมตีปัสด้วยก็ได้ ใช้กวาดคอหรือจิบ

แต้ว, สลิว (ทั่ว ๆ ไป) ตั้วดำ, ตั้วเสลา, ขี้ตั้ว, ขี้วัว (เชียงใหม่), ตั้ว (อุตรราชธานี), เต่า (อุตรราชธานี) ใช้ใบต้มรับประทาน

เสนียด, โมรา (หัว ๆ ไป), กระเหนียด (ภาคใต้), กุลาขาว, บัวขาว, บัวดำ, บัวขาว, โมราขาว, โมราดำ, (เชียงใหม่), หูรา (นครพนม), หูหา (เลย) ใช้ใบหรือราก 1 ส่วน ชงน้ำร้อน 10 ส่วน แล้วรับประทานครั้งละ 1-2 ช้อนแกง หรือใช้น้ำคั้นจากใบรับประทาน ครั้งละ 2 ช้อนชา ถ้าเอดองเหล้าให้ดื่มแค่เป็นยาจิบแต่น้อยเท่านั้น

สวาด (หัว ๆ ไป), หวาด (ภาคใต้), หนามขี้แฮด, ป่าขี้แฮด (เชียงใหม่), มะกาเลง (ไทยใหญ่), รำค, เวียด (สระบุรี, สุราษฎร์ธานี) ใช้ใบชงน้ำร้อนรับประทาน

ส้มกบ (หัว ๆ ไป), ส้มสังกำ (เชียงใหม่), ส้มส้ม (แพร่), เกล็ดหอยจืด (กรุงเทพฯ) ใช้น้ำที่คั้นได้จากเถาและใบจิบนิด ๆ ไม่ควรใช้มาก

ยาขับปัสสาวะ

แห้วหนู, หญ้าแห้วหนู, แห้วหนูใหญ่, แห้วหนูเล็ก (หัว ๆ ไป), เอียงหูจี่ (จีน) ใช้หนึ่งพายมือต้มน้ำรับประทาน หรือหัว 5 หัว บดผสมน้ำผึ้งรับประทาน

หญ้าคา, คา, คาหลวง (หัว ๆ ไป), ลาแล, ลาแดง (มลายู, ยะลา, ปัตตานี) ใช้รากง่า ต้มรับประทาน

ลำเจียก, เเตย (หัว ๆ ไป), ลำจวน, รัญจวน (กรุงเทพฯ) ลำมะเจียก (โคราช), เกียง (เชียงใหม่), ปาณะ (มลายู, นราธิวาส) ใช้รากลอย (รากอากาศ) ต้มรับประทาน

ไทรย้อย, ไทร, ไทรโยง (โคราช), ไช (เชียงใหม่), ไทรกระเบื้อง (ประจวบคีรีขันธ์), จาเรย (เขมร) ใช้จากย้อย หรือรากอากาศต้มรับประทาน

ไผ่สีสุก, ไผ่สีสุก ใช้ยอดอ่อนซึ่งยังมีใบม้วนอยู่ 3 ยอด หรือรากต้มน้ำดื่ม

ทองพันชั่ง, หญ้ามันไก่ ใบ และราก ทำเป็นยาขงดื่ม

หญ้าขี้ฉား (หัว ๆ ไป), หญ้าอ่อนน้อย, เขมมมัน (เชียงใหม่), หญ้าใบไฟ

(ภาคตะวันออก), หญ้าขิง, หญ้าหวาย, หญ้าครุน (ภาคใต้) ทำเป็นยาขงดื่ม

สับประรด (หัว ๆ ไป), มานัต, มะขะนัด (เชียงใหม่), ขุนทอง, ย่านัต (ภาคใต้), ย่านัต (พัทลุง), เนะชะ (กะเหรี่ยง-ตาก), มาเนื่อ (เขมร) ใช้เหง้าหรือจุกต้มเอาน้ำดื่ม

หญ้าปากควาย ใช้ทั้งต้มเอาน้ำดื่ม

หญ้าถอดปล้อง, หญ้าเงือก, หญ้าหนูหนวก (เชียงใหม่), แอปอ (กะเหรี่ยง) ใช้ทั้งต้นต้มน้ำดื่ม

หญ้าหนวดแมว, หญ้าหนวดเสือ (หัว ๆ ไป), พยัพเมฆ (กรุงเทพฯ) ใช้ทั้งต้นต้มน้ำดื่ม

หญ้าไทร, หญ้าไซ (ไทยภาคกลาง) ใช้ทั้งต้นต้มน้ำดื่ม

เตยหอม, หวานข้าวใหม่ (หัว ๆ ไป), พังลั้ง (จีน), ปาณะวอจิง (มลายู) ใช้ต้นและรากต้มน้ำดื่ม

ยาไล่แมลง

สาบเสือ (หัว ๆ ไป), หญ้าเสื่อหมอบ (กาญจนบุรี, สุพรรณบุรี, ราชบุรี), รำเคย (ระนอง), ผักคราด, บ้านร้าง (ราชบุรี), ขำ ผักคราด, ยี่สุ่นเจื่อน (สุราษฎร์ธานี), ฝรั่งเหาะ, ฝรั่งรัก (สุพรรณบุรี), หญ้าดอกขาว (สุโขทัย, ระนอง), ต้นฝรั่งเสด (จันทบุรี, ตราด), เบญจมาศ (ตราด), หญ้าเมืองวาย (เชียงใหม่), พาหัง (ไทยใหญ่, เชียงใหม่), หญ้าดงรัง, หญ้าพระศรีไอยสวรงค์ (สระบุรี), มังกระต่าย (อุดรธานี), หญ้าลิ้นเมือง (หนองคาย), หญ้าเลาฮ้าง (ขอนแก่น), สะพัง (เลย), หมาหลง (ศรีราชา ชลบุรี), นองแสงเปริง (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่), ไข่มุก (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), หญ้าเมืองฮ้าง, หญ้าเหม็น (อีสาน), เขโปกย (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่), มนทน (เพชรบูรณ์) ใช้ใบและยอดอ่อนขยี้ทาพอกแผลสด อาจผสมปูนแดงด้วยก็ได้ ห้ามเลือด

หญ้าผสมแล้ว ใช้ใบขยี้ทาบาดแผล

บัวหลวง เอาผักที่แคะลูกบัวออก

แล้ว โขลกเอาน้ำใส่แผลสด

ขิงขัณฑ์, ประดู่ขิงขัณฑ์ (หัว ๆ ไป), คูสุแคน, เกิดแดง, เกิดค้างใหญ่ (เชียงใหม่), พุงเกลบ (สระบุรี), คูลาย (ลำปาง), พุงแดง (นครไทย พิษณุโลก) ใช้เปลือกต้มน้ำชาระล้างบาดแผล

ว่านไถ่น้อย หรือละอองไฟฟ้า (หัว ๆ ไป), กูดผัว, กูดพาน (เชียงใหม่), กูดเสือ, โพลี (ปัตตานี) ใช้ขนของมันใส่แผล

หนูมานประสานกาย (หัว ๆ ไป), ขิดสะลั้ง (จีน) ใช้ใบโขลกรับประทาน ทำให้เลือดหยุดได้

ยาแก้กลากเกลื้อน

ขุมเห็ดเทศ, ขุมเห็ดใหญ่, ขุมเห็ด (หัว ๆ ไป), ลับหมื่นหลวง, หญ้าเล็บหมื่นหลวง, ขี้คาก, หมากกะลิงเทศ (เชียงใหม่), ใช้ใบและรากโขลกทาบริเวณที่เป็น

น้อยหน่า (หัว ๆ ไป), นอแน, มะนอแน, มะแน (เชียงใหม่), หมักเขียบ (อีสาน), เตียบ (เขมร), น้อยแน (ภาคใต้), ลาหนัง (ปัตตานี), มะอจ่า (เงี้ยว) ใช้ใบโขลกทาบริเวณที่เป็น

ทองพันชั่ง, หญ้ามันไก่ ใช้ใบโขลกทาบริเวณที่เป็น

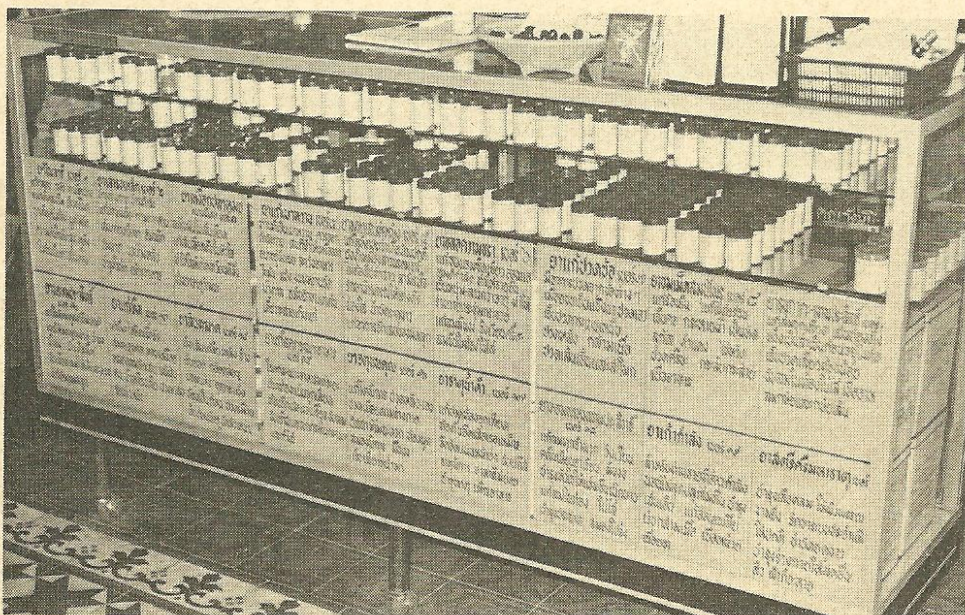
กระเทียม (หัว ๆ ไป), หอมเทียม (เชียงใหม่), เทียม, หัวเทียม (ภาคใต้) เอาหัวกระเทียมบีบแล้วทาบริเวณที่เป็นบ่อย ๆ

ยาฆ่าเหา โลน

หนอนตายหยาก, หนอนตายหยากเล็ก (หัว ๆ ไป), ไปมดงาม (สระบุรี), กระพืดหนู (ตะวันออก) ใช้รากโขลกละเอียดผสมน้ำแล้วเอาใส่หัวและบริเวณที่มีเหา ไร โลน

น้อยหน่า (หัว ๆ ไป), นอแน, มะนอแน, มะแน (เชียงใหม่), หมักเขียบ (อีสาน), เตียบ (เขมร), น้อยแน (ใต้), ลาหนัง (ปัตตานี), มะอจ่า (เงี้ยว) ใช้ใบและเมล็ดโขลกใส่บริเวณที่เป็น

บวบขม (หัว ๆ ไป), มะนอยจา (เชียงใหม่)

ใหม่) ใช้ลูกฟักกลางออกสองท่อน แล้วบีบน้ำข้างในใส่บริเวณที่เป็น

หางไหลแดง (หัว ๆ ไป), โส่ตัน (จัน), กะถั่วเพาะ (เพชรบุรี), อดน้ำ (สุราษฎร์ธานี), เคื่อไหลน้ำ, หางไหลแดง (เชียงใหม่) ใช้รากทุบแช่น้ำเอาน้ำนั้นทาบริเวณที่เป็น อาจใช้ร่วมกับยาอื่นได้ นอกจากนี้ยังใช้ฆ่าแมลงที่รบกวนพืชไร่อีกด้วย โดยผสมสบูลงไปเพื่อช่วยให้น้ำยาเกาะติดต้นพืชได้นาน ๆ เมื่อฉีดไปแล้ว

ขอบชะนาง (ภาคกลาง), หล้ามูกมาย (สระบุรี, ลพบุรี, อีสาน) หล้าหนอนตาย (เชียงใหม่) ใช้ทั้งต้นโขลกเอาน้ำทาบริเวณที่เป็น
ยาแก้สัตว์ กัด ต่อย

คนที่ (หัว ๆ ไป), มูลเพ็ง (ตาก), ผีเสื่อน้อย, สีสื่อน้อย (เชียงใหม่), คนที่สอทะเล (เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, กาญจนบุรี) ใช้รากแช่น้ำทาบริเวณที่โดนกัดต่อย

ผักหรือแพง (ภาคกลาง), ผักหม่น, ผักขี้หนู (เชียงใหม่), ขี้พรว (ภาคใต้) ใช้ใส่ในทาบริเวณที่เป็น

ผักบุ้งทะเล (หัว ๆ ไป), ละมูเลาะห์ (มลายู, นราธิวาส) ใช้ใบโขลกพอกถอนพิษแมงกระพรุนไฟ

ผักกาดส้ม ใช้ใบโขลกพอกถอนพิษผึ้งต่อย

ไม้ห้ายายม่อม, ไม้เท้าฤาษี (หัว ๆ ไป), พระยารากเดี่ยว (ภาคใต้), พญาลิงจ๋อน, พญาเลงจ๋อน (เชียงใหม่) ใช้รากฝนกับน้ำทา

เจตมูลเพลิงแดง (ภาคกลาง), ปัดบัวแดง (อีสาน), ไฟใต้ดิน (ภาคใต้) ใช้รากแช่น้ำหรือเหล้าทาบริเวณที่เป็น

(ข้อควรระวัง ก่อนใช้เมื่อเอาขึ้นจากดินใหม่ ๆ ควรผึ่งแดดหรือลมไว้ก่อน ห้ามใช้ทันทีเพราะจะทำให้ผิวหนังไหม้ได้)

เกล็ดนาคราช (ประจวบคีรีขันธ์), นาคราช (ภาคกลาง), กีบม้าลม (เชียงใหม่), มันเหี้ย, อีเยะ (ชลบุรี) ใช้แง่ฝนกับน้ำทา

สันพร้าวมอย, เฌียงพร้าวมัน, เกียงพา, ลำมะวา จัน, ต้นกระดุกดำ (หัว ๆ ไป), แสนทะแมน (ตราด) ใช้ฝนกับน้ำทา

ยาแก้ปวดกล้ามเนื้อ

เนื้อหมากดิบสด ใช้ฟันใหม่ ๆ เอาทาที่ชอกนิ้วเท้าหลาย ๆ ครั้ง

ยาแก้ลักปิดลักเปิด

คืออาการที่เลือดออกตามไรฟัน

เนื้อหุ้มเมล็ดทับทิม เอารับประทาน

เนื้อลูกฝรั่งดิบ เอารับประทาน

ใบสนเขา, จ้อง (อุบลราชธานี) หรือ

เฌียง (กะเหรี่ยง) ต้มเอาน้ำดื่ม

มะนาว รับประทานบ่อย ๆ

ส้ม รับประทานบ่อย ๆ

มะขามป้อม รับประทานบ่อย ๆ

พริกสด รับประทานบ่อย ๆ (ถ้าไม่ต้องการให้เผ็ดมาก เอาใส่ออกเสียก่อน)

ยาแก้ริดสีดวงทวาร

เพชรสังฆาต (หัว ๆ ไป), ขันข้อ (ระยอง), สามร้อยต่อ (ประจวบคีรีขันธ์), เพชรสังฆาต หรือต้นชะมาต (กรุงเทพฯ) ใช้ส่วนของเถาและใบจิมปลาเจ้า หรือกะปิเป็นอาหารบ่อย ๆ

ยาแก้หิด

ระย่อม (หัว ๆ ไป), เข้มแดง, ย่อมต้นหมา (เชียงใหม่), กะหย่อม, ชะยอมน้อย (เลย), ฮากยาขี้หิด (อีสาน) ใช้รากตำผสมกับน้ำมันมะพร้าวทา

หั้น (หัว ๆ ไป), หั้นหรือหั้นลัด (ภาคใต้), กระเบาเลือด (พิษณุโลก), สมิงคำราม (พิจิตร) ใช้ลูกโขลกจนมีน้ำมันออก แล้วใช้น้ำมันนั้นทา

ยาแก้เห็บขา

ใช้ราละเอียดยัดตุนเป็นอาหาร

ยาแก้ตาฟาง

ดักเปิด กินเป็นอาหาร

ดักไก่ กินเป็นอาหาร

ดักปลากระเบน กินเป็นอาหาร จะใช้น้ำมันจากดักก็ได้

ดักปลาฉลาม กินเป็นอาหาร จะใช้น้ำมันจากดักก็ได้

ข้อคิดส่งท้าย : สมุนไพรควรใช้ให้ถูก

● ควรเลือกสมุนไพรให้ถูกต้อง เนื่องจากสมุนไพรมีชื่อซ้ำกันมากและยังมีชื่อท้องถิ่นที่เรียกแตกต่างกันออกไปอีกมากทำให้สับสนได้ การนำสมุนไพรมาใช้ผิดต้น นอกจากจะไม่มีผลทางการรักษาแล้ว บางชนิดยังอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ด้วย

● ถ้าเป็นยารับประทาน ต้องใช้ให้ถูกขนาด ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะถ้าใช้ผิดขนาดอาจเกิดพิษได้

● ส่วนที่นำมาใช้ต้องใช้ให้ถูกส่วน เช่น ราก ต้น ใบ เมล็ด ผล แก่ ผลอ่อน หรือเปลือก เป็นต้น

ประหัยัด

● **ต้องใช้ให้ถูกวิธี** บางชนิดต้องใช้
ทันสัด บางชนิดต้องใช้ต้ม เป็นต้น หาก
ใช้ไม่ถูกวิธีนอกจากจะไม่มีผลทางการรักษา
แล้ว ยังอาจก่อให้เกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึง
ประสงค์ได้

● **ต้องใช้ยาให้ถูกกับโรค** เป็นต้นว่า
ถ้าเกิดอาการท้องผูกต้องใช้ยาที่ช่วยระบาย
หรือถ่ายท้อง ถ้าไปใช้ยาที่มีฤทธิ์ฝาดสมาน
จะยิ่งทำให้ท้องผูกยิ่งขึ้น

● **ต้องระมัดระวังเกี่ยวกับความสะอาด**
ของสมุนไพรที่ใช้ ตลอดจนถึงเครื่องมือ
เครื่องใช้ในการเตรียม ถ้าไม่สะอาดแล้ว
อาจทำให้เกิดโรคหรือเป็นเหตุให้เกิดโรคแทรก
ซ้อนได้

● **ถ้าเป็นโรคที่สามารถติดต่อได้ต้อง**
ระมัดระวัง เช่น โรคผิวหนัง บิด ต้อง
ระมัดระวังการติดต่อ ถ้าเป็นโรคผิวหนังต้อง
ระมัดระวังความสะอาดของเสื้อผ้า ร่างกาย
และห้ามใช้สิ่งของร่วมกับผู้ที่เป็นโรค สำ
หรับอาการท้องเดิน ควรระมัดระวังแมลง
วันที่มาตามอุจจาระซึ่งสามารถเป็นพาหะ
นำเชื้อได้ เป็นต้น

มากมาจากร้อย น้อยมาจากสิบ

รู้จักหยิบ รู้จักใช้ ไม่ขัดสน

รู้บำรุง รักษาไว้ ให้คงทน

สร้างชีพตน ตามหลักซึ่ง พึ่งตนเอง

งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข

ย่อมสิ้นทุกข์ ใดใด ไหนข่มเหง

สุจริต คิดการณไถล ไม่กลัวเกรง

คือบทเพลง แห่งชีวิต จิตเบิกบาน

จงทำดี มีศีลธรรม ถือความสัตย์

รู้ประหัยัด ย่อมจัก มีหลักฐาน

ทำพุดคิด กิจใด ให้เหมาะกาล

รู้ประมาณ ฐานะตน พันระกำ

ราษฎร์ประหัยัด รัฐประเทือง เมืองสงบ

ครอบครวัพบ อบอุ่นใจ ไม่ตกต่ำ

ประเทศชาติ รุ่งเรือง เป็นเมืองธรรม

ประชาดำ รงสุข ทั่วทุกทาง

การประหัยัด ฝ่าความจน พ้นความทุกข์

ในยามยุค ข้าวของ แพงหมองหมาง

รู้อดออม ถนอมใช้ ไม่อับปาง

รู้หนีห่าง อบายมุข สุขสมปอง

ประหัยัดกาย หมายมี ศักดิ์ศรีมาก

ประหัยัดปาก พ้นความ ตามสนอง

ประหัยัดใจ ใฝ่ดี มีธรรมครอง

ประหัยัดทอง สิ้นทรัพย์ ไม่อับจน

● **สำนวนกลอนที่ชนะรางวัลที่ 2** จากการแข่งขันประกวดกลอนปลุกฝังอุดมการณ์ของชาติ
เรื่อง “ประหัยัด” ทางสถานีวิทยุ 01-ทอ. ดอนเมือง

ผู้แต่ง กำธร จินดาหลวง

“ชมรมนักกลอนเชียงใหม่-ลำพูน” 96/1 หมู่ 1 ต.ต้นเปา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50130

ภาษาไทยของเรา

“ประชาชาติ” กับ “ประชาธิปไตย”

สังคม ศรีราช

ประชาธิปไตยมิได้มีคุณค่าเฉพาะความหมายและรากศัพท์เท่านั้น แต่ที่สำคัญยิ่งไปกว่าก็คือทำอย่างไรจึงจะทำให้ทุกคนมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกฎหมาย และแนวทางประชาธิปไตย

ปราศจากเอกลักษณ์ทางการเมือง หรือการปกครองตนเอง คือ ไม่มีอำนาจอธิปไตย หรือเอกราชของตนเอง ในกรณีเช่นนี้ จึงยังเรียกไม่ได้ว่าเป็นชาติ หรือ ประชาชาติ ในความหมายที่สมบูรณ์ ในทางตรงกันข้าม รัฐหรือชาติอาจดำรงอยู่ได้โดยรวมเอาคนหลายชนชาติเข้าไว้ด้วยกัน หรือไม่จำเป็นต้องรวมชนชาติเดียวกันทั้งหมดไว้ในประเทศเดียวกัน ในพจนานุกรมฉบับเดียวกันนี้ อธิบายคำ People (2) ตรงกับบทนิยามในพจนานุกรมฉบับปรับปรุงว่า หมายถึง ประชาชนทั้งหมดที่เป็นพลเมืองของรัฐ ประชาชนดังกล่าวมีลักษณะสำคัญอยู่ที่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางการเมืองการปกครอง

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประชาชาติ นั้นหมายถึงกลุ่มคนในชาติที่มีความรู้สึกเป็นปึกแผ่น และมีความจงรักภักดีร่วมกันอันเนื่องมาจากความสำนึกว่า พวกตนมีลักษณะบางอย่างเหมือนกัน เช่นเกิดในภูมิภาคเดียวกันมีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ประวัติความเป็นมา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน หรือต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา ต่างภาษา และต่างขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมกัน แต่อยู่ในปกครองรัฐบาลเดียวกัน มีความยึดมั่นในอธิปไตยและเอกราชของประเทศ มีการส่งเสริมความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชาติ ตลอด

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นเวลาร่วม 50 ปีมาแล้ว คำว่า “ประชาธิปไตย” ได้มีการพูดถึงทั้งในหมู่ประชาชนทั้งในวงราชการอย่างกว้างขวางตั้งแต่บัดนั้นจนกระทั่งในปัจจุบันนี้ ผู้เขียนจึงใคร่ขอแนะนำคำว่า “ประชาธิปไตย” ในเนื้อหาทางหลักวิชามาเล่าสู่ฟังว่าคืออะไรกันแน่ และเนื่องจากคำนี้แฝงอยู่ด้วยคำ “ประชา” ซึ่งแปลว่า หมู่คนที่

เป็นเจ้าของอธิปไตยโดยหลักการอยู่ จึงขอแนะนำคำว่า “ประชาชาติ” มาเล่าเป็นการนำทางก่อน ซึ่งข้อความทั้งสองเรื่องนี้นำมาจากสารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

หรือ ประชาชาติ ในหนังสือวิทยาสารานุกรมพระนิพนธ์ของ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ อธิบายคำว่า “ประชาชาติ” ไว้ว่า “**ประชาชนที่รวมกันเข้าเป็นชาติ หรือ เป็นส่วนหนึ่งของชาติ**” ภาษาอังกฤษเรียกว่า พีเปิล (People) ฝรั่งเศสเรียกว่า เป็ปเปอระ (Peuple) เช่น The Siamese People ประชาชาติไทย ซึ่งหมายถึงชาติไทย หรือ The peoples of India บรรดาประชาชาติแห่งอินเดีย คือ หมายถึงเหล่าฮินดู เหล่าอิสลาม เหล่าปาร์ซี ฯลฯ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2524 อธิบายความหมายของคำ Nation ไว้ว่า ชนชาติซึ่งได้สัมฤทธิ์ถึงขั้นสุดท้ายของการรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว แสดงออกด้วยการมีโครงสร้างทางการเมือง และตั้งหลักแหล่งในดินแดนที่เป็นของตนเอง ชนชาติอาจดำรงอยู่ได้โดย

จนมีการเสริมสร้างความยุติธรรมความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ ของรัฐที่พวกตนเป็นพลเมืองนั้น ประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันถือว่า ประชาชนเป็นสำคัญ เพราะประชาชนกับชาติถือว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ภาษาอังกฤษเรียกว่า Nation-State หรือชาติ-รัฐ รัฐ คือ การแสดงออกของความเป็นชาติ ประชาชนจะบรรลุถึงอุดมการณ์สูงส่ง ซึ่งรัฐจะได้สัมฤทธิ์ผลถึงขั้นสุดท้ายของการรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวได้ ก็โดยการสร้างรัฐขึ้นมา ในสมัยปัจจุบันรัฐประกอบด้วยรัฐบาลและสถาบันต่าง ๆ ซึ่งจะทำงานเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายปลายทางและอุดมการณ์ต่าง ๆ ของชาติ

ประชาชาติของประเทศไทยที่อยู่ในปกครองอันเดียวกัน ทั้งในสมัยระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และในสมัยที่เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ใต้กฎหมาย ถือเคร่งอยู่เสมอในหลักที่ว่า ประชาชาติของไทยซึ่งอยู่ร่วมกันในประเทศต่างก็ร่วมสมัครสมานสามัคคี รักประเทศที่ตนมีภูมิภินาอยู่ ประพฤติตนเป็นเพื่อนร่วมชาติโดยแท้เรื่อยมา ซึ่งนับได้ว่าได้สัมฤทธิ์ถึงขั้นสุดท้ายของการรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว รักษาเอกลักษณ์ทางการเมืองหรือการปกครองของตนไว้อย่างเหนียวแน่น

สำหรับเรื่องประชาธิปไตยนั้น พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ให้บทนิยามไว้ว่า น. “แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่” หนังสือ “พจนานุกรมวิชาสังคมศาสตร์” อธิบายว่า “ประชาธิปไตยก่อนข้างจะเป็นผลพลอยได้ของการคลี่คลายขยายตัวทั้งหมดของอารยธรรมตะวันตก แล้วแผ่ขยายตัวมาสู่โลกตะวันออกในระยะเวลา 100 ปีเศษมานี้เอง” ส่วนประธานาธิบดี เอברהแฮมลินคอล์น แห่งสหรัฐอเมริกาให้คำจำกัดความว่า ประชาธิปไตย “เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน” รายงานฉบับ

หนึ่ง ขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เมื่อ พ.ศ. 2493 ย้ำถึงความสำคัญของประชาธิปไตยว่า “เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของโลก นักการเมืองที่ปฏิบัติงานของตนและนักทฤษฎีการเมืองตกลงที่จะเน้นลักษณะประชาธิปไตยของสถาบันต่าง ๆ ที่ตนปกป้องรักษาและของทฤษฎีที่ตนเสนอ” อันที่จริง ประชาธิปไตยปรากฏว่า เป็นแบบการปกครองของกรีกโบราณประมาณ 500 ปี ก่อนคริสตกาล หรือราวสมัยพุทธกาล แต่ก็ยังเป็นประชาธิปไตยแบบที่ราษฎรมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ไม่มีผู้แทนราษฎรเป็นปากเสียงของตน เช่น ในนครเอเธนส์เป็นต้น ครั้นกรุงโรมได้เป็นสาธารณรัฐเมื่อ 509 ปีก่อนคริสตกาล ก็ได้นำหลักประชาธิปไตยมาใช้ เช่น ก็มีการเลือกตั้งกงสุลเป็นหัวหน้ารัฐบาล เป็นต้น แต่หลักประชาธิปไตยดังกล่าวนี้ต้องเลิกล้ม เมื่อออกตาเวียส ประกาศยกตนเองเป็นพระเจ้าจักรพรรดิออกัสตัสแห่งโรม เมื่อ 27 ปีก่อนคริสตกาล

ตั้งแต่กรุงโรมเป็นจักรวรรดิใน พ.ศ. 516 จนถึง พ.ศ. 1759 ไม่ปรากฏว่ามีการปกครองแบบประชาธิปไตยในยุโรป อังกฤษเป็นประเทศแรกที่ได้เริ่มปฏิบัติการตามหลักประชาธิปไตยอีก เนื่องจากพระเจ้าจอห์นซึ่งปกครองประเทศระหว่าง พ.ศ. 1742-1759 ได้ปกครองบ้านเมืองเป็นที่เดือดร้อนอย่างยิ่งแก่บรรดาขุนนางและประชาชนซึ่งได้บังคับให้พระองค์ลงพระนามในกฎบัตรฉบับใหญ่ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 1759 ที่เมืองรันนีมิด ซึ่งถือกันว่า เป็นเอกสารสำคัญฉบับแรก ที่รักษาสติของขุนนางและราษฎรภายในวงจำกัด เช่น

1. ห้ามเก็บค่าธรรมเนียม และเงินช่วยเหลือจากขุนนางโดยไม่ได้รับความยินยอมจากสภาใหญ่

2. ห้ามจับและจำขังหรือริบทรัพย์สมบัติของเสรีชน หรือ ประกาศเป็นบุคคลนอกกฎหมาย หรือรบกวนด้วยวิธีใดก็ตาม

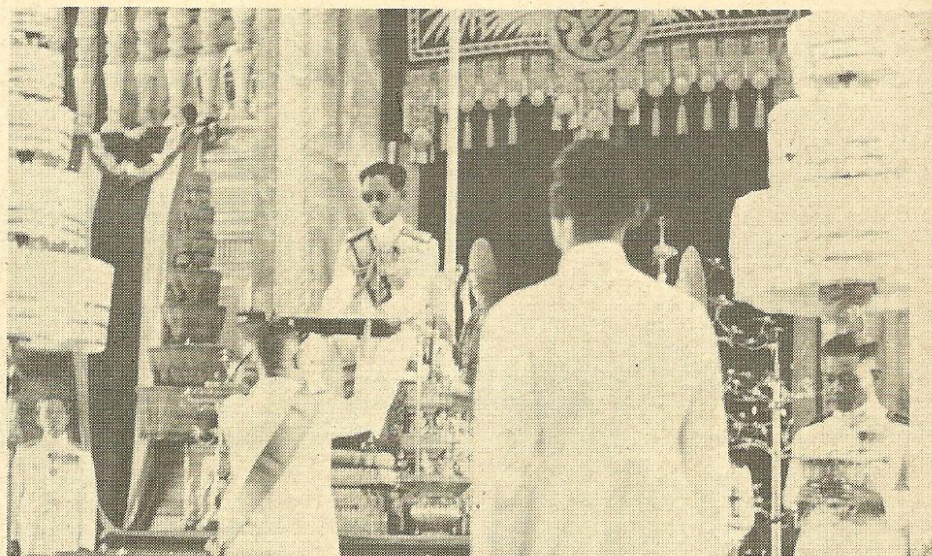
นอกจากนี้ จะไม่ถือว่าเสรีชนเป็นศัตรู หรือส่งคนบงการ เว้นไว้แต่ในกรณีที่มีคำตัดสินทางกฎหมายของผู้ที่มีฐานะเท่ากัน และโดยอาศัยกฎหมายแผ่นดิน

ต่อมา เมื่อไซมอน เดอ มงต์ฟอร์ต ทำศิกรบนพระเจ้าเฮนรีที่ 3 พ.ศ. 1759-1815 ได้ดำเนินการต่อไปตามกฎบัตรฉบับใหญ่โดยเรียกสภาใหญ่ มาประชุมกันในปี พ.ศ. 1808 เพื่อปรึกษาดังกล่าวมีชื่อว่า ปาร์เลียเมนต์ ซึ่งเป็นคำที่เลือกเฟ้นมาจากคำละตินว่า *Parliamentum* แปลว่า “สภาที่ปรึกษาและอภิปรายกัน” นับว่าเป็นครั้งแรกที่คำนี้ได้ใช้ในประเทศอังกฤษ สมาชิกประกอบด้วย “อัศวิน” คือ ขุนนาง 2 คน จากมณฑลแต่ละแห่งและชาวเมือง 2 คน จากแต่ละจังหวัดในรัฐบาลต่อ ๆ มา นับตั้งแต่พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 1 พ.ศ. 1815-1850 ซึ่งได้รับยกย่องว่า ทรงพระปรีชาสามารถยอดเยี่ยมในการปกครอง และกฎหมายรัฐสภาหรือปาร์เลียเมนต์ เริ่มมีระเบียบแบบแผนซึ่งมีชื่อว่า “รัฐสภาแบบอย่าง” ใน พ.ศ. 1835 ต่อมา เจ้านาย และขุนนางฝ่ายคริสต์จักร และฝ่ายอาณาจักรที่เป็นสมาชิกรัฐสภา ได้แยกไปประชุมกันในสภาขุนนาง ฝ่ายผู้แทนชาวเมืองสมัครใจที่จะประชุมกันในสภาสามัญ ณ กรุงลอนดอน กฎบัตรฉบับใหญ่ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญอังกฤษประกอบด้วยกฎหมายและประเพณีที่ได้ประกาศใช้ในสมัยต่าง ๆ นับตั้งแต่สมัยกฎบัตรฉบับใหญ่เป็นต้นมา เช่น กฎาสติ พ.ศ. 2171 พระราชบัญญัติว่าด้วย สิทธิต่าง ๆ พ.ศ. 2232 พระราชบัญญัติว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์หรือกฎมนเฑียรบาล พ.ศ. 2244 และพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐสภา พ.ศ. 2454 เป็นต้น รัฐธรรมนูญอังกฤษจึงเป็นแบบที่มีได้ลิดิต ซึ่งแตกต่างกับรัฐธรรมนูญแบบลิติต ซึ่งแบ่งออกเป็นหมวดบท และ มาตรา เช่น รัฐธรรมนูญของไทย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ ฝรั่งเศส เป็นต้น

ในอังกฤษ รัฐบาลที่บริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นพรรคทอริ หรืออนุรักษนิยม หรือ พรรควิก หรือ เสรีนิยม ได้จัดการตราพระราชบัญญัติปฏิรูปรัฐสภาหลายฉบับเพื่อย้ายสิทธิการเมืองแก่พลเมืองเพิ่มขึ้น ฉบับ พ.ศ. 2375 ให้สิทธิการเมืองแก่ชนชั้นกลาง หรือชนชั้นที่มีทรัพย์สินสมบัติอยู่บ้าง ฉบับ พ.ศ. 2410 ให้สิทธิการเมืองแก่ชนชั้นกรรมาชีพ ส่วนฉบับ พ.ศ. 2427 ฉบับ พ.ศ. 2461 และ ฉบับ พ.ศ. 2471 ให้สิทธิเช่นเดียวกันแก่ลูกจ้าง ชาวนา สตรีที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และสตรีที่บรรลุนิติภาวะตามลำดับเป็นอันว่าอังกฤษเป็นประเทศประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข

การปกครองแบบประชาธิปไตยได้แผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวางโดยใช้กำลังล้มอำนาจของผู้ปกครองในระยะเวลา 100 ปีเศษ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 พ.ศ. 2457-2461 ชาวอเมริกันได้ทำการปฏิวัติ หรือ สงครามอิสรภาพกับอังกฤษ เพื่อสถาปนาสหรัฐอเมริกา ใน พ.ศ. 2329 และชาวฝรั่งเศสได้ทำการปฏิวัติใน พ.ศ.2332 เพื่อตั้งประเทศของตนเป็นสาธารณรัฐเป็นต้นฝ่ายญี่ปุ่นในสมัยปฏิรูปบ้านเมืองของตนได้แสดงว่านิยมประชาธิปไตยโดยตรารัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2431 สนับสนุนให้มีพระจักรพรรดิเป็นองค์ประมุข

รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นหลักของการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศต่าง ๆ ย่อมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ก็แล้วแต่สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศาสนา และจิตใจ หรือความคิดเห็นของประชากรในประเทศเหล่านั้น หนังสือพจนานุกรมวิชาสังคมศาสตร์ มีข้อความแห่งหนึ่งว่า “ประชาธิปไตยดังที่ ประธานาธิบดีวูดโรว์วิลสันได้กล่าวไว้ว่า เป็นการปกครองแบบที่ยากที่สุด เพราะฉะนั้น เราไม่สามารถหวังได้ว่า จะส่งแบบตะวันตกที่สมบูรณ์

ออกไป ณ ต่างประเทศ” สำหรับประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎรเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เปิดศักราชประชาธิปไตย ประเทศไทยได้เปลี่ยนมาปกครองตามระบอบปรีimitาญาสิทธิราชย์ และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญหลายฉบับ

รัฐธรรมนูญเหล่านี้ ประกอบด้วยหลักการที่เหมือนกันหลายข้อ เช่น

1. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์ประมุขของราชอาณาจักรไทย
 2. รัฐสภาประกอบด้วย หนึ่งหรือสองสภา แล้วแต่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้
- รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475 กำหนดให้มีสภาผู้แทนราษฎรสภาเดียว แต่สมาชิกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 เลือกตั้งโดยราษฎร และประเภทที่ 2 ได้รับการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ ตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2489 ประกอบด้วย พฤษสภา และสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกพฤษสภา ได้รับเลือกตั้งโดยสภาผู้แทนราษฎร ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเลือกตั้งโดยราษฎร

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2492 ประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาได้แก่ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว และสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร ได้รับเลือกตั้งโดยราษฎร

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2511 ประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้รับเลือกตั้งโดยราษฎร

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517 ประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เป็นผู้ที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเลือกตั้งโดยราษฎร

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 ประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้แต่งตั้งโดยวิธีเดียวกับในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517

3. พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของรัฐสภา นายกรัฐมนตรีจัดตั้งคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินโดยอาศัยเสียงข้างมากในรัฐสภาสันับสนุน

4. ชาวไทยมีสิทธิเสรีภาพ หน้าที่และความเสมอภาค ภายใต้บังคับแห่งบทกฎหมาย เช่น มีสิทธิในทรัพย์สินสมบัติมีสิทธิที่จะทำงานประกอบอาชีพตามความสมัครใจ มีสิทธิที่จะเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีสิทธิที่จะสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น.

เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น

มะเขือเทศ

เพชรแห่งพืชผัก

ชาคริต จุลกะเสวี

มะเขือเทศในอดีต

เมื่อพูดถึงมะเขือเทศ ทุกคนคงจะสามารถสร้างมโนภาพเกี่ยวกับลักษณะของมันได้ดีว่าเป็นผักหรือผลไม้ชนิดหนึ่ง ที่มีลักษณะเป็นลูกกลม ๆ ผิวสีแดงสดภายในผลมีเมล็ดเล็ก ๆ จำนวนหนึ่ง เหมาะที่จะนำไปบริโภคทั้งรูปสด ๆ แห้ง หรือทำเป็นน้ำมะเขือเทศและคงจะเข้าใจอีกว่าสินค้าชนิดนี้ไม่น่าจะมีปัญหาอะไรนัก เนื่องจากสามารถหาмаาบริโภคได้ตลอดทั้งปีซึ่งความเป็นจริงก็เป็นอย่างนั้น ถ้าหากพิจารณาในแง่ของผู้บริโภค

แต่ถ้าหันมาพิจารณาในแง่ความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม มะเขือเทศก็ได้เป็นอย่างดีที่คิดเอาไว้ ทั้งนี้เพราะพันธุ์มะเขือเทศที่ปลูกมากในขณะนี้คือพันธุ์สิดา (พันธุ์พื้นเมืองของไทยที่ได้มาจากสหรัฐอเมริกา) นั้นเหมาะสำหรับส่งขายในท้องตลาดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่เหมาะที่จะส่งเข้าโรงงานอุตสาหกรรมได้จึงทำให้โรงงานอุตสาหกรรมมะเขือเทศส่วนใหญ่ ต้องเผชิญกับปัญหาที่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง อาทิปัญหาเรื่องขนาดและความหนาของผล สี ส่วนประกอบของน้ำตาลและวิตามินซีภายในผลต่ำ ผลมีความเป็นกรดเป็นด่างสูง และแตกหรือเน่าเสียได้ง่ายในระหว่างการขนส่ง เป็นต้น

ปัญหาเหล่านี้จึงนับว่าเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่มาจำกัดขอบเขต หรือแนวทางการพัฒนาการขยายตลาดมะเขือเทศของไทยไปยังตลาดต่างประเทศ

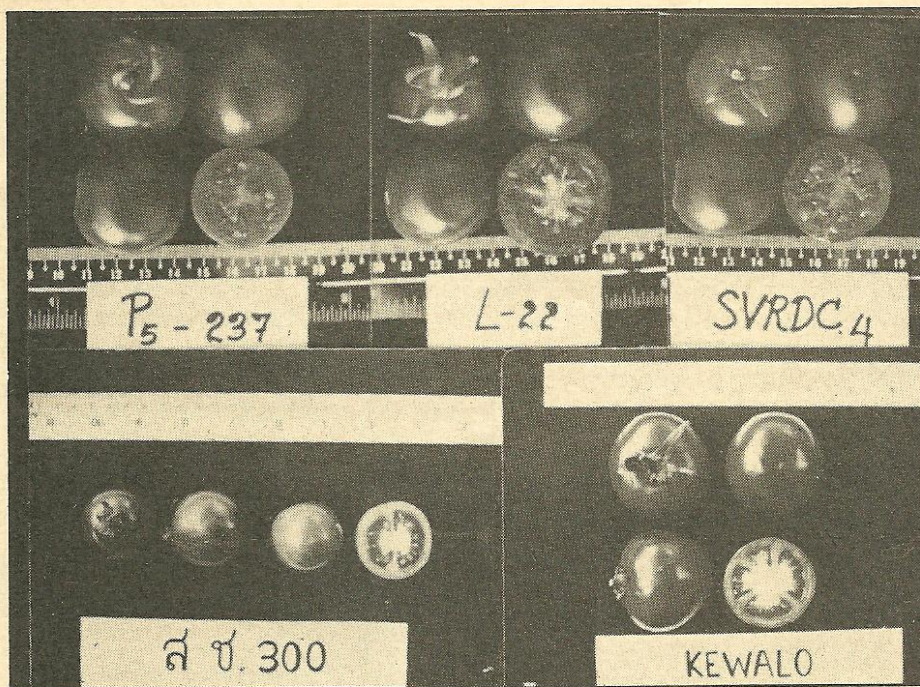
ดังนั้นในอดีตที่ผ่านมา จึงทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกผลิตภัณฑ์มะเขือเทศคือ น้ำมะเขือเทศได้เพียงเล็กน้อยและมีประเทศลูกค้าเพียงไม่กี่ประเทศในภูมิภาคเอเชียเท่านั้น

มะเขือเทศก็เป็นอีกพืชหนึ่ง ที่ชอบอากาศหนาวเย็น ผลมะเขือเทศที่ออกในช่วงฤดูหนาวจะมีคุณสมบัติเป็นพิเศษ มะเขือเทศมีอยู่มากมายหลายสิบพันธุ์ คนไทยเราได้เริ่มรู้จักกินมะเขือเทศกันเมื่อในราวปี พ.ศ. 2506 นี้เอง โดยฝีมือการประชาสัมพันธ์แนะนำของท่านปรมาจารย์ใหญ่ทางการเกษตรของเมืองไทย คือศาสตราจารย์ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ อดีตอธิการบดีคนสำคัญของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ ท่านได้นำเรื่องราวของมะเขือเทศมาเผยแพร่ต่อประชาชนพร้อมทั้งปลูกต้นมะเขือเทศพันธุ์ต่าง ๆ ให้ประชาชนได้ชมและเก็บผลสด ๆ มาชิมกันได้เป็นครั้งแรกใน “งานวันเกษตร” ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ริเริ่มจัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2506 นอกจากท่านจะให้บริการความรู้ทางด้านการเพาะ

ปลูกมะเขือเทศแล้ว ยังได้จัดผลมะเขือเทศต่าง ๆ รูปลักษณะและสีสรรสวยงามพันธุ์ต่าง ๆ ให้ชิมกันด้วย ประชาชนที่มาชมงานวันเกษตรที่บางเขนครั้งนั้น จึงติดอกติดใจรู้จักปลูก รู้จักกินมะเขือเทศกันดีขึ้นตั้งแต่นั้นมา

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่ายินดีที่หน่วยงานของรัฐ ไม่ได้มองข้ามความสำคัญของมะเขือเทศไปแต่กลับได้มีการริเริ่มปรับปรุงและคัดเลือกพันธุ์มะเขือเทศที่ดี ตลอดจนการใช้สารฮอร์โมน และทดลองให้น้ำตาลพื้นที่ช่อดอก เพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิตของมะเขือเทศที่ปลูกนอกฤดูกาล (ฤดูร้อนและฤดูฝน) จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้มีผลผลิตมะเขือเทศที่มีคุณภาพดีพอ ตามที่โรงงานอุตสาหกรรมต้องการ อีกทั้งสามารถช่วยให้มีผลผลิตในปริมาณที่เพียงพอจะป้อนโรงงานได้ตลอดทั้งปี ซึ่งต่างจากในอดีตที่โรงงานอุตสาหกรรมมีมะเขือเทศป้อนโรงงานเพียงพอแต่เฉพาะในฤดูการผลิต (ในเดือนสิงหาคม-ธันวาคม) เท่านั้น จึงเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตให้กับโรงงานอุตสาหกรรมได้ซึ่งเท่ากับเป็นแรงสนับสนุนขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านนี้ เพื่อการส่งออกที่แท้จริงขึ้นต่อไปในอนาคตได้เป็นอย่างดี

● เปรียบเทียบผลมะเขือเทศพันธุ์ต่าง ๆ ที่นิยมปลูกกันในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ มะเขือเทศได้เขยิบฐานะความสำคัญขึ้นมามากแล้ว มีโรงงานทำผลิตภัณฑ์จากมะเขือเทศเกิดขึ้นหลายแห่ง ปริมาณการใช้ผลมะเขือเทศสด ๆ ประกอบอาหารก็ทวีเพิ่มขึ้นมากในทุกระดับ ตั้งแต่ในห้องอาหารโรงแรมโก้ ๆ ภัตตาคารหรู ๆ ตลอดจนถึงหาบเร่ “ส้มตำ” ริมถนนก็มีการใช้มะเขือเทศกันมากขึ้นแล้วทั้งนั้น มะเขือเทศจึงกลายเป็นพืชเงินพืชทองที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เกษตรกรทั้งหลายควรสนใจ และท่านผู้อ่าน “วารสารไทย” ทั้งหลาย ก็ควรหาทางปลูกไว้กินกันเองในสวนครัวหลังบ้านของท่านได้บ้างก็จะดีมาก เพราะมะเขือเทศปลูกง่ายให้ผลได้ดี แถมยังมีความสวยงามของสีสรรผลอ่อนผลแก่ ดูแล้วสบายใจสบายตาดีเสียด้วย

ของดีมีประโยชน์ในมะเขือเทศ

ลองอ่านไว้เป็นความรู้เสริมไว้สักนิดว่าในผลของมะเขือเทศที่สุกแล้ว และในน้ำที่คั้นได้จากผลมะเขือเทศสุกงอมแล้วนั้น มีสารแร่ธาตุอะไรที่มีคุณประโยชน์แก่ร่างกายของคนเราอยู่บ้าง ?

สารและแร่ธาตุต่าง ๆ ที่มีอยู่	ทั้งผลสุก	ในน้ำที่คั้นได้จากผลสุก
ความชื้น - น้ำ	93.8%	94.0%
โปรตีน	1.2%	1.0%
ไขมัน	0.3%	0.2%
คาร์โบไฮเดรต	3.5%	3.5%
ไฟเบอร์	0.7 %	0.7 %
แคลเซียม	7.0 มิลลิกรัม	7.0 มิลลิกรัม
ฟอสฟอรัส	30.0 มิลลิกรัม	15.0 มิลลิกรัม
เหล็ก	0.6 มิลลิกรัม	0.4 มิลลิกรัม
วิตามิน A (เบต้าแคโรทีน)	505 ไมโครกรัม	360 ไมโครกรัม
ไทอามีน	0.6 มิลลิกรัม	0.5 มิลลิกรัม
วิตามิน B ₂ (ไรโบฟลาวิน)	0.04 มิลลิกรัม	0.04 มิลลิกรัม
วิตามิน C	23 มิลลิกรัม	10 มิลลิกรัม
โซเดียม		4 มิลลิกรัม

จากสารและแร่ธาตุที่มีคุณค่าทางอาหาร เหล่านี้เอง จึงทำให้มีผู้นิยมกินมะเขือเทศ ๑๑ กันมากขึ้น ยิ่งคุณ ๆ ผู้หญิงด้วยแล้ว ละก็ นิยมกันว่ามะเขือเทศมีส่วนช่วยรักษา ผิวพรรณให้เต่งตึงขาวผ่อง แก้มแดงมีเสน่ห์ น่าประทับใจได้อย่างวิเศษ

การพัฒนาพันธุ์มะเขือเทศของไทย

ถึงแม้ประชาชนทั่วไปก็มีความต้องการที่จะใช้มะเขือเทศสด ๆ ในการประกอบอาหารเป็นจำนวนมากตลอดทั้งปี แต่ในสมัยแรก ๆ นั้น เกษตรกรยังไม่สามารถจะปลูกมะเขือเทศให้ติดผลมาขายตลาดทั้งปีได้ ทั้งนี้ก็เพราะมะเขือเทศส่วนใหญ่เป็นพืชที่ชอบอากาศหนาวเย็นพอเจอฝนหนักเจออากาศร้อนเข้าก็มักจะมอดเน่าเป็น ถูกโรคต่าง ๆ เล่นงานเอาวอดวายไปเป็นส่วนใหญ่ มีทั้งอาการ ผลแตก ต้นแตกและเหี่ยวเน่าต่าง ๆ นานา สาละโรค ต้องใช้ยาฉีดพ่นป้องกันโรคกันเป็นการใหญ่ จึงไม่คุ้มเสียที่ต้องลงทุนไป ราคามะเขือเทศจึงมักจะแพงมากในฤดูฝน คือในราวเดือนพฤษภาคม เรื่อยไปจนถึงเดือนธันวาคมของทุกปี

อีกประการหนึ่งก็คือว่า มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปมะเขือเทศตั้งขึ้นแล้ว 6-7 โรงงาน แต่โรงงานเหล่านั้นเขาไม่ต้องการใช้มะเขือเทศพันธุ์สีดาธรรมดาที่มีอยู่มากนั้น เขาใช้ไม่ได้ เพราะมันไม่เหมาะที่จะเอามาใช้ในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารต่าง ๆ ด้วยยังมีเนื้อน้อยไป สีก็ออกทางเหลือง-ส้ม ส่วนประกอบของน้ำตาลและวิตามินซีก็ยังมียู้อยู่ต่ำไปหน่อย ความเป็นกรดออกจะมีสูงสักหน่อย สิ่งเหล่านี้จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนามะเขือเทศอยู่บ้างในขั้นต้นนี้

ดังนั้น เพื่อที่จะให้ได้มีมะเขือเทศพันธุ์ที่มีลักษณะใกล้เคียง หรือถูกต้องตรงกับที่โรงงานต้องการ และเพื่อให้มีปริมาณการผลิตได้มากพอ และเก็บผลได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปีได้ดีขึ้น รวมทั้งใช้ในการบริโภคผลสดได้ดีขึ้นด้วย นักวิจัยทางสาขาพืชผัก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านมะเขือเทศนี้ จึงได้ระดมกำลังร่วมกันจัดทีมงานวิจัยค้นคว้าทางด้านมะเขือเทศนี้ขึ้นอย่างจริงจัง เพื่อหาพันธุ์มะเขือเทศที่ปลูกนอกฤดูได้ผลดี และมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของตลาดไม่ว่าจะเป็นเพื่ออุตสาหกรรม หรือเพื่อการบริโภคผลสด ๆ และการประกอบอาหารต่าง ๆ ด้วย

พันธุ์มะเขือเทศนอกฤดู

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัช ลวะเปารยะ แห่งภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ได้ทำงานวิจัยเรื่องการปรับปรุงพันธุ์มะเขือเทศนอกฤดู ติดต่อกันมาหลายปีแล้วได้เล่าให้ฟังว่า

ความจริงมะเขือเทศพันธุ์ทนร้อนของประเทศไทย ก็มีปลูกกันตามพื้นบ้านมานานแล้วเท่าที่พบในปัจจุบันคือ ผลมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 1-1.5 นิ้ว ตรงบริเวณบ่าผลใกล้ขั้วจะมีลักษณะจีบรอบผล ผลมีสีแดงปนส้ม ผิวบางเนื้อบาง แต่มีน้ำมากรสเปรี้ยวจัด ชาวบ้านเรียกว่า “มะเขือส้ม” มะเขือเทศพันธุ์พื้นเมืองพันธุ์นี้ปลูกได้ผลตลอดปี มีขายตามตลาดท้องถิ่นทั่วไป และราคาค่อนข้างถูกมาก

ต่อมาเมื่อได้มีคณะทำงานมะเขือเทศขึ้นแล้ว ภายใต้การนำของคณะอนุกรรมการพืชผักแห่งประเทศไทย สภาวิจัยแห่งชาติ จึงได้เริ่มงานผสมและปรับปรุงพันธุ์มะเขือเทศพันธุ์ทนฝนทนร้อนขึ้น ซึ่งหน่วยงานที่ร่วมอยู่ในคณะทำงานนี้ก็ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กรมวิชาการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร กรมชลประทาน และกรมส่งเสริมการเกษตร ได้มาร่วมมือกันทำงานเพื่อปรับปรุงพันธุ์ และสร้างพันธุ์มะเขือเทศพันธุ์ทนร้อนนอกฤดูขึ้นมา ซึ่งก็ได้ใช้เวลาไม่นานหลายปี ขณะนี้เริ่มมีมะเขือเทศพันธุ์ทนร้อนออกเผยแพร่สู่ประชาชนได้บ้างแล้ว พอจะจำแนกพันธุ์และหน่วยงานที่จะหา

แหล่งเมล็ดพันธุ์ได้ดังนี้คือ

1) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ได้ทดสอบแล้วพบว่ามะเขือเทศพันธุ์เคแอล-2 (KL-2) พันธุ์พี 5-237 (P 5-237) และพันธุ์สีดาเกษตร (KU-PORTER) เป็นพันธุ์มะเขือเทศที่พอจะปลูกเป็นอาชีพได้ตลอดปี เหมาะสำหรับในพื้นที่ภาคกลาง ขณะนี้กำลังดำเนินการขยายเมล็ดพันธุ์เพื่อเผยแพร่อยู่ พันธุ์ที่มีเมล็ดจำหน่ายเพื่อเผยแพร่ได้แล้วขณะนี้ คือพันธุ์สีดาเกษตร (KU-PORTER) ผู้สนใจให้ติดต่อที่ศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลองกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม

2) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้คัดเลือกปรับปรุงพันธุ์และได้เผยแพร่เป็นมะเขือเทศนอกฤดูด้วยแล้ว 1 พันธุ์ คือแอล-22 (L-22) ซึ่งเป็นที่รู้จักของตลาดมาหลายปีแล้ว แต่ตลาดก็ยังรับซื้อในราคาที่ต่ำกว่ามะเขือเทศพันธุ์สีดาชมพูอยู่ คุณสมบัติที่ดีเด่นของมะเขือพันธุ์ L-22 ก็คือ ต้านทานต่อโรคต้นเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย (bacterial wilt) ซึ่งมีอยู่หนาแน่นในภาคเหนือได้ดี

จะเห็นว่าการที่คิดจะปลูกมะเขือเทศนอกฤดูในภาคเหนือ จึงควรปลูกมะเขือเทศพันธุ์นี้มากกว่าพันธุ์สีดา ถึงแม้จะได้ราคาต่ำกว่าแต่ก็ได้ผลแน่นอน และมีตลาดขายได้ไม่ต้องเสี่ยง หากปลูกพันธุ์สีดาต้นอาจตาย และขายได้เพียงเล็กน้อยไม่คุ้มค่าการลงทุน ผู้สนใจเชิญติดต่อหาเมล็ดพันธุ์ได้จากคณะเกษตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรือจากคณะทำงานมะเขือเทศ สภาวิจัยแห่งชาติ บางเขนก็ได้

จะเห็นว่าการที่คิดจะปลูกมะเขือเทศนอกฤดูในภาคเหนือ จึงควรปลูกมะเขือเทศพันธุ์นี้มากกว่าพันธุ์สีดา ถึงแม้จะได้ราคาต่ำกว่าแต่ก็ได้ผลแน่นอน และมีตลาดขายได้ไม่ต้องเสี่ยง หากปลูกพันธุ์สีดาต้นอาจตาย และขายได้เพียงเล็กน้อยไม่คุ้มค่าการลงทุน ผู้สนใจเชิญติดต่อหาเมล็ดพันธุ์ได้จากคณะเกษตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรือจากคณะทำงานมะเขือเทศ สภาวิจัยแห่งชาติ บางเขนก็ได้

3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ผสม

พันธุ์มะเขือเทศทนร้อน ที่นับว่าปลูกนอกฤดูได้ผลค่อนข้างดีขึ้นมาอีกพันธุ์หนึ่ง คือพันธุ์ SVRDC-4 เป็นมะเขือเทศผลขนาดเล็ก แต่ติดผลดกทั้งในสภาพฤดูร้อนและฤดูฝน เป็นมะเขือเทศที่เหมาะสมที่จะปลูกนอกฤดูในท้องที่ภาคอีสาน หากกสิกรทางภาค

อีสานสนใจปลูก ก็ขอเชิญติดต่อหาซื้อเมล็ดพันธุ์ได้ จากคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งได้เผยแพร่เมล็ดพันธุ์มะเขือเทศพันธุ์นี้มาหลายปีแล้ว

การประกวดมะเขือเทศที่ลำปาง

มะเขือเทศพันธุ์สีดา ม.ก.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.อโณทัย ชุมสาย นักวิจัยเรื่องพืชผักฝีมือดีอีกผู้หนึ่ง ก็ได้ชี้แจงเกี่ยวกับเรื่อง “มะเขือเทศพันธุ์สีดา ม.ก.” (K.U. Porter) ฝากมาให้ท่านผู้อ่าน “วารสารไทย” ได้ทราบพื้นเพความเป็นมาของมะเขือเทศพันธุ์นี้เป็นพิเศษด้วยว่า

ผู้ส่งพันธุ์มะเขือเทศมาจากเขตอบอุ่นหรือกึ่งร้อน มาทดลองปลูกหาพันธุ์ที่เหมาะสมกับเมืองไทยของเรานั้น นอกจากคุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ และคุณหลวงอิงคศรีกสิการ 2 อดีตอธิการบดีคนสำคัญของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แล้ว ก็ยังมีศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด คติการ รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา เสถียรสวัสดิ์ ซึ่งได้ส่งพันธุ์มาจากสหรัฐอเมริกา และประเทศต่าง ๆ หลายแห่งด้วยกัน โดยเฉพาะในช่วงปี 2503-2510 และก่อนนั้น ก็ได้มีคนสนใจและรู้จักมะเขือเทศกันมากขึ้น

และต่อมา ดร.ม.ล.อโณทัย ชุมสาย ก็ได้ส่งพันธุ์มะเขือเทศจากสหรัฐอเมริกา,

ไต้หวันและยุโรป เข้ามาอีกในช่วงปี 2509-2512 ได้ทำการทดสอบหาพันธุ์ทนร้อนหรือพันธุ์นอกฤดูของมะเขือเทศทั่วไป ก็ได้พบว่าพันธุ์พอร์ทเตอร์ (Porter) พอร์ทเตอร์ไพร์ด

(Porter Pride) และบาสเก็ต แพ็ค (Basket Pack) ของสหรัฐอเมริกาปลูกได้ดีติดผลได้ดี แม้ในที่ปลูกซึ่งมีอุณหภูมิ 30-35° เซลเซียส ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จึงได้ตัดสินใจนำผลที่คัดเลือกไว้ออกเผยแพร่ไป 2 พันธุ์ คือพันธุ์พอร์ทเตอร์ (Porter) และบาสเก็ต แพ็ค (Basket Pack) ซึ่งพันธุ์พอร์ทเตอร์มีผลกลมรูปไข่และพันธุ์บาสเก็ตแพ็คมีผลกลมมีร่องเล็กน้อยที่ผิว การเผยแพร่ได้เริ่มในระหว่างปี 2511-2512 ต่อจากนั้นก็ได้มีการทดสอบพันธุ์หาพันธุ์ที่ทนร้อนกันมากขึ้น โดยหลายสถาบันได้ร่วมมือกันโดยส่งพันธุ์มะเขือเทศที่คิดว่าจะทนร้อนเข้ามาจากแหล่งต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งจากเอวีอาร์ดีซี (AVRDC) และจาก Taiwan Seed Service และจากที่อื่น ๆ ด้วย

ในปี 2519-2520 ก็มีรายงานว่าพันธุ์เคแอล-2 (KL-2) พันธุ์วีซี.จี.-1 (VC g-1) มะเขือเครือหรือมะเขือเปรี้ยว (Local Cherry) กับพันธุ์แอล-6 (L-6) พันธุ์แอล-15 (L-15) และพันธุ์สีดา ติดผลในฤดูร้อนได้ดี ให้ผลเล็กเท่าขนาด 10-15 กรัม หรือน้อยกว่า ไป

ถึงผลขนาดปานกลางคือหนัก 25-50 กรัม และผลขนาดใหญ่หนักประมาณ 50-100 กรัม

จากการตรวจสอบในปี 2519 ได้พบว่า มะเขือเทศพันธุ์สีดา ที่ได้จากแหล่งปลูกที่บ้านแพ้ว กระทุ่มแบน สมุทรสาคร มีลักษณะพันธุ์ทั้งในด้านรูปร่าง สี การเจริญเติบโต คล้ายกับลักษณะของพันธุ์พอร์ทเตอร์ และบาสเก็ตแพ็ค ซึ่งได้นำเข้ามาเผยแพร่ไว้ตั้งแต่ปี 2515 นั้นมาก ซึ่งลักษณะที่มันใกล้เคียงกันได้นี้ น่าจะมีการกำเนิดพันธุ์จากการผสมข้ามในธรรมชาติของทั้งสองพันธุ์ ดร.ม.ล.อโณทัย ชุมสาย จึงได้เริ่มคัดเลือกพันธุ์เหล่านี้ใหม่ ตั้งแต่ปลายปี 2519 เลือกเฉพาะต้นที่มีสีชมพูเข้ม ผลรูปไข่ผิวหนา โดยวิธีคัดเลือกแบบต้นเดียวแล้วผสมตัวเอง แล้วคัดเลือกต่อเนื่องไปอีกได้ถึงครั้งที่ 5

ในปลายปี 2523 ก็พบว่าลักษณะต่าง ๆ สม่าเสมอดีเป็นที่น่าพอใจ มีลักษณะคงตัวดีจึงเริ่มเผยแพร่ไปในนามพันธุ์เค.ยู. พอร์ทเตอร์ (K.U. Porter) หรือพันธุ์สีดา ม.ก. ขณะเดียวกันก็ได้ทำการคัดเลือกพันธุ์สีดา ม.ก. ให้บริสุทธิ์อยู่เสมอทุกฤดูปลูกที่วิทยาเขตกำแพงแสน ตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมาและขยายพันธุ์เผยแพร่ให้เกษตรกรในเขตภาคกลาง และเขตอื่นที่สนใจอยู่ในขณะนี้ นำไปปลูกกันเป็นการใหญ่ พบว่าพันธุ์สีดา ม.ก.เป็นที่นิยมของเกษตรกร ที่ปลูกขายในช่วงที่มะเขือเทศราคาขึ้นสูง คือระหว่างฤดูร้อน-ฤดูฝนนั้นได้ผลดีเป็นอย่างมาก

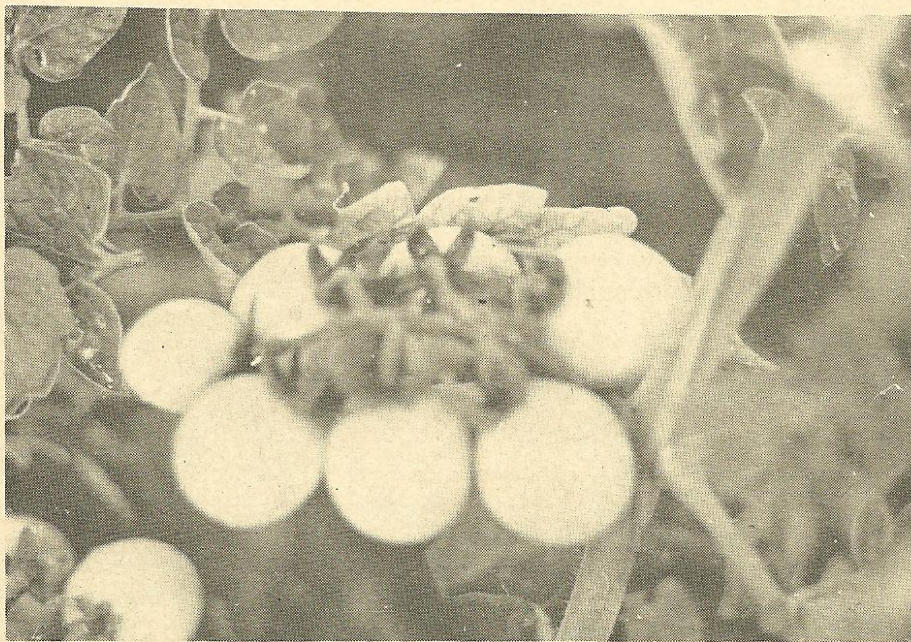
ลักษณะประจำพันธุ์ของมะเขือเทศพันธุ์สีดา ม.ก. หรือ เค.ยู. พอร์ทเตอร์ (K.U. Porter) นี้ มีสิ่งที่จะสังเกตได้เด่น ๆ ดังนี้คือ

1. ผลก่อนสุกจะมีสีขาวนวล ที่บริเวณขั้วอาจมีสีเขียวเล็กน้อย
2. ผลใกล้สุกสีขาวนวล อมชมพูเล็กน้อย
3. ผลสุกสีแดงชมพู ไม่ใช่แดงอมส้ม

4. ขนาดผล 25-29 กรัม โดยเฉลี่ยต่อ
ผล
5. ติดผลเป็นช่อ 4-6 ผลหรือมากกว่า
นั้น
6. รูปร่างผล ทรงกลมรูปไข่สวยงาม
ดี

7. ติดผลตกตลอดปี ถ้าผู้ปลูกดูแลไม่
ให้ปราศจากโรคแมลงรบกวนได้ทั้งในฤดู
หนาว และฤดูร้อนหรือในฤดูมีฝนชุก มะเขือ
เทศพันธุ์นี้ก็ยังสามารถเติบโตให้ผลได้ดีกว่า
พันธุ์อื่น สำหรับในภาคกลางและภาคใต้

ราคาจำหน่ายขณะนี้ มีแบ่งจำหน่าย
ในรูปของการส่งเสริมเผยแพร่ ถ้าเป็นช่อๆ
ละ 5.00 บาท หนักประมาณ 2 กรัม มีอยู่
200 เมล็ด และถ้าเป็น 100 กรัม ราคาของ
ละ 125 บาท เพียงพอที่จะปลูกได้ 1 ไร่

● มะเขือเทศพันธุ์สีดา ม.ก. ติดผลเป็นช่อสวยงามมาก

บทบาทของมะเขือเทศในแง่

อุตสาหกรรม

มะเขือเทศที่โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ต้องการใช้อยู่มาก ก็ได้แก่พันธุ์
ที่ผ่านการทดลองคัดเลือกพันธุ์มาแล้ว ที่ส่งเสริมให้ปลูกสำหรับป้อนโรงงาน ก็มีพันธุ์
วีเอฟ. 134-1-2 (VF-134-1-2) พันธุ์วีเอฟ.
-145 (VF-145) และพันธุ์โรมูลัส (Romulus)

เหล่านี้มีผู้นิยมปลูกกันมาก

ที่ต้องคัดเลือกเป็นพิเศษมีคุณสมบัติ
ต่างไปจากพันธุ์สีดาซึ่งใช้บริโภคผลสด ก็
เพราะเหตุที่ว่า ในการทำอุตสาหกรรมแปรรูปมะเขือเทศเป็นผลิตภัณฑ์อาหารนั้น ทาง
โรงงานเขาต้องการให้มีความแห้งของเนื้อ
มะเขือเทศค่อนข้างสูงสักหน่อย ส่วนเรื่อง
รสชาติจะเปรี้ยวหรือหวานสนิสนั้น เขาไม่
สนใจ แต่ไปสนใจที่สีเพราะต้องการได้ผล
มะเขือเทศที่มีสีแดงจัด และเป็นพันธุ์ที่มี
ผลตกให้ผลได้สม่ำเสมอในต้นเดียวกัน แล้ว
ก็สามารถปลูกเก็บผลได้ทุกฤดูกาลตลอดทั้ง
ปี

ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด คติการ ผู้
เชี่ยวชาญเรื่องพืชผัก ได้ฝากมาเสนอต่อท่าน
ผู้สนใจทั้งหลายด้วยว่า ปัจจุบันมะเขือเทศ

ชื่อนี้ามะเขือเทศเข้มข้นมาจากต่างประเทศ
คณะกรรมการพืชผัก สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ตระหนักใน
ข้อนี้ดี จึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานพัฒนา
มะเขือเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุง
พันธุ์ การบำรุงดูแลรักษา ฯลฯ จนสามารถ
ผลิตมะเขือเทศป้อนโรงงานได้มาก คาด
ว่าจะเป็นการเพียงพอกับความต้องการ
ทางงานด้านมะเขือเทศของชาติได้รับการ
สนับสนุนด้วยดีจากทุกฝ่าย จากข้อมูลในการ
ประชุมเมื่อ 3-4 ปีที่ผ่านมา โรงงานอุตสาหกรรม
ในประเทศต้องการมะเขือเทศเป็นวัตถุดิบ
ถึงวันละประมาณ 260 ตัน ซึ่งจำนวน
ดังกล่าวจะช่วยให้เกษตรกรปลูก ทำรายได้
ให้กับเขามากมายทีเดียว การพัฒนางาน
มะเขือเทศควรจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง
เพื่อขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไปให้จงได้

บทบาทของมะเขือเทศในการขายแรง
งานที่ชำนาญ มะเขือเทศเป็นพืชล้มลุก ต้อง
ใช้เมล็ดปลูก ปัจจุบันนิยมใช้เมล็ดลูกผสม
ชั่วที่ 1 กันมาก จนเมล็ดมีปริมาณไม่เพียงพอ
กับความต้องการ ประเทศไทยมีสภาพ
เหมาะสมหลายประการในการทำเมล็ดพันธุ์
ลูกผสม แต่ก่อนเราเคยขาดแรงงานที่มีความ
ชำนาญ แต่จากการให้การศึกษามอบเทคนิคการผสมพันธุ์ให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะ
เกษตรกรผู้หญิงแล้ว ทำให้เขามีความสามารถ
มีฝีมือผสมเกสรได้ผลน่าพอใจ จน
สามารถผสมลูกมะเขือเทศชั่วที่ 1 ได้จำนวน
ประมาณ 8 ตันในปีนี้ ซึ่งเขาในฐานะผู้ทำ
การผสมจะได้ค่าตอบแทนกิโลกรัมละ 1,100
บาท จากตัวเลขปีที่ผ่านมาผู้ที่สามารถปลูก
มะเขือเทศได้เมล็ดสูงสุดคือได้ไร่ละ 42
กิโลกรัม ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มและ
แน่นอนขึ้น และเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้
แก่ประเทศในที่สุดด้วย คาดว่างานทาง
ด้านการปรับปรุงพันธุ์จะดำเนินต่อไปอย่าง
เร่งรีบ ด้วยความเอาใจใส่และร่วมมืออย่าง
ใกล้ชิดจากนักวิชาการของทุกสถาบัน จะนำ
มาซึ่งโอกาสอันดียิ่งในการพัฒนาอาชีพของ

บทบาทในแง่การปลูกเป็นพืชแซม

โดยปกติแล้วมะเขือเทศสามารถนำเอาไปปลูกเป็นพืชแซมร่วมกับพืชผักอื่น ๆ อาทิ อ้อย หรือต้นหอม เป็นต้น จากการศึกษาค้นคว้าดำเนินการในเรื่องนี้ ของสถาบันวิจัยน้ำตาล แห่งประเทศไต้หวัน พบว่าการปลูกมะเขือเทศแซมกับอ้อยนั้น นอกจากจะไม่ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยของมะเขือเทศตกต่ำแต่อย่างใดแล้ว ยังกลับช่วยให้ผลผลิตอ้อยเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2-10 อีกด้วย เพราะได้ปุ๋ยที่เหลือจากมะเขือเทศ นอกจากนั้นถ้านำไปปลูกแซมกับต้นหอม ก็ไม่ได้ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยของพืชทั้งสองชนิดแตกต่างกันไปจากผลเฉลี่ย ที่ได้จากการปลูกต้นหอมแต่อย่างใดเลย

มะเขือเทศจะปลูกอย่างไรดี

มะเขือเทศโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ชอบดินที่มีปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอยู่ในราว 5-7 กิโลกรัม ต่อ 1 ตารางเมตร มีลักษณะเป็นกลาง ไม่เป็นกรดหรือด่างจนเกินไป ควรเป็นดินร่วนซุยระบายน้ำได้ดี ควรขุดพลิกดินล่างให้ลึกหน่อย พลิกเอาขึ้นมามากไว้หลาย ๆ วัน แล้วจึงไถพรวนย่อยดินให้ร่วน ควรหาป้องกันเชื้อรา มาคลุมเคล้าผสมดินเพาะนั้นให้ก่อนด้วยก็จะดีมาก

การเพาะเมล็ดควรเตรียมดินในแปลงเพาะหรือกะบะเพาะให้ดีเป็นพิเศษ ใส่ดินคั่วให้สุกเป็นการฆ่าเชื้อโรคให้ก่อนด้วย แล้วจึงเอาเมล็ดลงเพาะ เมล็ดพันธุ์มะเขือเทศ 100 กรัม จะเพียงพอสำหรับเพาะกล้าปลูกได้ 1 ไร่ ท่านผู้อ่านจะปลูกในพื้นที่ขนาดไหนก็จัดเมล็ดเพาะได้ตามอัตราที่เหมาะสม ควรเอาเมล็ดแช่น้ำให้อิ่มตัวเล็กน้อยแล้วจึงหว่านลงเป็นแถวในกะบะหรือแปลงเพาะให้มีระยะห่างระหว่างเมล็ดและระหว่างแถว 10 เซนติเมตร เอาดินร่วนโรยกลบให้เล็กน้อย รดน้ำให้ชุ่มชื้น ถ้าอยู่กลางแจ้งแดดในระยแรก ๆ ก็ควรหาสิ่งบังร่มเงาให้บ้าง และถ้าจะให้ดียิ่งขึ้น พอเมล็ดเริ่มงอกควร

หาหาป้องกันเชื้อรา เช่น ไดเทน เอ็ม. 45 ก็ได้ เอาผสมน้ำเจือจางฉีดพ่นให้สักครั้ง และถ้ามีแมลงรบกวนก็ใช้ยาเซฟวิน-85 สัก 4 ช้อนแกงผสมน้ำ 1 ปีบ ฉีดพ่นให้ด้วย ประมาณ 21-30 วันต้นกล้ามะเขือเทศก็จะสูงในราว 1 คืบ แข็งแรงเพียงพอที่จะเอาลงปลูกได้แล้ว การย้ายกล้างแปลงปลูก ควรรดน้ำให้ชุ่มก่อน จะทำให้รากกระทบกระเทือนน้อยที่สุด

การปลูกแปลงควรให้มีระยะห่างระหว่างแถว 70 เซนติเมตร ระหว่างต้น 50 เซนติเมตร ควรรองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกเก่า ๆ สักหลุมละ 1 กะลา พร้อมด้วยปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 20 กรัม หรือ 2 ชีด ต่อหลุม เคล้าให้เข้ากัน โรยดินธรรมดาชั้นผิวบนของดินในหลุมไว้สักนิดหนึ่ง แล้วจึงเอาต้นมะเขือเทศที่แยกมาลงปลูกได้หลุมละ 1-2 ต้น รดน้ำให้ เข้า-เย็นพอตั้งตัวได้ แล้วจึงลดการให้น้ำเหลือเพียงวันละครึ่งก็พอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่มะเขือเทศออกดอกออกผล ควรให้น้ำสม่ำเสมอ แต่พอผลเริ่มแก่ก็ลดการให้น้ำลงได้เพื่อช่วยป้องกันไม่ให้เกิดผลแตกเสียราคา

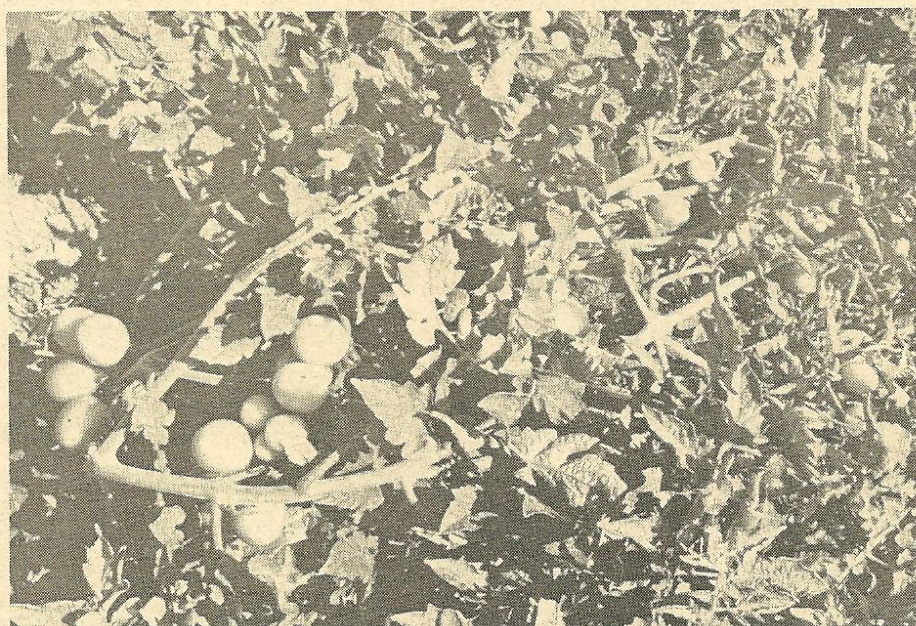
ระยะหลังปลูกแล้ว 7 วัน เริ่มให้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต คล้ายเกลือป่นนั้นแหละ ใส่ให้ได้ในอัตราไร่ละ 6-8 กิโลกรัม ต่อมาอีก 15-20 วัน จึงให้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 ใส่บ้าง ๆ ต้นอย่าให้ชิดโคนต้นเข้าละ ใส่ให้ในราวต้นละ 20 กรัม พรวนดินต้น ๆ กลบปุ๋ย แล้วอย่าลืมรดน้ำตามด้วยทุกครั้งที่ได้ใส่ปุ๋ย

ท่านผู้อ่านที่ไม่มีที่ทางว่างพอจะปลูกมะเขือเทศลงในแปลงได้ ก็อาจใช้วิธีปลูกในกระถางหรือในภาชนะแตกที่ใส่ดินได้พอสมควร ตามแบบการปลูกผักสวนครัวก็ยังได้

พอดันมะเขือเทศโต ก็ต้องช่วยปักหลักหรือทำราวผูกยึดต้นไว้ให้บ้าง เพราะต้นที่มีผลดก ๆ ถ้าเราไม่ช่วยพยุงให้มันบ้าง ก็อาจจะทำให้กิ่งหักหรือล้มลงนอนราบอยู่กับพื้นดิน จะทำให้ผลเสียรูปทรงเสียราคาไปเปล่า ๆ โดยไม่สมควร

โรคที่สำคัญของมะเขือเทศ

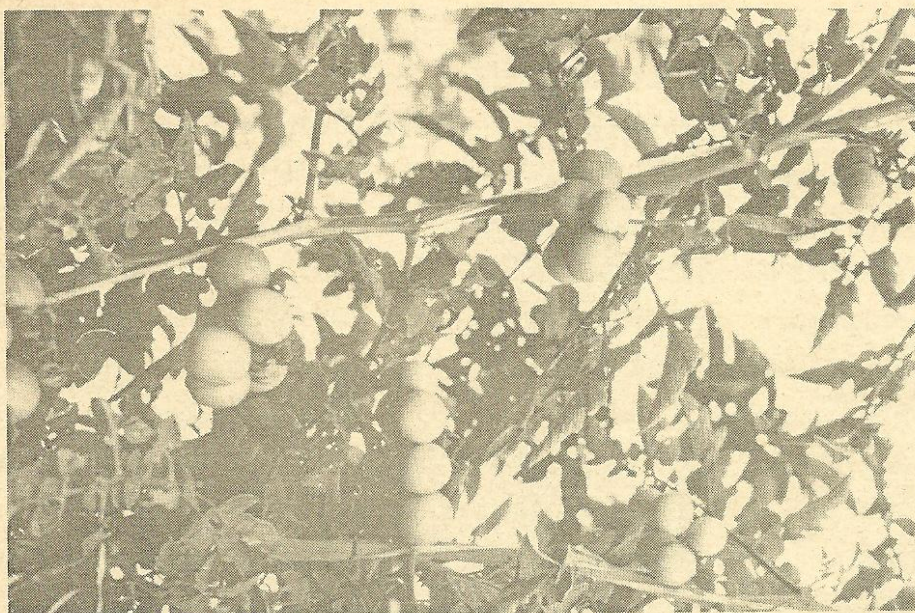
ที่พบกันมากที่สุดก็เห็นจะได้แก่โรค "รากปม" กับโรค "ใบหงิก" ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญของความสำเร็จในการปลูกมะเขือ

● มะเขือเทศพันธุ์สีดำ น.ก. ปลูกแบบไม่ตัดกิ่งไม่ต้องทำค้างให้ ผลที่ได้จะโตไม่สม่ำเสมอ

สำหรับการใส่ปุ๋ยช่วยเร่งความเจริญเติบโตของมะเขือเทศ ก็อาจทำได้ตั้งแต่

เทศ ดังนั้นถ้าหากได้รู้จักวิธีแก้ไขไว้ก่อนก็จะเป็นการปลอดภัยยิ่งขึ้นมาก

● มะเขือเทศสีดา ม.ก. ปลุกแบบแฟงกิ่ง 2 กิ่งต่อต้น ต้องทำค้างช่วยพยุงลำต้นให้ด้วย

โรครากปมของมะเขือเทศ

โรครากปมมะเขือเทศที่วุ่น ส่วนใหญ่จะเกิดจากไส้เดือนฝอย ทำให้รากมะเขือเทศเกิดเป็นปมมันเอง เพราะไส้เดือนฝอยชนิดนี้มีขนาดเล็กอยู่ทั่วไป ทำความเสียหายให้แก่ต้นมะเขือเทศเป็นอย่างยิ่ง เว้นแต่ในฤดูหนาวนี้เท่านั้นที่เจ้าไส้เดือนฝอยมันจะทำลายได้น้อยลงหน่อย แต่พี่น้องเกษตรกรก็นิยมปลุกมะเขือเทศในฤดูฝนฤดูร้อนกันเสียด้วย เพราะขายได้ราคาดีมากกว่าฤดูอื่น จึงมักต้องพบกับโรครากปมนี้ได้เสมอ

อาการของโรครากปมของมะเขือเทศนั้น ดูนง่าย ๆ ได้จากอาการที่ต้นจะเหี่ยวในตอนกลางวัน และกลับฟื้นตัวในตอนเย็น และกลางคืน ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะรากและท่อลำเลียงอาหารในต้นมะเขือเทศนั้น ถูกไส้เดือนฝอยทำลายเสียหาย ทั้งน้ำและอาหารแร่ธาตุส่งจากดินขึ้นสู่ลำต้นไม่ได้ มันก็ต้องตาย ถ้าหากลองตอนต้นที่เป็นโรคนี้นั้นมาดู รากมะเขือเทศออกตามยาว มองด้วยแว่นขยายส่องพระนั้นแหละ ก็พอจะเห็นตัวมันได้อยู่นอก

ไส้เดือนฝอยรากปมตัวเมียมันจะมีลักษณะกลม ๆ สีขาวขุ่นหมกตัวอยู่ในปมรากนั้น ก็เจ้าไส้เดือนฝอยตัวเมียนี่เท่านั้น

แหละ ที่เข้าไปทำอันตรายต้นมะเขือเทศได้ ส่วนเจ้าตัวผู้มันมักจะไม่ค่อยเข้าไปยุ่งด้วยหรอก อาการเกิดเป็นปมมันก็เพราะสารพิษซึ่งถูกปล่อยออกมาจากต่อมน้ำลายของไส้เดือนฝอยทำให้รากบวมเป็นปมปมผิดปกติไป

จากการวิจัยของกองวิจัยโรคพืช กรมวิชาการเกษตร และภาควิชาโรคพืช คณะเกษตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ก็ได้ความจริงตรงกันว่า

ความรุนแรงที่จะทำให้มะเขือเทศเกิดโรคนี้ได้มากน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับจังหวะเวลาอายุของต้นมะเขือเทศ และขึ้นอยู่กับจำนวนของไส้เดือนฝอยรากปมที่มีอยู่นั้นด้วย ดังนั้นถ้าเราป้องกันไม่ให้ไส้เดือนฝอยรากปมเข้าทำลายได้เลยตั้งแต่เริ่มเพาะกล้าจนมีอายุครบ 21 วัน จึงย้ายลงปลุกในแปลง ต้นจะโตได้รวดเร็วสมบูรณ์ดี ถึงแม้จะมีไส้เดือนฝอยมารบกวนระยะหลัง มันก็พอจะทนทานเติบโตต่อไปให้ผลผลิตได้ดีไม่ถึงกับตายไปถ้าไม่รุนแรงจริง ๆ นะ

ดังนั้นเรื่องการเพาะกล้า จึงมีความสำคัญมาก ต้องพิถีพิถันกันเรื่องดินเพาะกันเป็นพิเศษหน่อยละ ต้องคั่นดินให้ร้อนทำลายเชื้อโรคเสียก่อน ดังที่แนะไว้แล้วใน

เรื่องการเพาะกล้ามะเขือเทศ

ที่ควรระวังก็คือว่า เมื่อเก็บผลมะเขือเทศชุดสุดท้ายหมดสิ้นแล้ว ควรจะถอนหรือขุดต้นมะเขือเทศทั้งต้นทิ้งราก เอาออกไปเผาทิ้งเสีย อย่าปล่อยคาแปลงไว้เพราะจะเป็นพาหะเกิดโรคไส้เดือนฝอย จะไม่หลุดออกมาจากรากได้ง่ายนัก จึงปลอดภัยดีขึ้นกว่าวิธีอื่น ๆ มาก

เรื่องพันธุ์มะเขือเทศที่จะเลือกปลุกให้เหมาะสม ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดอันตรายจากโรคไส้เดือนฝอยรากปมนี้ได้ดีขึ้น พันธุ์ที่มีความต้านทานต่อโรคไส้เดือนฝอยนี้ ก็จะได้แก่พันธุ์มอนติคาร์โล พันธุ์แอล-387 พันธุ์ไวทสกิน พันธุ์แอล-274 หรือพันธุ์คิวาโล และพันธุ์ทีเอ็นบีอาร์. พันธุ์ที่กล่าวถึงเหล่านี้ จะมีความต้านทานโรคไส้เดือนฝอยได้สูงมากน่าพอใจ

พันธุ์ที่มีความต้านทานได้รอง ๆ ลงมาก็ได้แก่พันธุ์สมอลฟราย พันธุ์หมายเลข 498 วิเอฟเอ็น. พันธุ์เทอร์ฟิค พันธุ์โบนิส พันธุ์มิกเชท พันธุ์วีเอฟ.บุช พันธุ์ไวไนท์ พันธุ์ฟูตูโรบิต และลูกผสมของพันธุ์คิวาโล เหล่านี้เป็นต้น แต่พันธุ์ที่ว่าชุดหลัง ๆ นี้ ยังไม่สู้จะติดตลาดนัก สู้พันธุ์สีดา ม.ก., พันธุ์แอล-15 กับพันธุ์วีเอฟ-145 พันธุ์วีเอฟ-134-1-2 พันธุ์โรมูลัส และพันธุ์เอส.วี.อาร์.ดี.ซี.-4 ที่กำลังนิยมปลุกกันอยู่ขณะนี้ไม่ได้

โรคใบหงิกเหลืองของมะเขือเทศ

คุณนวลจันทร์ ดีมา แห่งกรมวิชาการเกษตร ซึ่งเชี่ยวชาญทางด้านโรคของมะเขือเทศอยู่ด้วย ได้ฝากมาเตือนว่า เกษตรกรผู้ที่ปลุกมะเขือเทศ โปรดระมัดระวัง หมั่นออกตรวจตราแปลงมะเขือเทศที่ท่านปลุกอยู่ให้สม่ำเสมอ เพราะในการปลุกมะเขือเทศนั้น มักจะมีโรคใบหงิกเหลืองเข้ามาแพร่ระบาดทำลายให้เกิดผลเสียหายอยู่เสมอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของกองโรคพืชและจุลชีววิทยาได้ทำการออกสำรวจแล้วพบว่า โรคใบหงิกเหลืองนี้ได้ทำความเสียหายกับมะเขือเทศของเกษตรกรบางแห่ง ถึง 100

เปอร์เซ็นต์ ทำให้เกษตรกรผู้นั้นแทบจะหมดกำลังใจ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากเกษตรกรพวกเราเหล่านั้น ขาดความรู้ความเข้าใจในการอารักขามะเขือเทศอย่างถูกต้อง

โรคใบหงิกเหลือง สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัสซึ่งมีแมลงหริ้วขาวตัวเล็ก ๆ เป็นตัวพาหะนำเชื้อไวรัสมาสู่ต้นมะเขือเทศ บินจากต้นหนึ่งไปสู่อีกต้นหนึ่ง การดูเกาะกินของแมลงหริ้วขาวก็ถ่ายเชื้อไวรัสลงสู่ต้นมะเขือเทศนั้นไปพร้อมกัน เมื่อเชื้อไวรัสเข้าสู่ต้นมะเขือเทศแล้ว ก็จะทำให้มะเขือเทศเกิดลักษณะอาการใบหงิกและม้วนห่อ หรือบิดเบี้ยวเหี่ยว ย่นไปมา สีของใบมะเขือเทศที่เป็นโรคมักจะเป็นสีเหลืองซีด อาการที่เด่นชัดของโรคนี้ มักจะเห็นได้ชัดเจนที่ใบอ่อนที่อยู่บริเวณส่วนยอดก่อน ใบที่เจริญออกมา ก็จะเป็นเช่นนั้นหมด

โรคนี้พบว่าเป็นมากกับมะเขือเทศที่มีอายุประมาณ 2-3 สัปดาห์ และมีความรุนแรงกว่ามะเขือเทศ 1-4 เดือน แต่อย่างไรก็ตามโรคจะแพร่ระบาดไปทำลายมะเขือเทศได้จำนวนต้นมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นกับจำนวนแมลงหริ้วขาวพาหะนำโรค ถ้ามีแมลงหริ้วขาวมาก ต้นมะเขือเทศก็จะมีจำนวนเป็นโรคมาก บางครั้งอาจเป็นโรคหมดทั้งไร่

เมื่อมะเขือเทศต้นใดเป็นโรคนี้แล้ว ก็หมดหนทางที่จะทำการบำรุงรักษา ให้ต้นมะเขือเทศที่เป็นโรคกลับคืนมาเจริญเหมือนต้นปกติได้ นอกจากขุดออกทำลายทิ้ง ฉะนั้นโรคนี้จึงมีความสำคัญมากในการป้องกันและกำจัดโรคนี้ให้หมดไป หรือไม่ให้เกิดขึ้นกับมะเขือเทศของเรานั้น

ประการแรก เราจำเป็นที่จะต้องมุ่งกำจัดแมลงหริ้วขาวให้หมดไป เพราะตามที่กำลังข้างต้นแล้วว่าแมลงหริ้วขาวเป็นตัวสำคัญที่เป็นพาหะนำเชื้อไวรัสจากต้นที่เป็นโรคไปสู่ยังต้นที่ไม่เป็นโรคในการกำจัดแมลงหริ้วขาวนี้ ขั้นแรกเราจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ยาฆ่าแมลงเข้าช่วย ก่อนที่เราจะปลูกมะเขือเทศ ยาฆ่าแมลงที่ใช้ก็คือสารเคมีประเภทดูดซึม

เช่น คาร์โบฟูรานใส่รองกันหลุมก่อนปลูก ในอัตรา 3 กรัมต่อหลุม นอกจากนี้ยังต้องใช้ยาฆ่าแมลงประเภทดูดซึมอื่น ๆ อาทิเช่น ร็อกไซด์-40, ไดเม-30, เฟซไดเม็กซ์ เข้ามาพ่นช่วยอีกทุก ๆ 2 อาทิตย์ต่อครั้ง จนถึง

ระยะก่อนเก็บผลผลิตจึงเลิกพ่นยาฆ่าแมลง นอกจากการใช้ยาฆ่าแมลงแล้ว เราต้องใช้วิธีเขตกรรมเข้ามาช่วยอีก เช่น การทำความสะอาด บริเวณแปลงที่ปลูกมะเขือเทศ เพราะเชื้อไวรัส ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคใบหงิกเหลืองของมะเขือเทศนี้สามารถเป็นกับพืชได้หลายชนิดมาก

การทำลายวัชพืชทั้งในแปลงปลูกและวัชพืชในบริเวณใกล้เคียง ย่อมจำเป็นจะต้องทำเพื่อไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยหรือเป็นพืชอาศัยของเชื้อไวรัสดังกล่าว และแมลงหริ้วขาวพาหะแพร่เชื้อโรคสำหรับพืช อาศัยในบริเวณใกล้เคียงนั้น ถ้าไม่อาจทำลายได้หมด แต่ถ้าพบว่ามีพืชต้นใดตลอดจนมะเขือเทศมีลักษณะของโรคนี้ ก็ต้องรีบทำลายทันที

เมื่อเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือเทศ ได้ทำการปฏิบัติอย่างถูกต้องแล้ว ก็จะทำให้มะเขือเทศปลอดโรคนี้ได้ และได้รับผลผลิตสูงตามที่ควรจะได้รับ

ในการพ่นยาฆ่าแมลงชนิดแรง ๆ ดังกล่าว ต้องใช้หน้ากากป้องกันพิษ ปกปิดจมูกอย่าหายใจเอายาฆ่าแมลงเข้าไป และควรเริ่มพ่นจากเหนือลม เพราะจะได้ไม่ต้องรับอันตรายจากยาฆ่าแมลงดังกล่าว

สำหรับโรคอื่นก็ยังมีรบกวนมะเขือเทศอยู่บ้าง แต่ถ้าหากเกษตรกรผู้ปลูกได้เอาใจใส่ตรวจตราอยู่เสมอ หากพบอาการผิดปกติ และจะแก้ไขเองไม่ได้ ก็ควรรีบหารือกับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ ที่อยู่ใกล้ท่านที่สุดได้เสมอ ปัจจุบันนี้มีตัวยาและวิธีการใหม่ ๆ ที่จะใช้พืชโรคและแมลงศัตรูพืชพวกนี้ได้อย่างได้ผลดี จึงควรหาหรือผู้รู้ และเลือกวิธีปฏิบัติที่ประหยัดและถูกต้องเข้าไว้ด้วย จะได้ผลดีกว่าเสี่ยงทำไปเอง

● การบรรจุมะเขือเทศสดลงกล่องเพื่อส่งจำหน่ายไกล ๆ

ไทยจะไร้ค่า ถ้าประชาไร้สามัคคี

มะเขือเทศไทยยังปลูกได้ผลผลิตต่ำ

จากตัวเลขสถิติการปลูกพืชผักต่าง ๆ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร ได้รวบรวมไว้ใน ถูการเพาะปลูกปี 2524-2525 ปรากฏว่า ได้มีเกษตรกรในภูมิภาคต่าง ๆ ปลูกมะเขือเทศกันไว้ และได้ผลเฉลี่ยดังนี้

ภาค	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	รอดการเสียหาย เก็บเกี่ยวได้ (ไร่)	ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)
เหนือ	13,465	13,425	25,219	1,184
ตะวันออกเฉียงเหนือ	24,550	24,171	19,859	822
กลาง	5,986	5,986	4,724	789
ตะวันออก	923	920	607	660
ตะวันตก	10,653	10,533	15,862	1,506
ใต้	3,105	2,716	1,863	686

ท่านผู้อ่านคงจะพอสังเกตเห็นได้ชัดขึ้นว่า ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของการปลูกมะเขือเทศของเราในพื้นที่ภาคต่าง ๆ ยังมีความแตกต่างกันมากเหลือเกิน ทั้งนี้สาเหตุที่สำคัญส่วนหนึ่งก็คือเรื่องพันธุ์ที่ใช้ปลูก จำเป็นจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับพื้นที่และสภาพอากาศให้ดีที่สุดด้วย ซึ่งในขั้นตอนนี้ไม่ใช่สิ่งที่เหลือความสามารถของท่านทั้งหลายแล้วละ เมื่อเราได้มีนักวิจัยอีกจำนวนหนึ่ง กำลังคร่ำเคร่งในการวิจัยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ท่านอยู่ในขณะนี้แล้ว

ผลิตภัณฑ์อาหารจากมะเขือเทศของไทยเรา กำลังเป็นที่พิศมัยของต่างชาติ สืบเนื่องมาจากการดำเนินงานของคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ได้ดำเนินการให้ได้มีการขยายตลาดสินค้าไทยในทุกประเทศ โดยขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ทางสถานทูตไทยทั่วโลก ช่วยทำหน้าที่สอดส่องจัดหาตลาดให้สินค้าไทยด้วย พร้อมกันนั้นรัฐบาลก็ได้สนับสนุนให้สถาบันภาคเอกชน ได้เข้ามามีบทบาทร่วมกับรัฐบาลในเรื่องการค้าการอุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ก็ได้ปรากฏมีผลดีเกิดขึ้นแล้วมากมายหลายประการ

แม้แต่เรื่องการตลาดเล็ก ๆ ของมะเขือเทศ ซึ่งเมืองไทยเราเพิ่งผลิตได้รวมทั้งสิ้นเพียง 68,134 ตัน เท่านั้นเอง แต่ผลิตภัณฑ์จากมะเขือเทศ เช่นซอสมะเขือเทศไทยก็กำลังหอมหวนในตลาดต่างประเทศ มีหลายประเทศสนใจสั่งซื้อกันมากขึ้นแล้ว ดูจากตัวอย่างล่าสุดนี้สักรายหนึ่งก็ได้ ลงประกาศหาอยู่ในหน้า นสพ. เศรษฐกิจ มีความว่า

“ซอสมะเขือเทศไทยได้รับความสนใจสั่งซื้อ”

ผู้แทนร้านสรรพอาหารระบบลูกโซ่ Irma A/S ของเดนมาร์ก ได้แจ้งต่อที่ปรึกษาการพาณิชย์ว่า ไทยน่าจะส่งออกซอสมะเขือเทศ (Tomato Ketchup) ซึ่งบรรจุในขวดแก้วไปขายในตลาดเดนมาร์ก ซึ่งในปัจจุบันได้นำเข้าจากประเทศอิตาลี โดยบรรจุขวดแก้วขนาด 340 กรัม ขยายปลีกขวดละ 18 บาท ขนาด 1,000 กรัม ขยายปลีกขวดละประมาณ 44 บาท หากผู้ผลิตและผู้ส่งออกไทยสนใจจะส่งสินค้าชนิดนี้ไปขายให้กับ Irma A/S ขอให้จัดส่งตัวอย่างพร้อมราคาเสนอขาย F.O.B. กรุงเทพฯ ต่อปริมาณ 1 ตู้นคอนเทนเนอร์ ไปให้บริษัท พิจารณาหากราคาและคุณภาพตลอดทั้งเงื่อนไขการ

สั่งซื้อสามารถตกลงกันได้ จะได้รับการสั่งซื้อปริมาณปีละ 20-25 ตู้นคอนเทนเนอร์โปรดติดต่อโดยตรงไปที่

Mr. John Lange, or
Mr. Mads Knuth Nielsen
Irma A/S 101 Korsdaisvej DK-2610
Rodovre, Denmark
Tel : 01-708222.
Telex : 15552 Irma DK.

นี่ก็พอสรุปได้ว่า ทั้งความต้องการใช้ผลมะเขือเทศสดและการทำผลิตภัณฑ์อาหารต่าง ๆ นั้น กำลังขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกมากจึงเป็นช่องทางอย่างดี ที่จะสร้างแรงงานในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ และได้รับผลผลิตตอบแทนสูงขึ้นอย่างน่าพอใจด้วย

พี่น้องเกษตรกรทั้งหลายจึงน่าจะให้ความสนใจกับเรื่องการปลูกมะเขือเทศ-เพชรแห่งพืชผักนี้ให้มากขึ้นได้แล้ว การปลูกมะเขือเทศเหมาะสมสำหรับสภาพเศรษฐกิจของประเทศที่มีจำนวนคนว่างงานและการว่างงานแฝงมากมาย หรือเหมาะสำหรับครอบครัวเกษตรกรที่มีขนาดฟาร์มไม่ใหญ่แต่มีแรงงานภายในครอบครัวเหลือเพื่อ

การปลูกมะเขือเทศช่วยให้เกษตรกรมีรายได้อีกหนึ่ง

เนื่องจากมะเขือเทศ เป็นพืชที่สามารถปลูกแซมกับพืชผักอื่น ๆ ใช้ระยะเวลาในการเพาะปลูกเพียง 3-4 เดือน และเก็บเกี่ยวได้ทุก ๆ 1-2 วัน เรื่อย ๆ ไป ดังนั้น ถ้าเราส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีอาชีพปลูกพืชหลักอื่น ๆ อยู่แล้ว ขอยกตัวอย่างเช่น เกษตรกรผู้มีอาชีพปลูกอ้อย ลงมือปลูกมะเขือเทศแซมไปด้วย ก็จะเป็นการช่วยให้เกษตรกรสามารถมีรายได้จากมะเขือเทศ ก่อนที่จะลงมือเก็บเกี่ยวอ้อย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาการปลูกนานถึง 18 เดือน และรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการขายมะเขือเทศก็สูงเพียงพอ ทั้งนี้ เพราะเขาสามารถมีกำไรสุทธิประมาณ 1,512.-บาทต่อไร่ ตัวเลขนี้คิดจากต้นทุน

เฉลี่ยต่อไร่ ซึ่งเท่ากับ 2,250.-บาท (ต้นทุนรวมเฉลี่ยทั้งการปลูกนอกและในฤดู) และใน 1 ไร่ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ประมาณ 900 กิโลกรัม เมื่อคิดเพียงกิโลกรัมละ 4.18 บาท เท่านั้น ก็ยังมีกำไรสุทธิได้มากน่าพอใจเสียยิ่งว่ะ ยิ่งขณะนี้ราคาขึ้นไปเป็นกิโลกรัมละ 4.50-5.00 บาท ด้วยแล้ว เกษตรกรก็จะมียาได้เพิ่มขึ้นมากกว่านี้อ่างแน่นอน

จากที่กล่าวมานี้ทั้งหมดจะเห็นได้ว่า สำหรับประเทศไทยมะเขือเทศยังคงมีอิทธิพลเพียงพอที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่มุมต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วอยู่อีกมาก และเราน่าจะรีบฉวยโอกาสนี้ เพื่อนำประโยชน์มาพัฒนาประเทศชาติโดยเร็วที่สุด

ทั้งนี้เพราะไม่เพียงแต่การช่วยเหลือฐานของโรงงานอุตสาหกรรมมะเขือเทศ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาด้านสังคมในเรื่องการกระจายรายได้ การจ้างงานและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเกษตรกรไทยส่วนมากยังยากจนอยู่

ขณะนี้ก็พบว่าเรายังมีผลผลิตมะเขือเทศไม่เพียงพอความต้องการใช้อยู่ ยังมีที่ดินในเขตชลประทานของบางจังหวัด ที่ยังสามารถจะนำมาใช้ในการเพาะปลูกมะเขือเทศนอกฤดูได้ แต่ยังมีได้นำเอามาใช้ให้เป็นประโยชน์แต่อย่างใด ดังนั้นจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ในระยะเวลาต่อไปข้างหน้าเราคงจะได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุจุดประสงค์ โดยอาศัย **มะเขือเทศเพชรแห่งพืชผักนี้** เป็นเครื่องมือได้บ้าง.

จะปลูกพืช

ต้องเตรียมดิน

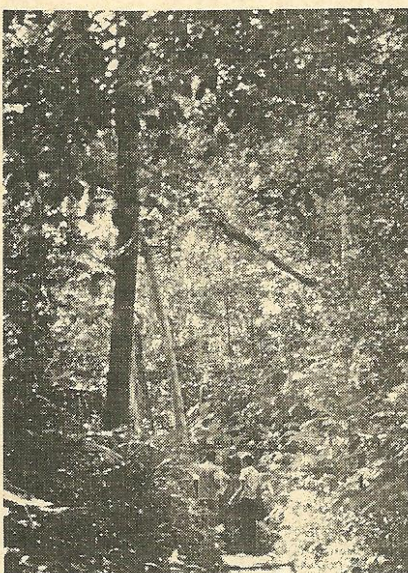
จะกิน

ต้องเตรียมอาหาร

จะพัฒนาการ

ต้องเตรียมประชาชน

ช่วยกันเตรียมคนให้มีความรู้ “คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเองได้” บ้านเมืองก็จะอยู่รอดรุ่งเรือง

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรัฐวิสาหกิจ ตั้งขึ้น เพื่อดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้ :-

- อำนวยบริการแก่รัฐและประชาชนในการอุตสาหกรรมป่าไม้
- ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมป่าไม้ เช่น เกี่ยวกับการทำไม้และเก็บของป่า แปรรูปไม้ ทำไม้อัด อบไม้ อัดน้ำยาไม้ กลั่นไม้ และประดิษฐ์หรือผลิตวัสดุหรือสิ่งของจากไม้และของป่า และธุรกิจที่ต่อเนื่องคล้ายคลึงกัน รวมทั้งอุตสาหกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องด้วยไม้หรือของป่า
- ปลูกสร้างสวนป่า คุ้มครองรักษาป่าไม้ และบูรณะป่าไม้ เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการเองหรือเป็นการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือรัฐ
- วิจัย ค้นคว้าและทดลองเกี่ยวกับผลิตผลและผลิตภัณฑ์ด้านอุตสาหกรรมป่าไม้

คุยกับ วารสารไทย

ระยะนี้มีผู้อ่านวารสารไทยมีปัญหาข้อกฎหมายส่งกันมาเป็นอันมาก คณะผู้จัดทำจึงได้ขอให้อาจารย์สถิตย์ เต็งไธสง ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นผู้ตอบและนำลงตีพิมพ์ในคอลัมน์นี้ เพื่อว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านท่านอื่นด้วย

ถาม

มีเจ้าของที่ดินคนหนึ่ง อยู่ติดลำรางสาธารณะ แถบถมที่ของ
แก๊สเข้าไปครึ่งลำราง ทำให้น้ำในลำรางไหลไม่สะดวก ขอลถามว่า

1. แก๊สมีความผิดหรือไม่ และ
2. ทางการจะมีวิธีบังคับแก๊สอย่างไรบ้าง

ที่ดินอำเภอบางกรวย นนทบุรี

ตอบ

1. แก๊สมีความผิดอาญาฐานทำให้ลำรางระบายน้ำสาธารณะขัด
ข้องหรือไม่สะดวก แต่เป็นเพียงเหตุโทษ มีโทษปรับเพียง 500 บาท นาย
อำเภอมีอำนาจสั่งให้แก๊สคืนให้ลำรางมีสภาพอย่างเดิม ถ้าหากคนนั้น
ไม่ยอมปฏิบัติตาม ก็จะมีคำสั่งศาลสั่งจำคุกไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ

2. ส่วนการบังคับทางแพ่งนั้น นายอำเภอมีอำนาจฟ้องศาล ขอ
ให้ศาลสั่งบังคับให้จำเลยชดเชยและทำลำรางให้เป็นไปตามสภาพ
เดิมได้ ถ้าจำเลยไม่ปฏิบัติตามก็ขอให้โจทก์จัดการให้บุคคลภายนอก
เป็นผู้ชดเชยโดยให้จำเลยเสียค่าใช้จ่าย ถ้าจำเลยไม่ยอมเสียค่าใช้จ่ายก็ให้
บังคับยึดทรัพย์จำเลยมาขายทอดตลาดเอาเงินที่ได้มาชำระหนี้ค่าชดเชยได้

ถาม

ชายหนุ่มคนหนึ่ง พาเด็กสาวอายุ 17 ปีเศษ ไปอยู่กินด้วยกัน
ที่บ้านพ่อแม่ของตน จนหญิงตั้งครรภ์แล้วคลอดแล้ว แต่บิดามารดา
ของเด็กไม่ยอม ได้ตามไปจะเอาตัวกลับบ้าน ฝ่ายบิดามารดาของผู้
ชายก็ไม่ยอมให้เข้าบ้าน จึงเอากลับไม่ได้ ขอลถามว่า

1. ผู้ชายมีความผิดฐานพรากผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจารหรือไม่
2. บิดามารดาของผู้ชายมีความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้เยาว์
นั้นหรือไม่
3. ทำอย่างไรบิดามารดาของเด็กจึงจะได้บุตรของตนคืน

สวญ.ส.ภ.อ.ผกให้ อรุณยา

ตอบ

1. ตามปกติ การพรากผู้เยาว์อายุยังไม่เกิน 18 ปี ไปเสียจาก
บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเพื่อการอนาจารนั้น มีความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 319 แม้ผู้เยาว์นั้นจะยินยอมไปด้วยก็
ตาม แต่ถ้าชายหญิงสมรสกันแล้ว เติบโตไปอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยา
ก็จะถือว่าพรากผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจารไม่ได้ ไม่เป็นความผิด อย่าง
ไรเป็นการพรากไปเพื่อการอนาจารนั้น แล้วแต่พฤติการณ์ เช่น ชายที่มี
ภรรยาแล้ว ก็ไม่อาจจะพาเด็กไปเพื่อเป็นภรรยาได้อีก ศาลฎีกาเคยตัดสินว่าผิด
ถ้ายังไม่มี และเมื่อพากันหนีแล้วได้กลับมาขอสมรสพ่อแม่ฝ่าย
หญิง อย่างนั้นก็นับว่าปกติ ไม่เป็นความผิด

2. ส่วนข้อที่ว่าบิดามารดาของผู้ชายมีความผิดฐานหน่วงเหนี่ยว
กักขังผู้เยาว์นั้นหรือไม่นั้น ข้อเท็จจริงยังไม่ชัดเจน ถ้าได้ความว่าผู้เยาว์
ก็อยากกลับบ้าน แต่บิดามารดาของผู้ชายปิดประตูใส่กุญแจ ไม่ให้
เด็กออกจากบ้าน ก็อาจเป็นความผิดได้ การที่ไม่ยอมให้บิดามารดา
ของผู้หญิงเข้าไปในบ้านของเขานั้น ไม่ทำให้เขามีความผิด เพราะบ้าน
ของเขา เขาจะไม่ยอมให้ใครเข้าไปก็ย่อมทำได้

3. บิดามารดาของผู้เยาว์ ย่อมมีอำนาจติดตามเอาบุตรของตน
คืนได้เสมอ เขาอาจจะฟ้องผู้ชายและบิดามารดาของผู้ชายเป็นคดีแพ่ง
เรียกบุตรของตนคืนก็ได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองคิดว่าเป็นความผิด
ฐานต่าง ๆ ที่กล่าวมาในข้อ 1 และข้อ 2 ก็อาจตั้งข้อหาและออกหมาย
ค้นพาพ่อแม่ของเด็กไปจับเอาตัวเด็กมาได้

ทางที่ดีควรจะปรองดองกัน นะครับ เพื่อประโยชน์ของเด็กใน
ครรภ์ ฝ่ายชายควรจะอ่าน เพราะทำไม่ค่อยถูก

“วารสารไทย” เป็นวารสารเผยแพร่ข้อมูล ความรู้เชิงสารคดี
ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อสนับสนุนการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ที่ปรึกษา

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ร.ท.สุวิทย์ ยอดมณี

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์โฆษณา

นายเย็นใจ เลหาวิช

บรรณาธิการผู้ช่วย

นายกำพล แก้วทนต์

คณะผู้จัดทำ

นายเย็นใจ เลหาวิช

นายวิจิตร อาวะกุล

นางคณิดา เลชะกุล

นายจรินทร์ ปัญญาศิริ

นายชาคริต จุลกะเสรี

นายชลินทร์ มิตินทสูต

นางสาวชมภูภา หงษ์สุวรรณ

นางดวงกมล จันทร์สม

นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์

นายบุญญรักษ์ นิงสานนท์

นายประพัฒน์ ตริณรงค์

นางปรารธนา สุทิน

นางสาวพรพิมล วรดิลัง

นางศิริวัลย์ เหมะจันทร์

นายสถิตย์ เล็งไธสง

นายสมบูรณ์ สุขสำราญ

นายอนันต์ ขุมสิน

นางสาวอนงค์ ณ บางช้าง

นายกำพล แก้วทนต์

นางลักษมี เสนจันทร์ฉัย

ฝ่ายศิลป์

นายธีระ ดวงรัตน์

บริษัท ประชาชน จำกัด

ฝ่ายเผยแพร่

ฝ่ายส่งเสริมและประสานงาน

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

เจ้าของ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานวารสารไทย

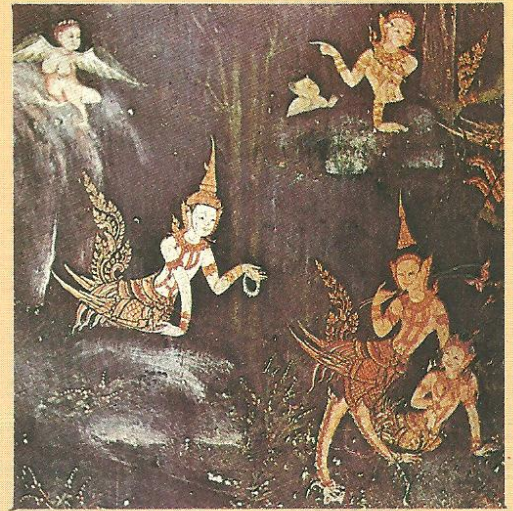
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ตึกบัญชาการชั้น 2

ทำเนียบรัฐบาล โทร. 2816706, 2823487

วารสารไทย เป็นเอกสารเผยแพร่เป็นนิตินันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป
ทรงสนและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละ
ท่าน ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความเห็นของบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ

พิมพ์ที่ บริษัท ประชาชน จำกัด (แผนกการพิมพ์) 35 ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม กรุงเทพฯ 10500

นายนิรันดร์ เสดระกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2526 โทร. 234-2062

